

การเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น
หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

พันตำรวจโทเทพวิสิทธิ์ โปธิเก่งอุทธิ

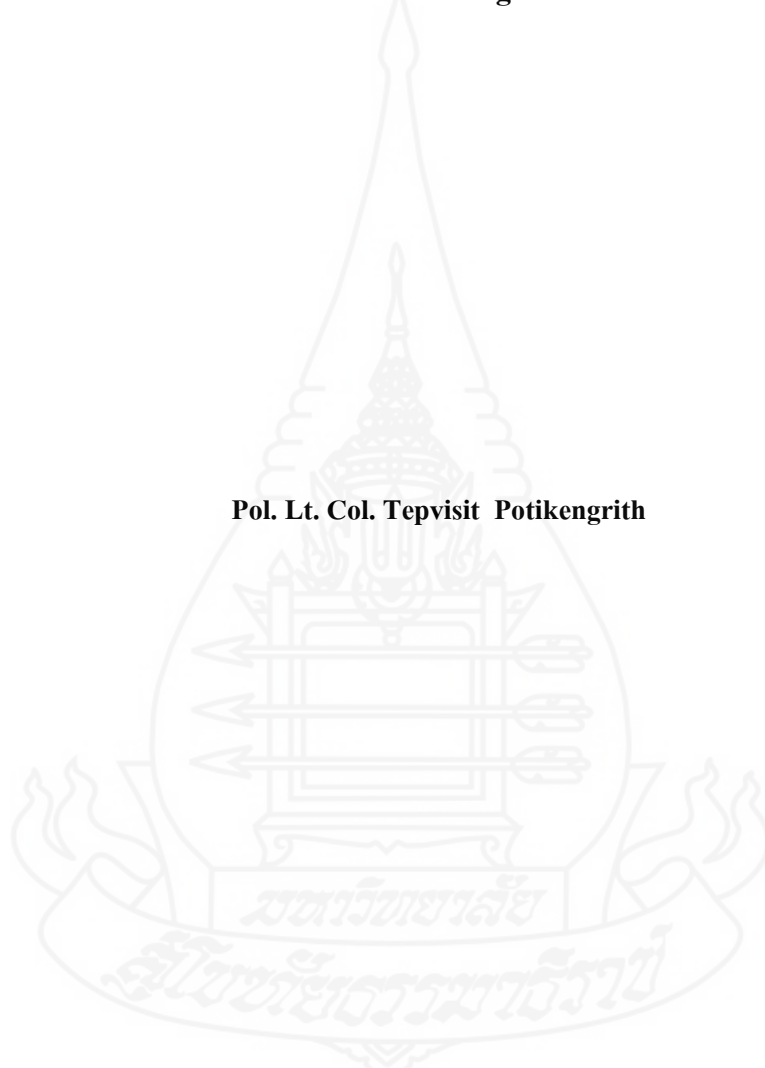

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Remedies of Disciplinary Punishment of the Policeman by
The Police Commission Regulation B.E. 2004**

Pol. Lt. Col. Tepvisit Potikengrith

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547
ชื่อและนามสกุล	พันตำรวจโทเทพวิสิทธิ์ โปธิเก่งฤทธิ
วิชาเอก	กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุมาศ ขัดเงางาม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2554

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุมาศ ขัดเงางาม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สมหมาย จันทร์เรือง)

.....
(รองศาสตราจารย์ภาณี กิจพ่อคำ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และ
วิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืน
สู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

ผู้ศึกษา พันตำรวจโทเทพวิสิทธิ์ โปธิเก่งฤทธิ์ **รหัสนักศึกษา** 2524001829 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุมาศ ชัดเงางาม **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับวิธีการ
เยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ
หรือได้รับโทษน้อยลงตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษ
ที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 (2) เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการปรับปรุง แก้ไข
วิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้
ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลงตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิม
รับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเอกสาร ซึ่งใช้วิธีการศึกษาข้อมูลที่มี
ผสมผสานกันระหว่างการวิจัยเอกสารทั้งขั้นปฐมภูมิ และขั้นทุติยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่ง
เดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 นั้นอาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มียุทธศาสตร์เยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัย
อย่างแท้จริง อีกทั้งการลงทัณฑ์ลักษณะดังกล่าวยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง และยังไม่มีส่วนราชการ
พร้อมงบประมาณที่จะใช้ในการเยียวยาตามกฎหมาย ก.ตร.นี้ จึงยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบวิธีการ
เยียวยาที่ถูกต้องและยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด (2) สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติต้องกำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างจริงจังพร้อมกับ
ให้มีการดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ในเรื่องการจัดตั้ง “กองทุนเยียวยาผู้ถูกลงโทษ
ทางวินัย” และแก้ไขกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่
เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ในเรื่องคำนิยามบททั่วไป คณะกรรมการพิจารณาคำทบทวน การ
ดำเนินการทางวินัย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และสำนักงานช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในการดำเนินการ
ทางวินัย พนักงานเจ้าหน้าที่ และหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย การยื่น
คำขอและการพิจารณาคำขอและการอุทธรณ์

คำสำคัญ การเยียวยา ผู้ถูกลงโทษทางวินัย โทษทางวินัย กฎ ก.ตร.

กิตติกรรมประกาศ

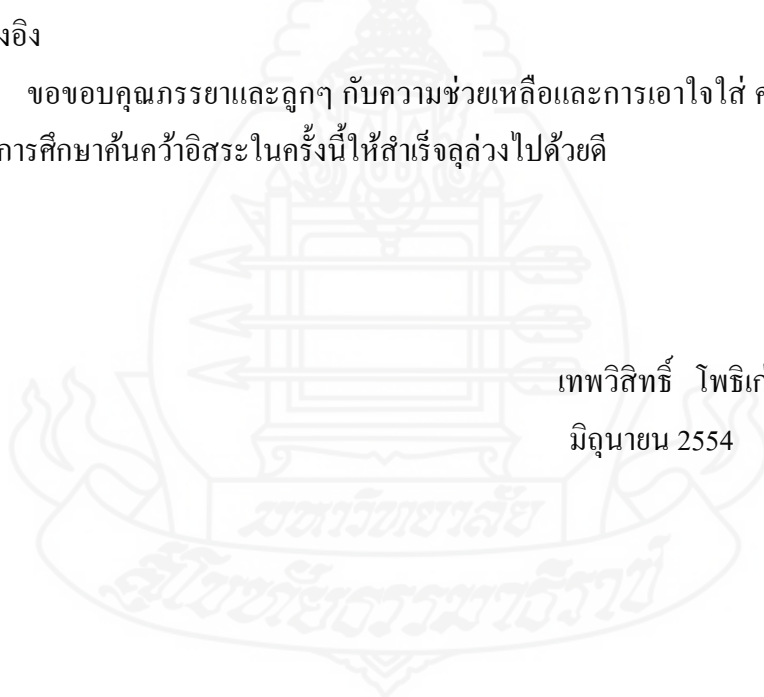
การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภานูมาศ ชัดเงางาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณบรรดาผู้ได้บังคับบัญชาของผู้วิจัยภายในฝ่ายอำนวยการ 8 (กฎหมาย และวินัย) กองบัญชาการตำรวจนครบาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่ได้กรุณาช่วยเหลือและ ให้ข้อมูล จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่จะทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จลงให้ได้และสิ่งที่จะลืมไม่ได้ก็คือ ร้อยตำรวจเอกสำราญ มงคลแก้ว รองสารวัตรฝ่ายอำนวยการ 8 ที่เป็นเหมือนพจนานุกรมพูดได้ คอยตอบข้อสงสัยให้กับผู้วิจัยได้อย่างชัดเจนและลุ่มลึก พร้อมกับการช่วยเหลือในเรื่องของข้อมูลและ เอกสารอ้างอิง

ขอขอบคุณภรรยาและลูกๆ กับการความช่วยเหลือและการเอาใจใส่ คอยเป็นกำลังใจเพื่อให้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เทพวิสิทธิ์ โปธิเก่งฤทธิ

มิถุนายน 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
สมมุติฐานของการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	6
วิธีดำเนินการศึกษา	6
คำนิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	10
ประวัติความเป็นมาของข้าราชการตำรวจ	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย	16
แนวความคิดการคุ้มครองผู้เสียหาย	39
บทที่ 3 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษทางวินัย	60
การคุ้มครองผู้เสียหายตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	62
ความคุ้มครองสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมตามปรัชญาสากลประชาชาติ	63
การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้เสียหายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	63
การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษ โทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547	65
บทที่ 4 การเสีสิทธิของผู้ถูกลงโทษทางวินัย	70
สิทธิในการเลื่อนขึ้นเงินเดือน	70
สิทธิในการแต่งตั้ง	72
สิทธิในการแต่งตั้งยศและเลื่อนยศตำรวจ	74
สิทธิในการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กรณีศึกษาที่ 1	ผลสำรวจโทสมคิด บุญถนอม ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 578
กรณีศึกษาที่ 2	ผลสำรวจตรีศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล รองผู้บัญชาการ สอบสวนกลาง.....81
กรณีศึกษาที่ 3	คาบตำรวจพลกฤต ชบา กับพวกรวม 2 นาย82
กรณีศึกษาที่ 4	พันตำรวจโทสุธรรม ชาวศรีทอง กับพวกรวม 3 นาย.....83
กรณีศึกษาที่ 5	ร้อยตำรวจเอกหญิง คุณฎีพร เหมือนแยม.....84
กรณีศึกษาที่ 6	พันตำรวจโทสุกิจ สกุลอารีย์มิตร.....85
กรณีศึกษาที่ 7	คาบตำรวจสุชาติ เรื่องพุ่ม86
กรณีศึกษาที่ 8	พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เชยชิด กับพวกรวม 2 นาย.....86
กรณีศึกษาที่ 9	พันตำรวจโทอิทธิพร โพธิสุข.....87
กรณีศึกษาที่ 10	ร้อยตำรวจเอก ชวรัตน์ สลิวังศ์.....88
บทที่ 5	ปัญหาการเยียวยา โทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง91
	ปัญหาและอุปสรรคในการเยียวยา93
บทที่ 6	มาตรการในการแก้ไขกฎหมาย101
	แนวคิดการศึกษาเปรียบเทียบในการแก้ไขกฎหมาย.....101
	คำนิยามที่เกี่ยวข้อง102
หมวดที่ 1	บททั่วไป105
หมวดที่ 2	คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย แก่จำเลยในคดีอาญา105
หมวดที่ 3	สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา107
หมวดที่ 4	การจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา109
หมวดที่ 5	การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา109
หมวดที่ 6	การยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ และการอุทธรณ์113
หมวดที่ 7	พนักงานเจ้าหน้าที่115
	การแก้ไขการตกเป็นพับไป116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	118
บทสรุปปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงแก้ไข	119
ข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	135
ก กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับ โทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547	136
ข คำสั่งลงโทษและเปลี่ยนแปลงโทษของข้าราชการตำรวจ	139
ค กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตรာโทษและการลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขามกักขัง ตัดเงินเดือน	154
ง แนวทางลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง	162
จ แนวทางการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง	173
ประวัติผู้ศึกษา	185

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้าราชการตำรวจมีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ให้การบริการประชาชนด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม รวมทั้งต้องดำรงตนอย่างซื่อสัตย์ สุจริต ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนเชื่อถือ ไว้วางใจ มีความศรัทธาต่อหน่วยงานตำรวจ ถือได้ว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งที่ข้าราชการตำรวจทุกคนจะต้องปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

แต่ด้วยเหตุที่ลักษณะงานในหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในลักษณะที่เป็นการให้คุณให้โทษแก่ประชาชน กล่าวคือ มีหน้าที่ในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ประชาชน โดยการสร้างสรรค์ให้กับประชาชนมีเสรีภาพ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง ตลอดจนเมื่อยามประชาชนมีทุกข์ก็เป็นที่ยึดพาอาศัยได้ จนมีการกล่าวกันว่า ข้าราชการตำรวจคือ “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ซึ่งต้องดูแลความสงบเรียบร้อยให้แก่ประชาชนทั่วทั้งราชอาณาจักร

ในการทำหน้าที่ดังกล่าว ข้าราชการตำรวจจำเป็นต้องมีอำนาจ ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ให้ไว้ เช่น อำนาจในการพกพาอาวุธปืน จับ คั่น สืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางประเภท ซึ่งอาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งล้วนแต่ให้คุณให้โทษแก่ประชาชนได้ แต่ถ้าหากว่าข้าราชการตำรวจมีความประพฤติไม่เหมาะสม ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพและความสงบเรียบร้อยของประชาชน อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรได้ในที่สุด

ฉะนั้น ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงจำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายระเบียบข้อบังคับ วิธีปฏิบัติ เพื่อควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนขึ้น ซึ่งเราเรียกกันว่า “วินัย” ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจเป็นอย่างยิ่งในอันที่จะควบคุมความประพฤติของข้าราชการตำรวจ อันจะทำ

ให้ภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติภายใต้วัตถุประสงค์หลักที่มุ่งคุ้มครองรักษาความสงบสุขแก่ประชาชนให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

การลงโทษทางวินัยนั้น เป็นมาตรการอันหนึ่งที่ใช้ในการรักษาวินัย ซึ่งเป็นมาตรการในทางปราบปราม คือใช้สำหรับลงโทษข้าราชการตำรวจผู้กระทำผิดวินัยและปรามไว้ให้ข้าราชการโดยทั่วไปไม่กล้ากระทำความผิดวินัยเพราะสาเหตุหนึ่งคือการกลัวถูกลงโทษและการที่จะหวังว่าในองค์การหนึ่ง ๆ จะไม่มีการกระทำความผิดวินัยเลยย่อมเป็นไปได้ และอันที่จะหลีกเลี่ยงที่จะมิให้มีการลงโทษก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากเช่นกัน ดังนั้น การลงโทษจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กันกับวินัย แม้ว่าการลงโทษจะเป็นมาตรการที่พึงใช้เป็นอันดับสุดท้ายในการรักษาวินัยข้าราชการ แต่ก็ เป็นมาตรการที่สำคัญและจำเป็นต้องใช้อยู่ตราบเท่าที่ยังมีข้าราชการกระทำผิดวินัย

จุดมุ่งหมายของวินัยข้าราชการก็เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักของทางราชการคือผลสำเร็จของงานในชาติซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำงาน ฉะนั้น โทษที่จะลงแก่ข้าราชการผู้กระทำผิดวินัย จึงมักจะกำหนดเป็นการดำเนิน เช่น ภาคทัณฑ์ การลดฐานะ และผลประโยชน์ของงาน รวมทั้งการให้พ้นจากงาน เช่น ไล่ออก ปลดออก ให้ออก เป็นต้น แต่เนื่องจากในวงการตำรวจ ทหาร และผู้คุมมักโทษ เนื่องจากเป็นผู้ถืออาวุธในการปฏิบัติหน้าที่ จึงจำเป็นต้องเคร่งครัดในการบังคับบัญชาเป็นพิเศษ จึงมีการลงโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้กระทำผิดวินัยด้วย เช่น กักขัง กักขาม ทัณฑ์กรรม เป็นต้น

การลงโทษ¹ ทัณฑ์กรรม กักขาม กักขัง เป็นมาตรการทางปกครองที่ป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน บุคคล แก่ใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ยับยั้งความเสียหายไม่ให้ลุกลาม แต่มีประเด็นที่น่าสนใจจากข้อกฎหมายและกฎคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ในปัจจุบัน ในการลงโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้กระทำผิดวินัย ที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม และไม่มี ความชัดเจนในการปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

¹ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 82 “โทษทางวินัยมี 7 สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขาม กักขัง ตัดเงินเดือน ปลดออก ไล่ออก

การลงโทษทัณฑ์กรรม ได้แก่ การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวร นอกจากหน้าที่ประจำ หรือการให้ทำงานสาธารณประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

การลงโทษกักขาม ได้แก่ การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่สมควรตามที่กำหนด

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตามที่จะได้มีคำสั่ง การลงโทษกักขาม หรือกักขังจะใช้งานโยธาหรืองานอื่นของทางราชการด้วยก็ได้แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมง ต่อหนึ่งวัน....”

1) การลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง เมื่อผู้บังคับบัญชาตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้ว ผลการสอบสวนฟังได้เป็นข้อยุติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยจริง และทางผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ลงโทษ ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการให้ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษโดยเร็วและถึงแม้จะมีการอุทธรณ์² คำสั่งลงโทษนี้ ก็ไม่อาจยกมาเป็นเหตุทุเลาการลงโทษได้³

2) เมื่อมีการสั่งให้ผู้ถูกลงโทษได้ไปรับโทษโดยเร็วแล้ว ถึงแม้ว่าผู้ถูกลงโทษจะได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้มีอำนาจ⁴ แล้วก็ไม่อาจยกเป็นเหตุทุเลาการลงโทษได้ แม้ต่อมาผลการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกลงโทษไม่มีความผิดจึงสั่งยกโทษนั้นเสียหรือให้รับโทษน้อยลง ซึ่งกรณีนี้ถือว่า คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันพับไป เป็นมีคำสั่งใหม่ให้ยกโทษหรือลดโทษจึงให้ผู้ถูกสั่งลงโทษกลับสู่ฐานะเดิม⁵

อย่างไรก็ดี ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการเยียวยาผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบมาส่วนหนึ่งแล้วโดยออกเป็นกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตาม

² พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 หมวด 8 การอุทธรณ์ มาตรา 105 ข้อ 1 “...กรณีถูกสั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ กักขัง หรือตัดเงินเดือนให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชา...”

³ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อตราโทษ และการลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ.2547 ข้อ 4 “...เมื่อมีคำสั่งลงโทษให้ผู้บังคับบัญชาจัดการให้ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษโดยเร็ว”

⁴ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 4 “(1) กรณีผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บังคับการหรือเทียบเท่าลงมาเป็นผู้สั่งลงโทษให้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการหรือเทียบเท่าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้สั่งลงโทษ (2) กรณีผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าลงมาเป็นผู้สั่งลงโทษให้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าที่เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้สั่งลงโทษ (3) กรณีผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการหรือเทียบเท่าของกองบังคับการที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้สั่งลงโทษให้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (4) กรณีผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่เรตำรวจแห่งชาติหรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือเทียบเท่าลงมาถึงผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าเป็นผู้สั่งลงโทษให้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (5) กรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติลงโทษให้อุทธรณ์คำสั่งต่อ ก.ตร. (6) กรณีที่ผู้บังคับบัญชาอื่นนอกเหนือจาก(1) ถึง(5) เป็นผู้สั่งลงโทษให้อุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาที่เป็นหัวหน้าสูงสุดของหน่วยงานหรือทุกกลุ่มตำแหน่งที่ผู้อุทธรณ์นั้นสังกัดอยู่...”

⁵ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ข้อ 3 และข้อ 4 “ข้อ 3 การเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรืองดโทษหรือยกโทษคำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันพับไป ทั้งนี้ให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ 5 ข้อ 4 การเพิ่มโทษในสถานโทษเดิมในอัตราโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษในสถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่เบา ลงให้อตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันพับไป ทั้งนี้สำหรับการลดอัตราโทษให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ 5...”

คำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547⁶ แต่ยังไม่ครอบคลุมในโทษ ทัณฑ์ กรรม กักขัง กักขังซึ่งการกำหนดให้โทษที่ลงไปแล้วตกเป็น “พับ” ก็คือ ต้องสูญเสียเปล่าไปต้องยอมรับโดยสภาพจะไปเรียกร้องอะไรไม่ได้เพราะเนื่องจากโทษได้ลงไปแล้ว ส่วนการกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามกฎหมาย ก.ต.ร. นี้ นั้นเป็นเพียงการเยียวยาด้านการเงิน ได้แก่การคืนเงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาได้เสียสิทธิไปกลับคืนมา และกรณีคำสั่งลงโทษใหม่ให้ลดโทษจากคำสั่งเดิมซึ่งผู้ถูกลงโทษได้รับโทษไปแล้วทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นโทษที่เบาลงผู้ถูกลงโทษไม่ต้องรับโทษตามคำสั่งใหม่⁷ ตามกฎ ก.ต.ร.นี้ ไม่ได้กล่าวถึงการเยียวยาผู้ถูกลงโทษไปแล้วและตกเป็น “พับ” นั้นว่า จะมีวิธีการเยียวยาที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรมได้อย่างไร

จากกรณีดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้มีการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมกับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาจมีการกลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชาได้ จนเกิดปัญหานำไปสู่การฟ้องร้องคดีต่อศาลยุติธรรม และเพื่อเป็นการลดปัญหาในการปฏิบัติงานรวมทั้งปริมาณคดีที่นำมาสู่ศาลและยังเป็นสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ข้าราชการตำรวจ จึงน่าจะหาทางออกโดยเสนอวิธีการแก้ไขให้ผู้ถูกลงโทษได้รับการเยียวยาที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นธรรม ต่อข้าราชการตำรวจในภายหน้าต่อไป

ในฐานะที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติราชการในตำแหน่งรองผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ 8 (งานวินัย) กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล มีหน้าที่พิจารณาสำนวนการ

⁶ รายละเอียดตาม หมวด ก.

⁷ กฎ ก.ต.ร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ... “ข้อ 5 กรณีมีคำสั่งใหม่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ คงโทษหรือยกโทษให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิม ดังนี้(1) กรณีคำสั่งลงโทษเดิมเป็นสาเหตุให้ต้องงดจ่ายเงินเดือน หรือไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นและอัตราเงินเดือน หรือไม่ได้รับเงินอื่นอันพึงได้ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือมีคำสั่งใหม่ให้ลดโทษ หรือคงโทษ หรือยกโทษ ให้คืนเงินเท่าที่จะได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบหากไม่มีคำสั่งลงโทษเช่นนั้น (2) กรณีคำสั่งลงโทษใหม่ให้ลดโทษจากคำสั่งเดิมซึ่งลงโทษกักขังหรือกักขังซึ่งผู้ถูกลงโทษได้รับโทษไปแล้วทั้งหมดหรือบางส่วน เป็นลงโทษกักขัง หรือ ทัณฑ์กรรม แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นสถานโทษที่เบาลงผู้ถูกลงโทษไม่ต้องรับโทษตามคำสั่งลงโทษใหม่(3) กรณีคำสั่งเดิมเป็นคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน (ก) ถ้าคำสั่งใหม่ให้คงโทษ หรือยกโทษ หรือลดโทษ เป็นสถานโทษที่เบาลง ได้แก่ การลดโทษ เป็นลงโทษกักขัง กักขัง ทัณฑ์กรรม หรือภาคทัณฑ์ ให้คืนเงินเดือนส่วนที่ได้ตัดไปแล้วให้แก่ผู้ถูกลงโทษ (ข) ถ้าคำสั่งลงโทษใหม่ให้ลดโทษเป็นอัตราโทษที่เบาลงในสถานโทษเดิมให้คืนเงินเดือนตามอัตราโทษส่วนที่เกินซึ่งได้ตัดไปแล้วให้แก่ผู้ถูกลงโทษ (ค) ถ้าคำสั่งลงโทษใหม่ให้เพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น ได้แก่ การเพิ่มโทษเป็นการลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้คืนเงินเดือนส่วนที่ได้ตัดไปแล้วให้แก่ผู้ถูกลงโทษ”...

สอบสวนทางวินัยของข้าราชการตำรวจ พบว่าพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และ กฎ ก.ตร. นี้ยังไม่สมบูรณ์ ยังคงมีช่องว่างทางกฎหมาย ทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ ข้าราชการ ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังและต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการปรับปรุง แก้ไข วิธีปฏิบัติในการวิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง ที่เหมาะสม เป็นรูปธรรมลดปัญหาในการฟ้องร้องในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่มิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อศาลยุติธรรม และสร้างบรรทัดฐานที่มีมาตรฐานเดียวกันในการวินิจฉัยสั่งการทำให้เกิดความเป็นธรรม และองค์กรสามารถบริหารงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับวิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลงตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

2.2 เพื่อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายในการปรับปรุง แก้ไข วิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือรับโทษน้อยลงตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ที่ชัดเจน เหมาะสม และเป็นรูปธรรม

3. สมมุติฐานของการศึกษา

วิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือรับโทษน้อยลง กรณีข้าราชการตำรวจถูกตั้งกรรมการสอบสวนและถูกลงโทษทางวินัยตาม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ข้อ 3,

4 และ 5 ยังไม่ครอบคลุมและยังไม่มีวิธีเยียวยาใดๆ ในประเด็นการถูกลงโทษที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพในร่างกายที่ต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือรับโทษน้อยลง โทษที่ลงไปแล้วให้ตกเป็น “พับ” ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอันมากเนื่องจากความไม่ชัดเจนและยังมีช่องว่างทางกฎหมาย การดำเนินการต่างๆ ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ข้าราชการตำรวจขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นจึงต้องมีการแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนและเป็นธรรมต่อไป

4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ หรือได้รับโทษน้อยลงโดยเปรียบเทียบตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 กับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในวิธีการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือรับโทษน้อยลงให้ผู้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

5. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547” เป็นการศึกษาและวิจัยเอกสาร (Documentary Research) วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งใช้วิธีการ (Method) ศึกษาข้อมูลที่ผสมผสานกันระหว่างการวิจัยเอกสาร ในการวิจัยเอกสารใช้เอกสารทั้งชั้นปฐมภูมิ (Primary document) และชั้นทุติยภูมิ (Secondary document) เอกสารทั้งชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 หลักการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและจำเลยผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎ ก.ตร.อื่นๆ พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.

2544 เอกสารชุดกฎหมาย ได้แก่ ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความ รายงานการศึกษา วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่าง ๆ ในรูปแบบอื่น ๆ รวมทั้งอินเทอร์เน็ต แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ของเอกสาร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ภายใต้หลักการ ทฤษฎี หลักกฎหมาย

6. คำนิยามศัพท์

6.1 การเยียวยา หมายถึง การบรรเทาทุกข์และการให้ความช่วยเหลือรวมถึงการบำบัดรักษาผู้ถูกลงโทษทางวินัยกรณีถูกทัณฑ์กรรม กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

6.2 ผู้ถูกลงโทษทางวินัย หมายถึง การที่ข้าราชการตำรวจกระทำผิดวินัย ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และถูกดำเนินการทางวินัยลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง

6.3 โทษทางวินัย หมายถึง โทษที่จะลงโทษกับข้าราชการตำรวจที่กระทำผิดวินัย มี 7 สถาน คือ (1) ภาคทัณฑ์ (2) ทัณฑ์กรรม (3) กักขัง (4) กักขัง (5) ตัดเงินเดือน (6) ปลดออก (7) ไล่ออก แต่ในการศึกษานี้ จะหมายความถึงโทษตาม (2) ทัณฑ์กรรม (3) กักขัง (4) กักขัง เท่านั้น

การลงโทษทัณฑ์กรรม ได้แก่ การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำ หรือการให้ทำงานสาธารณประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อวัน

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่สมควรตามที่จะกำหนด

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การขังในที่ที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตามที่จะได้มีคำสั่ง

การลงโทษกักขังหรือกักขัง จะใช้งานโยธาหรืองานอื่นของทางราชการด้วยก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

6.4 การพิจารณาอุทธรณ์ หมายถึง การพิจารณาของผู้มีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ได้กำหนดไว้ให้พิจารณาในเรื่องที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยได้ร้องขอให้พิจารณาขึ้นมาใหม่ในทางที่เป็นคุณต่อผู้ร้อง

6.5 กฎ ก.ตร. หมายถึง กฎหมายลำดับรองจาก พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ที่ออกโดยคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

6.6 คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) หมายถึง คณะบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขานุการ ก.พ., ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ, จเรตำรวจแห่งชาติ, รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่งและมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกส่วนหนึ่งมาจากการคัดเลือกโดยต้องเป็นอดีตข้าราชการตำรวจจำนวน 5 คน โดยคัดเลือกจากอดีตตำรวจตำแหน่งผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าขึ้นไป และไม่ใช่ข้าราชการตำรวจอีก 6 คน โดยจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานิติศาสตร์, รัฐศาสตร์, เศรษฐศาสตร์, รัฐประศาสนศาสตร์, อาชญวิทยา และงานยุติธรรม หรือสาขาอื่นตามที่ ก.ตร. กำหนดโดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจและจัดระบบตำรวจ การออกกฎ ก.ตร. ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือมีมติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เช่น การสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ และการปฏิบัติการอื่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับการการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลงตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

7.2 เพื่อทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการปรับปรุง แก้ไข วิธีปฏิบัติในการการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลง ที่ถูกต้องเหมาะสมตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ นอกจากบทนำแล้วจะได้แยกการศึกษาวิจัยออกเป็น 7 บท คือ

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบทนี้จะได้ศึกษาถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าและความสำคัญของปัญหาวิธีวิจัย และขอบเขตการศึกษา นิยามศัพท์ ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะได้ศึกษาถึงความหมายของข้าราชการตำรวจ วินัยตำรวจ จุดมุ่งหมายและขอบเขตของวินัยความสำคัญของวินัย การลงโทษทางวินัย การอุทธรณ์ แนวความคิดเรื่องการ

คุ้มครองผู้เสียหาย ตามหลักปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมตาม ปณิญาสาสหประชาชาติ แนวคิดและวิวัฒนาการการเยียวยาในการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม

บทที่ 3 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษ

ในบทที่จะได้ศึกษากฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตาม คำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 การขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 การตกเป็นพื้ไป และการกลับคืนสู่ฐานะเดิม

บทที่ 4 การเสียสิทธิผู้ถูกลงโทษทางวินัย

บทนี้จะได้ศึกษาสิทธิของผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่เสียไป ในการได้รับพิจารณาเลื่อน เงินเดือน สิทธิในการแต่งตั้งโยกย้าย สิทธิในการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ สิทธิในการ ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตลอดจนขกกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5 ปัญหาการเยียวยาโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง

บทนี้จะได้ศึกษาถึงปัญหาการเยียวยาความเสียหาย เช่น การล่าหลังของกฎหมาย การ ขัดแย้งต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปัญหาต้องเป็นผู้เสียหายทางนิตินัยหรือไม่ ปัญหาถึงรูปแบบการ เยียวยา และการกำหนดวงเงิน ปัญหาด้านงบประมาณ และการตกทอดถึงสิทธิเรียกร้อง ความไม่ จริงจังในการลงโทษทางวินัยของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บทที่ 6 มาตรการในการแก้ไขกฎหมาย

บทนี้จะได้ศึกษาแนวในการแก้ไขกฎหมายโดยใช้วิธีเปรียบเทียบระหว่างกฎ ก.ตร. ว่า ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะ เดิม พ.ศ.2547 กับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน คดีอาญา พ.ศ.2544

บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้สรุปถึงปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมาย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. 2547” ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำมาอธิบายได้ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของข้าราชการตำรวจ
2. แนวความคิดว่าด้วยวินัยและการลงโทษทางวินัย
3. แนวความคิดเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหาย

1. ประวัติความเป็นมาของข้าราชการตำรวจ

คำว่า “ตำรวจ” หมายถึง “ผู้ที่มีหน้าที่ตรวจตราและรักษาความสงบ จับกุม ปรามปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมาย” ในปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อย ระวังทุกข์ บำรุงสุขและต้องติดต่อกลัชิดกับประชาชนอยู่เสมอ¹

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา² ได้บัญญัติถึง “พนักงานปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อ ทำการเกี่ยวกับการจับกุมปรามปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่จับกุมหรือปรามปราม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542³ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ตำรวจ” ไว้ว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุมและปรามปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย

¹ กรมตำรวจ, บันทึกผู้พิทักษ์สันติราษฎร์, (กรุงเทพ : โรงพิมพ์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2524), หน้า 11-18

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2.

³ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์, 2542), หน้า 463.

เรียกชื่อตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ เช่น ตำรวจสันติบาล ตำรวจกองปราบ ตำรวจดับเพลิง ตำรวจน้ำ ตำรวจรถไฟ ตำรวจป่าไม้

จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า “ตำรวจ” หมายถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพัสดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการเกี่ยวกับการจับกุมปราบปราม ซึ่งตนมีหน้าที่ตรวจตราและรักษาความสงบ จับกุมปราบปราม ผู้กระทำความผิดกฎหมายและระงับทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน

แต่อย่างไรก็ดี ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการตำรวจ” หมายถึงบุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจ โดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย

1.1 วิวัฒนาการตำรวจไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ใหญ่ ๆ สรุปได้โดยย่อ ๆ ดังนี้ ⁴

1.1.1 ตำรวจไทยยุคต้น

เอกสารเกี่ยวกับการสถาปนากิจการตำรวจขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ไม่ปรากฏหลักฐานไว้ มีแต่เพียงการสันนิษฐานว่าน่าจะเริ่มต้นในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี คือราว พ.ศ.1781-1893 และต่อมาได้ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตรา ระเบียบการปกครองบ้านเมืองออกเป็น 4 เหล่า เรียกว่า จตุสดมภ์ ได้แก่ เวียง วัง คลัง นา ซึ่งพร้อมกันนี้ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการตำรวจขึ้นด้วยและให้ขึ้นอยู่กับ เวียง มี เจ้าพระยาจักรีหรือศรีสุทนต์สมุหนายกอัครมหาเสนาบดี เป็นผู้บังคับบัญชา กิจการตำรวจครั้งนั้นแบ่งออกเป็น ตำรวจนครบาล ตำรวจภูธร ส่วนตำรวจหลวง ให้ขึ้นอยู่กับวัง มี เจ้าพระยาธรรมาธิปัติศรีรัตนมณฑลเป็นเจ้าพระยา เป็นผู้บังคับบัญชา การบังคับบัญชาตำรวจนั้นขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะพระองค์เดียว ตำรวจในยุคนี้ทำหน้าที่เป็นราชองครักษ์ที่ใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์

1.1.2 ตำรวจไทยยุคปฏิรูปการปกครอง

กิจการตำรวจในยุคที่สอง ซึ่งมีระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2403-2475 เริ่มต้นในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ว่าจ้างกับตัน เอส.เอ.เบิดเอมส์ ชาวอังกฤษ

⁴ ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์, การบริหารงานตำรวจ, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530), หน้า 127-154

มาวางโครงการการจัดตั้งกองตำรวจสำหรับรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตนครหลวงตามแบบยุโรปขึ้นเป็นครั้งแรก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ขยายงานตำรวจนครบาล พร้อมทั้งได้จัดตั้งตำรวจภูธรขึ้นในแบบทหารโปลิส เมื่อ พ.ศ.2419 สำหรับเป็นกองกำลังในการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาค และให้สามารถปฏิบัติการทางทหารได้อีกด้วย ต่อมาในปี พ.ศ.2420 ได้เปลี่ยนแปลงกองทหารโปลิส เป็นกรมกองตระเวนหัวเมือง จนถึง พ.ศ.2440 ได้ตั้งกรมตำรวจภูธรขึ้นแทนกองตระเวนหัวเมือง โดยมีพลตรีพระยาวสุเทพ (ยี่.เขา) เป็นเจ้ากรมตำรวจภูธร ต่อมาได้มีการขยายการตำรวจไปยังหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาค มีการตั้งกองตำรวจภูธรมณฑลต่าง ๆ ขึ้น

กิจการตำรวจยุคนี้ ขึ้นอยู่กับกระทรวง 2 กระทรวง คือ กรมพลตระเวนหรือตำรวจนครบาล ขึ้นอยู่กับกระทรวงนครบาล กรมตำรวจภูธรขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย ต่อมาได้มีการรวมกันเป็นกรมเดียวกันเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2458 เรียกว่า “กรมตำรวจภูธรและกรมพลตระเวน” (กรมตำรวจจึงถือว่าวันที่ 13 ตุลาคม เป็นวันตำรวจ) ในปลายปีนั้นได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมตำรวจภูธรและกรมตำรวจนครบาล” ยกฐานะเจ้ากรมเป็นอธิบดี ต่อมาได้มีการรวมกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงนครบาลเป็นกระทรวงเดียวกัน เรียกว่า “กระทรวงมหาดไทย” ดังนั้น กรมตำรวจภูธรและกรมตำรวจนครบาล จึงได้โอนมาอยู่กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2469 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กรมตำรวจ” แต่ยังแบ่งตำรวจออกเป็น 2 ประเภท คือตำรวจที่จับกุมโจรผู้ร้าย ไล่สวนทำสำนวนการสอบสวน ฟ้องศาล โปลิสสภาเรียกว่า “ตำรวจนครบาล” ส่วนตำรวจที่ทำหน้าที่จับกุมโจรผู้ร้ายได้แล้วส่งให้อำเภอไล่สวนทำสำนวนให้อัยการฟ้องศาลอาญาประจำจังหวัดนั้น ๆ เรียกว่า “ตำรวจภูธร” จนกระทั่ง พ.ศ.2475 จึงได้เปลี่ยนนามกรมตำรวจเป็น “กรมตำรวจ”

1.1.3 ตำรวจไทยยุคหลังปฏิรูปการปกครอง

ในปี พ.ศ. 2475 กิจการตำรวจได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยบริหารงานส่วนกลาง และสำนักบริหารของอธิบดีและกรมตำรวจมีกองขึ้นตรง 6 กรม คือ กองกลาง กองบัญชา กองโรงเรียน กองคดี กองตรวจคนเข้าเมือง และกองทะเบียนกลาง

ส่วนที่ 2 คือ ตำรวจนครบาล

ส่วนที่ 3 คือ ตำรวจภูธร

ส่วนที่ 4 ตำรวจสันติบาล ภายหลังได้ขยายเป็นกองบัญชาการสอบสวน

กลาง

พ.ศ. 2476 หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานภายในกรมตำรวจหลายประการ ในระหว่างปีพ.ศ.2476-2478 ได้โอนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ที่ห้วยจรเข้ จังหวัดนครปฐม ไปรวมกับโรงเรียนนายร้อยทหารบกที่กรมยุทธศึกษาทหารบก ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร เรียกว่า “นักเรียนนายร้อยทหารบกฝ่ายตำรวจ” เพื่อให้เกิดความรักสามัคคีในการปฏิบัติราชการเมื่อสำเร็จการศึกษา

พ.ศ.2480 ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย ให้มีกองตรวจประจำกองบังคับการตำรวจนครบาลทุกกองบังคับการ ในปีเดียวกันประกาศตั้งกองตำรวจเทศบาลขึ้น มี พ.ต.ท. หลวงชาติตระการโกศล เป็นผู้กำกับการ มีแผนกจรรยาขึ้นอยู่กับกองตำรวจเทศบาล (กองตำรวจเทศบาลยกเลิกเมื่อ พ.ศ.2491)

พ.ศ.2481 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงมหาดไทย ยุบกองบังคับการตำรวจนครบาลเหนือ ได้ และธนบุรี ให้มี ผู้บังคับการตำรวจนครบาลตำแหน่ง เดียว พ.ศ.2486 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวง มหาดไทย เพิ่มแผนกตำรวจสรรพสามิต

พ.ศ.2495 ได้มีการตราพระราชบัญญัตินายตำรวจราชสำนัก พ.ศ. 2495 ให้มีนายตำรวจราชสำนักแห่งพระมหากษัตริย์ ทำหน้าที่พิทักษ์รักษาให้ความปลอดภัยในราชสำนัก ในปีเดียวกันและเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าเสด็จพระราชดำเนิน ณ ลานพระราชวังดุสิต พระราชทานธงชัยเฉลิมพลแก่หน่วยตำรวจต่างๆ และทอดพระเนตรการเดินสวนสนามของตำรวจ

พ.ศ.2497 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม หลังจากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจที่สำเร็จการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง และได้พระราชทาน พระบรมราโชวาทให้ข้าราชการตำรวจได้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขและเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ประเทศชาติต่อเนื่องตลอดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน นับตั้งแต่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 เป็นต้นมา กิจการตำรวจมีการพัฒนาปรับปรุงในหลายด้าน ได้แก่

พ.ศ.2508 ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วนหลัก คือ

- (1) หน่วยขึ้นตรงต่อกรม
- (2) กองบัญชาการตำรวจนครบาล
- (3) กองบัญชาการตำรวจภูธร

(4) กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

(5) กองบัญชาการการศึกษา

(6) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

หลังจากนั้นกิจการตำรวจก็ได้ปรับปรุงให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมตลอดมาโดยลำดับ

1.2 สำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2541 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นคนแรก

การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบันเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในการบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยมีการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ดังนี้⁵

1) สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีเจเรตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดหรือมอบหมาย

2) กองบัญชาการ

กองบัญชาการ มีผู้บัญชาการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และจะให้ มีรองผู้บัญชาการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากผู้บัญชาการตามที่ ผู้บัญชาการมอบหมายด้วยก็ได้

3) กองบังคับการ

มีผู้บังคับการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองบังคับการนั้น และจะให้ มีรองผู้บังคับการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ

⁵ วัชรพล เพ็ญบุญชู “การให้ออกจากราชการ กรณีมีมลทินหรือมีหมองตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), หน้า12-13 .

ตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากผู้บังคับการตามที่มีผู้บังคับการมอบหมายด้วยก็ได้

เมื่อพิจารณาระบบงานของตำรวจในปัจจุบันพบว่ามีการแบ่งสายงานความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 4 หน่วยใหญ่ คือ

(1) หน่วยเทคนิคและสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานกฎหมายและสอบสวน สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษา กองบัญชาการการศึกษา โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สำนักงานจเรตำรวจ สำนักงานตำรวจราชสำนักประจำโรงพยาบาลตำรวจ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ

(2) หน่วยอำนวยการและยุทธศาสตร์ ได้แก่ สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ กองการเงิน กองการต่างประเทศ กองกำลังพล กองงบประมาณ กองบินตำรวจ กองพัฒนาการจราจรและบริการประชาชน กองพัฒนาการป้องกันและควบคุมอาชญากร กองพลาธิการและสรรพาวุธ กองวิจัยและพัฒนา กองวินัย กองสารนิเทศ กองสวัสดิการ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ

(3) หน่วยปฏิบัติการเฉพาะทาง ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

(4) หน่วยปฏิบัติการพื้นที่ ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค 1-9

เดิมข้าราชการตำรวจเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่งต่อมาปี พ.ศ.2521 ได้มีการบัญญัติ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2521 ทำให้ข้าราชการตำรวจไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนอีกต่อไป ทำให้การบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจเป็นไปโดยอิสระและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ต่อมาได้มีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ขึ้น โดยให้มีการยกเลิก พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตำรวจทั้งหมดรวม 17 พระราชบัญญัติ และรวมการบริหารงานบุคคล การจัดโครงสร้างการดำเนินการทางวินัยมาอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด โดยบรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ คำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทนภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน⁶

⁶ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ลักษณะ 5 มาตรา 30.... “ให้มีคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเรียกโดยย่อว่า “ก.ตร.” ประกอบด้วย (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ เลขานุการ ก.พ.

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย

2.1 ความหมายของวินัย

การให้ความหมายของคำว่า “วินัย” มีผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542⁷ ได้ให้ความหมายของ คำว่า “วินัย” ไว้ว่า ระเบียบ แบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

ชัยรัช สุวรรณชัย⁸ กล่าวว่า วินัย คือ กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่องค์กรหรือสังคมกำหนดขึ้นไว้เป็นปทัสสถาน (Norm) ขององค์กรหรือสังคมนั้นๆ รวมทั้งวินัยที่เกิดขึ้นภายในตนเอง เพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของบุคคลในองค์กรหรือสังคมให้ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นการสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสงบสุขให้เกิดขึ้นภายในองค์กรหรือสังคมนั้นด้วย

อุดม รัฐอมฤต⁹ ได้กล่าวถึงคำว่า “วินัย” ว่ามีความหมาย 2 นัย 1) วินัย หมายถึง ปทัสสถานแห่งพฤติกรรมที่กำหนดไว้เป็นแบบแผนพึงปฏิบัติสำหรับคนในหมู่เหล่าแต่ละหมู่เหล่า 2) วินัย หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นการควบคุมตนเอง, ยอมรับหรือปฏิบัติตามการนำหรือการบังคับบัญชา, มีความเป็นระเบียบ หรืออยู่ในแบบแผน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการข้าราชการตำรวจ โดยตำแหน่ง (2) กรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา 35 ดังต่อไปนี้ (ก) ผู้ซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจในตำแหน่งตั้งแต่ผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าผู้บัญชาการขึ้นไปจำนวนห้าคน แต่ต้องเป็นผู้ซึ่งพ้นจากความเป็นข้าราชการตำรวจไปแล้วเกินหนึ่งปี (ข) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นข้าราชการตำรวจจำนวนหกคน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ อาชญวิทยาและงานยุติธรรม หรือ สาขาอื่นตามที่ กตร.กำหนด สาขาละไม่เกินหนึ่งคน เว้นแต่ในกรณีที่มีรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นกรรมการข้าราชการตำรวจตาม (1) เพิ่มขึ้นก็ให้มีกรรมการข้าราชการตำรวจผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกตามจำนวนของรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่เพิ่มขึ้นนั้น”....

⁷ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์, 2542), หน้า 1077

⁸ ชัยรัช สุวรรณชัย “ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณีกองบัญชาการตำรวจนครบาล” (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), หน้า 19.

⁹ อุดม รัฐอมฤต, เอกสารประกอบคำบรรยายกฎหมายมหาชนกับการปฏิบัติงานของข้าราชการกระทรวงยุติธรรม, 2548.

วินัย คือ การควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน ซึ่งวินัยข้าราชการพลเรือน ได้แก่ บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบ หน้าที่ราชการ รักษาความลับของทางราชการ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและรักษาชื่อเสียงของตน เป็นต้น นอกจากนี้ วินัยยังหมายถึงลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกมาว่าจะสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของบทวินัยตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าวด้วย¹⁰

จากที่กล่าวมาแล้วอาจสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

ส่วนความหมายของคำว่า “วินัยตำรวจ” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า วินัยตำรวจนั้น คือ การที่ตำรวจต้องประพฤติตนให้เป็นผู้มีมารยาทอันดีงามตามแบบอย่างธรรมเนียมของตำรวจ

จากที่กล่าวมาแล้วอาจกล่าวได้ว่าวินัยตำรวจ คือ การที่ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. รวมทั้งการที่ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติตนให้เป็นผู้มีมารยาทอันดีงามตามแบบอย่างธรรมเนียมของตำรวจ

แบบอย่างธรรมเนียมของตำรวจ หมายความว่า แบบประเพณี แบบแผน แบบอย่างที่ได้ถือปฏิบัติกันมาของทางราชการ ซึ่งอาจจะไม่มีกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ แบบแผนความประพฤติ ที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจควบคุมตนเอง และควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นผู้มีความประพฤติดี และ ละเว้นการปฏิบัติตนให้เป็นไปในทางที่ไม่ชอบไม่ควร

วินัยตำรวจ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและของรัฐบาลในการบริหารประเทศ เพราะข้าราชการตำรวจเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดินในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และข้าราชการตำรวจเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชนให้คุณให้โทษในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน จับกุมคุมขัง หากข้าราชการตำรวจไม่มีวินัยที่ดี จะทำให้ประชาชนเดือดร้อนขาดความเชื่อถือศรัทธาในตัวข้าราชการตำรวจ รวมตลอดถึงจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือศรัทธาและ

¹⁰ สำนักงาน ก.พ., คู่มือการดำเนินการทางวินัย (กรุงเทพฯ: กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักงาน ก.พ., 2549), หน้า 1.

ไม่ให้ความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการบริหารประเทศ วินัยตำรวจจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อตัวข้าราชการตำรวจ และวินัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เพื่อให้ราชการดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ วินัยจึงเป็นเครื่องนำคนไปในทางที่ดี อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในอันที่จะส่งเสริมหรือสร้างสรรค์ให้ข้าราชการตำรวจตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างมีความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้เป็นความดีความชอบและความสามารถที่จะได้เลื่อนฐานะในราชการก้าวหน้าไปตามลำดับ หากข้าราชการตำรวจผู้ใดไม่มีวินัยที่ดีพอก็ย่อมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งจะไม่ใช่ที่ยอมรับนับถือกันในวงราชการว่าเป็นข้าราชการตำรวจที่ดี

วินัยตำรวจมิใช่จะมีความสำคัญแต่เพียงต่อทางราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และต่อตัวข้าราชการตำรวจเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บังคับบัญชา เพราะผู้บังคับบัญชามีหน้าที่จะต้องสั่งและมอบหมายงานให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ และต้องกำกับตรวจสอบรับผิดชอบงานนั้น รวมทั้งรับผิดชอบในการส่งเสริมและดูแลระมัดระวังให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามวินัยด้วย หากผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีวินัยที่ดีพองานก็จะไม่เดินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบในผลงานนั้นและรับผิดชอบในการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีวินัยด้วย

กฎหมายตำรวจเป็นกฎหมายปกครอง เป็นการจัดระเบียบการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจเป็นการกำหนดว่าพฤติกรรมใดที่ควรทำหรือไม่ควรทำถ้ามีการฝ่าฝืนก็มีการลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนนั้น เป็นกฎหมายที่วางระเบียบการใช้อำนาจเพื่อปกครองบังคับบัญชาภายในองค์กรตำรวจ และเป็นหลักเกณฑ์กลางที่จะใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจทุกคนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การดำเนินการทางวินัยเป็นการดำเนินการทางปกครอง เป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ เปลี่ยนแปลงสิทธิและหน้าที่กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผลกระทบต่อสถานภาพสิทธิดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว เช่นการลงโทษไล่ออก หรือปลดออกจากราชการ ซึ่งทำให้สถานภาพข้าราชการตำรวจสิ้นสุดลง หรือการไม่ได้รับการเลื่อนขั้นอัตราเงินเดือน ไม่ได้รับการเลื่อนยศ การสั่งลงโทษทางวินัย จะกระทำเป็นในรูปแบบของคำสั่งตามกฎหมายเพื่อสั่งการไปยังผู้รับโทษให้รับทราบและรับผลตามคำสั่งนั้นเป็นการใช้อำนาจเหนือกว่าทางกฎหมายสั่งการลงมา

2.2 ความสำคัญของวินัยตำรวจ

วินัยข้าราชการมีความสำคัญอย่างมากต่อรัฐบาลในการบริหารงานของรัฐเนื่องจากข้าราชการถือเป็นกลไกส่วนหนึ่งของรัฐในการบริหารราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการตำรวจ มีภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนให้คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ฉะนั้น ข้าราชการตำรวจจึงสัมพันธ์และเกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชน หากข้าราชการตำรวจไม่มีวินัยดีพอ ย่อมจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือศรัทธาและไม่ให้ความร่วมมือแก่ตัวข้าราชการตลอดจนรัฐบาลในการบริหารประเทศอีกด้วย

วินัยข้าราชการยังช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการตำรวจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากวินัยเป็นรากฐานในการส่งเสริมหรือพัฒนาให้บุคคลตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้แล้ว วินัยข้าราชการยังมีความสำคัญต่อตัวข้าราชการโดยตรงอีกด้วย ทั้งนี้ เพราะวินัยเป็นเครื่องนำบุคคลไปในทางที่ดีโดยช่วยให้บุคคลนั้นๆ อยู่ในกรอบระเบียบแบบแผนอันดีงาม ตลอดจนตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบอันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ได้ผลดี ซึ่งจะส่งผลให้ความเจริญก้าวหน้ามาสู่บุคคลนั้น ๆ หากข้าราชการผู้ใดไม่มีวินัยที่ดีพอแล้ว ก็ย่อมที่จะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานของตนได้

วินัยข้าราชการยังมีความสำคัญต่อผู้บังคับบัญชาอีกด้วย กล่าวคือ เป็นมาตรการในการควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในกรอบของความประพฤติและระเบียบวินัยตลอดจนผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องอบรมสั่งสอนและมอบหมายหน้าที่การงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา รับผิดชอบและกำกับตรวจสอบงานที่มอบหมายนั้น รวมทั้งรับผิดชอบในการส่งเสริมและดูแลระมัดระวังผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามวินัยฉะนั้น หากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่มีวินัยที่ดี งานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายไว้ก็จะเกิดความเสียหายได้ หรือเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บังคับบัญชาก็ต้องรับผิดชอบในผลงานนั้นและรับผิดชอบในการที่ผู้ใต้บังคับบัญชานั้นไม่มีวินัย แต่ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยดี ย่อมทำให้งานที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุปแล้ว วินัยข้าราชการมีความสำคัญต่อการบริหารงานของรัฐต่อราชการโดยส่วนรวม ต่อส่วนบุคคล และต่อผู้บังคับบัญชา¹¹

¹¹ คณะทำงานทางวินัยกรมตำรวจ, คู่มือการปฏิบัติงานทางวินัยของข้าราชการตำรวจ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล, 2532), หน้า 12.

2.3 ลักษณะความผิดทางวินัยของตำรวจ

เมื่อข้าราชการตำรวจได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ถือได้ว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดความผิดไว้อยู่ 2 ลักษณะ คือ (1) การกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงซึ่งเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น ความไม่ซื่อสัตย์ ไม่เที่ยงธรรมและขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาในเรื่องเล็กน้อย ไม่ทำความเคารพผู้บังคับบัญชาซึ่งยังไม่เกิดความเสียหายกับทางราชการมากนัก¹²

¹² พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “ มาตรา 78 การกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ การไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ (2) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วย กฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้ามองว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ จะเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้ได้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม (3) ต้องรักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ ผู้น้อย (4) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ (5) ต้องปฏิบัติราชการโดยมิให้เป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือคน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำ หรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว(6) ต้องรักษาความลับของทางราชการ (7) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกันและต้องช่วยเหลือกันในการ ปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ(8) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการ หรือในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน โดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อยโดยห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการหรือในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับ หน้าที่ของตน(9) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เพื่อให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ เอาใจใส่ ระวังระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ (10) ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการตำรวจ (11) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงาน โดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย (12) ต้องไม่ใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร (13) ต้องไม่กระทำการอัน ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว (14) ต้องไม่กระทำด้วยประการใดๆ ในลักษณะที่เป็นการบังคับผู้บังคับบัญชาเป็นทางให้เสียระเบียบแบบแผนวินัยตำรวจ (15) ต้องไม่กระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ (16) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ อันอาจทำให้เสียความ เที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หน้าที่ราชการของตน (17) ต้องไม่เป็นการกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (18) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร.”

และ (2) การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เช่นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบทำให้เสียหายทางราชการอย่างร้ายแรง ทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือ ขาด หนีราชการ¹³

2.4 โทษทางวินัยของตำรวจ

สำหรับโทษทางวินัยของตำรวจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 82 กำหนดไว้ 7 สถาน เช่น ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ตัดเงินเดือนปลดออก ไล่ออก¹⁴

2.5 การดำเนินการทางวินัยตำรวจ

การดำเนินการทางวินัย หมายถึง กระบวนการทั้งหลายที่กระทำเป็นพิธีการตามกฎหมาย เมื่อข้าราชการมีกรณีถูกหาว่ากระทำความผิดซึ่งได้แก่ การตั้งเรื่องกล่าวหา การสืบสวน สอบสวน การพิจารณาความผิดและโทษ การสั่งลงโทษ การเปลี่ยนแปลงโทษ งดโทษ ยุติเรื่อง รวมทั้งการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการ ไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณา การรายงานการดำเนินการทางวินัย¹⁵

¹³ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “มาตรา 97 การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่การกระทำความผิดต่อไปนี้ (1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ (2) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน โดยไม่มี เหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ (3) เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการหรือในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ (4) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษา ถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (5) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (6) กระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ รวมทั้งการกระทำความผิดตามมาตรา 78 อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง (7) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร.

¹⁴ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 82 โทษทางวินัยมี 7 สถาน ดังต่อไปนี้ (1) ภาคทัณฑ์ (2) ทัณฑ์กรรม (3) กักขัง (4) กักขัง (5) ตัดเงินเดือน (6) ปลดออก (7) ไล่ออก การลงโทษภาคทัณฑ์ได้แก่ การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอันควรต้องรับโทษสถานหนึ่งสถานใดแต่มีเหตุอันควรปรานีจึงเพียงแต่แสดงความผิดผู้นั้นให้ปรากฏไว้ การลงโทษทัณฑ์กรรมได้แก่การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำหรือการให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน การลงโทษกักขัง ได้แก่การกักตัวไว้ในบริเวณหนึ่งที่สมควรตามที่ จะกำหนด การลงโทษกักขัง ได้แก่ การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตามที่ จะได้มีคำสั่ง การลงโทษกักขังหรือกักขังจะใช้งานโยธาหรืองานอื่นของทางราชการด้วยก็ได้แต่ต้องไม่เกินหก ชั่วโมงต่อวัน

¹⁵ กัมพล อรุณปลอดและคณะ, คู่มือการสอบสวนข้อเท็จจริงและสอบสวนทางวินัย สำหรับข้าราชการตำรวจ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิศิษฐ์สรอรรถ, 2541), หน้า 1.

การดำเนินการทางวินัย¹⁶ หมายถึง กระบวนการทั้งหลายที่กระทำเป็นพิธีการตามกฎหมาย เมื่อข้าราชการมีกรณีถูกล่าหว่ากระทำผิดวินัย รวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ ระหว่างการสอบสวนและพิจารณาได้แก่

- 1) การสืบสวน
- 2) การตั้งเรื่องที่ถูกกล่าวหา
- 3) การสอบสวน
- 4) การให้พักราชการ และการให้ออกไว้ก่อน
- 5) การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ
- 6) การลงโทษ

ด้วยความเคารพในข้อความข้างต้นนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยคือ กระบวนการทั้งหลายที่กระทำเป็นพิธีการตามกฎหมาย เมื่อข้าราชการมีกรณีถูกล่าหว่ากระทำผิดวินัย รวมทั้งการดำเนินการต่างๆ ระหว่างการสอบสวนและพิจารณา ได้แก่ การสืบสวน การตั้งกรรมการเรื่องที่ถูกกล่าวหา การสอบสวน การให้พักราชการ และการให้ออกไว้ก่อนการพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ การลงโทษและการพิจารณาระหว่างการอุทธรณ์ด้วย

ดังนั้น ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจ จึงควรจะได้ใช้กำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการให้แน่นอนรัดกุมเพื่อจะเป็นการรักษาความยุติธรรมและความรวดเร็วในวิธีการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจทั้งหลายให้มีความเป็นธรรมดังนี้¹⁷

(1) พิจารณาถึงความผิดที่เกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อเกิดการกระทำผิดทางวินัยขึ้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องศึกษาพิจารณาว่าความผิดที่เกิดขึ้นนั้นมีความร้ายแรงเพียงใด ถึงขั้นที่น่าวินัยมาใช้หรือไม่ ข้อพิจารณาในขั้นนี้ควรคำนึงถึง

ก. เจตนาของการกระทำผิด กล่าวคือ เป็นความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ตามปกติหรือความพลั้งเผลอโดยไม่เจตนาหรืออย่างไร

¹⁶ ประเวณี ณ นครและคณะ, คู่มือปฏิบัติงานบุคคลตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญภาค2 (กรุงเทพฯ: สวัสดิการ ก.พ.พิมพ์ครั้งที่ 2,2523)

¹⁷ ปริญญา ผ่องวิญญาณ “การลงทัณฑ์ทางวินัยข้าราชการตำรวจ,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541), หน้า 19-21 .

ข. *รายละเอียดแห่งความผิด* กล่าวคือ เป็นความผิดที่เกิดจากผู้ปฏิบัติเองหรือ เป็นความผิดที่เกิดจากปัจจัยอื่น เช่น การมาปฏิบัติงานสายเพราะผู้หนึ่งเกียจคร้านหรือเพราะอุทกภัย หรือเหตุสุดวิสัย เป็นต้น

ค. *กรณีเกี่ยวข้อง* กล่าวคือ เป็นความผิดที่เกิดจากผู้หนึ่งเพียงผู้เดียว หรือเป็น ความผิดที่เกิดจากผู้อื่นแล้ว มีผลเกี่ยวเนื่องมากจากผู้กระทำผิดและหรือเหตุแห่งความผิดนั้นเริ่มจาก ผู้อื่นก่อนแล้วความเสียหายเกิดแก่ผู้กระทำผิด เป็นต้น

ง. *จำนวนครั้งแห่งความผิด* กล่าวคือ เป็นความผิดที่ได้เกิดขึ้นกี่ครั้งแล้ว และ ความผิดที่เกิดขึ้นเป็นชนิดเดียวกันหรือไม่ เช่น การมาปฏิบัติงานจะต้องพิจารณาว่ามาสายกี่ครั้งมา สายเป็นประจำหรือไม่ เป็นต้น

(2) *พิจารณาถึงข้อความจริง* การรวบรวมข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำ ผิดวินัยเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาความผิด ดังนั้น การ รวบรวมข้อเท็จจริง จึงต้องสืบสวนให้ได้ข้อความจริงอันต้องแท้ โดยเฉพาะจะต้องพิจารณาว่า ความผิดนั้นมีมูลเหตุแห่งความเป็นจริงหรือไม่เพียงใด กล่าวคือ มิใช่เป็นการกล่าวหากลับแก่งัดกัน ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งในการรวบรวมข้อเท็จจริงก็คือจักต้องพิจารณาถึงสาเหตุและกรณี แวดล้อมแห่งความผิดนั้น เพื่อจะได้สืบสวนหาความจริงจากเหตุแห่งความผิดนั้นได้รัดกุมรอบคอบ

(3) *พิจารณาถึงลำดับชั้นของการลงโทษ* เมื่อได้รวบรวมข้อความเกี่ยวกับกรณี แห่งความผิดแล้ว จะช่วยให้สามารถเห็นปัญหาและที่มาแห่งความผิดได้สะดวกขึ้น และให้การ กำหนดชั้นแห่งการลงโทษอย่างกว้างๆ ได้สะดวกขึ้น โดยทั่วไปการลงโทษได้กำหนดไว้ดังนี้

ก. การตักเตือน (*Warning*)

ข. การตำหนิ (*Reprimand*)

ค. การพักงาน โดยไม่จ่ายค่าจ้างตอบแทน (*Suspension*)

ง. การลดตำแหน่ง (*Demotion*)

จ. การปลดออก (*Dismissal*)

ฉ. การลงโทษสถานหนัก (*Drastic penalty*)

เมื่อมีการกระทำความผิดวินัยเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องเป็นผู้ริเริ่มการดำเนินการทางวินัย โดยหากเป็นการกระทำวินัยร้ายแรง จะต้องมีการจัดคณะกรรมการสอบสวน ต้องแจ้งข้อกล่าวหาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาและต้องมีการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกลงโทษไม่พอใจคำสั่งลงโทษก็อาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

2.6 ขั้นตอนของการดำเนินการทางวินัยของตำรวจ

2.6.1 การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

เมื่อมีการกล่าวหาให้ผู้บังคับบัญชาสืบสวนข้อเท็จจริง¹⁸ ในเบื้องต้นว่ามีมูลที่จะกระทำความผิดวินัยหรือไม่ หากมีให้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลให้ยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษ¹⁹ ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนหรือภาคทัณฑ์หรือทำทัณฑ์บนว่ากล่าวตักเตือนก็จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ หรือเห็นว่าผู้กระทำความผิดวินัยควรได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตนที่มีอำนาจเพื่อสั่งลงโทษ²⁰

2.6.2 การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

เมื่อข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่

¹⁸ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 84 “เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชารับดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ในการสืบสวนข้อเท็จจริงให้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยให้ยุติเรื่องได้ กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ให้ดำเนินการต่อไป ตามมาตรา 85 หรือ มาตรา 86 แล้วแต่กรณีทันที”

¹⁹ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 89 “ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือนสมควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยหรือเหตุอันควรลดหย่อนซึ่งยังไม่ถึงกับต้องถูกลงโทษทัณฑ์กรรม ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้กระทำความผิดวินัยควรได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตนที่มีอำนาจ เพื่อให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี ในกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อย และมีเหตุอันควรลดโทษ จะงดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้”....

²⁰ รายละเอียดตาม ผนวก ก.

สนับสนุน ข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ไขข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้วถ้าฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยให้สั่งยุติเรื่อง²¹ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษวินัยไม่ร้ายแรงดังที่กล่าวมาแล้ว

ถ้ารับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก²²

การพิจารณาสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 72 ได้กำหนดตัวผู้มีอำนาจสั่ง โดยใช้ตำแหน่งเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งตั้งแต่ นายกรัฐมนตรีจนถึงระดับผู้บังคับการ²³

ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองเสนอ โดยคณะกรรมการดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วย รองหัวหน้าหน่วยงานนั้นทุกคนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎ ก.ตร.²⁴

²¹ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 86 “เมื่อข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวนในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ไขข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้ว ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยได้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 89 หรือ 90 แล้วแต่กรณี ถ้าฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยให้สั่งยุติเรื่อง”...

²² พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 90 “ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจตาม มาตรา 72 สั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลงโทษต่ำกว่าปลดออก การพิจารณาสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตาม มาตรา 72 (2)(3)และ(4) ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองเสนอโดยคณะกรรมการดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรองหัวหน้าหน่วยงานทุกคน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.”...

²³ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 72 “(1) นายกรัฐมนตรีสำหรับตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (2) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติสำหรับตำแหน่งตั้งแต่จเรตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมา (3) ผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่าสำหรับตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมาในส่วนราชการนั้น (4) ผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่าสำหรับตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมาในส่วนราชการนั้น”....

²⁴ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ พ.ศ.2547 ข้อ 3 “(1) ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย จเรตำรวจแห่งชาติเป็นประธานกรรมการ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือตำแหน่งเทียบเท่าทุกคนและผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจำนวน 5 คนเป็น

ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาการพิจารณาสั่งลงโทษ ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นซึ่งทำให้ไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน แต่ในการนี้ หากยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ก็ให้ถือว่าคณะกรรมการเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอ ในกรณีที่คณะกรรมการสั่งสอบเพิ่มเติม มิให้นำระยะเวลาในการสอบสวนเพิ่มเติมเป็นระยะเวลาในการพิจารณาของคณะกรรมการดังกล่าว ที่กล่าวไว้เช่นนั้นเพื่อต้องการให้ความเป็นธรรมกับผู้ที่ถูกกล่าวหาเพราะหากว่าการดำเนินการล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเสียสิทธิที่ควรจะได้รับไป²⁵

2.7 ข้อควรคำนึงในการดำเนินการทางวินัย

วินัยเป็นเสมือนแบบหรือกรอบพฤติกรรมของคน คนที่อยู่ในระเบียบแบบแผนจัดว่าเป็นคนมีวินัย เป็นคนดี เป็นคนประพฤติชอบ ปฏิบัติชอบ ส่วนคนที่ไม่มีความวินัยนับว่าเป็นอันตรายต่อกลุ่มต่อองค์กรต่อสังคม และเหตุว่าวินัยเป็นกรอบขอบข่ายที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กรและสังคม โดยมีกฎข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณีและการลงโทษเป็นเครื่องหนุนหลัง ดังนั้นผู้ประพฤติผิดวินัยจึงควรต้องได้รับการลงโทษ พึงระลึกว่าวินัยมีไว้เพื่อ

กรรมการ ข้าราชการตำรวจสพลตำรวจตรีขึ้นไปคนหนึ่งเป็นเลขานุการและข้าราชการตำรวจสพลตำรวจตรีขึ้นไปจำนวนไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยห้าคนจึงจะเป็นองค์ประชุม(2)ให้ผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่าตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยรองผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่าทุกคนและผู้บังคับการผู้รับผิดชอบงานอำนาจการ เป็นกรรมการโดยให้รองผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่าซึ่งมีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ข้าราชการตำรวจสพลตำรวจเอกขึ้นไปคนหนึ่งเป็นเลขานุการและข้าราชการตำรวจศรีอัยการตำรวจเอกขึ้นไปจำนวนไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุม(3)ให้ผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่าตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยรองผู้บังคับการพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญหรือตำแหน่งเทียบเท่าเป็นกรรมการ โดยให้รองผู้บังคับการ พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ หรือตำแหน่งเทียบเท่าซึ่งมีอาวุโสสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ข้าราชการยศพันตำรวจตรีขึ้นไปคนหนึ่งเป็นเลขานุการและข้าราชการตำรวจศรีอัยการตำรวจตรีขึ้นไปไม่เกินสามคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุม(4)คณะกรรมการตามข้อ 3(2)และ(3)จะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนในกรณีมีผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ3(2)และ(3)ไม่ครบจำนวนห้าคนให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งถัดลงไปเป็นกรรมการให้ครบจำนวนห้าคน”

²⁵ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากฎกฤษฎีกาการสั่งลงโทษ พ.ศ.2547 “ข้อ 5.... ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนเว้นแต่มีเหตุจำเป็นซึ่งทำให้การพิจารณาไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสิบห้าวันในการนี้หากยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้ถือว่าคณะกรรมการเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอ”

ข้าราชการความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการอยู่ร่วมกันและปฏิบัติงานร่วมกัน การลงโทษจึงมุ่งป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดกระทำซ้ำอีกและมุ่งหมายให้เป็นตัวอย่างที่มีให้ผู้อื่นกระทำผิดเช่นนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อบำรุงขวัญแก่บุคคลอื่น เพื่อรักษามาตรฐานการประพฤติตนและการปฏิบัติงานให้เป็นไปโดยถูกต้อง ความมุ่งประสงค์สำคัญของวินัยที่มุ่งจะป้องกันการกระทำผิดมากกว่าการลงโทษเพื่อหลาบจำ

การลงโทษทางวินัยและได้ผลตามความมุ่งหมายควรจะยึดถือหลักการดังนี้ คือ²⁶

1) *ความยุติธรรม* กล่าวคือ การลงโทษทางวินัยจะต้องให้ความยุติธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสต่อสู้ในข้อเท็จจริง การสอบสวนจะต้องแต่งตั้งบุคคลที่ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมที่เชื่อถือได้ และดำเนินการสอบสวนจะต้องเป็นไปโดยเที่ยงตรง ยังต้องมีหลักฐานประจักษ์พยานหรือเหตุผลอันชัดแจ้งจึงควรลงโทษและเปิดโอกาสให้อุทธรณ์ได้

2) *ความเป็นธรรม* กล่าวคือ การลงโทษจะต้องเป็นไปโดยเสมอหน้ามีลำดับขั้นของการลงโทษเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ มีตัวอย่างอยู่ไม่น้อยที่แสดงให้เห็นความไม่เป็นธรรมในการลงโทษ อันเป็นเหตุทำให้เกิดการเสียขวัญในหมู่คณะอย่างยิ่ง

3) *ความทั่วถ้วน* กล่าวคือ การลงโทษจะต้องพยายามกวาดล้างหรือนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ทั่วถ้วนกัน มิใช่การกระทำอย่างเดียวกัน คนหนึ่งถูกลงโทษแต่อีกคนหนึ่งไม่ถูกลงโทษ การสร้างข้อยกเว้นขึ้นมาย่อมทำให้เกิดความไม่เสมอหน้า ความไม่ทั่วถ้วนยุติธรรมขึ้น อันเป็นผลทำให้สังคมถูกบ่อนทำลาย

4) *ความยับยั้ง* กล่าวคือ การลงโทษจะต้องกระทำโดยมิชักช้าเพื่อให้ผู้กระทำผิดสำนึกในความผิด ผู้รู้เห็นได้ตระหนักถึงโทษทัณฑ์ของการกระทำผิดจะได้ไม่ประพฤติเช่นนั้น การลงโทษหากมีกระทำโดยฉับพลันให้ทันท่วงที จะทำให้เห็นความไม่ศักดิ์สิทธิ์ของวินัยเป็นผลร้ายต่อส่วนรวม หรือในบางกรณีผู้ประพฤติดีได้กลับตนเป็นคนดีแล้ว การลงโทษความผิดแต่เดิมจึงกลายเป็นการลงโทษคนดี ทำให้คนมองวินัยในแง่ร้ายและไม่ถูกต้องต่อความเป็นจริง เหตุนี้การลงโทษจึงต้องฉับพลัน

2.8 โทษทางอาญากับโทษทางวินัย

กฎหมายอาญานั้นเป็นกฎหมาย ซึ่งว่าด้วยการกระทำความผิดและการลงโทษตัวบทบัญญัติของกฎหมายอาญาจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ส่วนข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบ ในส่วนนี้ อาจจะเป็นเรื่องที่กำหนดได้ว่าการกระทำอย่างใดของบุคคลจะเป็นความผิดทางอาญาซึ่ง

²⁶ ประเวณี ณ นคร ,แนวความคิดในการดำเนินการทางวินัย,เอกสารประกอบการบรรยายและ ประเมินผลในการประชุมเชิงสัมมนาเรื่องการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ (กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.ตร. 2531), หน้า 1.

อาจจะพิจารณาได้ในแง่โครงสร้างความคิดทางอาญา และ (2) ส่วนที่เป็นผลในทางกฎหมาย เป็นเรื่องที่ว่า เมื่อกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่กฎหมายได้กำหนดให้เป็นความผิดไปแล้วบุคคลนั้นจะต้องรับโทษอย่างไร จะเห็นได้ว่า เรื่องโทษทางอาญานั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญา และการกระทำความผิดอาญานั้นจะถูกตอบแทนด้วยการลงโทษอาญา ในทางคำรา มีผู้ให้ความหมายของโทษทางอาญาไว้ว่า²⁷

“โทษอาญา”คือผลร้ายซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยที่ผู้ซึ่งมีอำนาจให้ผลร้าย ต้องมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดและผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดได้รับนั้นเป็นการตอบแทนการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งการตอบแทนนี้จะมีลักษณะตำหนิผู้กระทำความผิดนั้น

จากการให้ความหมายของโทษทางอาญาข้างต้น เราอาจวิเคราะห์ลักษณะของโทษในทางอาญาได้ดังนี้ คือ

1. พิจารณาจากลักษณะของโทษซึ่งเป็นบทบังคับ การบังคับต้องเป็นผลร้ายที่กระทำต่อร่างกาย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิของผู้ถูกลงโทษ
2. พิจารณาจากการใช้โทษ แยกออกเป็น 2 กรณี กล่าวคือ ผู้มีอำนาจใช้โทษ ซึ่งหมายถึง องค์กรหรือบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และผู้ถูกลงโทษ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งจะถูกลงโทษจะต้องเป็นผู้ที่กระทำความผิด ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือกฎหมายอาญาบัญญัติว่าเป็นความผิด ผู้นั้นก็จะได้รับโทษทางกฎหมาย
3. พิจารณาจากธรรมชาติ (nature) หรือลักษณะธรรมชาติของโทษ หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดละเมิดมาตรฐานของสังคม คือกระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายอาญาจึงต้องได้รับโทษทางอาญา การได้รับโทษดังกล่าวนี้จึงเป็นการตอบแทนการกระทำซึ่งผิดกฎหมายและจะมีลักษณะเป็นการตำหนิผู้กระทำความผิดในตัวการลงโทษเป็นเครื่องมือส่งเสริมประสิทธิภาพของกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการประกอบอาชญากรรม การลงโทษทางอาญาจึงเป็นการลงโทษที่มุ่งบังคับต่อตัวบุคคลต่อทรัพย์สิน ชื่อเสียงและเกียรติยศอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งการเคารพหลักมนุษยธรรมเป็นหลัก จากการศึกษพบว่า แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษมีความหลากหลายแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของสังคมแต่ละยุคสมัย โดยปรากฏตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution) การข่มขู่หรือป้องกันอาชญากรรม (Deterrence) การคุ้มครองและป้องกันสังคม (Prevention of Crime) การแก้ไขปรับปรุงหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด (Rehabilitation)

1) วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญา

²⁷ อรรถสิทธิ์ กันมล “ปัญหาการนำโทษทางปกครองมาใช้ควบคู่กับโทษทางอาญา” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), หน้า 3-4.

สำหรับการลงโทษทางอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อการลงโทษที่แตกต่างกันออกไป โดยมีรายละเอียด คือ²⁸

(1) เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน เป็นหลักการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุด ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดที่ว่าผู้ใดกระทำการโดยอ้อมได้รับผลตอบแทนการกระทำนั้น การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนนั้น อาจจะได้ผลก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยรวดเร็วและรุนแรง มิฉะนั้นแล้วประชาชนก็อาจขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของบ้านเมือง และอาจหาทางแก้แค้นผู้กระทำผิดด้วยตนเองก็ได้

(2) เพื่อเป็นการข่มขู่

ก. เพื่อเป็นการข่มขู่ตัวผู้กระทำผิดนั่นเอง ให้เกิดความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก

ข. เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนทั่วไป เห็นว่าเมื่อกระทำผิดแล้วจะต้องได้รับโทษเพื่อคนทั่วไปที่ได้ทราบจะได้เกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นบ้าง

การลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้ มีลักษณะมองไปในอนาคต ต้องการขู่ไม่ให้คนทั่วไปกระทำและไม่ให้ผู้กระทำแล้วทำผิดซ้ำอีก การลงโทษมักจะทำในที่สาธารณะ เช่น สมัยก่อนมีการยิงเป้าต่อหน้ามหาชน ในปัจจุบันบางประเทศมีการลงโทษเขียนดีผู้กระทำผิดต่อหน้ามหาชน

การลงโทษโดยการมุ่งที่จะให้มีผลเป็นการข่มขู่บุคคลโดยทั่วไปมากเกินไปมีผลเสีย เช่น การตัดมือผู้ลักทรัพย์ (ใช้ในบางประเทศ) เพื่อมุ่งให้คนอื่นกลัวไม่กล้าเอาอย่าง อาจจะมีผลเป็นการผลักดันให้ผู้ที่ถูกลงโทษกระทำผิดอย่างอื่นต่อไป เพราะไม่มีอวัยวะที่จะใช้หาเงินโดยสุจริตได้ การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่จนเกินไปจะทำให้ผู้ถูกลงโทษไม่สามารถปรับตัวเป็นคนดีได้เพราะได้รับความอับอายจากการถูกลงโทษประจานต่อหน้ามหาชน

(3) เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม ให้พ้นจากภัยอันตรายในระหว่างที่ผู้กระทำผิดติดขัดจากสังคมไป

การลงโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกมีกำหนดเวลา เป็นการคุ้มครอง มิให้ผู้กระทำผิดกลับมาทำร้าย หรือเป็นภัยอันตรายต่อสังคมอีกตลอดไปหรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง

(4) เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำผิด

²⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, (กรุงเทพฯ : พลสยาม พรินติ้ง, 2551), หน้า 846-847.

หลักการใหญ่อีกประการหนึ่งในการลงโทษผู้กระทำความผิด ก็เพื่อปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นพลเมืองดี เพราะผู้ที่ถูกจำคุกส่วนมากจะต้องถูกปล่อยตัวกลับมาสู่สังคมอีกในวันใดวันหนึ่ง สังคมไม่สามารถจองจำตัวผู้นั้นไว้ได้ตลอดไป เพราะเป็นการสิ้นเปลืองอย่างมหาศาล

ทฤษฎีนี้ถือว่า อันที่จริงไม่ควรใช้คำว่า การลงโทษ (punishment) เมื่อเราพูดถึงการปรับปรุงแก้ไข อบรมบ่มนิสัยผู้กระทำความผิด แต่ควรเรียกว่า การบำบัด (treatment) การบำบัดไม่มีลักษณะที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความลำบากตามหลักของการทดแทนหรือช่มชู้ตามทีกล่าวมาแล้ว เพราะเห็นว่า การทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับความยากลำบากหรือได้รับผลร้ายด้วยการลงโทษไม่น่าจะทำให้คนประพฤติดีขึ้น เพื่อให้การบำบัดหรือการอบรมบ่มนิสัยผู้กระทำความผิดเป็นไปอย่างได้ผล จะต้องมีการแยกประเภทนักโทษเพื่อสะดวกแก่การอบรม เช่น แยกประเภทนักโทษอายุน้อยออกจากนักโทษผู้ใหญ่ แยกพวกกระทำความผิดครั้งเดียวออกจากพวกกระทำความผิดหลายครั้ง แยกพวกที่พอลบตัวได้ออกจากพวกที่เหลือของจริง ๆ เป็นต้น

2) รูปแบบของโทษทางอาญา

รูปแบบของโทษทางอาญาจะสอดคล้องกับการให้ความหมายของโทษทางอาญาที่ว่าโทษทางอาญา คือ ผลร้ายซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยผู้ซึ่งมีอำนาจให้ผลร้ายจะต้องมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดและผลร้ายที่กระทำนั้นเป็นการตอบแทนการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งการตอบแทนนี้มีลักษณะดำเนินผู้กระทำความผิดนั้น การให้ความหมายของโทษอาญาเช่นนี้ มีปัญหาให้พิจารณาต่อมาว่า ถ้าหากกฎหมายไม่ได้กำหนดว่าผลร้ายอย่างใดบ้างที่จะอยู่ในความหมายของโทษทางอาญาแล้ว โทษรูปแบบใดบ้างจะถือเป็นโทษทางอาญา จะถือว่าเฉพาะโทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน ตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้นที่เป็นโทษทางอาญา หรือจะถือว่าโทษในลักษณะอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดเป็นโทษในทางอาญาด้วยนั้น

ในกรณีเช่นนี้ อาจพิจารณาได้ว่า ถ้าลักษณะของผลร้ายเป็นโทษตามความหมายของโทษทางอาญาโดยทั่วไปแล้ว แม้จะกำหนดให้เรียกวิธีการลงโทษเป็นอย่างอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาลักษณะอันแท้จริงของวิธีการและความประสงค์ที่นำวิธีการนั้นมาใช้ เพื่อเป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว ก็จะต้องถือว่าวิธีการดังกล่าวเป็นโทษทางอาญาด้วยเช่นกัน เช่น ในมาตรา 332 ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้กำหนดว่า “ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจสั่ง

(1) ให้ยึดและทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท

(2) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับ หรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา”

จะเห็นได้ว่าคำสั่งของศาลตามมาตรา 332 ของประมวลกฎหมายอาญาก็เป็น โทษทางอาญาด้วยแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าผลร้ายเหล่านี้คือโทษอาญา

ดังนั้น เราจึงอาจสรุปได้ว่าโทษทางอาญาจะมีรูปแบบของการลงโทษที่สำคัญ 2 ประการ คือ

(1) โทษตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้แก่ โทษประหารชีวิต โทษจำคุก โทษกักขัง โทษปรับ และโทษริบทรัพย์

(2) โทษในลักษณะอื่น ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญา²⁹

3) วัตถุประสงค์ในการลงโทษทางวินัย

การลงโทษเป็นมาตรการอันหนึ่งที่ใช้ในการรักษาวินัย ซึ่งเป็นมาตรการ ในทางปราบปรามผู้กระทำความผิด คือใช้สำหรับลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัยและปรามไว้ให้ ข้าราชการ โดยทั่วไปไม่กล้ากระทำความผิดวินัย เพราะกลัวถูกลงโทษ แม้ว่าการลงโทษจะเป็น มาตรการที่สำคัญและจำเป็นต้องใช้อยู่ตราบเท่าที่ยังมีข้าราชการกระทำความผิดวินัย การลงโทษทางวินัย มีจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้³⁰

(1) เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน

(2) เพื่อรักษามาตรฐานความประพฤติ ขวัญ และสมรรถภาพของข้าราชการ

(3) เพื่อจูงใจให้ข้าราชการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

(4) เพื่อรักษาชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทาง

ราชการ

การลงโทษทางวินัยต้องดำเนินการตามขบวนการของกฎหมาย เช่น ต้องมี การสอบสวนทางวินัย กรณีที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงต้องมีการแต่งตั้งกรรมการสอบสวน แจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้โอกาสนำพยานเข้า สืบแก้ข้อกล่าวหา

4) ความแตกต่างระหว่างโทษทางอาญาและโทษทางวินัย

แม้จะปรากฏว่าสถานโทษในทางอาญาและสถานโทษในทางวินัยข้าราชการ ตำรวจจะมีส่วนคล้ายคลึงและใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ มีการลงโทษอันเป็นการกระทบกระเทือน

²⁹ อรรถสิทธิ์ กันมล “ปัญหาการนำโทษทางปกครองมาใช้ควบคู่กับโทษทางอาญา”(วิทยานิพนธ์นิติศาสตร มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2549) หน้า 3-4

³⁰ สำนักงาน กพ.คู่มือการดำเนินการทางวินัย(กรุงเทพฯ: กลุ่มโรงพิมพ์สำนักงาน ก.พ.,2549),หน้า 1

ต่อสิทธิเสรีภาพในตัวบุคคลเหมือนกัน โดยเฉพาะโทษจำคุก กักขัง ทางอาญาและโทษ จำขัง กักขัง และกักขัง ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ แต่เมื่อได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษ แล้วจะเห็นว่าแม้จะปรากฏว่าการลงโทษทางอาญา และการลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจจะมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการบังคับในการลงโทษทางวินัยและทางอาญาแล้ว จะเห็นว่ามีลักษณะแตกต่างกัน กล่าวคือ

(1) วินัยเป็นข้อบังคับที่ใช้แก่นุคคลบางจำพวก ซึ่งได้แก่ บรรดาข้าราชการ โดยทั่วไปมิได้ใช้บังคับกับประชาชน โดยทั่วไปเหมือนกับบัญญัติแห่งกฎหมายอาญา

(2) การลงโทษทางอาญาเป็นการรักษาความยุติธรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยแก่สังคมทั้งในทางป้องกันและปราบปราม ส่วนโทษทางวินัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของทางราชการ กล่าวคือ เพื่อเป็นการกวดขันให้ข้าราชการได้ประพฤติและปฏิบัติราชการให้ดีขึ้น คนใดไม่ดีก็ให้ออกจากราชการเพราะหากได้รับราชการต่อไปก็ไม่มีประโยชน์ไม่เป็นผลดีแก่ทางราชการ ดังนั้น ในการลงโทษทางอาญาจึงเป็นเรื่องอยู่ในอำนาจศาล ส่วนการลงโทษทางวินัยเป็นเรื่องอยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นการกระทำในทางปกครอง

(3) การลงโทษทางอาญามีลักษณะเด็ดขาด กล่าวคือ หากไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดก็ไม่มีโทษ แต่การลงโทษทางวินัยไม่มีลักษณะเด็ดขาดเช่นนั้นเพราะลักษณะของความผิดทางวินัยมิได้บัญญัติความผิดในทางวินัยไว้ชัดเจนเหมือนลักษณะความผิดในทางอาญา ทั้งนี้ก็เพื่อให้การลงโทษทางวินัยสามารถอนุโลม ตามกรณีความผิดของข้าราชการที่กระทำได้ ด้วยเหตุนี้การบัญญัติความผิดในทางวินัยจึงบัญญัติความไว้อย่างกว้าง ๆ³¹

2.9 หลักประกันของข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย

ในเรื่องการลงโทษข้าราชการตำรวจทางวินัยถือว่าการกระทำฝ่ายเดียวของรัฐต่อข้าราชการ ซึ่งในการลงโทษทางวินัยนี้ข้าราชการย่อมมีฐานะดังเช่นเอกชนผู้หนึ่ง ซึ่งย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นมูลฐานของเอกชนตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการที่รัฐจะรื้อถอนหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น³² ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ว่าการกระทำทางปกครองต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย³³ ดังนั้น เมื่อการลงโทษทางวินัยเป็น

³¹ อ่างแล้ว ปฏิญญา ผ่องวิญญาณ เชียงอรรถที่ 17 หน้า 22

³² สมยศ เชื้อไทยและวรพจน์ วิศุรตบชัย, “แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย”, วารสารนิติศาสตร์ 3 (2527):42-57

³³ ประยูร กาญจนกุล, “คำอธิบายกฎหมายปกครองเปรียบเทียบ”ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523, หน้า 18

การกระทำทางปกครองของรัฐ จึงต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและต้องไม่เป็นตามอำเภอใจ

สำหรับหลักประกันของข้าราชการตำรวจจากการลงโทษหรือทัณฑ์ในทางวินัยอันมิชอบนั้น ได้มีการกำหนดวิธีการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ.2547, การสอบสวนพิจารณา พ.ศ.2547 ในกรณีการลงโทษทางวินัยร้ายแรงถึงให้ออกจากราชการนั้น³⁴ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ³⁵ อันเป็นหลักประกันว่าจะได้รับความเป็นธรรมในการสืบสวน,สอบสวนหาข้อเท็จจริง อันเป็นประเด็นที่พิสูจน์ความผิดและยังมีกรรมการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดหลายขั้นตอน ก่อนจะมีการลงโทษทางวินัยแก่ผู้กระทำผิด

นอกจากหลักประกันในการสอบสวนด้วยความเป็นธรรมแล้ว หลังจากที่มีการลงโทษทางวินัยแล้ว หากปรากฏว่าข้าราชการตำรวจซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เห็นว่าตนถูกลงโทษไม่เป็นธรรมแล้ว ยังสามารถที่จะอุทธรณ์ขอความเป็นธรรมต่อผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษทางวินัย หรือผู้บังคับบัญชาเหนือผู้สั่งลงโทษทางวินัยได้อีก ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พิสูจน์ความบริสุทธิ์และกลับกรองจากผู้บังคับบัญชาอีกชั้นหนึ่ง

2.10 การอุทธรณ์

สิทธิในการอุทธรณ์ของข้าราชการนั้นถือว่าเป็นหลักประกันอันสำคัญของข้าราชการ จากการใช้อำนาจหน้าที่อันมิชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชารวมทั้งการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยอันมิชอบ

อุทธรณ์หมายถึง การที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ร้องขอให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้ ได้ยกเรื่องขึ้นพิจารณาใหม่ให้เป็นไปในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ร้อง³⁶ เป็นคนละคระบวนการกับการร้องทุกข์ ซึ่งหมายถึงกรณีผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายหรือเกิดจาก

³⁴ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 90.... “การพิจารณาสั่งลงโทษตามมาตรา 72(2)(3)และ(4) ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองเสนอ”.....

³⁵ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ พ.ศ.2547 ข้อ 2 “การพิจารณาสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจผู้กระทำผิดวินัยร้ายแรง ซึ่งตามมาตรา 90 วรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองเสนอ”...

³⁶ ประวิณ ณ นคร, คู่มือการรักษาวินัยข้าราชการสำหรับผู้บังคับบัญชา, หน้า 202

การปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน³⁷ เว้นแต่เป็นกรณีที่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ ก็ให้ไปใช้สิทธิอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ไม่ให้ปะปนกัน

1) เหตุที่จะอุทธรณ์ได้³⁸

(1) กรณีถูกลงโทษทางวินัย เช่น ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน อุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ หาก ผบ.ตร.สั่งลงโทษให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร.

(2) กรณีถูกลงโทษ ปลดออก หรือไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกราชการ ให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร.

โดยทั้งสองกรณีนั้นให้อุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ต้องไม่เกิน 240 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ หากจำเป็นขยายอุทธรณ์ได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ๆ ละ 60 วัน

ในการใช้สิทธิอุทธรณ์ตาม (2) ผู้อุทธรณ์จะขอแถลงด้วยวาจาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ โดยแสดงความประสงค์ไว้ในหนังสืออุทธรณ์ยื่นต่อ ก.ตร.ภายใน 30 วันนับแต่วันยื่นหนังสืออุทธรณ์ หาก ก.ตร.พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นจะไม่อนุญาตก็ได้

2) วิธีการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

สำหรับหลักเกณฑ์วิธีการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ได้กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547

คำอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้อุทธรณ์³⁹

³⁷ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 หมวด 9 มาตรา 106 “ข้าราชการผู้ใดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายหรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร.”....

³⁸ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 หมวด 9 มาตรา 105 “ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตาม พ.ร.บ.นี้ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ดังนี้(1)กรณีถูกลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจสั่งลงโทษให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร.(2) กรณีถูกลงโทษปลดออก หรือไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการให้อุทธรณ์คำสั่งต่อ ก.ตร. การอุทธรณ์ดังกล่าวตาม (1)และ(2)ให้อุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตาม(1)และ(2)ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน สองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กำหนดในระเบียบก.ตร.ที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน”....

³⁹ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 7 “การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งประกอบข้อเท็จจริง”....

(1) ระบุข้อเท็จจริงข้อโต้แย้งประกอบข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายและเหตุผลในการอุทธรณ์ว่าได้ถูกลงโทษ ไม่ถูกต้อง เหมาะสมอย่างไร

(2) สิทธิของผู้อุทธรณ์⁴⁰

ก. การคัดหรือตรวจรายงานการสอบสวน ในทางปฏิบัติข้าราชการตำรวจต้องขอต่อผู้สั่งลงโทษ หรือผู้สั่งให้ออกราชการและผู้สั่งดังกล่าวต้องอนุญาต ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อุทธรณ์ได้มีโอกาสทราบข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่าง ๆ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนในเรื่องที่จะอุทธรณ์นั้น และได้อุทธรณ์แก้ข้อกล่าวหาได้อย่างถูกต้อง

ข. การคัดหรือตรวจบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลหรือเอกสารอื่น ๆ นั้น ข้าราชการตำรวจที่จะอุทธรณ์จะต้องขอต่อผู้สั่งลงโทษหรือผู้สั่งให้ออกราชการแต่ทั้งนี้อยู่ในดุลยพินิจของผู้สั่งลงโทษหรือผู้สั่งให้ออกราชการที่จะอนุญาตหรือไม่ก็ได้ โดยพิจารณาถึงประโยชน์การรักษาวินัยของข้าราชการตำรวจเหตุผลและความจำเป็นเป็นเป็นเรื่องๆ ไป

ก) วิธีการอุทธรณ์

(ก) ให้อุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง⁴¹

(ข) ให้อุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชา ดังต่อไปนี้

(ค) การอุทธรณ์ดังกล่าวให้ยื่นหนังสืออุทธรณ์พร้อมด้วยสำเนาถูกต้องต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ⁴²และยื่นที่ส่วนราชการของผู้บังคับบัญชานั้น

(ง) การยื่นอุทธรณ์ต่อ ก.ตร.กระทำได้ 2 วิธีคือ

ทำหนังสืออุทธรณ์ต่อ ก.ตร.ยื่นต่อสำนักงาน ก.ตร.ด้วยตนเอง หรือจะส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ ถ้าส่งทางไปรษณีย์ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางออกใบรับฝากเป็นหลักฐานฝากส่งหรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ของหนังสือเป็นวันส่งนำหนังสืออุทธรณ์ต่อ ก.ตร. ไปยื่นต่อผู้บังคับบัญชาเดิมไม่ว่าระดับใดให้ผู้บังคับบัญชานั้นส่งหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งสำเนาหลักฐานการรับทราบคำสั่งลงโทษหรือคำสั่งให้ออกจากราชการ

⁴⁰ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 8 “เพื่อประโยชน์ในการอุทธรณ์ ผู้จะอุทธรณ์มีสิทธิขอตรวจหรือคัดรายงานการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้ส่วนการขอตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการที่จะอนุญาตหรือไม่”.....

⁴¹ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 3 “ข้าราชการตำรวจที่ถูกสั่งลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งได้ภายในสามสิบวันนับแต่ทราบคำสั่ง”.....

⁴² กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 11 “การอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ ให้ทำหนังสืออุทธรณ์ถึงผู้บังคับบัญชานั้น”.....

ของผู้อุทธรณ์ ส่วนการสืบสวน หรือการพิจารณาในเบื้องต้นตามมาตรา 84 และส่วนการสอบสวนตามมาตรา 86 และมาตรา 101 พร้อมทั้งคำชี้แจงของผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการ(ถ้ามี)ไปยังผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือสำนักงาน ก.ตร.แล้วแต่กรณี ภายใน 15 วันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์พร้อมทั้งรายงานการดำเนินการทางวินัยหรือรายงานการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการของผู้อุทธรณ์และของผู้อื่นที่เป็นกรณีเกี่ยวเนื่องกันไปด้วย

ข) การพิจารณาอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์กระทำได้ 2 วิธี

(ก) ใช้ส่วนการสืบสวนสอบสวนเดิมมาใช้⁴³

เป็นการนำส่วนเดิมที่เป็นเหตุให้เกิดการดำเนินการทางวินัยและได้มีการสืบสวนสอบสวนเมื่อส่วนดำเนินการทางวินัยได้มีการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ก็ทำความเห็นทางวินัยเสนอให้ผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาต่อไปคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องส่วนนี้มาพิจารณาขึ้นใหม่เพื่อความเป็นธรรมต่อไป การสืบสวนข้อเท็จจริง⁴⁴ การสอบสวนวินัยร้ายแรง⁴⁵ กรณีถูกกล่าวหาว่าหย่อนสมรรถภาพ⁴⁶ หากจำเป็นและสมควรจะขอเอกสารเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

(ข) เห็นสมควรจะสืบสวนหรือสอบสวนใหม่หรือเพิ่มเติมโดยเพื่อประโยชน์แห่งความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมโดยจะมอบให้ผู้หนึ่งผู้ใด ไปสืบสวนหรือตั้งกรรมการขึ้นมาสอบสวนใหม่หรือกำหนดประเด็นให้ผู้อื่นสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมมาก็ได้

ค) การวินิจฉัยอุทธรณ์⁴⁷

⁴³ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 16... “ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จากส่วนสืบสวนในเบื้องต้น”...

⁴⁴ ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “มาตรา 84 เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชารับดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่”.....

⁴⁵ อ้างแล้ว ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2544 มาตรา 97 เชิงอรรถที่ 13 หน้า 21

⁴⁶ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “มาตรา 101 ข้าราชการตำรวจผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการและผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับหรือเทียบเท่าผู้กำกับขึ้นไปเห็นว่ามิสมมูล ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน”.....

⁴⁷ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 18 “เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้วให้ดำเนินการดังนี้ (1) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษถูกต้องเหมาะสมแล้วให้สั่ง

(ก) ถ้าเห็นว่าลงโทษถูกต้องเหมาะสมแล้วให้ยกอุทธรณ์

(ข) ถ้าเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสมให้ดำเนินการดังนี้

ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับโทษหนักขึ้น ให้มีคำสั่งให้เพิ่มโทษ

ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับโทษเบาลง ให้มีคำสั่งลดโทษ

ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษ ให้สั่งลดโทษโดย

ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนได้

ถ้าเห็นว่าไม่เป็นความผิดหรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าเป็นความผิด ให้สั่ง ยกโทษ

ความผิดวินัยร้ายแรง

ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรงให้รายงานต่อ ผบ.ตร.หรือผู้รับมอบอำนาจเพื่อให้พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งกรมสอบสวนวินัยร้ายแรง⁴⁸ หรือได้มีการดำเนินการแต่งตั้งกรมสอบสวนวินัยร้ายแรงตามมาตรา 86 แล้วก็ให้สั่งเพิ่มโทษเป็นปลดออกหรือไล่ออก⁴⁹

ถ้าเห็นว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ แต่ในกรณีสั่งให้ออกจากราชการ

ยกอุทธรณ์ (2) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิดให้ดำเนินการดังต่อไปนี้(ก)กรณีเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงแต่ควรได้รับโทษหนักขึ้นให้สั่งเพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษหนักขึ้นแต่การเพิ่มโทษเป็นสถานโทษหนักขึ้นต้องไม่เกินอำนาจของตนตามมาตรา 89 และการเพิ่มอัตราโทษเมื่อรวมกับอัตราโทษเดิมต้องไม่เกินอำนาจนั้นด้วยถ้าเกินอำนาจของตน ก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้นตามลำดับเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่กรณี (ข)กรณีเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงควรได้รับโทษเบาลงให้สั่งลดโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง (ค)กรณีเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเป็นการกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษให้สั่งลดโทษโดยทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้ (ง) กรณีเห็นว่าการกระทำของผู้อุทธรณ์ไม่เป็นความผิดหรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดวินัยให้สั่งยกโทษ

⁴⁸ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “มาตรา 86 เมื่อข้าราชการตำรวจกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้ว ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัย ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 89 หรือมาตรา 90 แล้วแต่กรณี แต่ถ้าฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยให้ยุติเรื่อง”....

⁴⁹ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 90 “ข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยร้ายแรงให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา 72 สั่งลงโทษ ปลดออก หรือไล่ออก”....

ราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน⁵⁰ กรณีเจ็บป่วย,ขาดคุณสมบัติตามกฎหมาย ก.ตร.และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ หรือกรณีมีมลทินมัวหมอง⁵¹ ให้ส่งโทษเป็นปลดออก หรือไล่ออกได้

ถ้าเห็นว่าควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรมให้สั่งการใดตามควรแก่กรณี

เมื่อ ก.ตร.พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ และมีมติเป็นประการใดแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกไม่ได้⁵²และกรณีสั่ง ยกอุทธรณ์ สั่งลดโทษ หรือสั่งงดโทษ ผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์ต่อไปอีกไม่ได้เช่นกันแต่ในกรณีสั่งเพิ่มโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการในทางที่เป็นโทษแก่ผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์ได้อีกชั้นหนึ่ง⁵³

ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์ เมื่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ส่งเอกสารสำนวนการสอบสวนทางวินัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยัง ก.ตร.แล้ว⁵⁴ ผู้บัญชาการสำนักงานคณะกรรมการตำรวจซึ่งเป็นเลขานุการ ก.ตร.จะรวบรวมสำนวนเข้ากับหนังสืออุทธรณ์แล้วนำเข้าไปประชุม ก.ตร.พิจารณา ซึ่งในก่อนนำเข้าไปประชุม ก.ตร.นั้น จะต้องนำเข้าอนุกรรมการ ก.ตร.เกี่ยวกับการอุทธรณ์จะพิจารณากลับกรองเสียครั้งหนึ่งก่อนนำเข้า ก.ตร.

⁵⁰ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “มาตรา 101 ข้าราชการตำรวจผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการและผู้บังคับบัญชาตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับหรือเทียบเท่าผู้กำกับการขึ้นไปเห็นว่ามีมูลถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน”....

⁵¹ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “ มาตรา 102 เมื่อข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้มีการสอบสวนตามมาตรา 86 แต่ไม่ได้ความแน่ชัดว่าผู้นั้นกระทำผิดที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น”....

⁵² กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 ข้อ 22 “เมื่อ ก.ตร.พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และมีมติเป็นประการใดแล้วจะอุทธรณ์อีกมิได้”....

⁵³ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.2547 “ข้อ 19 ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติสั่งยกอุทธรณ์ สั่งลดโทษ หรือสั่งงดโทษ ผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์ต่อไปมิได้ แต่ถ้าสั่งเพิ่มโทษสั่งให้ออกจากราชการในทางที่เป็นโทษแก่ผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์ได้อีกชั้นหนึ่ง”

⁵⁴ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 31 ให้ ก.ตร.มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้(3) “กำกับดูแลตรวจสอบและแนะนำเพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.นี้และให้มีอำนาจออกกระเบียบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรายงานเกี่ยวกับการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การดำเนินการทางวินัย”....

พิจารณา⁵⁵ เมื่ออนุกรรมการ ก.ตร. มีมติเด็ดขาดประการใดแล้ว เลขานุการ ก.ตร.ก็จะนำเรื่องอุทธรณ์ที่อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์พิจารณาแล้วเสนอให้ ก.ตร.พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

กรณี ก.ตร.พิจารณาแล้วเห็นว่าการลงโทษหรือการสั่งให้ออกจากราชการถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็จะมีมติเห็นควรยกอุทธรณ์ ในทางกลับกัน หาก ก.ตร.พิจารณาแล้วเห็นว่าการลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการของผู้บังคับบัญชายังไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะมีมติเพิ่มโทษลดโทษ หรือยกโทษให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการหรือให้ผู้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมตามควรแก่กรณี เช่นสั่งลงโทษไล่ออกไม่ถูกต้อง ก.ตร.อาจจะลดโทษเป็นเพียงให้ออกหรือกักขังเป็นต้นและแจ้งให้ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการตามมติ ก.ตร.ต่อไป⁵⁶

3. แนวความคิดการคุ้มครองผู้เสียหาย

ระบอบกฎหมายเป็นสัตว์สังคมแยกอยู่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ยังมีลักษณะคล้ายกับครอบครัว ต่อมาสังคมมีลักษณะใหญ่ขึ้น มีหลายครอบครัวมาอยู่รวมกัน ย่อมมีความขัดแย้งกันเป็นของธรรมดา สังคมต้องการความมีระเบียบมากขึ้น ต้องมีการตกลงกันว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ข้อตกลง เกี่ยวกับวิถีชีวิต ความประพฤติปฏิบัติ เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ ซึ่งจะอาจเรียกว่า “วัฒนธรรม”⁵⁷ กฎหมายถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดรูปแบบ การปฏิบัติตนของบุคคลในสังคมให้มีลักษณะที่เรียกว่า กลุ่มสังคมซึ่งถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก

กลุ่มที่สำคัญได้แก่กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน และกลุ่มชุมชน เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลและมีอิทธิพลต่อลักษณะรูปแบบของพฤติกรรม ความคิด และค่านิยมของบุคคลและเมื่อสังคมมีลักษณะพัฒนาซับซ้อนและขนาดใหญ่ขึ้น จำเป็นจะต้องมีการจัดระเบียบของสังคมเพื่อความสงบสุข มั่นคงถาวรและสมาชิกของสังคมสามารถดำเนินชีวิตของตนไปได้⁵⁸

⁵⁵ ประกาศคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เรื่องแต่งตั้งอนุกรรมการ ก.ตร.เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ลงวันที่ 21 ก.ย. 2521

⁵⁶ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 “มาตรา 31(9) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ ก.ตร.มอบหมาย

⁵⁷ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ มนุษย์กับวัฒนธรรม (สังคมและวัฒนธรรม) สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 6

⁵⁸ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินนะกุล สังคมและวัฒนธรรม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 6, หน้า 105

โดยหลักการจัดระเบียบของสังคมพึงอยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุผลและเป้าหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มมากกว่าพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัวเกิดเป็นแบบแผน พฤติกรรมที่มาตรฐานของสังคม ที่มีเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานของสังคมและมีหน้าที่ทำให้สังคมคง สภาพอยู่ได้ ซึ่งแบบแผนพฤติกรรม หมายถึงแบบแผนของความคิดหรือการกระทำในเรื่องต่าง ๆ

แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นสถาบันสังคม มักเป็นสิ่งที่สั่งสมกระทำร่วมกันมาโดยกลุ่ม ในสังคมเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว โดยคนส่วนมากของสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสมจึงปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริม และตอบสนองความต้องการพื้นฐานของสังคม หรือเพื่อ แก้ปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาความยากจน และปัญหาอาชญากรรม

ทุกสังคมจึงต้องแสวงหาหนทางต่าง ๆ เพื่อจัดการกับปัญหาเหล่านั้นเพื่อให้สังคมคง สภาพอยู่ได้ และเพื่อให้สมาชิกของสังคมมีชีวิตรอดอยู่ได้ ซึ่งแต่ละสังคมมักจะมีวิธีแก้ไขปัญหานั้นที่เฉพาะเป็นของตัวเอง โดยประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมนั้น ๆ จะมีส่วนในการ กำหนดลักษณะรูปแบบ ทุกสังคมยังคงสภาพเป็นสังคมอยู่ได้จะต้องหาวิธีบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหานั้นพื้นฐานเหล่านั้นและวิธีการแก้ไขปัญหานั้นได้กลายเป็นมาตรฐาน เป็นประเพณี คือทำมานานจน เป็นความเคยชิน เป็นวิธีการที่ยอมรับกัน ไปด้วยเหมาะสมและถูกต้องในการแก้ปัญหานั้น ๆ

3.1 ปัญหาอาชญากรรม

“อาชญากรรม” ถือเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่ง ซึ่งกลุ่มสังคมส่วนใหญ่มี ยอมรับและถือว่าอาชญากรรมเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม บรรทัดฐาน ในที่นี้หมายถึงกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนว่า พฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรม มีความผิด ต้องได้รับโทษ หรืออาจกล่าวได้ว่าอาชญากรรมทุกอย่างนั้นเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน แต่พฤติกรรม เบี่ยงเบนทุกอย่างไม่ใช่อาชญากรรม

สังคมที่สมบูรณ์จะต้องมีอาชญากรรมแต่ต้องอยู่ในระดับที่ควบคุมได้ พฤติกรรม เบี่ยงเบนเป็นการกระทำที่มีเหตุผลของมนุษย์ที่จะเลือกตัดสินใจลงมือกระทำเช่นนั้นเนื่องจาก มนุษย์มีเจตจำนงอิสระ (Free will) ในการตัดสินใจเลือกกระทำหรือไม่เลือกกระทำ โดย คิดถึงผลดีผลเสียที่เกิดขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “อาชญากรรม” หมายถึงการทำความผิดทางอาญา⁵⁹

William Blackston นักประวัติศาสตร์กฎหมายแห่งประเทศอังกฤษได้อธิบาย ความหมายของคำว่า “อาชญากรรม” ได้แก่การกระทำหรือการละเว้นการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อ

⁵⁹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ,หน้า 915

บทบัญญัติหรือข้อห้ามแห่งกฎหมายมหาชน⁶⁰

Clinard⁶¹ นักอาชญาวิทยา ชาวอเมริกัน ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ 2 นัย นัยหนึ่งหมายถึงการละเมิดกฎหมายอาญา อีกนัยหนึ่งหมายถึงการละเมิดกฎหมายใด ๆ ก็ได้แต่จะต้องถูกลงโทษโดยรัฐ

Quinney⁶² นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ได้ให้ทัศนะไว้ว่า” อาชญากรรมคือ พฤติกรรมของคนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมืองได้กำหนดขึ้น” หมายความว่า พฤติกรรมใดจะเป็นอาชญากรรมก็ต่อเมื่อองค์กรเป็นผู้กำหนดขึ้นซึ่งการกำหนดนั้นก็กำหนดไว้ในกฎหมายนั่นเอง องค์กรที่ว่าเป็นองค์กรที่มีอำนาจ หน้าที่ในเรื่องอาชญากรรมด้วยและเป็นองค์กรซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมืองคือเป็นสังคมที่มีผู้ปกครอง Quinney ยังอธิบายต่อไปว่าสิ่งที่เรียกว่าอาชญากรรมนั้นเป็นสิ่งที่คนบางคนมอบให้แก่ผู้อื่น องค์กรที่นำกฎหมายมาใช้ได้แก่ฝ่ายนิติบัญญัติ ตำรวจ อัยการ ศาล ถือเป็นตัวแทนของสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมืองตัวแทนดังกล่าวนี้ เป็นผู้รับผิดชอบในการออกกฎหมาย และใช้กฎหมาย คนจะกลายเป็นอาชญากรขึ้นมาก็เพราะมีการกำหนดกฎหมายและประยุกต์ใช้กฎหมาย

จากที่กล่าวมาแล้วอาจสรุปได้ว่า อาชญากรรมคือ สิ่งที่คนกำหนดขึ้น อาชญากรรมมิใช่พฤติกรรมโดยตัวของมันเอง แต่เป็นพฤติกรรมที่มีการตัดสิน ซึ่งจะตัดสินโดยคนหรือกฎหมายที่วางไว้ กล่าวคือจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ต้องมีกฎหมาย ต้องมีผู้ออกใช้กฎหมาย และต้องมีผู้ละเมิดกฎหมาย ซึ่งต้องถูกลงโทษโดยรัฐ

3.2 ความหมายของผู้เสียหายกับเหยื่ออาชญากรรม

1) ผู้เสียหาย⁶³ มีความสำคัญในการดำเนินคดีอาญา เพราะการกระทำผิดอาญานอกจากกระทบกระเทือนต่อสังคมส่วนรวมแล้ว ยังอาจกระทบโดยตรงต่อผู้เสียหายด้วย ดังนั้นปัญหาว่าบุคคลใดจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะได้รับพิจารณา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) ได้บัญญัติว่า “ผู้เสียหาย หมายความว่ารวมถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง” นอกจากนี้แล้วศาลฎีกาได้ตีความ

⁶⁰ วีระพงษ์ บุญโญภาส, “อาชญากรรมในเขตเมือง” (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526) หน้า 5 (อัคราณา)

⁶¹ Marshall B. Clinard, Sociology of Deviant Behavior (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970), p. 208

⁶² Richard Quinney, The Social Reality of Crime (Boston: Little, Brown and Company, 1970), p. 15-16

⁶³ กิตติ บุศยพลาพร, “ผู้เสียหายในคดีอาญา” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (กรุงเทพฯ: 2539): หน้า 35

ว่า “ผู้เสียหาย” นั้นจะต้องเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายคือเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย(คำพิพากษาฎีกาที่ 968/2479 20 ธศ.1124)

บุคคลใดจะเป็นผู้เสียหายจึงต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

- (1) ต้องมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น
- (2) บุคคลนั้นได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิด
- (3) เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย

(1) ต้องมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น

โดยหลักการพิจารณาการกระทำความผิดจะเป็นความผิดอาญาต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะเป็นหลักที่รับรองกันทั่ว ๆ ไปว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” (Nullum Crimin, nulla poena sine lege)⁶⁴ หลักการดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 ว่า “บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในกฎหมาย” สอดคล้องกับหลักกฎหมายที่ว่ากฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง โดยจะลงโทษการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีกฎหมายบัญญัติความผิดขึ้นนั้นไม่ได้ เว้นแต่กรณีกฎหมายเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดและบทบัญญัติของกฎหมายใดถูกยกเลิกหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญแล้วย่อมไม่มีผลบังคับ

(2) บุคคลนั้นได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิด

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ย่อมต้องก่อให้เกิดผลเสียหายจากการกระทำความผิด และจะต้องมีผู้ได้รับความเสียหายในผลเสียหายนั้น โดยทั่วไปแล้วผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา คือ รัฐ กฎหมายจึงได้บัญญัติให้รัฐมีอำนาจดำเนินคดีอาญาแผ่นดินได้ทุกคดี ส่วนเอกชนบุคคลใดจะมีอำนาจในการดำเนินคดีจะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิด ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) บัญญัติว่า “ผู้เสียหายหมายถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง” จากบทบัญญัติดังกล่าวมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่าอะไรเสียหาย และผู้ที่ได้รับความเสียหายอย่างไร จึงจะเป็นผู้เสียหาย

เพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนสามารถแบ่งลักษณะของความเสียหายใหญ่ ๆ ออกได้เป็น 2 ประการ คือ

⁶⁴ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอน 1 (กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่แสงทองการพิมพ์, พ.ศ.2517)

ประการแรก ความเสียหายที่แลเห็นได้ คือความเสียหายที่ปรากฏออกมาให้เห็นได้โดยทั่วไป เช่น ถูกฆ่าถึงแก่ความตาย ถูกทำร้ายร่างกายได้รับบาดเจ็บ ทรัพย์สินถูกลักเอาไป ทรัพย์สินถูกทำให้เสียหาย ซึ่งความเสียหายสามารถมองเห็นได้จากการเสียชีวิต บาดแผลในร่างกาย ทรัพย์สินที่ครอบครองหายไป หรือถูกทำลาย เป็นต้น

ประการที่สอง ความเสียหายที่ไม่อาจแลเห็นได้ คือความเสียหายที่ไม่ปรากฏเป็นรูปร่าง และไม่สามารถแลเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น ดุหมั่น หรือหมั่นประมาทให้เสียชื่อเสียง ถูกทำอันตรายแก่จิตใจ หญิงซึ่งถูกอนาจารการถูกละเมิดสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น

ลักษณะความเสียหายดังกล่าวข้างต้น อาจกำหนดได้เป็นหลายประเภทด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบความเสียหายในทางอาญา กับความเสียหายทางแพ่งลักษณะละเมิดซึ่งจะทำให้มองเห็นภาพของความเสียหายได้ชัดเจนขึ้นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดได้บัญญัติความเสียหายไว้ใน มาตรา 420 ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้สินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

มาตรา 423 บัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าว หรือ ไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี เป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น”

แต่ผลของความเสียหายในทางแพ่งกับทางอาญานั้นแตกต่างกันการที่บุคคลได้รับความเสียหายในทางแพ่งนั้นไม่ว่าจะต้องเป็นความเสียหายทางอาญาเสมอไปก็หาไม่ แม้บุคคลที่อ้างว่าเป็นผู้เสียหาย ได้รับความเสียหายในทางแพ่งก็อาจไม่ถึงขั้นจะเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายในทางแพ่งแล้วอาจมีความเสียหายในทางอาญารวมอยู่ด้วย เช่น ก.บุกรุกทำลายทรัพย์สินของ ข.เสียหาย ถือว่า ข.ได้รับความเสียหายในทางแพ่งและสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายให้ ก.ชดใช้ราคาทรัพย์สินที่เสียหายได้ และขอได้รับความเสียหายในทางอาญาจากการกระทำผิดฐานบุกรุก ทำให้เสียทรัพย์สินซึ่ง ข.ถือเป็นผู้เสียหาย มีอำนาจฟ้อง ก.ได้เป็นต้น

ก. ความเสียหายของบุคคลอาจแบ่งออกเป็นประเภทสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

ก) ความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย

ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอันดับแรกซึ่งได้รับความคุ้มครอง ความผิดต่อชีวิตและร่างกายได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 10 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเพศอีกหลายมาตรา และความผิดลหุโทษความ

เสียหายต่อร่างกายนั้น หมายความว่ารวมถึงความเสียหายในทางจิตด้วย เพราะในมาตรา 295 นั้นได้บัญญัติความผิดที่ทำให้เกิดอันตรายแก่จิตใจไว้ด้วย

จิตใจ หมายถึง แหล่งที่เกิดแห่งความรู้สึกของคน แต่ไม่มีรูปร่างได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ซึ่งเป็นส่วนที่เกิดความสำนึก ความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ นอกเหนือไปจากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนของร่างกายที่มีรูปร่าง บุคคลอาจเป็นอัมพาตไปในส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย แต่จิตใจคือส่วนที่ความคิดยังเป็นปกติอยู่ได้ จิตใจอาจผิดปกติไปแต่ประสาทอันเป็นสิ่งที่รูปร่างในร่างกายอาจยังคืออยู่ได้ จิตใจมิใช่อารมณ์อันเป็นสิ่งที่กระทบจิตใจหรือเป็นอาการของจิตที่ปรากฏออกมา เช่น ความโกรธ ความรัก ความกลัว ความอาย ความน้อยใจ ความเสียใจ ความดีใจ อันเป็นความรู้สึกที่เกิดจากจิตใจอีกชั้นหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ 273/2509 2509 ฎ 1959)⁶⁵

ข) ความเสียหายต่ออนามัย

อนามัย เป็นความสุขสบายของร่างกาย ความสงบสุขทางใจย่อมประกอบเป็นความสุขสบายของร่างกายด้วย⁶⁶ การได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจนั้นเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นความเสียหายต่ออนามัยของบุคคลนอกจากนั้นความเดือดร้อนรำคาญ ความตกใจ ความอับอาย เป็นความเสียหาย ความสุขใจ หรือทางกายซึ่งเป็นอนามัยของบุคคล กฎหมายจึงให้ความคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลที่จะอยู่อย่างสงบสุขตามสมควร ไม่ให้ผู้ใดมาทำให้เดือดร้อนรำคาญ ตกใจกลัว หรืออับอาย เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370,389,392,397 เป็นต้น

ค) ความเสียหายต่อเสรีภาพ

บุคคลย่อมมีความอิสระในการคิด การกระทำการไปไหนมาไหนตามอำเภอใจของตนผู้ที่ถูกกระทำให้เสียหายต่อเสรีภาพจึงถือว่าเป็นผู้ได้รับความเสียหายประการหนึ่งด้วย ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 ถึง 321 คือเสรีภาพในการกระทำหรือไม่กระทำตาม มาตรา 309 เสรีภาพในการเคลื่อนไหวไปมา ตาม มาตรา 310 ,311,เสรีภาพในการเลือกที่อยู่ เช่นการพาไปเป็นทาส

ง) ความเสียหายต่อชื่อเสียง

การที่บุคคลอยู่รวมกันเป็นชุมชน การจะให้อำนาจใครเป็นใครเพื่อการเรียกขานบุคคลแต่ละคนในชุมชน ได้มีการใช้ชื่อเรียกกันเพื่อประโยชน์แก่การใช้สิทธิและหน้าที่

⁶⁵ จิตติ ดิงศภัทย์,เรื่องเดียวกัน ,ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 พ.ศ.2513 หน้า 1685-1686

⁶⁶ พจน์ บุญบาทม, คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด,(กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่แสงทองการพิมพ์ พ.ศ.2520) หน้า 144

โดยถูกต้องบุคคลจึงต้องมีชื่อและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายชื่อของบุคคลมีอยู่หลายอย่างคือ ชื่อตัว ชื่อสกุล บรรดาศักดิ์ และนามแฝง ชื่อของบุคคลรวมถึงชื่อของนิติบุคคลด้วย

จ) ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

คำว่า “ทรัพย์สิน” นั้นหมายถึงวัตถุมีรูปร่าง วัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 99 ดังนั้นทรัพย์สินจะมีรูปร่างให้เห็นหรือไม่นั้นไม่สำคัญ ความสำคัญอยู่ที่ว่าเป็นสิ่งซึ่งมีราคา และถือเอาได้ เช่น กระแสไฟฟ้า แก๊ส ก็เป็นสิ่งที่มีราคา และถือเอาได้ซึ่งเป็นทรัพย์สินและมีคำพิพากษาศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า การลักกรกระแสไฟฟ้าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 877/2501 ฎ 986) เมื่อกระแสไฟฟ้าเป็นทรัพย์ที่ถูกลักได้ ผู้มีสิทธิในกระแสไฟฟ้าย่อมได้รับความเสียหาย และทรัพย์สินที่เสียหายอาจเป็นได้ทั้งสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์

การที่กฎหมายให้ความคุ้มครองความเสียหายต่อทรัพย์สินเพราะทรัพย์สินมีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ เนื่องจากประโยชน์ของการใช้ทรัพย์สินมนุษย์จึงต้องแสวงหาทรัพย์สินเป็นของตนเอง และรักษาทรัพย์สินไว้ไม่ให้ผู้อื่นมาทำให้เสียหาย ดังนั้นประมวลกฎหมายอาญาจึงได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ไว้ในลักษณะ 12 ตั้งแต่มาตรา 334 ถึง 336 เป็นการคุ้มครองความเสียหายซึ่งจะเกิดขึ้น ต่อทรัพย์สินไว้ 3 ประการคือ

ประการแรก ความเสียหายที่เกิดจากการสูญเสยทรัพย์สินโดยที่ทรัพย์สินไม่ถูกทำลาย คือ การที่ผู้กระทำความผิดได้นำทรัพย์สินนั้นไป ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีใด เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก น้อโกง ยักยอก เป็นต้น

ประการที่สอง ความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สินนั้นถูกทำลายทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ คือการที่ผู้กระทำความผิดได้ทำลายทรัพย์สินนั้นให้แตกหัก บอบสลาย และเสียหายไป เช่น ความผิดทำให้เสียทรัพย์ โกงเจ้าหนี้ เป็นต้น

ประการที่สาม ความเสียหายที่เกิดจากถูกรบกวนการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินคือผู้กระทำความผิดเข้าไปรบกวนการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินเช่น ความผิดฐานบุกรุก เป็นต้น

ความเสียหายต่อทรัพย์มิใช่เฉพาะแต่เสียกรรมสิทธิ์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเสียไปซึ่งสิทธิอื่นซึ่งมีเหนือทรัพย์สินนั้นด้วย เช่น สิทธิครอบครอง สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน เป็นต้น เพราะสิทธิต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ให้ผู้อื่นมาก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น ผู้ครอบครองทรัพย์ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ น้อโกง ยักยอก ทำให้เสียทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 277/2490 2490 ฎ 325, ฎีกาที่ 103/2482 23 ธ.ศ.96, ฎีกาที่ 41/2491 2491 ฎีกาที่ 888/2498 2498 ฎ 839) ผู้มีสิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน ย่อมได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดฐานบุกรุก เป็นต้น

ฉ) ความเสียหายต่อสิทธิ

บุคคลย่อมมีสิทธิภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ “สิทธิ” ได้แก่ประโยชน์อันบุคคลมีอยู่ แต่ประโยชน์เป็นสิทธิหรือไม่ต้องแล้วแต่ว่าบุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพหรือไม่ถ้าบุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพประโยชน์นั้นก็เป็สิทธิ (คำพิพากษาฎีกาที่ 124/4287 2487ฎ 132)

มนุษย์เราอยู่ในสังคมของบ้านเมือง ได้ด้วยสิทธิอันเป็นสิทธิของปวงชนฉะนั้นความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน ย่อมหมายถึงความเสียหายแก่สิทธิของบุคคลทั้งสิ้น เพราะบุคคลย่อมมีสิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ และทรัพย์สิน สิ่งเหล่านี้จึงอยู่ในความหมายของคำว่า “สิทธิ”⁶⁷

ความเสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) นั้น ไม่จำเป็นต้องเกิดผลความเสียหายจริง ๆ กับบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเสมอไป การพิจารณาความเสียหายนั้น พิจารณาว่าการกระทำความผิดนั้นอาจก่อให้เกิดผลเสียหายขึ้นหรือไม่ ถ้าผลความเสียหายเกิดขึ้นจริง ๆ ก็เห็นได้ชัดว่าเป็นความเสียหาย โดยที่ความผิดอาญาบางประเภทได้บัญญัติต้องประกอบของความผิดไว้เพียงว่า น่าจะเป็นอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น โดยที่ยังไม่มีความเสียหายจริง ๆ แต่ประการใด

การที่น่าจะเกิดความเสียหายหรือไม่เป็นเพียงความเห็นอันเป็นความรู้สึกทางจิตใจ ซึ่งเป็นเพียงแต่น่าจะเกิด ยังไม่ใช่สิ่งที่เกิดแล้ว แต่ถือได้ว่าพฤติการณ์ของการกระทำนั้นทำให้ผู้ถูกระทำได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดอาญา เพราะการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาขึ้นแล้ว ดังนั้นการพิจารณาว่าได้ความเสียหายหรือไม่จึงพิจารณาจากผู้ถูกระทำ ความผิดอาจะหรือน่าจะได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดหรือไม่ เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น โดยไม่ได้พิจารณาว่าได้มีผลความเสียหายจริงหรือไม่

(3) เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย

ความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลนั้นเราอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทอย่างกว้าง ๆ คือ

ประเภทแรก ความเสียหายตามความเป็นจริง ซึ่งเรียกกันว่า ความเสียหายโดยพฤตินัย ความเสียหายโดยพฤตินัยเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า ความเสียหายดังกล่าวจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่

⁶⁷ ไพจิตร บุญญพันธ์ , ลักษณะละเมิด(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2519) หน้า 25

ประการที่สอง ความเสียหายโดยนิตินัย คือความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคล ดังนั้นจะเห็นว่าความเสียหายโดยนิตินัยนั้นจะต้องมีความเสียหายโดยพฤตินัยรวมอยู่ด้วย แต่ความเสียหายโดยพฤตินัยอาจมีความเสียหายโดยนิตินัยรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้สุดแล้วแต่ความเสียหายนั้นจะมีกฎหมายรับรองหรือคุ้มครองเพียงใด

เมื่อความเสียหายแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังกล่าว ผู้เสียหายจึงอาจแยกออกได้เป็น ผู้เสียหายโดยพฤตินัย คือผู้เสียหายตามความเป็นจริงกับผู้เสียหายโดยนิตินัย คือผู้เสียหายตามกฎหมาย ส่วนผู้เสียหายประเภทใดจะมีอำนาจฟ้องร้องดำเนินคดีอาญานั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) มิได้กำหนดไว้ แต่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานในการตีความคำว่า ผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) นั้น หมายถึงผู้เสียหายโดยนิตินัย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1390/2497 คส.1630, ฎีกาที่ 845/2481 22 คส.1084, ฎีกา 771/2493 2493 ฎ.766, ฎีกาที่ 1183/2494 2494 ฎ.991)

การที่ศาลฎีกาวางหลักเกณฑ์เช่นนั้นเพื่อประสงค์ให้ตรงกับเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4)⁶⁸ ในการที่จะจำกัดอำนาจการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาของเอกชนให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

บุคคลซึ่งจะถือว่าเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

ก) บุคคลนั้นต้องมีอำนาจตามกฎหมาย หมายถึงบทบัญญัติของกฎหมาย ให้สิทธิเอกชนที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาต่อผู้อื่นได้ ผู้เสียหายจึงมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา แต่เนื่องจากบทบัญญัติความผิดอาญาทุกฐานมิได้ให้สิทธิ ต่อเอกชนในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาเสมอไปเพราะในบทบัญญัติความอาญาแต่ละฐานนั้นประกอบขึ้นด้วย “วัตถุประสงค์ที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง” ซึ่งวัตถุประสงค์ที่กฎหมายจะคุ้มครองนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่แฝงอยู่ในบทบัญญัติความผิดอาญา⁶⁹ โดยพิจารณาจากข้อความในบทบัญญัติความผิดอาญา วัตถุประสงค์ในการบัญญัติความผิดฐานนั้น หรือจากคำพิพากษาของศาล เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น วัตถุประสงค์กฎหมายจะคุ้มครองคือร่างกายของมนุษย์ ความผิดฐานลักทรัพย์ วัตถุประสงค์ที่กฎหมายจะคุ้มครองคือสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล เป็นต้น

ข) บุคคลนั้นต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำผิด กล่าวคือ บุคคลนั้นจะต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำผิด หรือมีส่วนร่วมในการกระทำการใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ที่ไม่

⁶⁸ หยุด แสงอุทัย หมายถึงคำพิพากษาฎีกาที่ 1183/2494 2494 ฎ. 991

⁶⁹ คณิต ฅ นคร “ผู้เสียหายในคดีอาญา”, (วารสารอัยการ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม ,2521), หน้า 49

ชอบด้วยกฎหมาย การที่บุคคลใดมีส่วนร่วมในการกระทำผิด หรือกระทำการใดที่มีวัตถุประสงค์ ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นย่อมไม่ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย เพราะมีหลักกฎหมายทั่วไปอยู่ ว่า “ผู้ที่มาขอพึ่งบารมีแห่งความยุติธรรมต้องมาด้วยมืออันบริสุทธิ์”⁷⁰ เป็นการแสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) ไม่ประสงค์ให้ความคุ้มครองผู้มีส่วนร่วมในการกระทำผิด หรือกระทำการใดที่มีวัตถุประสงค์ที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายในการที่จะมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีอาญากับบุคคลอื่น

2) *เหยื่ออาชญากรรม* ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 อธิบาย คำว่า “เหยื่อ” (Victim) หมายถึงอาหารของสัตว์ที่กินสัตว์, เครื่องล่อ, ตัวรับเคราะห์, เช่นเหยื่อ กระสุน ซึ่งเป็นความหมายธรรมดาที่เข้าใจได้ทั่วไป⁷¹

Meiners ได้อธิบายคำว่าเหยื่อ (Victim) ในที่สนะที่กว้างหมายถึงเหยื่อจากภัย ธรรมชาติ (Victim of natural force) เหยื่อจากอุบัติเหตุ (Victim of accident) เหยื่อจากการถูกละเมิด ทางแพ่ง (Victim of civil wrong) และรวมถึงเหยื่อที่เกิดจากภัยอาชญากรรม คณะกรรมการ Task Force on Service for Victim of Crime ของมลรัฐนิวเซาท์เวลประเทศออสเตรเลีย ได้ให้คำนิยามว่า “เหยื่อ” หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เสียหายต่อทรัพย์สิน หรือ เสื่อมเสียสิทธิจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอันเป็นการกระทำอันเป็นความผิดทางอาญา รวมตลอดถึงการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ นอกจากนี้ยังเห็นว่า “เหยื่อ” อาจจะถูกกระทำโดยรัฐ ผ่านหน่วยงานต่าง ๆ หรือบริษัทเอกชนได้จากที่กล่าวมาแล้วอาจกล่าวได้ว่า “เหยื่อ” หมายถึงผู้ ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดทางอาญา และบุคคลผู้ต้องตกเป็นเหยื่อจากการใช้อำนาจโดย มิชอบหรือความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมแห่งรัฐ เช่น ผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้บริสุทธิ์ใน คดีอาญา Hans Von Hentg ได้จำแนกประเภทของผู้เสียหายโดยอาศัยความรู้ทางจิตวิทยา สังคม วิทยา และชีววิทยา มาประกอบพิจารณาชี้ให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างผู้เสียหายโดยกำเนิดกับ ผู้เสียหายโดยสิ่งแวดล้อมทางสังคม โดยแบ่งผู้เสียหายออกเป็น 13 ประเภท⁷²

(1) *ผู้เยาว์ (The young)* เป็นพวกอ่อนแอ ขาดประสบการณ์ง่ายแก่การถูก หลอกลวง

⁷⁰ คณิ่ง ฤาไชย ,คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศิรินสาร,2521),หน้า 9

⁷¹ สมบัติ สุพัตถชัย,วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม(คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล,2525 ปีที่ 1 ฉบับที่ 3

⁷² ถนอม อานามวัฒน์และคณะ,ประวัติศาสตร์ไทยยุคก่อนประวัติศาสตร์ไทยถึงสิ้นอยุธยา พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: แสงรุ่งการพิมพ์,2522),หน้า 96

(2) ผู้หญิง (*The female*) เป็นเพศอ่อนแอ ผู้กำลังเพศชายไม่ได้หญิงสาวอาจถูกข่มขืน หรือล่วงเกินทางเพศ

(3) คนแก่ (*The old*) ทั้งชายและหญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจแต่มีทรัพย์สินมากมาย จึงมีโอกาสตกเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

(4) ผู้เป็นโรคจิตหรือจิตบกพร่อง (*The mentally Defective*) ล้วนเสียเปรียบอาชญากรทั้งสิ้น ง่ายต่อการกระทำผิดต่อตนเอง หรือถูกหลอกลวงให้กระทำผิดได้ง่าย

(5) คนต่างด้าว (*The immigrants*) ความอ่อนแอเกิดขึ้นเพราะความขัดแย้งในทางวัฒนธรรม คนต่างด้าวและคนพื้นเมืองจึงมักเป็นปรปักษ์ต่อกันต้องใช้เวลาอันนานที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่

(6) คนกลุ่มน้อย (*The minorities*) มีลักษณะเช่นเดียวกันกับคนต่างด้าว

(7) คนที่โง่ทึ่ม (*The dull normals*) ถือเป็นผู้เสียหายโดยกำเนิด

(8) คนที่ถูกกดขี่หรือจิตใจหดหู่ (*The depressed*) เป็นพวกมีปัญหาทางจิต สิ้นหวัง ผิดหวัง มีแนวโน้มไปในทางต่ำ ทำให้อาชญากรเห็นทางที่จะประกอบอาชญากรรม

(9) พวกโลภ (*The acquisitive*) เป็นผู้เสียหายชั้นหนึ่ง คือมีความปรารถนาที่จะกระทำผิดและเป็นผู้เสียหายเสียเอง เช่น นักการพนัน นักต้มหมู

(10) คนเสเพล (*The wanton*) พวกกลุ่มคนกลุ่มนี้เป็นพวกที่ไม่รู้กาลเทศะไม่รู้จักควบคุมตนเอง

(11) พวกเปล่าเปลี่ยวและอกหัก (*The lonessome and the heartbroken*) เป็นพวกที่ต้องการเพื่อนและความสุข ย่อมเป็นเหยื่อของคนใจชั่วได้

(12) พวกที่ตกอยู่ในความทุกข์ทรมาน (*The tormentor*) เช่นคนขี้เมา โรคจิต โรคประสาท เป็นภาระแก่คนอื่น

(13) พวกต่อสู้ขัดขวาง (*The block, exempted and fighting*) พวกที่ถูกกรรโชกทรัพย์สินและบุคคลเหล่านี้จัดขึ้นต่อสู้จึงตกเป็นผู้เสียหายในที่สุด

Hentig เห็นว่า บุคคลเหล่านี้จะมีความอ่อนแอกว่าบุคคลธรรมดาและผู้เสียหายบางคนได้เป็นผู้ช่วยทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น โดยการ

ก) ผู้เสียหายเป็นผู้ทำทนายหรือประสงค์ให้เกิดเหตุร้าย

ข) เกิดจากความกดดันทางจิตใจของผู้เสียหายที่ต้องการให้เกิดเหตุร้าย

ค) เหตุร้ายอาจเกิดจากความผิดของผู้เสียหายบางส่วน

ง) เหตุร้ายจะไม่เกิดขึ้น ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นผู้เริ่มขึ้นก่อน⁷³

Therston Sellin และ Marvin E. Wolfgang ได้จำแนกประเภทของเหยื่ออาชญากรรมโดยพิจารณาจากผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเป็น 3 ประเภท คือ
เหยื่ออาชญากรรมขั้นที่ 1 (Primary Victimization) หมายถึงบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมโดยตรง

เหยื่ออาชญากรรมขั้นที่ 2 (Secondary Victimization) หมายถึงเหยื่อซึ่งผู้กระทำผิดมิได้มุ่งกระทำต่อบุคคลผู้ที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมนั้นๆ โดยตรง หากแต่ผู้กระทำผิดได้มุ่งกระทำต่อวัตถุอื่น ๆ ที่มีใช้ต่อบุคคล แต่ตัวบุคคลเป็นผู้ได้รับผลร้ายที่เกิดขึ้นจากกระทำนั้นด้วย เช่น กระทำต่อรางรถไฟ ห้างสรรพสินค้า โบสถ์ และสถานที่ที่มีคนจำนวนมากอื่น ๆ เป็นต้น

เหยื่ออาชญากรรมขั้นที่ 3 (Tertiary Victimization) หมายถึง สาธารณชน หรือองค์กรบริหารของสังคม ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

Benjamin Mendelson ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้กำเนิดวิชาว่าด้วยเหยื่ออาชญากรรมนี้ ได้จำแนกประเภทของเหยื่ออาชญากรรมโดยได้พิจารณาถึงความหนักเบาของความผิดของเหยื่อที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรม ความผิดของเหยื่อเป็นแกน ได้คิดแยกประเภทของเหยื่ออาชญากรรมไว้ 6 ประเภท ดังต่อไปนี้⁷⁴

ประเภทที่ 1 เหยื่อที่ไร้เดียงสาอย่างยิ่ง ถือเป็นเหยื่อในอุดมคติ หมายถึงผู้ที่เป็นเด็กหรือผู้ที่ประสบทุกข์เจ็ญจากอาชญากรรมโดยที่ตนเองมิได้มีความตั้งใจให้เกิดขึ้นเลย

ประเภทที่ 2 เหยื่อที่มีความผิคน้อยกว่าอาชญากร และเหยื่อที่มีความเขลา ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงที่กระตุ้นให้กระทำในทางที่ผิด และตนเองก็ต้องรับกรรมไปจนตลอดชีวิต

ประเภทที่ 3 เหยื่อที่มีความผิดเท่ากับอาชญากรและเหยื่อที่ทำผิดด้วยความสมัครใจเช่น การฆ่าตัวตายโดยการโยนหัวโยนท้าย การฆ่าตัวตายตามเพื่อน

ประเภทที่ 4 เหยื่อที่มีความผิดมากกว่าอาชญากร แบ่งได้อีก 2 ประเภท

- เหยื่อที่กระตุ้นให้บางคนประกอบอาชญากรรม เช่น แหย่ให้

โกรธ

- เหยื่อที่ชวนใจหรือช่วยวนใจให้ประกอบอาชญากรรม

⁷³ ประธาน วัฒนวานิชย์, “กฎหมายทดแทนความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม: แนวคิดทางด้านรัฐสวัสดิการ” วารสารนิติศาสตร์ 12(2524): 70

⁷⁴ Stephen Schafer, Victimology: the victim and His Criminal, p.36

ประเภทที่ 5 เขื่อที่มีความผิดมากที่สุด และเขื่อที่มีความผิดตามลำพัง หมายถึงเขื่อที่มีความก้าวร้าวจึงเป็นผู้ผิดเพียงลำพังในการก่อให้เกิดอาชญากรรม ตัวอย่างเช่น คนที่รังแกคนอื่นจนต้องถูกฆ่าตายเพื่อเป็นการป้องกันตนเอง

ประเภทที่ 6 เขื่อปลอมและเขื่อในฝัน เป็นพวกที่ทำให้เข้าใจผิดในการบริหารงานยุติธรรมโดยที่คนพวกนี้มิได้เป็นเขื่อจริง ๆ เช่นพวกเป็นโรคจิตชนิดต่าง ๆ ตลอดทั้งเด็ก ๆ ด้วยเขื่อพวกนี้ทำให้หาตัวอาชญากรไม่ได้

นอกจากนี้จากสรุปรายงานของ Ray G. Schultz เกี่ยวกับกรณีและผู้เสียหายมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิดได้ 4 ทาง คือ⁷⁵

- (ก) ด้วยการยั่วยุให้ผู้กระทำผิดไม่พอใจ
- (ข) ด้วยการเชื่อเชียวโดยตรง เช่น การแต่งตัวของผู้หญิง
- (ค) ด้วยการละเลย ไม่ระมัดระวังในการป้องกันทรัพย์สินตามปกติ
- (ง) ด้วยการเชื่อเชียวอย่างไม่รู้ตัว ทำให้ผู้กระทำผิดเกิดอารมณ์ที่เกิดความ

แปรปรวน

ข้อสรุปที่น่าสนใจของรองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนาวาณิช เกี่ยวกับเรื่องเขื่ออาชญากรรม⁷⁶

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายไม่สามารถใช้อธิบายได้กับอาชญากรรมทุกประเภท เพียงแต่สามารถใช้อธิบายได้กับอาชญากรรมบางประเภทเท่านั้น (ได้แก่ ความผิดฐานประทุษร้ายต่อร่างกายและทรัพย์สินบางประเภท)

การศึกษาในเรื่องเขื่ออาชญากรรม (ผู้เสียหาย) ในขณะนี้ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่า ทำไมผู้ประกอบอาชญากรรมจึงตั้งใจกระทำต่อเขื่อรายใดรายหนึ่ง หรือหลายราย แต่เป็นที่ยอมรับว่า บุคคลที่อ่อนแอ (หมายถึง ทางร่างกายหรือจิตใจ) จะมีอันตรายมากกว่าบุคคลปกติธรรมดาโดยอาศัยหลักที่ว่า อาชญากรรมย่อมมองหาเขื่อ ซึ่งมีปฏิกิริยาต่อต้านน้อย หรือสะดวกในการลงมือประกอบอาชญากรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับเขื่อ(ผู้เสียหาย)ซึ่งมีผลทำให้มีการประกอบอาชญากรรมในเวลาต่อมานั้น บางครั้งเขื่อกระทำตนเป็นผู้ยั่วยุ หรือเป็นผู้เปิดโอกาสให้มีการประกอบอาชญากรรมนั้นขึ้น

⁷⁵Bruce J. Cohen , Crime in America : Perspective an Criminal and Delinquent Behavior (Illinois : F.E. Peacock Publisher, 1970), p.439

⁷⁶ประธาน วัฒนาวาณิช “กฎหมายทดแทนความเสียหายแก่เขื่ออาชญากรรม: แนวคิดทางรัฐสวัสดิการ” หน้า 71

การศึกษา เกี่ยวกับความหมายของผู้เสียหาย กับเหยื่ออาชญากรรม ถือได้ว่ามีความสำคัญ โดยส่งผลให้เกิดการศึกษาที่สำคัญติดตามมาคือ การศึกษาเกี่ยวกับ มาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งนานาประเทศได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และจริงจังก เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ในกรณีที่จะพิจารณาให้ความคุ้มครองกับผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมได้นั้น จะต้องมีความชัดเจนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงว่า อาชญากรรมหรือการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นนั้นมีผู้ใดมีความเกี่ยวข้องบ้าง และลักษณะความสัมพันธ์แห่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร กล่าวคือใครเป็นผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมใครเป็นผู้กระทำผิด หรืออาชญากรรมต่างฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการกระทำผิดด้วยกันหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณา สัดส่วนการกำหนดค่าทดแทน ตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับการเยียวยาหรือลงโทษเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม

3.3 การคุ้มครองผู้เสียหายตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

องค์การสหประชาชาติ สมัชชาใหญ่⁷⁷ ให้การรับรองตามมติข้อที่ 217 A (III) เมื่อวันที่ 10 ธ.ค.2491 ซึ่งประเทศไทยให้การสนับสนุนได้กล่าวคำปรารภพร้อมกับการประกาศปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้คือการประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและเป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนเป็นฉบับแรก เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดาประชากร และประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคนและองค์กรของสังคมทุกองค์กร โดยการรำลึกถึงปรัชญานี้เป็นเบื้องนำ จะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและการศึกษา ในอันที่จะส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

โดยที่การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัวและสิทธิเท่าเทียมกันและ โอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นหลักมูลแห่งอิสรภาพความยุติธรรมและสันติภาพในโลก

โดยที่การไม่นำพาและเหยียดหยามต่อสิทธิมนุษยชนยังผลให้มีการกระทำอันป่าเถื่อน ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง และได้มีการประกาศว่าปณิธานสูงสุดของสามัญชนได้แก่ ความต้องการให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ในโลกด้วยมีอิสรภาพในการพูด และได้รับความเชื่อถือ และอิสรภาพ หลุดพ้นจากความหวาดกลัวและได้รับการตอบสนองความต้องการตามสภาวะอันพึงประสงค์

⁷⁷ อุทัย วิเศษสมิต การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอันเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญา คุณภาพ เล่มที่ 4 ปีที่ 7 (เมษายน 2503):418

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลัก บังคับของกฎหมาย ถ้าไม่ประสงค์จะให้คนตกอยู่ในบังคับให้หันเข้าหาการขบถขัดขืนต่อพระราช และการกดขี่เป็นวิถีทางสุดท้าย

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมวิวัฒนาการแห่งสัมพันธไมตรี ระหว่าง นานาชาติ

โดยที่ประชากรแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความเชื่อมั่นในสิทธิ มนุษยชนอันเป็นหลักมูลในเกียรติศักดิ์ และคุณค่าของมนุษย์ และในสิทธิเท่าเทียมกันของบรรดา ชายและหญิงและได้ตกลงในที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคม และมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยในอิสรภาพอันกว้างขวางยิ่งขึ้น

โดยที่รัฐสมาชิกต่างปฏิญาณจะให้บรรลุถึงซึ่งการส่งเสริมการเคารพและการ ปฏิบัติตามทั่วสากลต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักมูลฐาน โดยร่วมมือกับสหประชาชาติ

โดยที่ความเข้าใจร่วมกันในสิทธิ และอิสรภาพเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ ปฏิญญานี้สำเร็จผลเต็มบริบูรณ์

“ข้อ 1 มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติยศและสิทธิต่างมี เหตุผลและมโนธรรมและควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ

ข้อ 2 (1) ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้โดย ปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใด ๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิวดิน ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น

(2) หนึ่งจะไม่มีความแตกต่างใด ๆ ตามมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางการศึกษาหรือทางการระหว่างประเทศ หรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนจะเป็นเอกราช อยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยใด ๆทั้งสิ้น

ข้อ 3 คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน

“.....”

ข้อ 6 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่ง

ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของ กฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่า เทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นล่วงละเมิดปฏิญญาและจากการยุ้งให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ดังกล่าว

ข้อ 8 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการบำบัดอันเป็นผลจริงจังกจากศาลที่มีอำนาจ
แห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลักมูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือ เนรเทศไปต่างถิ่นโดยผลการไม่ได้

ข้อ 10 ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรม
และเปิดเผยจากศาลที่อิสระ และเที่ยงธรรมในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและการกระทำผิด
อาชญาใด ๆ ที่ตนถูกกล่าวหา

ข้อ 11 (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางอาญามีสิทธิที่จะได้รับการ
สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดย
เปิดเผยซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(2) จะถือบุคคลใด ๆ ว่ามีความผิดทางอาญาเนื่องด้วยการกระทำหรือละ
เว้นใด ๆ อันมิได้จัดเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศ
ในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิด
ทางอาญานั้นไม่ได้

“.....”

ข้อ 24 ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อน และเวลาว่าง รวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานตาม
สมควรและวันหยุดงานเป็นครั้งคราวโดยได้รับสินจ้าง

“.....”

ข้อ 30 ไม่มีบทใด ในปฏิญญานี้ที่จะอนุমানให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคล
ในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือปฏิบัติการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพดัง
กำหนดไว้ ณ ที่นี้⁷⁸

จากคำปรารภและการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของ
สหประชาชาติในข้างต้นผู้เขียนมีความเห็นว่า สมัชชาจะใช้คำประกาศนี้ เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่ง
ความสำเร็จสำหรับบรรดาประชากร และประชาชาติทั้งหลายของทั่วโลกให้ประพฤติปฏิบัติตามไม่
ว่าจะเป็นด้านการศึกษาเล่าเรียนหรือการพัฒนาประเทศ เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคน
และองค์กรของสังคมทุกองค์การหรือทุกประเทศ ได้ส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้
และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในอันที่จะให้มีการยอมรับนับถือ
และการปฏิบัติตามโดยสากล และอย่างเป็นทางการจริงจังกทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยกัน
เอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐนั้น ๆ แต่บางครั้งก็ไม่อาจสามารถทำ

⁷⁸ เพิ่งอ้าง เจริงอรรถที่ 77 หน้า 52

ได้เนื่องจากความแตกต่างกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การทหารและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทำให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่เป็นเนืองนิจ

3.4 สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมตามปฏิญญาสหประชาชาติ

ตามมติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ที่ 40/34 ของการประชุมใหญ่สหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ครั้งที่ 7 ประจำปี ค.ศ. 1985 ได้รับรองปฏิญญาว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของเหยื่ออาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบ (Declaration of basic principle of Justice for victim of crime and abuse of power) เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 1985 อันเป็นครั้งแรกที่มีการยอมรับในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งสิทธิของผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรม อันรวมถึงสิทธิที่จะได้รับการเยียวยา มีรายละเอียด ดังนี้⁷⁹

“.....”

4. ผู้เสียหายทางอาญาควรจะได้รับ การดูแลด้วยความรู้สึกเมตตา และเคารพในเกียรติยศ ศักดิ์ศรี เขาเหล่านั้นมีสิทธิที่จะเข้าสู่กลไกของกระบวนการยุติธรรม และได้รับการเยียวยาตามที่รัฐสมาชิกกำหนดให้เพื่อบรรเทาความเสียหายที่ได้รับ

5. กลไกของฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหารควรจะต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายทางอาญาได้รับการเยียวยาผ่านกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ผู้เสียหายทางอาญาควรจะได้รับทราบถึงสิทธิในการได้รับการเยียวยาผ่านทางกลไกเหล่านั้น

6. กระบวนการทางฝ่ายตุลาการและฝ่ายบริหารที่ตอบสนองความต้องการของผู้เสียหายทางอาญาควรปฏิบัติดังนี้

6.1 แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงความเป็นไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีรวมทั้งขั้นตอนของคดี

6.2 เมื่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้เสียหายถูกกระทบควรให้ผู้เสียหายมีโอกาสดำเนินคดีเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน

6.3 ควรจัดให้มีการช่วยเหลือผู้เสียหายตามสมควรตลอดกระบวนการทางกฎหมาย

7. เมื่อเห็นสมควรเพื่อให้มีการไกล่เกลี่ยและเยียวยาแก่ผู้เสียหาย ควรจัดให้มีกลไกระงับข้อพิพาทแบบไม่เป็นทางการ ทั้งนี้โดยให้รวมถึงการประนอมข้อพิพาท , การอนุญาโตตุลาการ และความยุติธรรมตามจารีตท้องถิ่น หรือทางปฏิบัติของชนกลุ่มน้อย

⁷⁹ นายชาญเชาว์ ไชยกุลกิจ “เหยื่ออาชญากรรม, การประนอมข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรม”, อัยการนิเทศ พ.ศ.2539 เล่มที่ 58 ฉบับที่ 54: 90.

8. เมื่อเห็นสมควร จำเลยควรดำเนินการใดๆ เพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย , ครอบครัว และผู้อยู่ในความดูแลของผู้เสียหาย

9. รัฐควรจะปรับปรุงแก้ไขแนวปฏิบัติ , กฎเกณฑ์ และกฎหมายต่างๆ เพื่อจัดให้มีการเยียวยาแก้ไขความเสียหายความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย

10. ในกรณีความผิดที่ทำความเสียหายแก่สภาพสิ่งแวดล้อม การเยียวยาแก้ไขควรจะรวมถึงการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมด้วย

“.....”

14. ผู้เสียหายควรจะได้รับสิ่งของ, การรักษาพยาบาล, การฟื้นฟูจิตใจ และการช่วยเหลือทางสังคมอื่นๆ ผ่านองค์กรของรัฐหรือชุมชน

“.....”

ปัญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ถือเป็นมาตรฐานอ้างอิง แต่ก็เพื่อประโยชน์ในเชิงเกณฑ์เปรียบเทียบเป็นสำคัญ มิใช่ถึงกับยึดถือเป็นหลักการ หรือสัจธรรมอันสมบูรณ์ครบถ้วน และเป็นภาพสะท้อนการรับรู้ในแง่ของกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองว่าด้วยสถานะทางกฎหมายแล้ว ปัญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ เป็นเพียงคำประกาศลอยมีได้มีค่า หรือผลบังคับใดๆ ทางกฎหมาย โดยแท้จริงแล้ว ปัญญาสาทุกๆ เป็นผลของการเมืองระหว่างประเทศ แต่จะอย่างไรก็ตาม เราจะต้องยอมรับรู้อีกด้วยในขณะเดียวกันว่า สภาพทางสังคม วัฒนธรรม และปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสังคมกำลังพัฒนา รวมถึงสังคมไทยเรา ย่อมมีมิติ และลักษณะแนวทางที่แตกต่างออกไป และแม้ในบรรดาสังคมที่กำลังพัฒนาด้วยกัน ความแตกต่าง ลึกล้นย่อมมีอยู่เป็นธรรมดาด้วยเหตุผลของความเป็นจริงในข้อนี้ การศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนจึงจำเป็นต้องแยกแยะกันให้ดีระหว่าง ปรัชญา อุดมการณ์ และหลักการด้านหนึ่ง กับอีกด้านหนึ่ง ความเป็นไปได้ และลักษณะรูปแบบ รวมทั้ง วิถีทางของการพัฒนาการสิทธิมนุษยชนภายในสังคมหนึ่งๆ

3.5 แนวคิดและวิวัฒนาการในการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม

1) แนวคิดและวิวัฒนาการ⁸⁰

การช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมมีแนวคิดและวิวัฒนาการจากในอดีต การชดใช้ค่าเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายในคดีอาญาปะปนอยู่กับการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด และกำหนดค่าปรับทางแพ่งเข้ารัฐ จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 สังคม

⁸⁰ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550) รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง “กฎหมายจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา” เสนอต่อกรมคุ้มครองและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

เริ่มตระหนักถึงสิทธิของผู้เสียหาย ในปี ค.ศ.1950-1960 จึงมีการเรียกร้องและมีการจัดตั้งระบบการชดใช้ค่าเสียหายในคดีอาญาในประเทศอังกฤษ ประเทศอื่น ๆ เริ่มมีการตรากฎหมายโดยแยกแนวความคิดการจ่ายค่าทดแทนหรือค่าเสียหายโดยรัฐ (Compensation) และการชดใช้โดยผู้กระทำความผิด (Restitution) ซึ่งแนวคิดสำคัญอันเป็นที่มาในเรื่องนี้ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับรัฐสวัสดิการ

ตามแนวความคิดรัฐสวัสดิการ ถือว่าเป็นความจำเป็นที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ได้รับผลร้ายจากอาชญากรรมในฐานะที่เป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีอาญาร้ายแรง รัฐได้รับทราบถึงความสูญเสียของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งหากรัฐไม่ยื่นมือเข้าช่วยเหลือผู้เสียหายจะต้องทนทุกข์ทรมานจากผลกระทบที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้ก่อขึ้นนั้น

ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่สำคัญในการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่ออาชญากรรมนั้น มีแนวความคิดที่เป็นฐานความคิดสำคัญคือ

(1) รัฐมีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรม หากรัฐไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมได้ จึงสมควรต้องรับผิดชอบ

(2) รัฐสมควรให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ลักษณะของการให้ความช่วยเหลือตามแนวคิดรัฐสวัสดิการเป็นการช่วยเหลือแก่เหยื่ออาชญากรรมโดยไม่คิดมูลค่า ถือเป็นลักษณะของการช่วยเหลือพลเมืองของรัฐประการหนึ่ง เช่นเดียวกันกับการประกันสังคม ทำให้ประชาชนมองเห็นความเสมอภาคทางด้านความยุติธรรมของรัฐได้ดียิ่งขึ้น และจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมในการป้องกันอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อทดแทนกับการได้สิทธิในการได้รับการทดแทนความเสียหาย

ในระดับนานาชาติปรากฏหลักการ เช่น ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง(Intimiation Covenant on Civil and Political rights) และปฏิญญาว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เสียหายในคดีอาญาและการใช้อำนาจ โดยมีขอบต่อผู้เสียหายในคดีอาญา (Declaration of the Basic Principles Justice for Victims of Crime Abuse of Power) ได้มีการกล่าวถึงค่าทดแทนเหยื่ออาชญากรรม จากนั้นได้มีความเคลื่อนไหวในระดับภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป และระดับประเทศมาตามลำดับ

ในระดับภูมิภาค เช่น แนวคิดของสหภาพยุโรป (EU) เห็นว่าเมื่อเกิดอาชญากรรมและมีผู้ได้รับความเสียหาย ผู้ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายโดยตรง คือ “จำเลย” ผู้กระทำความผิด แต่เนื่องจากมีความยากลำบากที่ผู้เสียหายจะฟ้องคดีเองหรือได้รับค่าเสียหาย รัฐ

จึงควรเข้ามาให้การช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ในศาลอาญาหรือให้ความช่วยเหลือในการบังคับตามคำพิพากษา หรือในบางกรณีผู้เสียหาย ไม่สามารถได้รับค่าเสียหายจากตัวจำเลยได้ เช่นไม่อาจระบุตัวจำเลยได้ หากตัวจำเลยไม่พบ หรือจำเลยไม่มีรายได้หรือทรัพย์สิน รัฐจึงต้องให้ความช่วยเหลือแทน ดังนั้น จึงมีการวางกฎเกณฑ์ให้ประเทศสมาชิก (EU) ต้องมีหลักประกันและให้ความร่วมมือและให้ความร่วมมือเพื่อให้ผู้เสียหายสามารถได้รับค่าเสียหายได้อย่างสะดวก เพื่อเป็นการเยียวยาแก่เหยื่ออาชญากรรมทางหนึ่ง

นอกจากนี้ ปัจจุบันในหลายประเทศ เช่นประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศญี่ปุ่น ได้มีการพัฒนาแนวคิดจากการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมเฉพาะการช่วยเหลือทางการเงิน (Victims compensation) มาเป็นการให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสวัสดิการเพื่อให้เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายในคดีอาญาสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างไม่ยากลำบากหรือความช่วยเหลือด้านกฎหมายเพื่อให้สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดได้สะดวกยิ่งขึ้น เรียกโดยรวมว่า การช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม (Victims Assistance) และเป็นแนวทางให้แก่ประเทศอื่น ๆ ในการปรับปรุงกฎหมาย

3.6 ระบบการเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม⁸¹

1) การชดเชยโดยผู้กระทำความผิด (Restitution) เมื่อเกิดการกระทำความผิดอาญาและมีบุคคลได้รับอันตรายหรือความเสียหายจากกระทำความผิดนั้น ผู้ที่ควรจะต้องเป็นผู้ชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมโดยตรงย่อมได้แก่ ผู้กระทำความผิดอาญาที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น ดังนั้น ผู้เสียหายจึงสามารถฟ้องคดีแพ่ง (Civil litigation หรือ Civil suits) เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (Damages) เอาจากผู้กระทำความผิดอาญาที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนโดยตรง หรือชดเชยแก่ผู้เสียหายด้วยวิธีอื่น เช่น การขอลงโทษ หรือการสร้างความสัมพันธ์อันดี เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายอยู่ร่วมกันต่อไปในสังคมได้อย่างสงบสุข

2) การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายโดยรัฐ (Compensation) แม้ว่าโดยหลักแล้วผู้กระทำความผิดสมควรเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการกระทำความผิดของตน อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีรัฐเองก็มีความบกพร่องในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองหรือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดในคดีอาญาบางประเทศจึงมีกฎหมายเพื่อจ่ายค่าชดเชยความเสียหาย

⁸¹ ศุภมาส พงษ์มิเชิร สุขโข สืบสุข และผลการณ์ โดยละเอียดในเดือนชัย(2551) “หน่วยที่ 11 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช นนทบุรี

ให้แก่ผู้เสียหายด้วย ส่วนจะจ่ายเป็นเงินเท่าใด หรือจ่ายในกรณีใดบ้าง ขึ้นอยู่กับนโยบายและสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ

3.7 รูปแบบของการเยียวยาความเสียหายให้แก่เหยื่ออาชญากรรม

การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมอาจกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจ่ายเงินชดเชยความเสียหาย (Victims Compensation) หรือการเยียวยาโดยการให้ความช่วยเหลืออื่น (Victims Assistance) ซึ่งเป็นการช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในเรื่องอื่นที่จำเป็นเร่งด่วนในขณะที่ดำเนินคดีหรือเพื่อให้ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมสามารถกลับเข้าสู่วิถีชีวิตปกติต่อมาภายหลังเหตุการณ์อันเลวร้าย หรือเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสียหาย เช่น การให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ การดำเนินคดี ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินตลอดจนการดำรงชีพในระหว่างที่ยังมีความเดือดร้อนหรือต้องดำเนินคดีความอยู่ สำหรับวิธีการให้ความช่วยเหลืออาจแตกต่างกันออกไป บางประเทศอาจเป็นการให้เงินช่วยเหลือเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว หรือบางประเทศอาจให้ความช่วยเหลือโดยผ่านโปรแกรมให้ความช่วยเหลือ (The Criminal Injuries Compensation Scheme หรือ Crime Victims Compensation Program) เช่น ในบางประเทศอังกฤษ หรือสหรัฐอเมริกา

3.8 แนวคิดและพัฒนาการในประเทศไทย

ในประเทศไทย เมื่อศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาในคดีเซอร์แอน ดันแคน ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญา และผู้เสียหายที่ต้องตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมอย่างกว้างขวาง จนได้มีการบัญญัติหลักการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา พ.ศ.2544 ขึ้นเพื่อเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและจำเลยผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญาซึ่งการคุ้มครองสิทธิของประชาชนดังกล่าวยังคงได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับพุทธศักราช 2550 ไว้ในทำนองเดียวกัน

จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นนี้ ได้ศึกษาถึงความหมายของข้าราชการตำรวจ และวินัยตำรวจ และการลงโทษทางวินัย การอุทธรณ์ แนวความคิดเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหาย ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและ สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมตามปรัชญาสหประชาชาติ การการเยียวยาช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และต่อไปในบทที่ 3 ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 เป็นตอนต่อไป

บทที่ 3

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษทางวินัย

สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของพลเมืองในรัฐเป็นสิทธิที่สำคัญที่สุดเป็นสิทธิตามธรรมชาติได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย ข้าราชการตำรวจก็เช่นกัน ในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่งดังนั้นจึงได้รับการคุ้มครองสิทธิเหมือนกับประชาชนทั่ว ๆ ไปเช่นกัน

การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐนั้น เป็นสิ่งที่รัฐต้องกระทำเนื่องจากรัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลสวัสดิภาพในชีวิตและร่างกายให้กับประชาชนในรัฐ ดังนั้น เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นทำให้ประชาชนต้องได้รับความเสียหาย ถือว่ารัฐประสบความล้มเหลวที่จะปกป้องประชาชนให้ปลอดภัย

การเยียวยาความเสียหายแก่จำเลยในคดีอาญานั้น เป็นระบบที่ส่งเสริมให้รัฐต้องตระหนักว่าต้องลดความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นความผิดพลาดของรัฐโดยตรงจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ดังนั้นเมื่อเมื่อรัฐยอมรับในความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรมแล้วว่ามีอยู่จริง และรัฐพยายามหาทางเยียวยา จึงเป็นที่มาของการ ตรา พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2544 วางเป็นหลักในการรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนเองไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด ทั้งในกรณีของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

ข้าราชการตำรวจก็เช่นกัน หลังจากที่ได้ตระหนักถึงความผิดพลาดในเรื่องการดำเนินการทางวินัยกับกำลังพลของตนเองแล้วก็พบว่าบางครั้งมีความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเองไม่ว่าจะเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือบางครั้งมีการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ชอบเป็นการกลั่นแกล้งกันบ้าง ทำให้กำลังพลที่ถูกดำเนินการทางวินัยต้องเสียสิทธิดังที่กล่าวมาแล้วจึงเป็นเหตุผลให้ ก.ตร. ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการบริหารงานบุคคล และกำหนดนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547¹

¹ รายละเอียดปรากฏตาม ผนวก ก.

ผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่ ก.ตร. ได้ออก กฎ ก.ตร. บังคับให้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องปฏิบัติเพราะมาแก้ไขปัญหาในเรื่องการอุทธรณ์ในกรณีข้าราชการตำรวจได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางวินัยและต่อมาได้ยื่นอุทธรณ์ไว้ ต่อ ก.ตร. หรือผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณีต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ ยกอุทธรณ์ เพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษโดยทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนได้ หรือ ยกโทษ แม้แต่สั่งกรณีผิดวินัยร้ายแรง เพิ่มโทษเป็นปลดออกหรือไล่ออกหรือในกรณีสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน กรณีเจ็บป่วย ขาดคุณสมบัติตามกฎ ก.ตร.และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ หรือกรณีมีมลทินมัวหมองให้สั่งโทษ เป็นปลดออก หรือไล่ออกได้

จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการอุทธรณ์สามารถมีคำสั่งได้อย่างหลากหลายดังนั้นเมื่อคำสั่งออกมาขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนกับโทษทางวินัยที่ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาไปก่อนหน้าอีกแล้วบางครั้งก็อาจเป็นคุณ แต่บางครั้งก็อาจเป็นโทษ เนื่องทำให้เกิดปัญหาว่าโทษที่ลงไปแล้วจะอย่างไรจะแก้ไขหรือเยียวยาอย่างไร จึงเป็นที่มาของการออก กฎ ก.ตร.ฉบับนี้ ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในหัวข้อ

3.4

ในการอุทธรณ์นั้น² คณะกรรมการอุทธรณ์สามารถมีการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ดำเนินการดังนี้

กรณีแรกถ้าเห็นว่าลงโทษถูกต้องเหมาะสมแล้วให้ **ยกอุทธรณ์** กรณีที่สองถ้าเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสมให้ดำเนินการดังนี้

ประเภทที่ 1 ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับโทษหนักขึ้น ให้มีคำสั่งให้ **เพิ่มโทษ**

ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับโทษเบาลง ให้มีคำสั่ง **ลดโทษ**

ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ ให้สั่ง**งดโทษโดยทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนได้**

ถ้าเห็นว่าไม่เป็นความผิดหรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าเป็นความผิด ให้สั่ง **ยกโทษ**

ประเภทที่ 2 ความผิดวินัยร้ายแรง

ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรงให้รายงานต่อ ผบ.ตร. หรือผู้รับมอบอำนาจเพื่อให้พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งกรมสอบสวนวินัยร้ายแรง หรือ ได้มีการดำเนินการแต่งตั้งกรมสอบสวนวินัยร้ายแรงตามมาตรา 86 แล้วก็ให้สั่งเพิ่มโทษเป็น**ปลดออกหรือไล่ออก**

² เรื่องอุทธรณ์ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 ข้อหัวที่ 2.10 หน้า 33-39

ถ้าเห็นว่าสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ แต่ในกรณีสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน กรณีเจ็บป่วย, ขาดคุณสมบัติตามกฎหมาย ก.ตร.และไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ หรือกรณีมีมลทินมัวหมองให้สั่งโทษ เป็นปลดออก หรือไล่ออกได้

ถ้าเห็นว่า ควรดำเนินการโดยประการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและความเป็นธรรมให้สั่งการใดตามควรแก่กรณี

เมื่อ ก.ตร.พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ และมีมติเป็นประการใดแล้วจะอุทธรณ์ต่อไปอีกไม่ได้และกรณีสั่ง ยกอุทธรณ์ สั่งลดโทษ หรือสั่งงดโทษ ผู้อุทธรณ์จะอุทธรณ์ต่อไปอีกไม่ได้เช่นกัน แต่ในกรณีสั่งเพิ่มโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการในทางที่เป็นโทษแก่ผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์ได้อีกชั้นหนึ่ง

1. การคุ้มครองผู้เสียหายตามหลักปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

องค์กรสหประชาชาติ สมัชชาได้ประกาศว่าปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดาประชากร และประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคนและองค์กรของสังคมทุกองค์การ โดยการจะรำลึกถึงปญญานี้เป็นเนื่องนิง จะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและการศึกษา ในอันที่จะส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในอันที่จะให้การยอมรับนับถือและการปฏิบัติตามโดยสากล และอย่างเป็นทางการจริงจังทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยกันเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐนั้น ๆ

“.....”

ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นลวงละเมิดปญญาและจากการยุยงให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว³

ผู้เขียนเห็นว่าตามปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้าราชการตำรวจในฐานะเป็นมนุษย์และประชาชนคนหนึ่งน่าจะต้องได้รับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามหลักการนี้เท่ากับประชาชนที่ได้รับหลักประกัน ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมตาม พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และ

³ อ้างแล้ว นายอุทัย วิเศษสมิต บทที่ 2 เริงอรธที่ 77 หน้า 52

ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2547 ด้วย ดังนั้นจึงน่าจะนำหลักการนี้มาใช้ในการดำเนินการทางวินัยต่อข้าราชการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย

2. ความคุ้มครองสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมตามปฏิญญาสหประชาชาติ

ตามมติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ที่ 40/34 ของการประชุมใหญ่สหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ครั้งที่ 7 ประจำปี ค.ศ. 1985 ได้รับรองปฏิญญาว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของเหยื่ออาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบ (Declaration of basic principle of Justice for victim of crime and abuse of power) เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 1985 อันเป็นครั้งแรกที่มีการยอมรับในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งสิทธิของผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรม อันรวมถึงสิทธิที่จะได้รับการเยียวยา มีรายละเอียด ดังนี้

“.....”

4. ผู้เสียหายทางอาญาควรจะได้รับ การดูแลด้วยความรู้สึกเมตตา และเคารพในเกียรติยศ ศักดิ์ศรี เขาเหล่านั้นมีสิทธิที่จะเข้าสู่กลไกของกระบวนการยุติธรรม และได้รับการเยียวยาตามที่รัฐสมาชิกกำหนดให้เพื่อบรรเทาความเสียหายที่ได้รับ⁴

“.....”

ผู้เขียนเห็นว่าผู้เสียหายทางอาญาน่าจะรวมถึงผู้ถูกกล่าวหาในการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจด้วยเนื่องจากการดำเนินการทางวินัยก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม และยังเป็นหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานและการใช้อำนาจโดยมิชอบของหน่วยงานของรัฐทำให้ข้าราชการได้รับความเสียหาย หน่วยงานควรจะมาดูแลและเยียวยาข้าราชการตำรวจผู้นั้นเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเสียหายที่ผู้กล่าวหาทางวินัยได้รับด้วย

3. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้เสียหายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นที่มาของกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยรัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลดังกล่าวไว้ในมาตรา 245 และมาตรา 246 ดังนี้

⁴ อ้างแล้ว นายชาญเชาว์ ไชยกุลกิจ บทที่ 2 เจริญธรรมที่ 79 หน้า 55

“มาตรา 245 บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลใดได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือแก่ร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำ ความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น บุคคลนั้นหรือทายาทย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 246 บุคคลใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามสมควร ตลอดจนบรรดาสิทธิที่เสียไปเพราะการนั้นคืน ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

ต่อมาจึงได้การตรา พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ขึ้นเพื่อรองรับสิทธิตามหลักการดังกล่าว

เมื่อประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2550 รัฐธรรมนูญซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม 2550 เป็นต้นมา ฉบับนี้ยังคงมีบัญญัติรองรับสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาไว้ทำนองเดียวกันแต่มีบทบัญญัติในลักษณะกว้างกว่าโดยบัญญัติไว้ในมาตรา 40(5) ดังนี้

(5) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

โดยในส่วนของกฎหมายบัญญัติ ปัจจุบันยังคงไปตาม พ.ร.บ.พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ที่ได้ตราไว้แล้ว

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏในมาตรา 6 ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า

“รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา 27 “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล

รวมทั้งองค์การตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

4. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษ โทษทัณฑ์กรรม กักขัง ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิมพ.ศ.2547

4.1 การตกเป็นพับไป

“.....”

ข้อ 3 การเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษเป็นสถานโทษที่เบา ลงหรือคงโทษ หรือ ยกโทษ คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันพับไป ทั้งนี้ให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ ฐานะเดิมตามข้อ 5

ข้อ 4 การเพิ่มโทษในสถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษใน สถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่เบา ลง ให้อัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันพับไป ทั้งนี้สำหรับการลด อัตราโทษให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ 5

1) การพิจารณาตามข้อ 3(ว่าถึงลำดับโทษที่จะลง)

(1) การเพิ่มโทษ หมายถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ถ้าเห็นว่าสมควร ได้รับโทษหนักขึ้นในกรณีนี้ยกตัวอย่างเช่น ผู้ถูกลงโทษ ได้รับโทษ เป็น กักขัง 7 วันต้องไปรับ โทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้เพิ่มโทษเป็น กักขัง 15 วัน ถึงแม้ว่า ผู้ถูกลงโทษจะรับโทษกักขังไปแล้วก็ตาม ก็ต้องนำมาลงโทษโดยนำมา กักขังใหม่อีก 15 วัน โทษที่ถูกกักขัง 7 วันเดิมให้ตกเป็นพับไป

(2) การลดโทษ หมายถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับ โทษเบาลงในกรณียกตัวอย่างเช่น ผู้ถูกลงโทษ ได้รับโทษ เป็น กักขัง 15 วันต้องไปรับโทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ลดโทษเป็น กักขัง 7 วัน ถึงแม้ว่า ผู้ ถูกลงโทษจะรับโทษกักขังไปแล้วก็ตาม ก็ต้องนำมาลงโทษโดยนำมา กักขังใหม่อีก 7 วัน โทษที่ถูก กักขัง15 วันเดิมให้ตกเป็นพับไป ซึ่งไม่น่าจะมีความเป็นธรรมในการลดโทษลักษณะนี้

⁵ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ข้อ 3 และข้อ 4

แต่ในกรณีนี้กลับมีปัญหาในขบคิดว่ากรณีผู้ถูกลงโทษได้รับโทษเป็นกักขัง 15 วันและไปปรับทัศนคติเรียบร้อยแล้ว และต่อมาได้รับพิจารณาอุทธรณ์ลดโทษเป็น กักขาม เป็นกักขาม 7 วัน ซึ่งเป็นโทษที่เขาลงจะต้องมารับทัศนคติอีกหรือไม่ ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวในตอนต่อไป

(3) *การงดโทษ* หมายถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ เช่นกระทำโดยไม่ได้เจตนา หรือเพิ่งจะกระทำผิดเป็นครั้งแรก หรือเคยมีคุณงามความดีมาก่อนโดยอาจทำทัศนคติบนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนได้ เช่นผู้ถูกลงโทษ ได้รับโทษ เป็น กักขาม 3 วันต้องไปปรับโทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้งดโทษโดยทำเป็นหนังสือว่ากล่าวแทน **โทษที่ถูกกักขาม 3 วันเดิมให้ตกเป็นพับไป**

(4) *การยกโทษ* หมายถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ถ้าเห็นว่าไม่เป็นความผิดหรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าเป็นความผิด เช่นผู้ถูกลงโทษ ได้รับโทษ เป็น กักขัง 7 วันต้องไปรับโทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ **โทษที่ถูกกักขัง 7 วันเดิมให้ตกเป็นพับไป**

2) การพิจารณาตามข้อ 4 (ว่าถึงอัตราโทษที่ลง)

(1) *การเพิ่มโทษ* หมายถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับอัตราโทษหนักขึ้นในกรณีนี้ยกตัวอย่างเช่น ผู้ถูกลงโทษ ได้รับโทษ เป็น กักขาม 7 วันต้องไปปรับโทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้เพิ่มอัตราโทษเป็น กักขาม 15 วัน ถึงแม้ว่า ผู้ถูกลงโทษจะรับโทษกักขามไปแล้วก็ตาม ก็ต้องนำมาลงโทษโดยนำมา กักขามใหม่ อีก 8 วันเพื่อให้ครบ 15 วันตามคำสั่งใหม่

(2) *การลดโทษ* หมายถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ถ้าเห็นว่าเป็นสมควรได้รับอัตราโทษเบาลงในกรณีนี้ยกตัวอย่างเช่น ผู้ถูกลงโทษ ได้รับโทษ เป็น กักขัง 15 วันต้องไปปรับโทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ลดอัตราโทษเป็น กักขัง 3 วัน ถึงแม้ว่า ผู้ถูกลงโทษจะรับโทษกักขังไปแล้วถึง 15 วันก็ตาม **โทษที่ถูกกักขังเกินไป 12 วันเดิมให้ตกเป็นพับไป**

คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันเป็นพับไป⁶ หมายถึง เป็นคราวเคราะห์เป็นเภทภัย เป็นผู้ต้องได้รับความเสียหาย เป็นความโชคไม่ดีของผู้ต้องได้รับความเสียหายเองจะไปเรียกร้องกับ ผู้ใดมิได้

⁶ อาจารย์ยศ นาคะเกษ (2554) กฎหมายใกล้ตัว เรื่องดวงของใคร เอกสารออนไลน์ แหล่งที่มา www.bu.ac.th/NewsandInform/bunews/2547/ ค้นคืนเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2554

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนผู้เขียนจะอธิบายว่า กรณีข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ซึ่งเจ้าตัวปฏิเสธแต่คณะกรรมการมีความเห็นให้สั่งลงโทษ กักขัง ผู้ถูกกล่าวหาต้องไปปรับโทษโดยทันทีจะรอช้าไม่ได้ตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตรโทษ และการลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ.2547 ข้อ 4 หากไม่ไปปรับโทษทางวินัยก็จะเป็นความผิดทางวินัยอีกโสดหนึ่ง แต่ผู้ถูกลงโทษได้ยื่นอุทธรณ์การลงโทษไว้ ต่อมาหลังจากไปปรับโทษ กักขัง เรียบร้อยแล้ว ผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกลงโทษทางวินัยเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่มีความผิดและได้สั่ง ยกโทษ กรณีดังกล่าวจะถือว่า โทษที่ลงไปแล้ว ตกเป็นพับ คือ ถูกขังไปเปล่า ๆ จะไปเรียกร้องกับผู้ใดไม่ได้

หากพิจารณามาตรา 6 ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า

“รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา 27 “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

จุดที่ผู้เขียนมองว่ากฎ ก.ตร. นี้อาจขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญคือ การเขียนว่า ให้ตกเป็นพับไป เพราะเนื่องจาก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กล่าวไว้ว่าผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และกฎ ก.ตร. นี้กลับตัดสิทธิของผู้ถูกลงโทษทางวินัยไม่ได้รับการคุ้มครองหรือช่วยเหลือ เยียวยา จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่กลับออก กฎ ก.ตร. มาตัดสิทธิของผู้ลงโทษทางวินัย

การกระทำของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจขัดต่อมติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ที่ 40/34 ของการประชุมใหญ่สหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ครั้งที่ 7 ประจำปี ค.ศ. 1985 ได้รับรองปฏิญญาว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของเหยื่ออาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบ (Declaration of basic principle of Justice for victim of crime and abuse of power) เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 1985 ในเรื่องของผู้เสียหายในคดีอาญา หรือผู้ถูกลงโทษทางวินัยควรจะได้รับ การดูแลด้วยความรู้สึกเมตตา และเคารพในเกียรติยศ ศักดิ์ศรี

เขาเหล่านั้นมีสิทธิที่จะเข้าสู่กลไกของกระบวนการยุติธรรม และได้รับการเยียวยาตามที่รัฐสมาชิกกำหนดให้เพื่อบรรเทาความเสียหายที่ได้รับ

เมื่อพิจารณาตามหลักปฎิญาสาครว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้วตำรวจหรือประชาชนทุกคนย่อมเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นล่งละเมิดปฎิญาและจากการยุ้งให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว ซึ่งในขณะนี้ประชาชนได้รับการคุ้มครองรับรองสิทธิตามตาม พ.ร.บ.พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ที่ได้ตราไว้แล้ว แต่ข้าราชการตำรวจยังไม่มีกฎหมายที่ออกมาคุ้มครองสิทธิให้กับข้าราชการตำรวจที่ถูกลงโทษทางวินัยแล้วต่อมาได้รับการพิจารณาให้ยกโทษเลย จึงเห็นต้องปรับปรุงกฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรมต่อไป

4.2 การกลับคืนสู่ฐานะเดิม

ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

“ข้อ 5 กรณีมีคำสั่งใหม่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษหรือยกโทษให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิม ดังนี้

“.....”.

(2) กรณีคำสั่งลงโทษใหม่ให้ลดโทษจากคำสั่งเดิมซึ่งลงโทษกักขังหรือกักขังผู้ถูกลงโทษได้รับโทษไปแล้วทั้งหมดหรือบางส่วน เป็นลงโทษกักขัง หรือ ทัณฑ์กรรม แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นสถานโทษที่เบาของผู้ถูกลงโทษไม่ต้องรับโทษตามคำสั่งลงโทษใหม่อีก”⁷

“.....”.

การกลับคืนสู่ฐานะเดิมในมาตรานี้เป็นการเยียวยาในเฉพาะโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง เป็นการลดโทษที่จะลงซึ่ง “การลดโทษ” หมายถึง คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ถ้าเห็นว่าสมควรได้รับโทษเบาลงในในกรณียกตัวอย่างเช่น ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษเป็นกักขัง 15 วัน ต้องไปรับโทษทันที ผู้ถูกลงโทษอุทธรณ์ ต่อมากลับได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ลดโทษเป็นกักขัง 7 วัน ถึงแม้ว่า ผู้ถูกลงโทษจะรับโทษกักขังไปแล้วก็ตาม ก็ต้องนำมาลงโทษโดยนำมากักขังใหม่อีก 7 วัน โทษที่ถูกกักขัง 15 วันเดิมให้ตกเป็นพับไป

⁷ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ข้อ 5 (2)

ผู้เขียนมีความเห็นว่ากรณีที่ผู้ถูกลงโทษได้รับการลงโทษครั้งแรกเป็นโทษที่หนักกว่าต่อมาครั้งหลังได้รับพิจารณาโทษให้เบาลง เช่น จากโทษเดิมเป็นกักขัง และต่อไปได้เปลี่ยนเป็นกักขาม และไม่ต้องนำตัวผู้ถูกลงโทษมากักขามซ้ำอีก เป็นกระบวนการเยียวยาทำให้ผู้ถูกลงโทษได้รับความเป็นธรรม เพราะถูกลงโทษสถานหนักมาแล้ว แม้ว่าโทษครั้งแรกจะมีอัตราเพียงวันเดียวก็ตาม เมื่อคำสั่งใหม่มีคำสั่งให้กักขาม 7 วัน ก็ไม่ต้องมากักขามใหม่อีก เพราะถือว่าโทษเดิมหนักกว่าแม้ถูกกักขังเพียงวันเดียวก็ตาม

จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นอาจสรุปได้ได้ว่า กฎ ก.ตร.ฉบับนี้มีใ้ได้อยู่ในหลักการปฎิญาสาทว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และมติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ที่ 40/34 ของการประชุมใหญ่สหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ครั้งที่ 7 ประจำปี ค.ศ. 1985 ใ้รับรองปฎิญาว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบและยังอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 เนื่องจากกฎ ก.ตร.นี้ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจนแล้ว

ในบทต่อไปในบทที่ 4 ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงการเสียสิทธิของผู้ถูกลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นศึกษาถึงกรณีที่ผู้ถูกลงโทษ ทณฑ์กรรม กักขาม กักขัง แล้วสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่ได้เสียไปมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ถูกลงโทษต่อไปอีก หึ่งจะยกกรณีศึกษาขึ้นมาเป็นตัวอย่างให้ศึกษาอีกด้วย

บทที่ 4

การเสียสิทธิของผู้ถูกลงโทษทางวินัย

เมื่อข้าราชการตำรวจถูกดำเนินการทางวินัยไม่ว่าจะถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยหรือถูกลงโทษทางวินัยแล้วแต่กรณี ข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะเสียสิทธิที่พึงมีพึงได้และสิทธิกำลังพลด้านอื่นซึ่งพอจะแยกออกให้เห็นได้ดังนี้

1. สิทธิในการได้รับพิจารณาเลื่อนเงินเดือน
2. สิทธิในการแต่งตั้ง
3. สิทธิในการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ
4. สิทธิในการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. สิทธิในการเลื่อนขั้นเงินเดือน

1.1 กรณีถูกลงโทษทางวินัย

ในการเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจนั้นจะมีการเลื่อนปีละสองครั้ง ที่เรียกกันว่า ครั้งปีแรกและครั้งปีหลัง ครั้งปีแรกตั้งแต่ 1 เมษายนของปีที่ได้เลื่อน และครั้งที่สองตั้งแต่ 1 ตุลาคมของปีถัดไป¹

โดยปกติแล้วหากข้าราชการตำรวจรับราชการตามปกติซึ่งไม่มีความดีความชอบเป็นพิเศษแต่อย่างใด ไม่เคยถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยหรือลงโทษทางวินัยผลประเมินการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเกณฑ์ผ่าน ข้าราชการตำรวจผู้นั้นก็จะได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนทั้งปี 1 ขั้น กล่าวคือครั้งแรกได้ 0.5 ขั้น และครั้งหลังได้อีก 0.5 ขั้นรวมเป็นหนึ่งขั้น

แต่ถ้าหากว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นถูกลงโทษทางวินัยที่สูงกว่าภาคทัณฑ์แล้วก็จะไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นเงินเดือน² แต่ไม่ได้หมายความว่าปีนั้นทั้งปีจะไม่ได้พิจารณาขั้น

¹ กฎ กตร.ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2548

ข้อ 4..... “(1) ครั้งที่หนึ่งครั้งปีแรกให้เลื่อนตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ของปีที่ได้เลื่อน

(2) ครั้งที่สองครั้งปีหลัง ให้เลื่อนตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีถัดไป...”

² กฎ กตร.ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2548

เงินเดือนเลยนั่นคือไม่ได้ถูกงดทั้งปี ในครั้งปีถัดไปหากไม่ถูกดำเนินการทางวินัยก็สามารถได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นได้อีก อาจได้ 0.5 หรือ 1 ขั้นเลขก็ได้(กรณีนี้หากมีความชอบเป็นกรณีพิเศษ)³

ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ทำผิดวินัยได้กลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดี เพื่อหวังว่าในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนรอบหน้าจะมีความหวังได้เลื่อนเงินเดือนกับเขาบ้างจึงต้องเร่งสร้างผลงานให้ผู้บังคับบัญชาเห็นและเสนอความดีความชอบให้เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการตำรวจอีกทางหนึ่ง

1.2 กรณีอยู่ในระหว่างตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย

ในกรณีอยู่ระหว่างตั้งการสอบสวนทางวินัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ วินัยร้ายแรงและวินัยไม่ร้ายแรง⁴ ในด้านของวินัยไม่ร้ายแรงไม่มีข้อห้ามสามารถเลื่อนเงินเดือนได้ตามปกติแต่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนว่าจะยอมให้ผ่านหรือไม่

ในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่าถึงแม้ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ก็ตาม แต่เมื่อนำรายชื่อผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับความดีความชอบมาเปรียบเทียบกันแล้วผู้ที่อยู่ในระหว่างตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยมักจะเสียเปรียบไม่ได้ผ่านการคัดเลือกแต่ก็ไม่มีการกำหนดเอาไว้ยังคงต้องพิจารณาเป็นแต่ละกรณีไป เช่น ข้าราชการตำรวจที่ถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เช่นถูกผู้เสียหายประโยชน์ในคดีที่ตนรับผิดชอบร้องเรียนทางวินัยซึ่งเป็นการกั่นแกล้งกันอย่างเห็นได้ชัดเจน การที่จะไปพิจารณาให้งดการเลื่อนเงินเดือนก็น่าจะไม่ถูกต้องคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนเงินเดือนคงจะต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไปเพื่อให้เป็นธรรม

ทางด้านกรณีถูกตั้งกรรมการวินัยร้ายแรง เรื่องนี้ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนรอการเลื่อนเงินเดือนไว้ก่อนและให้กันเงินสำหรับเลื่อนเงินเดือน

ข้อ 5 “(4) ในครั้งปีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนต้องไม่ถูกสั่งลงโทษทางวินัยที่สูงกว่าโทษภาคทัณฑ์ หรือไม่ถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาให้ลงโทษในความคิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือความคิดที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของคนซึ่งมิใช่ความคิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดพลาด”....

³กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2548

ข้อ 5...(4) วรรคสอง “ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้ใดอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรได้เลื่อนเงินเดือนและได้ถูกงดเลื่อนเงินเดือนเพราะถูกสั่งลงโทษทางวินัย หรือถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาให้ลงโทษในกรณีนั้นมาแล้วให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือน เลื่อนเงินเดือนประจำครั้งต่อไปให้ผู้ผู้นั้นตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน หรือวันที่ 1 ตุลาคม ของครั้งที่จะได้เลื่อนเป็นต้นไป”....

⁴ อ่างแล้วในบทที่ 2 พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 78,97 เชิงอรรถที่ 12,13 หน้า 20, 21

ไว้ด้วย เมื่อการสอบสวนและการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณาต่อไป⁵

2. สิทธิในการแต่งตั้ง

2.1 การแต่งตั้งโยกย้ายในระดับเดียวกัน

การแต่งตั้งโยกย้ายในระดับเดียวกันนั้นไม่มีกฎหมาย หรือกฎ ก.ตร. เขียนไว้อย่างชัดเจนผู้ที่อยู่ในระหว่างการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยสามารถโยกย้ายไปได้ ตามความเหมาะสมของผู้บังคับบัญชา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโยกย้ายไปยังตำแหน่งที่ลดชั้นลงกว่าเดิมในกรณีถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือถูกลงโทษทางวินัย เช่น ย้ายจากผู้ที่กำกับการสน.บางรัก มาดำรงตำแหน่งผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ในการแต่งตั้งโยกย้ายระดับเดียวกันนี้ ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะการบริหารงานบุคคลของการบริหารตำรวจ ซึ่งการโยกย้ายแต่ละครั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะออกระเบียบออกมาใช้บังคับ เช่นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่ละแต่ละสมัย ออกหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายประจำปีมาใช้บังคับซึ่งอาจแตกต่างกันบ้างในเรื่องรายละเอียด ห้ามโยกย้ายกรณีได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ตำแหน่งเดิมไม่ครบ 2 ปี เว้นแต่จะมีความจำเป็นเร่งด่วนหากไม่โยกย้ายแล้วจะเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ และให้ขออนุมัติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นราย ๆ ไป เพื่อป้องกันระบบเส้นสาย เต็มปาก ซึ่งในวงการตำรวจเป็นที่รู้กันคืออยู่ทั่วไป

การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายส่วนใหญ่จะเป็นบอร์ดบริหารเช่นกองบัญชาการตำรวจนครบาล ก็จะประกอบไปด้วย ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นประธาน กรรมการจะประกอบด้วยรองผู้บัญชาการ และผู้บังคับการอำนวยการเป็นเลขานุการ การพิจารณา ก็จะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

⁵ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2548 “ข้อ 14 ในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนแต่ละครั้งถ้าผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนเห็นสมควรให้ข้าราชการตำรวจผู้ใดได้เลื่อนเงินเดือน แต่ปรากฏว่าได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการตำรวจผู้นั้นว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนวันมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือน ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนรอการเลื่อนเงินเดือนไว้ก่อนและให้กันเงินสำหรับเลื่อนเงินเดือนไว้ด้วย เมื่อการสอบสวนและการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนเงินเดือนพิจารณา”....

2.2 การแต่งตั้งเพื่อเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

การแต่งตั้งเพื่อเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีปัญหามาก ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้ได้ว่า มีความเป็นไปได้ในเรื่องของการวิ่งเต้นซื้อขายตำแหน่ง เรียกรับผลประโยชน์แต่ผู้เขียนจะไม่กล่าวถึงในที่นี้ แต่จะกล่าวถึงผลกระทบต่อ การถูกลงโทษทางวินัย

เมื่อข้าราชการตำรวจได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งสูงขึ้น ก็เป็นที่แน่นอนว่าต้องมีการเลื่อนชั้นยศ ซึ่งการพิจารณาเลื่อนยศนั้น ต้องแยกออกเป็นอีกส่วนไม่เกี่ยวข้องกันกับตำแหน่งซึ่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งเรื่องการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจไว้อย่างชัดเจนซึ่ง ผู้เขียน จะกล่าวไว้ในตอนต่อไปว่ามีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางวินัยอย่างไรบ้าง

การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ไม่มีกฎหมายกล่าวไว้อย่างชัดเจนเช่นกันใน ภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะใช้วิธีให้แต่ละหน่วยงานจัดทำบัญชีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตั้งแต่ระดับสารวัตรถึงผู้บัญชาการ⁶

⁶ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2549

ข้อ 18 “หน่วยงานที่มีระดับสารวัตรเป็นหัวหน้า ให้หัวหน้าหน่วยงานพิจารณาข้าราชการตำรวจระดับรอง สารวัตรที่มีคุณสมบัติครบถ้วนจะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร”.....

ข้อ 19 “หน่วยงานที่มีระดับรองผู้กำกับเป็นหัวหน้า ให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร ถึง รองผู้กำกับการ”....

ข้อ 20 “หน่วยงานที่มีระดับผู้กำกับการเป็นหัวหน้าให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร ถึง ผู้กำกับการ”....

ข้อ 21 “หน่วยงานที่มีระดับรองผู้บังคับการเป็นหัวหน้าให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วนจะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร ถึง รองผู้กำกับการ”....

ข้อ 22 “หน่วยงานที่มีระดับผู้บังคับการเป็นหัวหน้าให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร ถึง ผู้บังคับการ”....

ข้อ 23 “หน่วยงานที่มีระดับผู้บัญชาการเป็นหัวหน้าให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งระดับสารวัตร ถึง ผู้บัญชาการ”....

ข้อ 24 “สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนจะเลื่อนขึ้นดำรง ตำแหน่งระดับสารวัตร ถึง ผู้บัญชาการ”....

ข้อ 25 “สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการสรรหาข้าราชการตำรวจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนจะเลื่อนขึ้นดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการ”....

ข้อ 26 “การสรรหาผู้เหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นตั้งแต่ระดับสารวัตรถึงผู้บัญชาการ ตาม ข้อ 18, ข้อ19, ข้อ20, ข้อ21, ข้อ22, ข้อ23, ข้อ24, ข้อ25, ให้พิจารณาจากความรู้ความสามารถ ผลการประเมินการ ปฏิบัติงาน คุณวุฒิ ความประพฤติ ประวัติการรับราชการ และอาวุโสประกอบกัน”....

ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น เรียงตามลำดับจากผู้ที่เหมาะสมมากที่สุดจนไปถึงน้อยที่สุด สำหรับผู้ที่ไม่เหมาะสมที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นให้ระบุเหตุผล โดยละเอียด ชัดเจนและเป็นรูปธรรมตามแบบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดแล้วส่งไปยังหน้าหน่วยหรือหน่วยงานเหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ ตามสายการบังคับบัญชา

ถึงแม้ว่าการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทัณฑ์ ทางวินัยกล่าวไว้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่คณะกรรมการพิจารณาได้อาศัยข้อพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ ผลการปฏิบัติงาน การบริหารงานและการปกครองบังคับบัญชา ผลการประเมินการ ปฏิบัติงาน คุณวุฒิ ความประพฤติ ประวัติการรับราชการ และอาวุโสประกอบกัน

การพิจารณาด้านความประพฤติเป็นสิ่งละเอียดอ่อนและกว้างขวางมากส่วนใหญ่ แล้วจะขึ้นอยู่กับคณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งจะยอมให้ผ่าน ไปหรือไม่ ซึ่งโดยปกติแล้วหากคน ลำดับตนยังมีข้อตำหนิอยู่ ทางคณะกรรมการก็จะพิจารณาคนที่อยู่ลำดับถัดไปทันที เช่นการถูกตั้ง กรรมการสอบสวนทางวินัย หรือถูกลงทัณฑ์ทางวินัย หากพิจารณาว่าความประพฤติไม่ดีแล้วก็จะ ไม่ได้รับการแต่งตั้ง จึงเป็นเหตุให้พอลถึงฤดูกาลแต่งตั้ง ข้าราชการตำรวจมักจะมีเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนกันอยู่เป็นประจำโดยมีความประสงค์ที่จะลดความน่าเชื่อถือในตัวบุคคลที่จะได้รับการ พิจารณาตำแหน่งสูงขึ้นที่เป็นคู่แข่งให้น้อยลง คณะกรรมการจะได้ไม่นำมาพิจารณาให้เลื่อน ตำแหน่งสูงขึ้นอาจสรุปได้ว่าต้องนำผลการดำเนินการทางวินัยมาประกอบการพิจารณาด้วย

3. สิทธิในการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ

3.1 กรณีถูกลงทัณฑ์ทางวินัย

การเลื่อนยศตำรวจกับการแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นคนละเรื่องกัน บางครั้งอาจเป็น ได้อยู่บ่อยครั้งว่า ตำแหน่งสารวัตรนั้นก็คือตำแหน่งระดับพันตำรวจตรี ถึงพัน ตำรวจโทแต่ยังเห็นร้อยตำรวจเอกไปดำรงตำแหน่งระดับสารวัตรแต่ยังไม่สามารถติดยศพันตำรวจ ตรีได้เนื่องจากมีสาเหตุบางประการที่กล่าวต่อไป

การเลื่อนยศทั่วไปนั้นขั้นแรกจะต้องดำรงตำแหน่งซึ่งมีระดับเงินเดือนของขั้นยศที่ จะเลื่อนได้ รับราชการครบจำนวนปีที่กำหนดไว้ และรับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำสุดของยศที่จะ เปลี่ยนจึงสามารถแต่งตั้งยศให้สูงขึ้นได้⁷

⁷ คำสั่งกรมตำรวจที่ 644/2532 เรื่องการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ สั ง ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2532

บางรายแม้ว่าได้ตำแหน่งสารวัตรแล้วแต่ยังไม่สามารถติดยศพันตำรวจตรีได้ เพราะเนื่องจากยังครองยศจำนวนปีไม่ครบกำหนด เช่น ร้อยตำรวจเอกต้องมีจำนวนรับราชการรวม 10 ปีและครองยศร้อยตำรวจเอกอยู่ 3 ปี จึงจะติดยศพันตำรวจตรีได้⁸

แต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการลงทัณฑ์ทางวินัยกล่าวคือผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยสูงกว่าภาคทัณฑ์ คำสั่งนี้จะให้คงนับจำนวนปีที่รับราชการมีกำหนดหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่รอการขอเลื่อนยศ ดังนั้นทำให้ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยที่สูงกว่าภาคทัณฑ์ที่กำลังจะได้เลื่อนยศตามวาระที่ขอไปแต่เมื่อถูกลงทัณฑ์ทางวินัยแล้วปรากฏว่าอายุราชการรวมไม่พอตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งนี้ทำให้การเลื่อนยศรอเข้าไปอีก 1 ปี ทำให้ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยเสียสิทธิได้⁹

3.2 กรณีถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย

หากข้าราชการตำรวจถูกตั้งกรรมการสอบสวนนั้นจะต้องรอการเลื่อนยศไว้ก่อน จนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น หากการสอบสวนฟังเป็นยุติแล้วว่าไม่มีความผิดหรือถูกลงโทษไม่สูงกว่าภาคทัณฑ์แล้ว ก็จะขอยศเลื่อนยศให้ตั้งแต่วันที่หนึ่งของเดือนถัดจากเดือนที่อยู่ในหลักเกณฑ์ จะขอเลื่อนยศได้¹⁰

ข้อ 3 “หลักเกณฑ์ทั่วไปของการแต่งตั้งยศ

- 3.1 ดำรงตำแหน่งซึ่งมีระดับเงินเดือนของชั้นยศที่จะได้เลื่อน
- 3.2 มีจำนวนปีที่รับราชการตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งนี้
- 3.3 รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นสุดท้ายของยศที่จะเลื่อนได้....”

⁸ คำสั่งกรมตำรวจที่ 644/2532 เรื่องการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ สั่ง ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2532 “ข้อ 7 ...7.1 ผู้ซึ่งได้รับการพิจารณาเลื่อนยศ โดยปกติต้องมีเวลารับราชการแต่ละชั้นยศไม่น้อยกว่าจำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ หรือไม่น้อยกว่าจำนวนปีที่รับราชการรวม ตามที่กำหนดไว้ดังนี้ ร้อยตำรวจเอก จำนวนปีที่รับราชการแต่ละชั้นยศ 3 ปี จำนวนปีที่รับราชการรวม 10 ปี”....

⁹ คำสั่งกรมตำรวจที่ 644/2532 เรื่องการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ สั่ง ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2532

ข้อ 4 “...วรรค 3 ผู้ถูกลงโทษทางวินัยสูงกว่าภาคทัณฑ์ หรือมีมลทิน หรือมีหม่อม หรือถูกศาลพิพากษาลงโทษ เว้นคดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท คดีความลหุโทษและคดีความผิดซึ่งถูกฟ้องอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้คงนับจำนวนปีที่รับราชการมีกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษ”....

¹⁰ คำสั่งกรมตำรวจที่ 644/2532 เรื่องการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ สั่ง ณ วันที่ 7 มิถุนายน 2532

ข้อ 5 “...ผู้มีกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ 5.2 อยู่ระหว่างถูกตั้งกรรมการสอบสวนว่ากระทำผิดวินัย ...ให้รอการเลื่อนยศไว้จนกว่าการสอบสวนพิจารณาเสร็จแล้ว หรือการพิจารณาคดีถึงที่สุดถ้าผลการสอบสวนพิจารณาเสร็จแล้วไม่มีความผิด หรือไม่มีมลทินหม่อม หรือมีความผิดไม่สูงกว่าโทษภาคทัณฑ์ หรือฟังไม่ได้ว่าเป็นผู้หย่อนความสามารถด้วยเหตุใด ๆ ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนหรือประพฤติไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องหน้าที่ด้วยเหตุใด ๆ หรือผลการพิจารณาคดีถึงที่สุดไม่ถูกศาลพิพากษาลงโทษ ให้ขอเลื่อนยศให้ตั้งแต่วันที่หนึ่งของเดือนถัดจากเดือนที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนยศ”....

ในกรณีนี้ต้องรอให้ผลการสอบสวนทางวินัยเสร็จสิ้นก่อนบางครั้งการสอบสวนทางวินัยใช้เวลานานอาจเป็นปีทำให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยต้องเสียสิทธิจากการได้เลื่อนยศได้

4. สิทธิในการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โดยปกติแล้วข้าราชการตำรวจเมื่อรับราชการตำรวจรับราชการต่อเนื่องมาจนครบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดก็จะมีสิทธิได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์¹¹

แต่จะต้องพิจารณาถึงระดับ ชั้น ชั้นยศ และกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ด้วย บุคคลโดยทั่วไปก็สามารถขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้แต่ต้องมีคุณสมบัติที่กฎหมายกำหนด¹² สำหรับข้าราชการตำรวจต้องรับราชการติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์¹³ จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณา แต่สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยมี 2 กรณีดังนี้

¹¹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536 ประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2536

ข้อ 4 “เครื่องราชอิสริยาภรณ์หมายความว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ช้างเผือก หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์มงกุฎไทยแล้วแต่กรณี”....ข้อ 7 เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชน โดยการพิจารณาเสนอขอพระราชทานของรัฐบาลเพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน

¹² ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536 ประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2536 “ข้อ 10 บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (1) เป็นผู้มิใช่สัญชาติไทย (2) เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติงานราชการหรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และเป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ”

¹³ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536 ประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2536 “ข้อ 19 การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาดังนี้ (2) ข้าราชการต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน”....

4.1 กรณีอุทกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย

หากว่าข้าราชการตำรวจถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย ไม่สามารถที่ขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้จะต้องรอผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเสียก่อนจึงจะดำเนินการขอได้¹⁴

4.2 กรณีอุทกลงทัณฑ์ทางวินัย

เมื่อข้าราชการตำรวจถูกลงทัณฑ์ทางวินัยที่สูงกว่าภาคทัณฑ์ เช่น โทษทัณฑ์กรรม กักขาม กักขัง จะมีผลทำให้ในปีนั้น ไม่มีสิทธิในการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ๆ ¹⁵

ที่กล่าวมาในข้างต้นนี้อาจสรุปได้ว่าสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยที่ต้องสูญเสียไปมีอยู่ 4 ประการดังนี้

1. สิทธิในการได้รับพิจารณาเลื่อนเงินเดือน

1.1 หากถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง จะส่งผลให้ข้าราชการตำรวจต้องรอการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนจนกว่าผลการสอบสวนทางวินัยกรณีดังกล่าวจะเสร็จสิ้น ส่วนการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรงไม่ได้กำหนดไว้ ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2548

1.2 กรณีที่ถูกลงทัณฑ์สูงกว่าภาคทัณฑ์ จะส่งผลให้ถูกงดเลื่อนเงินเดือนในครั้งที่ถูกลงทัณฑ์ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2548

¹⁴ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536 ประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2536 “ข้อ 20 ผู้ขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ผู้ใดถูกกล่าวหาว่า (1) กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว หรือ (2)...ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือนุคคลตามข้อ 16 แจ้งพฤติการณ์ดังกล่าวให้คณะกรรมการตามข้อ 23 หรือข้อ 24 แล้วแต่กรณีทราบด้วยและคณะกรรมการอาจมีมติให้รอการพิจารณาการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้นั้นไว้ก่อนก็ได้...”

¹⁵ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536 ประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ.2536 “ข้อ 19 ...วรรคท้ายในการนับระยะเวลาตาม (3)(4) และ (6) และการนับระยะเวลาเพื่อเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เลื่อนขั้นตราให้สูงขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้ หากผู้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกลงโทษทางวินัยในปีใดให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก 1 ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์”

2. สิทธิในการแต่งตั้ง

2.1 กรณีการแต่งตั้งหมุนเวียนในระดับเดียวกันไม่มีกฎหมายกำหนดไว้

2.2 กรณีการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ได้กำหนดให้นำข้อมูลเกี่ยวกับวินัยมาประกอบการพิจารณาอีกส่วนหนึ่งด้วยในเรื่องของความประพฤติ ตามกฎ กตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2549

3. สิทธิในการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ

3.1 หากถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยจะส่งผลให้ต้องรอการเลื่อนยศไว้ก่อน

3.2 กรณีถูกลงทัณฑ์ทางวินัยสูงกว่าภาคทัณฑ์จะส่งผลให้ต้องงดนับระยะเวลาการเลื่อนยศ 1 ปี ตามคำสั่ง ตร.ที่ 644/2532 เรื่องการแต่งตั้งยศและการเลื่อนยศตำรวจ

4. สิทธิในการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

4.1 กรณีถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย จะส่งผลให้ต้องรอผลการพิจารณาอันเป็นที่สุดก่อนที่จะเสนอขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536

4.2 กรณีถูกลงทัณฑ์สูงกว่าภาคทัณฑ์ในปีใด จะส่งผลให้ไม่มีสิทธิในการเสนอขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปีนั้นๆ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ.2536

กรณีศึกษาที่ 1

พลตำรวจโทสมคิด บุญถนอม ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5¹⁶

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2553 ก.ตร. ได้มีมติแต่งตั้งให้ พล.ต.ท.สมคิด บุญถนอม ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 ขึ้นดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งการพิจารณาในครั้งนี้ถือว่ามติเป็นเอกฉันท์แล้วขั้นตอนต่อไปคือการจัดทำบัญชีรายชื่อเสนอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและพระราชทานยศสูงขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย ในแวดวงตำรวจก็ถือได้ว่า พล.ต.ท.สมคิดฯ ได้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นแล้ว

¹⁶ ดร. จรวพร ธรณินทร์ (13 ม.ค.2553) ฟ้องพล.ต.ท.สมคิด อุ่มฆ่า “อัลรูไวลี” เอกสารออนไลน์ จาก <http://www.Charuaypontorranin.com/inde> ค้นคืนเมื่อ 30 มีนาคม 2554

ต่อมาได้มีโฆษกของพรรคเพื่อไทย ได้มีหนังสือร้องเรียนให้ระงับยับยั้งการแต่งตั้ง พล.ต.ท.สมคิดฯ ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไว้ก่อน เนื่องจากเกรงว่าจะกระทบกระเทือนต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบียและรัฐบาลประเทศซาอุดีอาระเบียได้ สั่งเรียกคืนวีซ่าให้กับชาวไทยมุสลิมซึ่งจะเดินทางไปแสวงบุญเพื่อประกอบพิธีฮัจญ์ที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบียไว้เป็นจำนวนถึง 400 คน เพื่อเป็นการประท้วงกรณีแต่งตั้ง พล.ต.ท.สมคิดฯ ให้ได้ตำแหน่งสูงขึ้น สาเหตุเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 12 ม.ค.2553 พล.ต.ท.สมคิด บุญถนอม ผบช. ภาค 5 กับพวกรวม 5 นาย ถูกอัยการคุมตัวมาส่งฟ้องศาลคดีอุ้มฆ่า นายโมฮัมหมัด อัลรูไวลี นัก ธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบีย พระญาติของกษัตริย์ซาอุดีอาระเบีย เมื่อ 19 ปี ก่อน

เมื่อประมาณปี พ.ศ.2530 เกิดความขัดแย้งกันระหว่างประเทศซาอุดีอาระเบียซึ่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ กับประเทศอิหร่านซึ่งประชาชนส่วนใหญ่นับ ถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ และสาเหตุที่รัฐบาลซาอุดีอาระเบียได้ปราบปรามสลายการชุมนุม ของกลุ่มประท้วงมุสลิมนิกายชีอะห์ ที่มาแสวงบุญที่เมืองเมกกะทำให้กลุ่มประท้วงซึ่งส่วนใหญ่ เป็นชาวอิหร่านได้เสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่นักการทูตซาอุดีอาระเบียใน ประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนมากรวมทั้งในประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 ม.ค.2532 ได้มีการลอบฆ่านักการ ทูตของประเทศซาอุดีอาระเบียประจำประเทศไทยเสียชีวิต 1 คน ที่เขตบางรัก กรุงเทพฯ และต่อมา ในวันที่ 1 ก.พ.2533 เกิดเหตุลอบฆ่านักการทูตในไทยอีก 2 ครั้งรวมเสียชีวิต 3 ราย เหตุเกิดที่เขต ยานนาวา กรุงเทพฯ รัฐบาลไทยได้สั่งการให้ พล.ต.อ.แสวง ชีระสวัสดิ์ อธิบดีกรมตำรวจติดตาม จับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดเรื่องนี้ขึ้น

โดยคำฟ้องระบุว่า จำเลยทั้ง 5 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจกองกำกับการสืบสวน สอบสวนตำรวจนครบาลใต้ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ ติดตามสืบสวนจับกุมคนร้ายที่ฆ่านักการทูตซาอุดีอาระเบีย โดยจำเลยทั้ง 5 กับพวกได้บังอาจ ร่วมกันลักพาตัวนายโมฮัมหมัด อัลรูไวลี นักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบีย เนื่องจากจำเลยทั้ง 5 เข้าใจว่า นายอัลรูไวลีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตายของนักการทูตซาอุดีอาระเบีย เพราะมีความขัดแย้งกันเรื่อง จัดส่งแรงงานไทย

จำเลยทั้ง 5 ร่วมกันใช้กำลังประทุษร้ายชกต่อยทำร้ายร่างกายนายอัลรูไวลี โดยวิธีการ ต่าง ๆ และร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงจนถึงแก่ความตาย สมดังเจตนาโดยไตร่ตรองไว้ก่อนและร่วมกัน ซ่อนเร้นย้ายหรือทำลายศพ หรือปิดบังสาเหตุการตาย เหตุเกิดที่แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา, แขวงบางกะปิ เขตบางกะปิ, แขวงคลองตัน เขตพระโขนง และที่ ต.สุรศักดิ์ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี เกี่ยวพันกัน

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ภายหลังจากนำตัวจำเลยทั้ง 5 ขึ้นฟ้องต่อศาลแล้ว ศาลอาญารับคำฟ้องไว้เป็นคดีดำที่ อ.119/2553 โดยศาลอธิบายคำฟ้องให้จำเลยทั้ง 5 ฟัง พร้อมทั้งสอบคำให้การว่าจะรับสารภาพหรือปฏิเสธปรากฏว่าจำเลยทั้ง 5 ให้การปฏิเสธขอต่อสู้คดี และถัดมาทนายความของจำเลยทั้ง 5 ยื่นคำร้องพร้อมหลักทรัพย์เป็นเงินสดคนละ 500,000 บาท เพื่อขอประกันตัวไป

หลังจากนั้นอีกไม่นาน พล.ต.ท.สมคิดฯ ได้ออกแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนว่าถึงแม้ตนเองได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแล้วก็ตามแต่เพื่อเห็นแก่ผลประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวมตลอดถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบียด้วย ตนเองจึงขอไม่ยอมรับตำแหน่งนี้

ในกรณีของพล.ต.ท.สมคิดฯ นั้นผู้เขียนมีความเห็นว่าการพิจารณาแต่งตั้งให้ได้ตำแหน่งสูงชันนั้นไม่มีกฎหมายห้ามไว้ว่า หากถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องในคดีอาญายังสามารถที่จะแต่งตั้งให้ได้ตำแหน่งสูงชันได้ ขึ้นอยู่กับมติของคณะกรรมการพิจารณาเป็นส่วนใหญ่ แต่ให้นำข้อมูลในการดำเนินการทางวินัยมาประกอบ พร้อมกันนั้นยังต้องพิจารณาในเรื่องของความประพฤติว่าเหมาะสมหรือไม่

สำหรับเรื่องนี้ผู้เขียนเข้าใจว่า พล.ต.ท.สมคิดฯ น่าจะถูกบีบคั้นเป็นอย่างมาก เพราะเนื่องจากรัฐบาลซาอุดีอาระเบียได้ยื่นหนังสือคัดค้านและขอเข้าพบกับนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรีหลายครั้งเพื่อคัดค้านเรื่องดังกล่าว และยังมีกรรณวิสาขาชาวไทยมุสลิมที่จะเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์และยังกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ถ้าหากจะให้เปลี่ยนแปลงมติของ ก.ตร.คงจะเป็นเรื่องลำบากที่ ก.ตร.มีมติไปแล้วหากกลับความเห็นใหม่ก็จะมองว่า มติของ ก.ตร. ไม่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะเกิดผลเสียกับ ก.ตร.และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้น การที่พล.ต.ท.สมคิดฯ มาแถลงเองว่ายอมเสียสละเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติก็จะมีผลดีทั้งสองฝ่ายซึ่งมองว่าเจ้าตัวมีความเสียสละและมติของ ก.ตร.ยังคงศักดิ์สิทธิ์ มั่นคง ไม่กลับความเห็นอย่างง่าย ๆ ทำให้เป็นที่ยอมรับในวงการข้าราชการตำรวจต่อไป

กรณีศึกษาที่ 2

พลตำรวจตรีศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล รองผู้บัญชาการสอบสวนกลาง¹⁷

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2553 ก.ตร. ได้มีมติแต่งตั้งให้ พล.ต.ต.ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล รองผู้บัญชาการสอบสวนกลาง ขึ้นดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งการพิจารณาในครั้งนี้ถือว่ามติเป็นเอกฉันท์แล้วขั้นต่อไปคือ การจัดทำบัญชีรายชื่อเสนอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและพระราชทานยศสูงขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย ในแวดวงตำรวจก็ถือได้ว่า พล.ต.ท.สมคิดฯ ได้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นแล้ว

ต่อมาได้มี พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ทำหนังสือด่วนที่สุดส่งให้นายกรัฐมนตรีพิจารณา เรื่องขอให้ตรวจสอบและระงับการเสนอโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและพระราชทานยศสูงขึ้นให้กับ พล.ต.ต.ศรีวราห์ฯ รอง ผบช.ก.

ในหนังสือร้องเรียนสรุปได้ว่า กรณี กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งให้ พล.ต.ศรีวราห์ฯ เป็นที่ปรึกษาของ กอ.รมน.ภาค 4 (ส่วนหน้า) โดย มีผลตั้งแต่ 1 เม.ย.2553 แต่ในระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว พล.ต.ศรีวราห์ฯ ได้เข้ารับการอบรมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วป.อ.) เป็นเวลา 1 ปี ได้เบิกเงินค่าเสียภัย ค่าเลี้ยงดูย้อนหลังตั้งแต่เดือนเมษายน 2553 จึงไม่น่าที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ กอ.รมน. (ส่วนหน้า) ได้ กรณีนี้น่าจะเป็นการฉ้อฉล เวลาราชการเป็นทวีคูณ เพราะเวลานับอายุราชการจะได้ความอาวุโสมากกว่าคนอื่น

หลังจากที่ พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ทำหนังสือด่วนที่สุดส่งให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ในวันที่ 27 ก.ย.2553 พลตำรวจเอกวิเชียร พจน์โพธิ์ศรี ได้นำรายชื่อข้าราชการตำรวจที่ผ่านมติ ก.ตร.เสนอโปรดเกล้าฯ แล้ว แต่กลับไม่มีชื่อของ พล.ต.ต.ศรีวราห์ฯ อยู่ในบัญชีแต่อย่างใดโดยอ้างว่ามีการร้องเรียนและกำลังสอบสวนอยู่

กรณีนี้ในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่ากรณีที่ พล.ต.อ.เสรีพิศุทธิ์ฯ อดีต ผบ.ตร. เป็นผู้ร้องเรียนเองและยังอ้างว่าหากแต่งตั้งไปแล้วจะเป็นการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย ทำให้ ผบ.ตร. และ ก.ตร. ไม่กล้าที่จะเสนอรายชื่อโปรดเกล้าฯ จึงได้ถอดถอนรายชื่อของ พล.ต.ต.ศรีวราห์ฯ ออกไปก่อนเพื่อรอการสอบสวนให้เสร็จสิ้น แท้ที่จริงแล้วไม่มีกฎหมายกำหนดว่าไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ แต่จะต้องนำผลการดำเนินการทางวินัยมาประกอบให้ผู้บังคับบัญชาตัดสินใจเพียงเท่านั้น หากได้มีผลผูกพันประการใดลงแล้วแต่ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา แต่อย่างไรก็ดี หากมีผู้ที่เสียหาย

¹⁷ เจ้าพระยานิวัธ (27 กันยายน 2553)ข่าวด่วนวันนี้ “ก.ตร.ตั้ง พล.ต.ต.ศรีวราห์ นั่ง ผบช.ภาค 1” เอกสารออนไลน์ จาก <http://www.Chaoprayanews.com> ค้นคืนเมื่อ 30 มีนาคม 2554

อาจให้สิทธิฟ้องศาลปกครองเพื่อให้เพิกถอนคำสั่งได้ หรืออาจฟ้องอาญาในเรื่องของเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติหน้าที่มิชอบ แต่จะผิดหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

กรณีศึกษาที่ 3 เรื่องลดโทษข้าราชการตำรวจ

ดาบตำรวจพลกฤต ชบา กับพวกรวม 2 นาย¹⁸

คำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ 373/2553

ด้วย ดาบตำรวจ พลกฤต ชบา ผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบุษยามารมและดาบตำรวจ วราพร ศรีสวัสดิ์ ผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบุษยามารมดาบตำรวจภิรมย์ เหล่าสิงห์ผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบุษยามารม มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย กรณีไม่มาปฏิบัติหน้าที่จุดตรวจด้านความมั่นคง ถนนสุขสวัสดิ์ เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2553 ตั้งแต่เวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 16.00 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงฟังได้ เป็นที่ยุติว่า ดาบตำรวจ พลกฤต ชบา ดาบตำรวจภิรมย์ เหล่าสิงห์ และดาบตำรวจ วราพร ศรีสวัสดิ์ การกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐาน ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ ตามมาตรา 78(4) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และกองบังคับการตำรวจนครบาล 8 มีคำสั่งที่ 148/2553 ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553 ลงโทษกักขัง ดาบตำรวจพลกฤต ชบา ดาบตำรวจภิรมย์ เหล่าสิงห์ และดาบตำรวจ วราพร ศรีสวัสดิ์ ไว้มีกำหนดนายละ 3 วัน (สามวัน) ข้าราชการตำรวจทั้งสามนายจึงได้ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีมติให้ลดโทษ ด.ต. พลกฤต ฯ และ ด.ต. วราพร ฯ จากลงโทษกักขัง 3 วัน (สามวัน) เป็นภาคทัณฑ์ และให้ยกเลิกการลงทัณฑ์ เฉพาะส่วนของ ด.ต. ภิรมย์ ฯ ให้เป็นไปตามคำสั่ง บก.น.8 ที่ 148/2553 ลง 14 มิ.ย. 2553

ในกรณีนี้เป็นการลดโทษ จากโทษเดิมคือลงโทษกักขัง 3 วัน แล้วลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ บก.น.8 สั่งลงโทษ กักขัง 3 วัน ซึ่งนำตัวไปกักขังเรียบร้อยแล้วตั้งแต่วันที่ 14 มิ.ย. 2554 ต่อมาได้อุทธรณ์โทษและลดโทษมาเป็นภาคทัณฑ์เมื่อวันที่ 9 ก.ย. 2554 โทษเดิมที่ถูกกักขัง 3 วันก็ตกเป็นพับไปเรียกร้องกับใครไม่ได้ แต่มีข้อสังเกตว่าการลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ทำให้สามารถเลื่อนขึ้นเงินเดือนได้แต่งตั้งโยกย้ายได้ มีสิทธิได้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ แต่เลื่อนยศได้ ข้อสำคัญเงินเดือนไม่ลดข้าราชการตำรวจชั้นประทวนซึ่งเงินเดือนน้อยอยู่แล้ว จะได้พออยู่พอกินไม่

¹⁸ ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รายละเอียดใน ผผนวก ข.

เดือนครีอน หากมีความผิดเพียงเล็กน้อยต้องถูกลงทัณฑ์ถึงกักขังและเงินเดือน ไม่ขึ้นอีกก็จะเป็นการ
ทารุณ โหดร้ายจนเกินไปอาจทำให้ครอบครัวของข้าราชการตำรวจผู้นั้นได้รับความเดือนครีอนได้

กรณีศึกษาที่ 4 เรื่องลงโทษภาคทัณฑ์

พันตำรวจโทสุธรรม ชาวศรีทองกับพวก รวม 3 นาย¹⁹

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 476/2553

ตามคำสั่งตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 6/2553 ลงวันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2553 ลงโทษกักขัง พัน
ตำรวจโทสุธรรม ชาวศรีทอง รองผู้กำกับการ (ทำหน้าที่นายตำรวจปฏิบัติราชการพิเศษกอง
อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในสำนักงานกำลังพล) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง รองผู้กำกับการ
ป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี, พันตำรวจโท
พิเชษฐ์ แสงส่ง สารวัตรงานอำนวยการสถานีตำรวจภูธรบ่อทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อครั้งดำรง
ตำแหน่ง สารวัตรจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และร้อยตำรวจ
เอก ตระกูล มงคลมหา รองสารวัตรจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธา อำเภอบางละมุง จังหวัด
ชลบุรี มีกำหนดคนละ 3 วัน กรณีถูกสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 242/2552 ลง
วันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2552 แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งที่ 246/2552 ลงวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2552 ผลการ
สืบสวนข้อเท็จจริงฟังได้เป็นที่ยุติว่า พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก รวม 31 นาย กระทำ
ผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้เป็นข้อปฏิบัติ ในกรณีที่ต้องปฏิบัติหน้าที่
ราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 78 (9) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจ
แห่งชาติ พ.ศ. 2547 นั้น ต่อมาพันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก รวม 3 นาย ได้อุทธรณ์
คำสั่งลงโทษต่อ ก.ตร.

ก.ตร.ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วจึงมีมติให้ยกเลิกคำสั่ง ตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 6/2553 ลง
วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2553 ลงโทษ กักขัง พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง, พันตำรวจโทพิเชษฐ์
แสงส่ง, ร้อยตำรวจเอกตระกูล มงคลมหา กับพวกคนละ 3 วัน แล้วลงโทษ ภาคทัณฑ์ พันตำรวจโท
สุธรรม ชาวศรีทอง, พันตำรวจโทพิเชษฐ์ แสงส่ง และร้อยตำรวจเอกตระกูล มงคลมหา

กรณีนี้เป็นกรณีผู้ถูกกล่าวหาได้อุทธรณ์โทษ จาก กักขัง 3 วัน ต่อมาได้รับการ
พิจารณาอุทธรณ์ให้เปลี่ยนแปลงโทษเดิมเป็นภาคทัณฑ์ ซึ่งโทษกักขังได้นำตัวผู้ถูกลงโทษไปกัก
ขังเรียบร้อยแล้ว ต่อได้รับคำสั่งใหม่เป็นลงโทษภาคทัณฑ์ โทษที่ลงไปแล้วก็ตกเป็นพับไป

¹⁹ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รายละเอียดในผนวก ข.

ดำเนินการอะไรอีกไม่ได้ ขอให้สังเกตในตัวคำสั่งลคโทษคณะกรรมการอุทธรณ์ใช้คำว่า “มีเหตุผลรับฟังได้ส่วนหนึ่ง” คือการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับพวกยังคงมีความผิดอยู่ แต่เหตุควรลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ซึ่งมีผลให้สิทธิต่าง ๆ ของผู้ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับพวกนั้นกลับคืนมาเช่นต้องได้ขึ้นเงินเดือนตกเบิกย้อนหลังให้

กรณีศึกษาที่ 5 เรื่องเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ(ลดโทษ)

ร้อยตำรวจเอกหญิงดุยฎิพร เหมือนแยม²⁰

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 846/2547

ตามคำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ 985/2546 ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์ กักขัง ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุยฎิพร เหมือนแยม พนักงานสอบสวน (สบ 1) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน กรณีถูกกล่าวหาว่าไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเลื่อต่อหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5 อนุ (3) และ (5) นั้น

ร้อยตำรวจเอกหญิงดุยฎิพร เหมือนแยม ได้มีหนังสือสถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียนที่ 0011.(บก.9)04/1270ลงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2546 อุทธรณ์ คำสั่ง ลงทัณฑ์ ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้พิจารณา

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้ว จึงให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากลงโทษ กักขัง 3 วัน (สามวัน) เป็นลงโทษภาคทัณฑ์ ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุยฎิพร เหมือนแยมไว้ครั้งหนึ่ง

มูลเหตุเรื่องนี้มาจากการสับเปลี่ยนเวรยามกันโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยผู้ถูกกล่าวหาได้ขอร้องให้เพื่อนซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนหญิงด้วยกันปฏิบัติหน้าที่แทนต่อมาทางผู้บังคับบัญชามาตรวจพบจึงทราบว่ามีความบกพร่องเกิดขึ้น แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีความเสียหายต่อทางราชการแต่อย่างใด แต่ทางผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นรองผู้บังคับการได้สั่งลงโทษกักขัง 3 วันซึ่งค่อนข้างหนัก

กรณีนี้เป็นการลงโทษค่อนข้างรุนแรงเนื่องจากผู้ถูกกล่าวหาเป็นนายตำรวจและยังเป็นผู้หญิงด้วยการลงโทษโดยลักษณะการกักขังไม่ค่อยพบ และต่อมาได้มีการอุทธรณ์จากโทษเดิมกักขัง 3 วัน และได้รับการพิจารณาอุทธรณ์เปลี่ยนแปลงโทษเป็น ภาคทัณฑ์ ผู้ถูกลงโทษถูกกักขังไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และต่อมาได้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงโทษเป็นภาคทัณฑ์ โทษเดิมที่ลงไปแล้วถือ

²⁰ ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายละเอียดในผนวก ข.

ว่าตกเป็นพับไม่เรียกเรื่องอะไรไม่ได้ และเนื่องจากผู้ถูกลงโทษเป็นหญิงการที่น่าตัวไปกักขังจริง ๆ คงจะทำลำบากอย่างที่ทราบกันอยู่สำหรับการกักขังนายตำรวจสัญญาบัตรนั้น ไม่ได้มีการขังกันจริง ๆ ในประเด็นความเสียหายซึ่งเกิดจากการคุมขังจึงไม่มี จะเสียหายจริง ๆ ก็เป็นเรื่องการเลื่อนขึ้นเงินเดือน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ การแต่งตั้งยศ ซึ่งเมื่อเปลี่ยนแปลงโทษเป็นภาคทัณฑ์แล้วคงต้องคืนสิทธิต่าง ๆ ให้กับผู้ถูกลงโทษต่อไป

กรณีศึกษาที่ 6 เรื่องเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ (ลดโทษ)

พันตำรวจโทสุกิจ สุกุลอารีย์มิตร²¹

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 597/2547

ตามคำสั่ง ตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 330/2546 ลงวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์ กักขัง พันตำรวจโทสุกิจ สุกุลอารีย์มิตร รองผู้กำกับการ (ฝ่ายสืบสวนสอบสวน) สถานีตำรวจภูธรอำเภอวังน้ำเย็นจังหวัดสระแก้วไว้มีกำหนดวันกรณีกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อ มรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ โดยเป็นพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนล่าช้า ไม่ถือปฏิบัติตามคำสั่ง กรมตำรวจ (เดิม) ที่ 960/2537 ลงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2537 อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5 อนุ 3 นั้น พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร ได้ร้องทุกข์คำสั่งลงทัณฑ์ดังกล่าว

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องทุกข์ได้พิจารณาแล้วจึงให้ลดโทษ พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร จากกักขัง 3 วัน (สามวัน) เป็นลงโทษภาคทัณฑ์ไว้ครั้งหนึ่งก่อน

ในกรณี นี้เป็นการเปลี่ยนแปลงการลงโทษจากโทษเดิม กักขัง 3 วัน และลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ ซึ่งในกรณีที่น่าตัวไปกักขังเป็นที่เรียบร้อยแล้วต่อมาได้มีการลดโทษเป็นภาคทัณฑ์โทษเดิมที่ถูกลงไปแล้วถือว่าตกเป็นพับไปเรียกเรื่องค่าเสียหายใด ๆ ไม่ได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าล่าช้าเพียงเล็กน้อยเป็นความบกพร่องเล็กน้อย และยังประกอบกับเป็นความผิดครั้งแรกจึงให้ลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ ทำให้ได้สิทธิบางอย่างกลับคืนมาเช่นขึ้นเงินเดือนย้อนหลัง

²¹ ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายละเอียดในผนวก ข.

กรณีศึกษาที่ 7 เรื่องเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ(ลดโทษ)

ดาบตำรวจสุชาติ เรืองพุ่ม²²

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 543/2547

ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 823/2546 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ลงทัณฑ์ กักขาม ดาบตำรวจสุชาติ เรืองพุ่ม ผู้บังคับหมู่ งาน 1 ฝ่าย 5 กองตรวจคนเข้าเมือง 2 ปฏิบัติหน้าที่ งาน 3 ฝ่าย 2 กองตรวจคนเข้าเมือง 2 มีกำหนด 3 วัน กรณีถูกกล่าวหาว่าการกระทำผิด วินัยฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยตรวจประทับตรา อนุญาตให้นายสำราญ มณีชาติ เดินทางออก นอกราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านขั้นตอนของด่านตรวจคนหางานคอนเมือง นั้น ต่อมา ดาบตำรวจสุชาติ เรืองพุ่ม ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.ตร.

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้ว จึงให้ลดโทษดาบตำรวจสุชาติ เรืองพุ่ม จากลงโทษ กักขาม 3 วัน เป็นลงโทษ ภาคทัณฑ์ ไว้ครั้งหนึ่ง

กรณีนี้เป็นการอุทธรณ์โทษและมีการลดโทษจากเดิมโทษกักขาม 3 วัน เปลี่ยนเป็นโทษภาคทัณฑ์ ถือว่าโทษที่ได้กักขามไปแล้วตกเป็นพับ ไปเรียกร้องอะไรไม่ได้ส่วนใหญ่จะเห็นว่าอุทธรณ์เพื่อจะให้ลดโทษแต่อย่างไรก็ตามอย่าให้โทษที่ได้รับการลดหย่อนสูงกว่าภาคทัณฑ์ เพราะจะทำให้การลดโทษไม่มีความหมายเลยเนื่องจากขอชดเชยสิทธิต่างๆไม่ได้

กรณีศึกษาที่ 8 เรื่องลงโทษข้าราชการตำรวจ(ลดโทษ)

พันตำรวจเอกสุพัฒน์ เขยชิดกับพวกรวม 2 นาย²³

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 529/2547

ตามคำสั่ง กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 ที่ 417/2546 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์กักขาม พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิด ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และ พันตำรวจเอก วรชัย คงทน ผู้กำกับการอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) กรณีกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจเลินเล่อต่อ

²² ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,รายละเอียดในผนวก ข.

²³ ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,รายละเอียดในผนวก ข.

หน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5(3) ,(5)โดยปล่อยปลະ
ละเลยไม่สนใจสืบสวนปราบปรามจับกุม การลักลอบเล่นการพนัน โดยเคร่งครัด ตามคำสั่งกรม
ตำรวจ (เดิม) ที่ 713/2539 ลงวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2539 แก้ไขตามคำสั่งที่ 697/2541 ลงวันที่ 21
พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๑ เรื่อง การพิจารณาความบกพร่องเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบการป้องกัน
ปราบปรามอบายมุขพันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิดกับพวก ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.ตร.

**คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จึงมีมติให้ลดโทษ พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิด และ
พันตำรวจเอก วรชัย คงทน จากลงโทษ “กักขัง” มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) เป็นลงโทษ
“ภาคทัณฑ์”**

กรณีนี้เป็นการอุทธรณ์แล้วลดโทษจากเดิมเป็นโทษกักขัง 3 วัน และเมื่อนำตัวไปกัก
ขังแล้ว 3 วันต่อมามีการลดโทษเป็น ภาคทัณฑ์โทษที่ลงไปก่อนหน้านี้ถือว่าตกเป็นพับไม่สามารถ
เรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ

ส่วนเหตุผลของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้นำมาพิจารณาคือการเพ่งย้ายเข้ามา
อยู่ใหม่เพียง 20 วันเศษย่อมไม่มีทางที่จะสืบสวนจับกุมปราบปรามได้อย่างทั่วถึงเป็นแน่ ดังนั้นจึง
ไม่ถือว่าเป็นการปล่อยปลະละเลย แต่ก็ยังมีความผิดอยู่บ้างจึงลดโทษให้

การวินิจฉัยเช่นนี้ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ก็ยังเห็นว่าการกระทำของผู้ถูก
กล่าวหาที่พวกเขายังคงมีความผิดอยู่แต่มีเหตุอันควรที่จะให้ลดโทษได้เมื่อลดมาเป็นโทษภาคทัณฑ์
แล้วขึ้นเงินเดือนก็สามารถเลื่อนได้ตามปกติ มิได้มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันมากนัก ส่วนโทษที่
ลงแน่นอนว่าส่วนใหญ่จะเป็นเพียงแค่เอกสารเท่านั้นมิได้มีการลงโทษอย่างจริงจัง จึงเป็นเหตุผลว่า
ผู้ถูกลงโทษไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเสียหายพออุทธรณ์ทำให้ได้ขึ้นกลับคืนมาถือว่าพอใจแล้ว

**กรณีศึกษาที่ 9 เรื่องเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ(ยกโทษ)
พันตำรวจโทอิทธิพร โปธิสุข²⁴**

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 345/2547

ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 345/2547 ลงวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2547 ลงทัณฑ์
กักขัง พันตำรวจโทอิทธิพร โปธิสุข พนักงานสอบสวน (สบ.2) สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง มี
กำหนด 3 วัน (สามวัน) ซึ่งกระทำผิดวินัยในกรณี เป็นพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์คดีอาญาที่
1803/2539 ของสถานีตำรวจนครบาลพระโขนงล่าช้า อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

²⁴ ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายละเอียดในผนวก ข.

ฐานไม่ประพาศิตินให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียรติคุณ ละทิ้ง เลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5 อนุ 3 และอนุ 5 นั้น

พันตำรวจโทอิทธิพร โพธิสุข ได้ร้องทุกข์คำสั่งลงทัณฑ์ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีความผิด จึงให้ยกโทษ พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข

กรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้ถูกลงโทษได้ร้องทุกข์โทษเดิมเป็นโทษกักขาม ซึ่งได้นำตัวผู้ถูกลงโทษไปดำเนินการกักขาม 3 วันไปเรียบร้อยแล้ว ต่อมาได้มีคำสั่งให้ยกโทษ นั่นก็คือ ผู้ถูกลงโทษ เป็นผู้บริสุทธิ์ แต่ต้องถูกกักขามไปก่อนโดยที่ต่อมาเป็นพิพาททำอะไรไม่ได้ กรณีนี้ไม่ได้รับความ เป็นธรรมอย่างยิ่ง

การวินิจฉัยของคณะกรรมการร้องทุกข์ให้มีคำสั่งยกโทษนั้นเป็นการวินิจฉัยที่หาข้อได้ ออกด้วยคำวินิจฉัยส่วนใหญ่มีทั้งสองแง่สองง่าม แบ่งรับแบ่งสู้ ว่าผู้ถูกลงโทษยังคงมีความผิดอยู่บ้าง แต่มีเหตุอันควรปราณีจึงลดโทษให้ แต่กรณีนี้ยกโทษคือไม่ผิดเลย ข้อสังเกตจะต้องมีคนรับผิดชอบ ก่อนในความผิดที่ถูกกล่าวหาอีกคนหนึ่งจึงจะรอดพ้น

ดังนั้นในคำวินิจฉัยมักจะมีคำว่า “การกระทำในครั้งนี้มิใช่เป็นความบกพร่องของ..... แต่เป็นความบกพร่องของ” ผู้ที่ไม่บกพร่องจึงได้รับการยกโทษให้ได้สิทธิต่าง ๆ กลับคืนมา

บางครั้งนั้นเป้าหมายของการอุทธรณ์หรือการร้องทุกข์นั้นอาจไม่ใช่การขอให้ยกโทษ แต่อาจเป็นกรณีที่แค่ขอความเมตตาต้องการให้ลดหย่อนโทษให้บ้าง การลดหย่อนเป็นอย่างอื่นจะ ไม่มีความหมายใดใด ๆ หากสูงกว่าภาคทัณฑ์เพราะจะไม่ได้สิทธิใด ส่วนการ ยกโทษ นั้นเป็นสิ่งที่ ทุกคนปรารถนาอยู่แล้ว หากไม่ได้ก็ขอแค่ภาคทัณฑ์ก็แล้วกันเพราะสิทธิต่าง ๆ จะได้กลับคืนมา เช่นกัน

กรณีศึกษาที่ 10 เรื่องเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจ (ลดโทษ)

ร้อยตำรวจเอกชวรัตน์ สลึงค์²⁵

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 203/2547

ตามคำสั่ง ตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี ที่ 407/2546 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ลง ทัณฑ์กักขาม ร้อยตำรวจเอกชวรัตน์ สลึงค์ รองสารวัตรงานจราจร สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข

²⁵ที่มา จากกองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, รายละเอียดในผนวก ข.

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ1) สถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี กรณีกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียจคร้าน ละทิ้งหรือเลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ โดยเป็นพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนคดีชั้นสูตรพลิกศพที่ 50/2543 ล่าชำนัน

คณะกรรมการพิจารณาร้องทุกข์พิจารณาแล้ว จึงให้ลดทัณฑ์ ร้อยตำรวจเอกชวรัตน์ สติวงศ์ จากลงทัณฑ์กักขัง มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) เป็นลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์

กรณีนี้ผู้ถูกลงโทษร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาและมีการเปลี่ยนคำสั่งจากเดิมเป็นกักขัง 3 วัน ให้เป็นภาคทัณฑ์ โทษที่ลงกักขังไปแล้ว 3 วันถือว่าตกเป็นพับไปไม่สามารถเรียกร้องอะไรได้แต่เมื่อได้รับการพิจารณาให้เปลี่ยนแปลงลดโทษเป็นภาคทัณฑ์ จึงได้รับสิทธิบางอย่างกลับคืนมา

สรุปผลการศึกษกรณีตัวอย่าง 1-10 รายดังข้างต้นดังนี้

จากกรณีศึกษาตอนที่ 1-2 ที่ผู้เขียนได้ยกมาให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อจะชี้ให้เห็นว่าการถูกดำเนินการทางวินัยไม่ใช่ข้อห้ามที่จะไม่ให้ได้พิจารณาให้ได้ตำแหน่งสูงขึ้น แต่เป็นส่วนประกอบหนึ่งในหลายอย่างที่ให้ทางผู้บังคับบัญชาตัดสินใจ ยิ่งหากมีการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ไม่มีการถูกดำเนินการทางวินัยแล้ว ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยจะเสียเปรียบมักจะไม่ได้รับการแต่งตั้งให้สูงขึ้น

ส่วนหนึ่งที่ผู้บังคับบัญชาจะใช้เป็นหลักในการพิจารณาก็คือความประพฤติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งต้องสะอาดไม่มีเรื่องร้องเรียนหรือถูกลงโทษทางวินัย ซึ่งในทางปฏิบัติทางผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมักจะออกหลักเกณฑ์มาเป็นข้อกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งใช้เป็นหลักในการพิจารณาซึ่งอาจทำได้และเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ

จากกรณีศึกษาตอนที่ 3-10 ที่ผู้เขียนได้ยกมาให้เห็นเป็นกรณีที่ผู้ถูกลงโทษใช้สิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์แล้วแต่กรณี และต่อมามีคำสั่งเปลี่ยนแปลง หรือลดโทษ หรือแม้แต่ยกโทษ ซึ่งคำสั่งล้วนแต่เป็นคุณให้กับผู้ถูกลงโทษ แต่เมื่อมีคำสั่งที่เป็นคุณตกมาถึง ผู้ถูกลงโทษต้องไปปรับโทษที่ลงครั้งแรก ไปเรียบร้อยแล้วจะเห็นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มิน โยบายที่จะเยียวยาอย่างจริงจัง

ส่วนคำสั่งที่เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษเดิมนั้นยังเป็นออกเป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีคำสั่งครั้งหลังเป็นคุณกับผู้ถูกลงโทษ เช่น ลดโทษให้น้อยลง หรือเปลี่ยนสถานโทษให้เบาลงแล้วแต่กรณีเมื่อสังเกตดูคำสั่งเปลี่ยนแปลงโทษ มักจะมีข้อความที่มีความเห็นของผู้

สั่งลงโทษว่าผู้ถูกลงโทษยังมีความผิดอยู่บ้างจึงเป็นเหตุผลให้ลดโทษ หรือเปลี่ยนแปลงการลงโทษ พวงง่าย ๆ ว่าผู้ถูกลงโทษยังคงมีความผิดอยู่

2. กรณีคำสั่งครั้งหลังสั่งยกโทษ ซึ่งถือว่าผู้ถูกลงโทษเป็นผู้บริสุทธิ์ นั่นก็คือการกระทำของผู้ถูกลงโทษไม่เป็นความผิด หรือผู้ถูกลงโทษไม่ได้กระทำความผิด การสั่งเช่นโดยปกติ จะมีน้อยมากเพราะเนื่องจากการหักความเห็นของกรรมการสอบสวนที่มีมาแต่ขั้นสืบสวน ข้อเท็จจริงซึ่งกรณีนี้จะมองเห็นความเสียหายค่อนข้างชัดเจน

แต่อย่างไรก็ดี เหตุผลที่ผู้สั่งลงโทษ ได้มีความเห็นและสั่งไว้ในคำสั่งถือว่ามีความสำคัญ ยิ่งเพราะว่าอาจจะใช้เป็นบรรทัดฐานของการเยียวยาความเสียหายผู้โทษลงโทษว่า เป็นผู้บริสุทธิ์จริง ๆ หรือมีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำผิดด้วยซึ่งผู้เขียนจะกล่าวไว้ในบทต่อไป

สำหรับบทต่อไปเป็นบทที่ 5 ผู้เขียนจะนำเสนอในเรื่องของปัญหาการเยียวยาผู้ลงโทษ ทัศนคติกรรม กักขัง กักขัง ว่าในทางปฏิบัติหากจะคิดเยียวยาแล้วจะมีปัญหา อุปสรรคและข้อขัดข้อง อย่างไม่บ้างเพื่อจะได้หาแนวทางในการนำเสนอมาตรการทางกฎหมายในปรับปรุงแก้ไขให้ต้องถูกเหมาะสมต่อไป

บทที่ 5

ปัญหาการเยียวยา โทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง

สิทธิเสรีภาพของข้าราชการตำรวจในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นที่สำคัญแต่ต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย การเยียวยาความเสียหายให้แก่ข้าราชการตำรวจที่ถูกลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นเป็นสิ่งที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ต้องกระทำเพราะตนเองมีหน้าที่ต้องดำรงความยุติธรรมในด้านการดำเนินการทางวินัย ดังนั้นเมื่อการผิดพลาดขึ้น ถือว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติล้มเหลวที่จะให้ความยุติธรรมกับข้าราชการตำรวจ การและการเยียวยาผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เป็นระบบส่งเสริมให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องตระหนักว่าต้องลดความผิดพลาดในการดำเนินการทางวินัย ซึ่งอาจเป็นความผิดพลาดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยตรงหรือจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่อของหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้กระทำก็ได้

เมื่อผู้ถูกกล่าวหาถูกลงโทษ ต้องไปรับโทษในทันที การลงโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้กระทำผิด เมื่อผู้บังคับบัญชาตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้ว ผลการสอบสวนพึงได้เป็นข้อยุติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยจริง และทางผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ลงโทษ ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการให้ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษโดยเร็วและถึงแม้จะมีการอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษนี้ ก็ไม่อาจยกมาเป็นเหตุทุเลาการลงโทษได้

สำหรับโทษทางวินัยของตำรวจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 82 กำหนดไว้ 7 สถาน ดังนี้

- 1) ภาคทัณฑ์
- 2) ทัณฑ์กรรม
- 3) กักขัง
- 4) กักขัง
- 5) ตัดเงินเดือน
- 6) ปลดออก
- 7) ไล่ออก

การลงโทษภาคทัณฑ์ ได้แก่ การลงโทษผู้กระทำความผิดอันควรต้องรับโทษสถานหนึ่งสถานใด แต่มีเหตุอันควรปรานีจึงเพียงแค่แสดงความผิดผู้นั้นให้ปรากฏไว้

การลงโทษทัณฑ์กรรม ได้แก่ การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำหรือการให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่สมควรตามกำหนด

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตามที่จะได้มีคำสั่ง

การลงโทษกักขังหรือกักขัง จะใช้งานโยธาหรืองานอื่นของทางราชการด้วยก็ได้แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

เมื่อมีการสั่งให้ผู้ถูกลงโทษได้ไปปรับโทษโดยเร็วแล้ว ถึงแม้ว่าผู้ถูกลงโทษจะได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้มีอำนาจแล้วก็ไม่อาจยกเป็นเหตุทุเลาการลงโทษได้ แม้ต่อมาผลการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกลงโทษไม่มีความผิดจึงสั่งยกโทษนั้นเสีย ซึ่งกรณีนี้ถือว่าคำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันพับไป เป็นมีคำสั่งใหม่ให้ยกโทษจึงให้ผู้ถูกสั่งลงโทษกลับสู่ฐานะเดิม ซึ่งการกำหนดให้โทษที่ลงไปแล้วตกเป็น “พับ” ก็คือ ต้องสูญเสียเปล่าไป ยอมรับโดยสภาพจะไปเรียกร้องอะไรไม่ได้เพราะเนื่องจากโทษได้ลงไปแล้ว

ผู้เขียนเห็นว่าโทษที่กระทบต่อเนื้อตัวผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยก็มี โทษทัณฑ์กรรม และโทษกักขัง โทษกักขัง ซึ่งผู้ถูกลงโทษทางวินัยต้องเสียสิทธิประโยชน์ไปความเสียหายที่ผู้ถูกลงโทษได้รับนั้น¹

การลงโทษทัณฑ์กรรม ได้แก่ การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำหรือการให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

หมายถึง การให้ผู้ถูกลงโทษไปทำงาน เช่น คายหญ้า ทำความสะอาด รอบกรมกองหรือการให้อยู่เวรยาม นอกเหนือจากหน้าที่ประจำ แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่สมควรตามกำหนด

หมายถึง ให้กักตัวไว้ในหน่วยงาน แต่โดยปกติจะให้เข้าเวรยามนอกเหนือจากหน้าที่ประจำ แต่ต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

การลงโทษกักขัง ได้แก่ การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตามที่จะได้มีคำสั่ง

หมายถึง การนำตัวไปขังไว้ในห้องควบคุมโดยปกติข้าราชการตำรวจจะนำตัวผู้ถูกลงโทษไปฝากขังไว้ในห้องควบคุมของ สน.ข้างเคียงร่วมกับผู้ต้องหาคดีอาญาอื่น ๆ ด้วย

¹ ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 4 หัวข้อ 1-4 หน้า 70-77

ในความเห็นของผู้อื่นในประเด็นที่หน้าสนใจที่น่าจะพูดถึงคือได้มีผู้กล่าวแย้งว่าผู้ถูกลงโทษไม่น่าจะได้รับความเสียหายเพราะเมื่อได้รับโทษโทษทัณฑ์กรรม และโทษกักขัง โทษกักขัง นั้นก็ยังได้รับเงินเดือนอยู่เป็นปกติไม่เห็นจะเสียหายอะไร

แต่ผู้เขียนเห็นว่าผู้กล่าวหาได้รับความเสียหายแล้วในด้านสิทธิเสรีภาพของร่างกายและสิทธิด้านกำลังพลและขึ้นเงินเดือนที่เคยได้กล่าวไว้แล้ว อาจจะเสียหายต่อเสรีภาพ ร่างกายจิตใจ ชื่อเสียง สุขภาพ อนามัย ทรัพย์สิน และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย ส่วนเรื่องเงินเดือนที่ได้รับอยู่ทุกเดือนถือว่าเป็นสิทธิด้านพื้นฐานในฐานะที่เป็นข้าราชการที่ได้รับบุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งจะไปตัดสิทธิของเขาไม่ได้

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการเยียวยา

5.1.1 ในเรื่องของนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ ก.ตร. ตั้งแต่ได้มี พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 เป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันประมาณ 7 ปีเศษแล้ว ผู้เขียนยังไม่เห็นว่าทาง สตช. และ ก.ตร.จะมีนโยบายในการเยียวยาผู้ถูกลงโทษที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและตกเป็นพับไป ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 เลยซึ่งแสดงให้เห็นว่าทาง สตช. และ ก.ตร. ขาดความสนใจและเอาใจใส่ต่อสิทธิเสรีภาพของกำลังพลของตัวเองซึ่งอาจขัดต่อเจตจำนงและวัตถุประสงค์ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 รวมทั้งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งทาง สตช. ควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายให้คุ้มครองข้าราชการตำรวจเช่นเดียวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งทุกคนควรมีสิทธิเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญาและจากการยุยงให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

5.1.2 **ปัญหารูปแบบการเยียวยา** ในเรื่องความเสียหายนั้น มีหลายรูปแบบด้วยกัน อาจจะเป็นการจ่ายเงินชดเชยความเสียหาย เช่นเดียวกันกับ พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 หรือการเยียวยาโดยการให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกลงโทษในเรื่องอื่นที่จำเป็นเร่งด่วนในขณะที่ถูกลงโทษทางวินัย หรือเพื่อให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยสามารถกลับสู่วิถีชีวิตปกติต่อมาภายหลังเหตุการณ์อันเลวร้าย หรือเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสียหาย เช่น ให้ลาพักผ่อนเป็นกรณีพิเศษโดยไม่นับเป็นวัน

ลาประจำปี หรือการให้สิทธิพิเศษในการรักษาพยาบาลมากกว่าสิทธิทั่วๆ ไปซึ่งข้าราชการตำรวจควรจะได้รับ

5.1.3 ปัญหาการชดเชยด้วยเงิน ก็จะเป็นปัญหาว่าจะชดเชยเป็นเงินเท่าใดเพราะผู้ถูกกล่าวหาแต่ละคนมีความเสียหายไม่เท่ากันและค่าเสียหายนั้นบางอย่างไม่สามารถจะตีราคาเป็นเงินได้เช่น ค่าเสียหายเนื่องจากถูกทำร้ายด้านจิตใจ ควรจะจ่ายรายเท่าใดเพื่อเกิดความเหมาะสมและเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจะกำหนดวงเงินไว้เลยหรือไม่เพื่อให้เพียงพอกับงบประมาณที่ได้รับ

5.1.4 ปัญหาการไล่เบียดผู้รับผิดชอบ กรณีผู้สั่งลงโทษทางวินัยที่ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ถูกต้องเป็นธรรมเนียมควรจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ถูกลงโทษหรือไม่ กรณีนี้ก็ปัญหาเช่นกันผู้เขียนมีความเห็นว่าหากกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องรับผิดชอบในกรณีการดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วต่อไปเจ้าหน้าที่จะไม่กล้าทำสำนวนคดีวินัยไม่กล้านำคนผิดเข้าสู่กระบวนการทางวินัย แต่ถ้าหากคิดในมุมกลับก็อาจคิดได้ว่ากรณีที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องความผิดพลาดของสำนวนการสอบสวนคดีทางวินัยในทุกระดับขาดความรับผิดชอบ จนต้องนำแพะหรือคนไม่ผิดมาลงโทษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้รับความเสียหาย ข้าราชการตำรวจไม่เชื่อถือในกระบวนการทางวินัยว่ายุติธรรมจริง

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ทาง สตช.จะกำหนดไว้ว่าไม่ต้องให้ผู้สั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบนั้นไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ถูกลงโทษ นั่นก็คือจะไม่ฟ้องไล่เบียดเอากับผู้สั่งลงโทษทางวินัย หลังจากที่เยียวยาผู้ถูกลงโทษไปแล้วก็ตาม ทั้งนี้ย่อมไม่คิดสิทธิให้ผู้ถูกลงโทษสามารถให้สิทธิฟ้องแพ่งเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้สั่งลงโทษได้อยู่แล้วซึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดได้บัญญัติความเสียหายไว้ใน มาตรา 420 ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้สินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

นอกจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ผู้อื่นเสียหายแล้ว ผู้สั่งลงโทษอาจจะกระทำผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 บัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าว หรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี เป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขา โดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น”

ดังนั้น การทำให้ผู้ถูกลงโทษเสื่อมเสียชื่อเสียงต้องถูกกักขังทำให้อับอาย หรือเป็นที่เสียหายในทางเจริญของเขา ก็ทำให้อาจถูกผู้ถูกลงโทษฟ้องเรียกค่าเสียหายตามมาตรานี้ได้อีกส่วนหนึ่ง แต่ในมุมมองของผู้เขียนมองว่าลักษณะการปกครองบังคับบัญชาของตำรวจนั้นเป็นแบบกึ่งทหาร ซึ่งต้องมีระเบียบวินัยเนื่องจากต้องใช้อาวุธและพาพาอาวุธติดตัวตลอดเวลา จึงต้องเคร่งครัดเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือตน บางครั้งผู้บังคับบัญชากระทำผิดต่อตนเอง ข้าราชการตำรวจผู้นั้นก็ไม่กล้าใช้สิทธิฟ้องร้องทางคดี หรือคิดว่าเมื่อฟ้องร้องทางคดีไปแล้วอาจถูกกลั่นแกล้งไม่ได้รับความเป็นธรรมได้ ผู้ยอมรับกรรมไปดีกว่าหากคิดถึงเวลาที่ยังเหลืออยู่ในการรับราชการตำรวจต่อไป

ส่วนใหญ่มีตำรวจได้ใช้สิทธิอุทธรณ์แล้ว หากผลการอุทธรณ์เป็นคุณคือยกโทษ ตำรวจก็จะพอใจที่ได้คืนสิทธิผลประโยชน์เรื่องขึ้นเงินเดือนเท่านั้นยังเป็นตำรวจชั้นผู้น้อยก็จะจริงจังกับเรื่องนี้มากเพราะเกี่ยวข้องกับปากท้องของครอบครัว ยิ่งกว่ากลัวถูกขังเสียอีก

5.1.5 ต้องเป็นผู้เสียหายทางนิคินัย ปัญหาต่อไปที่น่าคิดว่าผู้ถูกลงโทษจะต้องเป็นผู้เสียหายทางนิคินัยหรือไม่คือจะต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำผิดด้วยหรือไม่อย่างไร บางครั้งการที่มีคำสั่ง ลดโทษ หรือลดโทษ ยกโทษ ให้กับผู้ถูกลงโทษก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้ถูกลงโทษเป็นผู้บริสุทธิ์ อาจเป็นกรณีที่ผู้สั่งลงโทษสั่งลดโทษจากโทษทัณฑ์กรรมคือให้ไปทำงานโยธา เช่นให้ คายหญ้าแต่ต้องไม่ให้เกิน 6 ชั่วโมงต่อวัน หลังจากที่ได้ปรับโทษแล้ว ได้มีคำสั่งลดโทษ เป็นโทษภาคทัณฑ์ก็คือการลงโทษผู้กระทำความผิดอันควรต้องรับโทษสถานหนึ่งสถานใด แต่มีเหตุอันควร **ปราณี**จึงเพียงแต่แสดงความผิดผู้นั้นให้ปรากฏไว้เป็นหนังสือหรือเป็นกรณีงดโทษ กรณีหนึ่ง และผู้สั่งลงโทษได้สั่งลงโทษกักขังคือการกักตัวไว้ที่กรมกอง หลังจากกักตัวไว้แล้ว ได้มีคำสั่งให้งดโทษคือเป็นความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษเป็นโทษว่ากล่าวตักเตือนแทนอีกกรณีหนึ่ง และผู้สั่งลงโทษลงโทษกักขังคือเอาตัวไปขังในห้องควบคุมแล้ว ต่อมาได้รับการยกโทษคือ ถ้าเห็นว่าไม่เป็นความผิดหรือหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าเป็นความผิดหรือเป็นเพราะขาดพยานหลักฐานฟังไม่ได้เพียงพอหรืออาจเป็นเพราะ พยานกลับคำให้การบ้าง ฯลฯ

การมีเหตุอันควรปราณี, เป็นความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ, ขาดพยานหลักฐานฟังไม่ได้เพียงพอ, ซึ่งเหตุผลเหล่านี้เป็นสิ่งบอกเหตุว่าการที่ได้มีคำสั่งลดโทษ หรือลดโทษ ยกโทษ ให้กับผู้ถูกลงโทษก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้ถูกลงโทษเป็นผู้บริสุทธิ์เสมอไป ดังนั้นอาจเป็นกรณีที่ผู้ถูกลงโทษอาจมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วยหรือเป็นผู้กระทำความผิดนั่นเอง ฉะนั้นอาจมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่ากรณีนี้สมควรที่จะขอใช้เยียวยาให้ผู้ถูกลงโทษหรือไม่ หรือหากจะขอใช้แล้วควรขอใช้เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใด

ผู้เขียนเห็นว่าหากผู้ถูกลงโทษมีส่วนร่วมในการกระทำผิดแล้วไม่ควรได้รับการชดเชยเยียวยาจาก สตช. ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4)² ไม่ประสงค์ให้ความคุ้มครองผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือกระทำการใดที่มีวัตถุประสงค์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในการที่จะมีสิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีกับบุคคลอื่นแต่การพิจารณาความเห็นนี้ควรเขียนไว้ให้ชัดเจนในเหตุผลที่สั่งลดโทษ หรือลดโทษ ยกโทษโดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งกรณีเหล่านี้น่าจะเป็นพิจารณาเฉพาะรายไปจึงเป็นการเยียวยาที่ยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิของข้าราชการตำรวจอย่างแท้จริง

5.1.6 การตกทอดของสิทธิ สิทธิผู้ถูกลงโทษทางวินัยนี้ อาจจะตกทอดไปสู่ทายาทได้หรือไม่หรือจะจำกัดแค่ตัวบุคคลที่ถูกลงโทษ หรือผู้ที่มีอำนาจสามารถจัดการแทนได้ เช่นผู้ถูกลงโทษมีสิทธิที่จะรับการชดเชยจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่ต่อมาผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตาย สิทธิที่จะได้รับการชดเชยอันนี้ตกสู่ทายาทหรือไม่

ความคิดเห็นของผู้เขียนนั้นควรจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับเรื่องมรดก³ นั่นก็คือหากผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตายทายาทยอมเข้ามารับช่วงสิทธิค่าชดเชยที่ สตช. เยียวมาให้กับผู้ถูกกล่าวหาได้แต่ต้องเป็นไปตามลำดับ⁴ ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) “ผู้เสียหาย” หมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่งรวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4,5,6

³ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป หมวด 1 การตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดก มาตรา 1599 เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกเป็นของทายาททายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 1600 ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้กองมรดกของผู้ตายได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้

มาตรา 137 ทรัพย์สินหมายความว่าวัตถุมีรูปร่าง

มาตรา 138 ทรัพย์สินหมายความว่ารวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้

สิทธิหมายถึงประโยชน์ที่กฎหมายรับรองว่ามีอยู่ และเป็นประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองคือคุ้มครองมิให้มีการละเมิดสิทธิรวมทั้งบังคับให้เป็นไปตามสิทธินั้น

⁴ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 ลักษณะ 2 มาตรา 1629 ทายาทโดยธรรมมีหลักลำดับเท่านั้นและภายใต้บังคับแห่ง มาตรา 1629 วรรค 2 แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้คือ

- (1) ผู้สืบสันดาน
- (2) บิดามารดา
- (3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

5.1.7 ลักษณะความเสียหาย ผู้ลงโทษควรจะได้รับทราบชดเชยนั้นควรจะเป็นอย่างไร ความเสียหายที่ผู้ถูกลงโทษเสียหายจากการที่ถูกลงโทษทางทัณฑ์กรรม กักขัง หรือกักขังนี้ ควรครอบคลุมถึงความเสียหายที่คำนวณเป็นเงินได้ เช่น ค่าเครื่องมือและค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนสถานที่อยู่อาศัยเท่านั้นหรือไม่ หรือให้ครอบคลุมไปถึงค่าความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น ความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ ความเสียหายต่อสมรรถภาพทางเพศ ฯลฯ หรือไม่อย่างไร

การประเมินความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้เป็นการยากในการประเมินความเสียหายที่เกิดจากการถูกทำร้ายจิตใจ ความเสียหายต่ออนามัยคือไม่มีความสุขสบาย หรือเป็นความเดือดร้อนรำคาญ หรือตกใจกลัว

ความเสียหายต่อเสรีภาพขาดอิสระในการไปไหนมาไหนตามอำเภอใจของตนเองเนื่องจากถูกกักขัง เสรีภาพในการกระทำการหรือไม่กระทำการการถูกบังคับให้ไปทำงาน โยธา ดายหญ้า ล้างส้วม ฯลฯ ความเสียหายของชื่อเสียง บางคนมีบรรดาศักดิ์ หรืออาจมีเชื้อพระวงศ์ เมื่อได้รับโทษกักขังจึงเกิดความเสื่อมเสียอับอาย ซึ่งบางคนอาจเป็นลูกชานา ไม่มีบรรดาศักดิ์ไม่เห็นจะต้องอายอะไรเลย

ความเสียหายต่อทรัพย์สินเช่นตำรวจผู้นี้หลังจากเลิกงานแล้วจะมาขายอาหารต่อทุกวันการที่เขาต้องถูกกักขังเป็นเวลา 30 วันทำให้กิจการขายอาหารต้องเสียหายอย่างไร แล้วจะเรียกร้องให้ สตช.ชดใช้ให้ได้หรือไม่ ฯลฯ

5.1.8 ในเรื่องของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในขณะนี้ยังมีปัญหาอยู่เนื่องจาก สตช. เป็นหน่วยงานที่ใหญ่โตมีกำลังกระจายอยู่เกือบทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็นกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 ซึ่งเป็นส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม , กองบัญชาการในส่วนบังคับบัญชา, กองบัญชาการในส่วนสนับสนุนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ส่วนการศึกษา ส่วนบริการ และส่วนอื่น ๆ ด้วยความหลากหลายในโครงสร้าง เรื่องการเยียวยาจึงยังไม่มีหน่วยใดรับผิดชอบที่จะดำเนินการ เช่น กำลังที่อยู่ต่างจังหวัด ตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ หรือแม้แต่ตำรวจตระเวนชายแดน หากเป็นเรื่องที่ต้องเยียวยาผู้ถูกลงโทษจะหน่วยใดดำเนินการ

5.1.9 ทางด้านงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังขาดแคลนในเรื่องงบประมาณที่จะต้องทุ่มเทให้กับฝ่ายป้องกันปราบปรามและสนับสนุนงานป้องกันปราบปรามเป็น

(4) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

(5) ปู่ย่าตายาย

(6) ลูกป้าหน้าอา คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรมภายใต้บทบัญญัติพิเศษของมาตรา 1635

หลักทำให้งบประมาณมีน้อยในการที่นำงบประมาณมาใช้กับการเชี่ยวชาญผู้ถูกลงโทษนั้นควรเป็นงบประมาณจากส่วนใด จะได้มาจากแต่ละกองบัญชาการ หรือให้ส่วนกลางดำเนินการก็ยังเป็นปัญหาอยู่ที่บริหารจัดการต่อไป

5.1.10 ความจริงแจ้งในการลงโทษ ในเรื่องการลงโทษเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของปัญหาของ สตช. เป็นความจริงที่ไม่ค่อยมีการเปิดเผยในการเรื่องของการลงโทษ นั่นก็คือเมื่อข้าราชการตำรวจทั้งสัญญาบัตรและชั้นประทวน⁵ ได้รับการลงโทษ ตั้งแต่ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง แล้วแต่กรณี ทางผู้มีอำนาจสั่งลงโทษก็จะออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ทราบพฤติการณ์โดยย่อของการกระทำผิดและบอกสถานโทษและจำนวนวันที่จะลงโทษ จากนั้นก็จะนำตัวผู้ถูกลงโทษไปปรับโทษโดยเร็ว

ในแนวทางปฏิบัติทางผู้มีอำนาจสั่งลงโทษก็จะประสานกับผู้ถูกลงโทษว่าพร้อมที่จะไปปรับโทษเมื่อใด บางครั้งอาจต้องเตรียมข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวในกรณีที่จะต้องไปกักขัง การกักขังนั้นก็ทำหนังสือส่งตัวผู้ถูกลงโทษไปกักขังยังสถานีดำรวจข้างเคียงที่มีความสัมพันธ์กันส่วนตัวเพราะอาจต้องให้ช่วยดูแลในเรื่องอาหารการกินด้วย

เนื่องจากตำรวจเป็นข้าราชการ ไม่ใช่ นักโทษอาญา และที่ถูกลงโทษกักขังและขอมมากักขังนั้นเนื่องจากความยินยอมของเจ้าตัวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่มีปัญหาเรื่องจากหลบหนีจากที่คุมขังอย่างเด็ดขาด

ระดับของความเข้มงวด ถ้าหากผู้ที่ถูกกักขังเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรก็ไม่ค่อยจะเข้มงวดเท่าใดนักคือไม่มีการขังจริงเพียงแต่ให้พักอาศัยอยู่บริเวณที่สั่งให้ไปกักขังเท่านั้น เวลาผู้บังคับบัญชามาตรวจก็ขอให้เรียกได้

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะตำรวจมีธรรมเนียมปฏิบัติเช่นนี้ ถือว่านายตำรวจชั้นสัญญาบัตรมีเกียรติและนำไปขังรวมกับผู้ต้องหาอื่น ๆ ในคดีอาญาได้อย่างไร และการนำตัวนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรไปขังเป็นเหตุที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง

แต่ถ้าหากเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนก็เข้มงวดขึ้นมาเล็กน้อยอาจจะให้เข้าไปอยู่ในห้องขังบางเป็นครั้งคราวเวลาที่ผู้บังคับบัญชามาตรวจให้อยู่ในห้องควบคุม เวลาผู้บังคับบัญชาไปแล้วก็ให้ออกมาอยู่นอกห้องได้ แต่ต้องนอนอยู่ในบริเวณ สน. ที่ถูกส่งตัวไปลงโทษ

ความสำคัญในการลงโทษอยู่ที่การไปลงประจำวันที่ สถานีดำรวจที่เป็นสถานที่ผู้ส่งลงโทษสั่งให้ไปกักขังให้ครบตามจำนวนและทำหนังสือส่งตัวกลับคืนมา

⁵ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนคือข้าราชการตำรวจที่มียศต่ำกว่าร้อยตำรวจตรีลงมา

ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรคือข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

กรณีศึกษาเรื่องนี้นั้น⁶ เป็นกรณีของ จ.ส.ต.สุกฤษฎี แสนลำ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ ฝ่ายอำนวยการ 8 กองบัญชาการตำรวจนครบาลซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้เขียน ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่อุทิสเวลาของตนให้แก่ราชการ ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 78(4)แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 โดยมีพฤติการณ์ดังนี้

จ.ส.ต.สุกฤษฎี แสนลำ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2554 ถึงวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2554 เป็นเวลาทั้งสิ้น 9 วัน (เก้าวัน) ต่อมาวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2554 จ.ส.ต.สุกฤษฎีฯ ได้มารายงานตัวเข้าปฏิบัติหน้าที่ ร้อยตำรวจเอกธีระจิตร มากชุม โส หารวัตร ฝ่ายอำนวยการ 8 กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล จึงสั่งการให้จ.ส.ต.สุกฤษฎีฯ รายงานชี้แจงข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2554 ได้ประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์พลิกคว่ำ และแพทย์มีความเห็นให้พักรักษาตัว 1 วัน (หนึ่งวัน) คือวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2554 โดยมีใบรับรองแพทย์ประกอบการพิจารณาส่วนการไม่มาปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2554 ถึงวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2554 เป็นเวลาทั้งสิ้น 8 วัน (แปดวัน) จ.ส.ต.สุกฤษฎีฯ ขอมรับว่าไม่มาปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ได้แจ้งผู้บังคับบัญชาทราบ ไม่มีเอกสารใด ๆ ประกอบการพิจารณาและขอขอมรับผิดในกรณีดังกล่าว

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบกับกฎ กตร.ว่าด้วยอำนาจการลงโทษข้าราชการตำรวจ อัตรာโทษ และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ.2547 จึงให้ลงโทษ กักขัง ไว้มีกำหนด 15 วัน (สิบห้าวัน) ตั้งแต่วันที่ 15 มีนาคม 2554

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2554 เวลาประมาณ 15.00 น.ทางฝ่ายอำนวยการ 8 ได้มีหนังสือที่ 0015.182/96 เรื่อง ขอส่งตัว จ.ส.ต.สุกฤษฎี แสนลำ มากักขังจำนวน 15 วัน (สิบห้า) ไปที่สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม และจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งตัวจ.ส.ต.สุกฤษฎีฯ ไปในทันที

ต่อมาในวันเดียวกันเวลาประมาณ 20.00 น.ขณะที่ผู้เขียนกำลังจะออกจากห้องทำงานก็พบ จ.ส.ต.สุกฤษฎีฯ เดินสวนเข้ามาในห้องฝ่ายอำนวยการ 8 จึงได้สอบถามว่ากลับมาได้อย่างไร จ.ส.ต.สุกฤษฎีฯ ตอบว่าได้ขออนุญาตลี้ภัยที่ สน.ชนะสงคราม ซึ่งเป็นเพื่อนกันสมัยก่อนเคยรับราชการอยู่ด้วยกันที่ตำรวจดับเพลิง มาเอาของเครื่องใช้ส่วนตัวที่เก็บไว้ที่โต๊ะทำงานและจะรีบกลับไป

⁶ ที่มาจากฝ่ายอำนวยการ 8 (กฎหมายและวินัย) กองบัญชาการตำรวจนครบาล เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2554

จากกรณีนี้จึงเป็นตัวอย่างที่แสดงถึงความไม่จริงจังในการกักขังข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีการสมยอมกันและมองว่าเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงอะไรเพียงปฏิบัติให้ครบจำนวนวันที่ผู้บังคับบัญชาสั่งมาเท่านั้น

การที่สถานการณ์เป็นเช่นนี้ทำให้ข้าราชการตำรวจโดยทั่วไปไม่ว่าเป็นชั้นประทวนและชั้นสัญญาบัตรมีความรู้สึกว่าการที่ตนถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง ไม่เกิดความเสียหาย ไม่รู้สึกเดือดร้อนหรือรู้สึกอับอายใครแต่อย่างใด เพียงแต่อาจต้องเสียสิทธิบางประการไปเช่นไม่ได้การเลื่อนขั้นเงินเดือนในรอบการพิจารณาในปีนั้น ดังนั้นถึงแม้ตำรวจจะรู้ว่าตนเองไม่ผิดถูกลงโทษโดยไม่ชอบ ก็ไม่รู้สึกว่าจะเสียหายอะไรมาก เพียงแต่มาหักข้งแต่ชื่อตามตัวหนังสือเท่านั้นและเมื่อมีการอุทธรณ์ให้ยกโทษ เพียงแต่ได้ขั้นเงินเดือนกลับคืนมาก็ถือว่าพอใจไม่คิดใจที่จะไปฟ้องร้องหรือเรียกร้องค่าชดเชยอะไรอีก ซึ่งจะทำให้ผู้บังคับบัญชารังเกียจไม่พอใจ

จากที่กล่าวมาในข้างต้นนี้อาจสรุปได้ว่า ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 นั้น อาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มั่น โยบายเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างแท้จริง อีกทั้งการลงทัณฑ์ลักษณะดังกล่าว ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง และยังไม่มีส่วนราชการพร้อมงบประมาณที่จะใช้ในการเยียวยา ตาม กฎ ก.ตร. นี้ จึงยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบวิธีการเยียวยาที่ถูกต้องและยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ดี สำหรับบทต่อไปซึ่งเป็นบทที่ 6 ผู้เขียนจะได้นำเสนอถึงมาตรการในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้ นโยบายการเยียวยาผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นและอาจใช้เป็นแนวทางการแก้ไขในอนาคตต่อไป

บทที่ 6

มาตรการในการแก้ไขกฎหมาย

1. แนวคิดการศึกษาเปรียบเทียบในการแก้ไขกฎหมาย

ข้อเสนอแนะทางกฎหมายและแนวทางการแก้ไขปรับปรุง เกี่ยวกับวิธีการเยียวยาผู้ถูกลดโทษทางวินัยกรณีถูกทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ หรือ ได้รับโทษน้อยลงตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลดโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 โดยนำมาเปรียบเทียบ กับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในวิธีการเยียวยาผู้ถูกลดโทษทางวินัยที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกาย และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลงต่อไป

สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 245 และมาตรา 246 บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคลซึ่งได้รับความเสียหาย ถึงแก่ชีวิตหรือร่างกาย หรือจิตใจเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นและไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายทางอื่น รวมทั้งการรับรองสิทธิในการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในกรณีของบุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในการคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดดังนั้น เพื่อให้การรับรองสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ขึ้น

เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ มุ่งที่จะช่วยเหลือทางการเงินเฉพาะบุคคลที่ได้รับความเสียหายต่อชีวิตร่างกายและจิตใจจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยที่บุคคลนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นรวมถึงจำเลยที่ถูกฟ้องในคดีอาญาโดยพนักงานอัยการและถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดีและต่อมาปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องระหว่างการพิจารณาคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในการคดี

นั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยนั้นไม่เป็นความผิด ซึ่งกฎหมายได้รับการเยียวยาตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 คือ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นและไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น

ประเภทที่ 2 คือ บุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีและปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

ในกรณีที่จะมาเป็นเปรียบเทียบกับกฎคณะกรรมการข้าราชการตำรวจว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ผู้เขียนจะใช้แนวทางในประเภทที่ 2 กล่าวคือผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่มีผลกระทบต่อเนื้อตัวร่างกาย เช่นถูกลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หลังจากได้รับโทษไปแล้วผู้ถูกลงโทษได้ยื่นอุทธรณ์และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลง โดยจะนำเสนอการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการใช้เยียวยาข้าราชการตำรวจต่อไป

1.1 คำนิยามที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดคำนิยามที่สำคัญไว้ในมาตรา 3 ดังนี้

1.1.1 ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำผิดทางอาญาของบุคคลอื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

1.1.2 จำเลย หมายความว่าบุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญาจำเลยที่ถูกฟ้องต่อศาลที่จะได้รับการคุ้มครองเยียวยาค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายนี้จะต้องถูกฟ้องโดยพนักงานอัยการเท่านั้น

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้กำหนดคำนิยามไว้เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามไว้ดังนี้

ผู้เสียหายหมายความว่าผู้ถูกลงโทษทางวินัยซึ่งมีผลกระทบต่อเนื้อตัวร่างกายเช่น ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจ และสิทธิประโยชน์ทางราชการ ต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษโดยตนเองมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น ซึ่งตามความหมายนี้ผู้เสียหายต้องมีหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ต้องเป็นบุคคล

(2) ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจ และสิทธิประโยชน์ทางราชการ

(3) ต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษโดยตนเองมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดนั้น

1.1.3 คำตอบแทน หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับเพื่อตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือเนื่องจากการมีการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น

1.1.4 คำทดแทน หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นใดที่จำเลยมีสิทธิได้รับเนื่องจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดีและปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้กำหนดค่านियามไว้เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมค่านियามไว้ดังนี้

คำทดแทน หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือสิทธิทางราชการและประโยชน์อื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับเนื่องจากการถูกลงโทษทางวินัยที่กระทบต่อเนื้อตัวร่างกายเช่น ทัณฑ์กรรมกักขัง กักขังและต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษหรือได้รับโทษน้อยลงโดยตนเองมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของตนเองไม่เป็นความผิด

เงิน หมายถึง ธนบัตรที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

ทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุที่อาจมีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างก็ได้ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ เช่น สิทธิในชื่อเสียง

สิทธิทางราชการ หมายถึง สิทธิที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับตามปกติที่ยังไม่ได้ถูกดำเนินการทางวินัย เช่น เบี้ยเลี้ยง เงินเดือน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ

ประโยชน์อื่นใด หมายถึง การที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับบริการพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดจากทางราชการ เช่น ให้ลาพักผ่อนเป็นกรณีพิเศษ หรือ รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจฟรีจากราชการหรือให้บริการทางการแพทย์เป็นพิเศษที่ข้าราชการตำรวจโดยทั่วไปไม่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้

การพิจารณาให้ยกโทษ หมายถึง ในการพิจารณาทางคดีต้องฟังได้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของตนเองไม่เป็นความผิด ฉะนั้นหากยกโทษในกรณีอื่นก็ไม่ได้สิทธิรับค่าทดแทน

1.1.5 สำนักงาน หมายความว่า สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้แก่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ทำหน้าที่รับคำขอ เสนอความเห็น ขอรับทราบข้อเท็จจริง เก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ระบุในกฎกระทรวง

1.1.6 คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา คณะกรรมการคณะนี้ หากเต็มองค์คณะตามกฎหมายบัญญัติไว้จะมีจำนวน 16 คน โดยเป็นกรรมการโดยตำแหน่งนั้นจำนวน 11 คน และกรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวน 5 คน ในจำนวน 5 คนซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยคณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีรักษาการคือรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

1.1.7 พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมิได้กำหนดค่านियามไว้เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมค่านियามไว้ดังนี้

สำนักงาน หมายความว่า สำนักงาน ก.ตร.ที่แบ่งส่วนหนึ่งเป็นงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้แก่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ทำหน้าที่รับคำขอ เสนอความเห็น ขอรับทราบข้อเท็จจริง เก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ระบุในกฎ ก.ตร.

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะ ก.ตร.หรืออนุกรรมการ ก.ตร.ซึ่งจะเป็นคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย จะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน โดยคณะ ก.ตร.เป็นผู้แต่งตั้ง

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ที่คณะ ก.ตร.แต่งตั้งให้ปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.นี้

การพิจารณาเรื่องค่าทดแทนจำเป็นต้องมีสำนักงานในดำเนินการเรื่องธุรการเอกสาร และเสนอขอความเห็นชอบ เก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สาเหตุที่ใช้สำนักงาน ก.ตร.เป็น

ผู้รับเรื่องเนื่องจากบทบาทหน้าที่ของ ก.ตร.เป็นผู้พิจารณาด้านอุทธรณ์เป็นส่วนใหญ่ในขณะนี้จึงเป็นหน่วยงานที่มีความเหมาะสมในการดำเนินการในเรื่องค่าทดแทน

1.2 หมวดที่ 1 บททั่วไป

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดคำนิยามที่สำคัญไว้ในมาตรา 5 ดังนี้

“มาตรา 5 การเรียกร้อยหรือการไต่มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายหรือจำเลยพึงได้รับตามกฎหมายอื่น”

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้หลักเกณฑ์นี้ไว้ควรเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ข้อ ... การเรียกร้อยหรือการไต่มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตาม กฎ ก.ตร.นี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายพึงได้ตามกฎหมายอื่น

สำหรับที่มาแห่งกฎ ก.ตร.นี้ ผู้เขียนเห็นว่า การเยียวยาตาม กฎ ก.ตร.นี้เป็นการชดเชยความเดือดร้อนของผู้เสียหายที่ได้รับจาก สตช. จำนวนหนึ่ง ดังนั้นผู้เขียนคิดว่าถึงแม้จะมีสิทธิเรียกร้อยหรือใช้สิทธิเรียกร้อยจนไต่มาซึ่งสิทธิที่ สตช.ชดเชยให้แล้ว ก็หาอาจจะถือว่าเป็นการให้เพื่อตัดสิทธิเรียกร้อยของบุคคลที่ได้รับในการที่ผู้เสียหายจะพึงได้รับตามกฎหมายอื่นแต่ประการใดไม่ ตัวอย่าง เช่น สิทธิที่จะพึงได้รับจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.3 หมวดที่ 2 คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 7 และ 8 ดังนี้

“มาตรา 7 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนสภานายความ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกห้าคน เป็นกรรมการในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงยุติธรรมเป็นเลขานุการและอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคนก็ได้”

มาตรา 8 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้
(2) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองของผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญาตลอดจนการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรานี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติแทนได้”

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมิได้หลักเกณฑ์นี้ไว้ควรเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ข้อ...ให้คณะกรรมการบริหารงานตำรวจ (ก.ตร.) เป็น “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย” โดยมีประธาน ก.ตร.เป็นประธานจะต้องประกอบด้วยตัวแทนของสำนักงานงบประมาณและการเงิน และยังมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคนเป็นกรรมการในจำนวนนี้ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน โดยคณะ ก.ตร.เป็นผู้แต่งตั้ง

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ก.ตร.เป็นเลขานุการและอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคนก็ได้

ตามความเห็นของผู้เขียน การที่เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาค่าเสียหายในการดำเนินการทางวินัยขึ้น เพื่อให้มีการพิจารณาให้ถูกต้องตามหลักการการเยียวยาและเหตุผลทางอาชญาวิทยา จึงกำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการมีตัวแทนของทั้งภาครัฐและเอกชน

เมื่อมีผู้แทนของแต่ละหน่วยงานและมีความหลากหลายในวิชาชีพซึ่งมีความรับผิดชอบไม่เหมือนกัน ย่อมส่งผลให้มีทัศนคติและมุมมองที่แตกต่างกัน จึงมีข้อคิดและวิสัยทัศน์ที่หลากหลายทำให้การพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย ตามกฎ ก.ตร.นี้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ... คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้
(2) เสนอความเห็นต่อ ก.ตร.เกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองของผู้เสียหาย ในการดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการออกกฎ ก.ตร. ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตามกฎ ก.ตร.นี้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.นี้ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม ข้อ ...นี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติแทนได้

ตามความเห็นของผู้เขียนคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย ตามกฎ ก.ตร.นี้ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารตาม กฎ ก.ตร.นี้โดยตรง โดยเฉพาะที่เขียนไว้ใน (4) “...ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.นี้...” ดังนั้นหากมีปัญหาไม่ว่าทั้งด้านทฤษฎีกฎหมายและการนำกฎหมายไปปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.นี้ คณะกรรมการนี้ย่อมมีอำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดนโยบายและประสานความร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ ของ สตช. และเมื่อ กฎ ก.ตร.นี้เกี่ยวข้องกับด้านการเงิน สตช.ต้องดำเนินการเพื่อจัดตั้งงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการตามการนี้ ฉะนั้นในการประสานกับสำนักงานงบประมาณและการเงิน จึงถือเป็นหนึ่งในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเยียวยาผู้เสียหายที่ถูกดำเนินการทางวินัยให้ไปเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น นั่นคือ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

1.4 หมวดที่ 3 สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 15 ดังนี้

“มาตรา 15 ให้จัดตั้งสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาขึ้นในกระทรวงยุติธรรมและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

(2) รับคำขอรับค่าตอบแทน ค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายพร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(3) ประสานกับหน่วยราชการอื่นหรือบุคคลใด ๆ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย

(4) เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย

(5) กระทำกิจตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย”

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้หลักเกณฑ์นี้ไว้ควรเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ข้อ ให้จัดตั้งสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินการผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัยในสำนักงาน ก.ตร. และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามกฎหมาย ก.ตร.นี้
- (2) รับคำขอรับค่าทดแทนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(3) ประสานกับหน่วยราชการอื่นหรือบุคคลใด ๆ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าทดแทน

(4) เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทน

(5) กระทำกิจการตามที่ ก.ตร. คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย เหตุผลที่ขอปรับแก้มีดังนี้

1. งานธุรการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานนี้ประกอบด้วยการบริหารงานทั่วไป รับ-ส่ง เอกสารประสานกับข้าราชการตำรวจและหน่วยงานตำรวจ จัดทำบัญชีรับ-จ่ายประชาสัมพันธ์

2. รับคำขอค่าทดแทน พร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ การใช้สิทธิรับค่าทดแทน น่าจะต้องทำตามแบบซึ่งควรจะต้องออกเป็นแบบคำขอรับค่าทดแทน และจะต้องจัดเจ้าหน้าที่ไว้คอยประชาสัมพันธ์ให้ความช่วยเหลือ

ในการพิจารณาสำนวนคำขอนั้น จะต้องมิเจ้าหน้าที่ที่สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ และทำความเข้าใจซึ่งจะทำหน้าที่พิจารณากลับกรองการจ่ายค่าทดแทนเป็นการช่วยคณะกรรมการหรืออนุกรรมการในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเป็นเรื่อง ๆ ไป

3. ประสานงานหน่วยราชการใน สตช.หรือบุคคลใด ๆ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าทดแทน

4. เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทน ซึ่งจะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่รู้กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงานในส่วนนี้เป็นงานหลักในการที่จะใช้ข้อมูลเพื่อการสำรวจตนเองสำหรับการปรับปรุง และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนางานราชการของ สตช.

5. กระทำกิจการตามที่ ก.ตร. คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย กิจการใดที่ฝ่ายนโยบายอันประกอบด้วยผู้บริหารที่กล่าวมาแล้ว ได้สั่งการตามนโยบายที่กลั่นกรอง

ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ ฝ่ายปฏิบัติต้องตามให้ทัน จึงจะทำให้นโยบายขับเคลื่อนอย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพจึงถือเป็นการปฏิบัติไปตามเป้าหมายของ สตช.

1.5 หมวด 4 การจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 4 เป็นเรื่องของรัฐที่จะต้องจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กับผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอข้ามไปศึกษาในหมวดที่ 5 ต่อไป

1.6 หมวด 5 การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 20, 21 ดังนี้

“มาตรา 20 จำเลยที่มีสิทธิได้ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ต้อง

- (1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ
- (2) ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดีและ
- (3) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างการดำเนินคดีหรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดและคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายอื่นที่ยังคงมีชีวิตอยู่ถ้าเป็นเหตุในลักษณะคดีจำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้”

“มาตรา 21 การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตาม มาตรา 20 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังนี้”

- (1) ค่าทดแทนการถูกคุมขังให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา¹
- (2) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจหากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี
- (3) ค่าทดแทนในกรณีที่มีจำเลยถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนที่ไม่เกินที่กำหนดไว้ในระหว่างถูกดำเนินคดี
- (4) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี
- (5) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30 “...ในการกักขังแทนค่าปรับให้อัตราสองร้อยบาทต่อวัน...”

ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้วในกรณีที่มีความขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นนั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นควร

คณะกรรมการการอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับและโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย”

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้หลักเกณฑ์นี้ไว้ควรเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ข้อ..... ผู้เสียหายที่มีสิทธิได้ค่าทดแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้ ต้อง

- (1) เป็นผู้ถูกลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ในการดำเนินการทางวินัย
- (2) ผู้ถูกลงโทษให้การปฏิเสธและถูกลงโทษทางวินัยไปแล้ว ต่อมาได้ใช้สิทธิ

อุทธรณ์

(3) ผู้ถูกลงโทษได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษโดยปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้ถูกลงโทษมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของผู้ถูกลงโทษไม่เป็นความผิดและไม่มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการกระทำผิดแต่อย่างใด

ในคดีที่มีผู้ถูกลงโทษหลายคน ผู้ถูกลงโทษคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีการพิจารณาให้ยกอุทธรณ์และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนที่ยังคงมีชีวิตอยู่ถ้าเป็นเหตุในลักษณะคดีผู้ถูกลงโทษที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้

เหตุผลที่ผู้เขียนขอปรับแก้มีดังนี้

1. ผู้ถูกลงโทษต้องถูกลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ในการดำเนินการทางวินัยเท่านั้น

2. ผู้ถูกลงโทษให้การปฏิเสธและถูกลงโทษทางวินัยไปแล้ว ต่อมาได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ข้อนี้เป็นปัจจัยสำคัญคือผู้ถูกลงโทษต้องให้การปฏิเสธก่อนว่าตนเองไม่ได้กระทำความผิดหรือการกระทำของตนเองไม่ผิด และต้องไม่มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการกระทำความผิด

ประการต่อมาผู้ถูกลงโทษต้องไปรับโทษดังกล่าวมาเป็นที่ยอมรับ และต่อมาต้องให้สิทธิการอุทธรณ์ภายในเวลาและหลักเกณฑ์ที่กฎ ก.ตร. ได้กำหนดไว้

กรณีที่มีผู้ถูกลงโทษได้ถึงแก่ความตาย ในวรรคสอง “ในคดีที่มีผู้ถูกลงโทษหลายคน ผู้ถูกลงโทษคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีการพิจารณาให้ยกอุทธรณ์และคณะกรรมการเห็นสมควร

จ่ายค่าทดแทนที่ยังคงมีชีวิตอยู่ถ้าเป็นเหตุในลักษณะคดีผู้ถูกลงโทษที่ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิได้รับค่าทดแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้

เหตุในลักษณะคดี หมายถึงพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงในคดีอันเป็นเหตุในคดีที่ผลถึงผู้ถูกลงโทษทุกคน มิใช่เหตุส่วนตัวของผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งซึ่งจะมีผลเพียงเฉพาะผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งเท่านั้น เช่นคณะกรรมการเห็นควรจ่ายค่าทดแทนคนละ 200 บาท ต่อวันนั้น จะมีผลถึงผู้ถูกลงโทษทุกคน แม้ว่าผู้ถูกลงโทษคนใดคนหนึ่งจะได้ถึงแก่ความตายไปก่อนมีคำสั่งพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษก็ตาม ผู้ถูกลงโทษนั้น ยังคงมีสิทธิได้รับค่าทดแทนส่วนนี้ด้วย

ส่วนมาตรา 21 ของพ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ผู้เขียนได้ขอแก้ไขเป็น

ข้อ... การกำหนดค่าทดแทนให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ค่าทดแทนการถูก ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการค่าแรงขั้นต่ำที่กระทรวงแรงงานกำหนดโดยให้เท่ากับอัตราขั้นต่ำของกรุงเทพมหานครและประกาศเป็นราชกิจจานุเบกษาแล้ว

(2) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้โทษลงโทษหากเป็นผลโดยตรงจากการถูกลงทัณฑ์ทางวินัย

(3) ค่าทดแทนในกรณีและผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกลงทัณฑ์ทางวินัย จำนวนที่ไม่เกินที่กำหนดไว้ในระหว่างถูกลงทัณฑ์ทางวินัย

ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎ ก.ตร เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

คณะกรรมการการอาจกำหนดให้ผู้ถูกลงโทษได้รับค่าทดแทนเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่ผู้ถูกลงโทษได้รับและโอกาสที่ผู้ถูกลงโทษจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

ความเห็นของผู้เขียนที่ขอแก้ไขมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1) ค่าทดแทนการถูก ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ตามพ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ให้คำนวณในอัตราเท่ากับการกักขังแทนค่าปรับในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30 มีจำนวนเงิน 200 บาทซึ่งผู้เขียนเห็นว่าน้อยเกินไปผู้เขียนจึงเสนอไปใหม่เป็นอัตราค่าแรงขั้นต่ำที่จะประกาศเป็นราชกิจจานุเบกษาโดยให้มีผลในวันที่ 1 มกราคม 2554 ที่ผ่านมา โดยปรับให้ขึ้นทั่วประเทศซึ่งมีค่าแรงขั้นต่ำไม่เท่ากันขึ้นเฉลี่ย

แล้ว 8-17 บาท ต่อวัน โดยยึดเอากรุงเทพมหานครเป็นหลักซึ่งอัตราค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ 206 บาทต่อวัน ได้ปรับขึ้นเป็นอัตรา 9 บาท ต่อวันรวมเป็น 215 บาท ต่อวัน²

แต่ในความคิดเห็นอีกความคิดเห็นหนึ่งเห็นว่าไม่น่าจะได้เงินทดแทนเนื่องจากผู้ถูกลงโทษเป็นข้าราชการอยู่แล้วย่อมมีสิทธิรับเงินเดือนแม้แต่มาถูกลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ก็ยังได้รับเงินเดือนไม่น่าจะได้รับในส่วนนี้อีก

ด้วยความเคารพในความคิดเห็นนี้ ผู้เขียนกลับไม่เห็นด้วยเนื่องจากเงินเดือนเป็นสิทธิที่ได้รับเป็นประจำอยู่แล้วตามสิทธิของข้าราชการทั่วไป ในกรณีที่เขาถูกลงโทษทัณฑ์กรรม กักขัง

กักขัง ถือว่าเขาถูกลิดรอน สิทธิเสรีภาพโดยไม่เป็นธรรม สดข.ควรจะชดเชยจะอ้างว่าผู้ถูกลงโทษได้รับเงินเดือนอยู่แล้วหาได้ไม่

ส่วนที่ผู้เขียนให้เงินทดแทนเท่ากันคือ 215 บาทต่อวันในขณะที่แม้ว่าถูกลงโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง นั้นเพราะว่า งานทัณฑ์กรรมในปัจจุบันแทบไม่มีเหลืออยู่แล้ว ส่วนใหญ่ก็นำตัวมา กักขังหรือกักขัง ไว้ ผู้เขียนจึงให้น้ำหนักไว้เท่ากัน

2) ส่วนค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ³ จะต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าเสียหายอย่างไร หรือกระทบกระเทือนต่อสภาพร่างกายและจิตใจอย่างไร แต่ต้องเป็นผลโดยตรงจากการที่ถูกลงโทษนั้นด้วย โดยหลักแล้วจะกำหนด เป็นระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎ ก.ตร.วงเงินไว้แน่นอนจะชดใช้ให้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท

3) ค่าทดแทนในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตายและความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกลงโทษทางวินัย จำนวนที่ไม่เกินที่กำหนดไว้ในระหว่างถูกลงโทษทางวินัย โดยหลักจะต้องกำหนดไว้ เป็น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎ ก.ตร. ดังนี้

- (1) ค่าทดแทนให้จ่ายเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท(หนึ่งแสนบาทถ้วน)
- (2) ค่าจัดการศพให้จ่ายเป็นเงินจำนวน 20,000 บาท (สองหมื่นบาท)
- (3) ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูให้จ่ายเป็นเงินจำนวน 30,000 บาท(สามหมื่นบาท)

บาท)

(4) ค่าเสียหายอื่นนอกจาก (1) (2) และ (3) ให้จ่ายเป็นตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควรแต่ไม่เกิน 30,000 บาท (สามหมื่นบาท)

² ประกาศปรับค่าจ้างขั้นต่ำมีผล 1 มกราคม 2554 (2554) เอกสารออนไลน์ แหล่งที่มา

www.thaiseobord.com/index.php ค้นคืนเมื่อ 23 มีนาคม 2554

³ ได้กล่าวไว้แล้วในเอกสารบทที่ 2 หัวข้อ 3.2 หน้า 43-46

แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือคณะกรรมการพิจารณาค่าเสียหายในการดำเนินการทางวินัย อาจกำหนดให้ผู้ถูกลงโทษได้รับค่าทดแทนเพียงใดหรือไม่ก็ได้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่ผู้ถูกลงโทษได้รับและโอกาสที่ผู้ถูกลงโทษจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

1.7 หมวด 6 การยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ และการอุทธรณ์

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 22, 23 ดังนี้

มาตรา 22 ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือ ค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงาน ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำ ความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี

มาตรา 23 ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้แทน โดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย จำเลยหรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณีอาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทนหรือ ค่าใช้จ่ายแทนได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 24 หลักเกณฑ์วิธีการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 25 ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจได้สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเองหรืออาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้”

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้หลักเกณฑ์นี้ไว้ควรเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ข้อ...ให้ผู้เสียหาย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับทดแทน ตามกฎ ก.ตร.นี้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงาน ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิดคำสั่งพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้ถูกลงโทษมิได้เป็นผู้กระทำผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี

ข้อ...ในกรณีที่ผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ หรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณีอาจยื่นคำขอรับค่าทดแทนได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ...หลักเกณฑ์วิธีการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.ตร.

ข้อ...ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.ตร.ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ ก.ตร.เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงาน ก.ตร.

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ก.ตร.มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเองหรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้

สำหรับการแก้ไขนั้นผู้เขียนมีความคิดเห็นดังนี้

การยื่นคำขอนั้น บุคคลที่มีสิทธิยื่นคำขอหมายถึงผู้เสียหาย ทายาท แล้วแต่กรณี โดยบุคคลเหล่านั้นจะต้องยื่นคำขอด้วยตนเอง และต้องยื่นในระยะเวลาภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิดคำสั่งพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้ถูกลงโทษมิได้เป็นผู้กระทำผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี

การยื่นคำขอแทนก็ทำได้โดยเฉพาะกรณี เช่นผู้อนุบาล กรณีที่ผู้มิสิทธิยื่นคำขอเป็นผู้ไร้ความสามารถ ผู้ไร้ความสามารถคือบุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีภริยา หรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือกรณีผู้ที่มีสิทธิยื่นคำขอมิเหตุจำเป็น เช่น เจ็บป่วย เป็นคนสูงอายุ หรือทุพพลภาพ เดินทางไปต่างประเทศ ฯลฯ

บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือ หมายถึงบุคคลธรรมดา ซึ่งได้รับการมอบหมายแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษร และลงลายมือชื่อผู้แต่งตั้งและผู้ได้รับการแต่งตั้งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายต้องยินยอม

การยื่นอุทธรณ์ หมายถึงการที่ผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาทดแทนในการดำเนินการทางวินัย จึงได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.ตร.ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย การอุทธรณ์ไม่ได้มีข้อจำกัดใด ๆ ห้ามไว้ฉะนั้นเมื่อผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัย

ของคณะกรรมการไม่ว่ากรณีใด ๆ ย่อมใช้สิทธิอุทธรณ์ได้เสมอ และกฎ ก.ตร.นี้ยังกำหนดไว้ว่าคำวินิจฉัยของ ก.ตร.เป็นประการใด ย่อมเป็นที่สุดเพียงนั้น อุทธรณ์ต่อไม่ได้แล้ว

1.8 หมวด 7 พนักงานเจ้าหน้าที่

พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 26,27 ดังนี้

มาตรา 26 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) สอบปากคำผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามคำขอ

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา 27 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ผู้เขียนเห็นว่าตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ยังมีได้หลักเกณฑ์นี้ไว้ควรเพิ่มเติมไว้ดังนี้

ข้อ....ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎ ก.ตร.นี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) สอบปากคำผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามคำขอ

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นของหน่วยราชการต่าง ๆ ใน สตช.มาเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ.... ผู้ใดยื่นคำขอค่าทดแทน โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือผู้ที่ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งหนังสือตอบหนังสือสอบถาม ตามคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนในการดำเนินการทางวินัยถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าเจ้าพนักงานต้องมีอำนาจที่จะสอบปากคำผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามคำขอ การสอบปากคำบุคคลต้องมีการบันทึกลงในสำนวนอันเป็นหนังสือหรือเอกสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำขึ้น การบันทึกถ้อยคำเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้อ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังด้วยหรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ การบันทึกถ้อยคำต้องลงลายมือชื่อผู้ยื่นคำขอและลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหลักฐาน และถ้าหากบันทึกถ้อยคำมีหลายหน้าเพราะเนื้อหาข้อเท็จจริงมีมาก ก็ต้องกระทำการลงลายมือชื่อบุคคลดังกล่าวทุกหน้ากระดาษบันทึก

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารให้ได้ แต่ถ้าเห็นว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้วก็อาจไม่มีความจำเป็นต้องเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารได้

ส่วนการที่ผู้ยื่นคำขอคำทดแทน โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือผู้ที่ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งหนังสือตอบหนังสือสอบถาม ตามคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาคำทดแทนในการดำเนินการทางวินัยถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยเพื่อต้องการให้หน่วยราชการที่ขึ้นตรงต่อ สตช.ให้ความร่วมมือต่อคณะกรรมการ หากไม่ให้ความร่วมมือก็จะถือว่าผิดวินัยและถูกดำเนินการทางวินัยได้เช่นกัน

1.9 การแก้ไขการตกเป็นพับไป

กฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ข้อ 3,4 บัญญัติไว้ว่า

“ข้อ 3 การเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลงหรืองดโทษ หรือยกโทษคำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันพับไป ทั้งนี้ให้ผู้ถูกสั่งลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ 5”

ข้อ 4 การเพิ่มโทษในสถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษในสถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่เบาลง ให้อัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันพับไป ทั้งนี้สำหรับการลดอัตราโทษให้ผู้ถูกสั่งลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ 5”

ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะเพิ่มเติมกฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ดังนี้

ข้อ ...คำสั่งลงโทษเดิมและอัตราโทษส่วนที่เกินและตกเป็นพับไปตาม ข้อ 4 ข้อ 5 นั้น หากเกิดความเสียหายผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าทดแทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.นี้

เหตุผลที่ต้องเพิ่มเติมข้อนี้ขึ้นมา ก็เพื่อเป็นกุญแจที่จะไขเข้าไปสู่ขั้นตอนหรือกระบวนการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังได้ ส่วนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็คือสิ่งที่ต้องเพิ่มเติมเข้าไปใน กฎ ก.ตร.นี้ซึ่งได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว

ที่กล่าวมาในข้างต้นอาจสรุปได้ว่าจะต้องมีการแก้ไขในกฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ซึ่งได้นำมาเปรียบเทียบกับกับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 ในประเด็นที่ต้องการแก้ไขในส่วนต่างๆ เช่น คำนิยามบททั่วไป คณะกรรมการพิจารณาคำทดแทนการดำเนินการทางวินัย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และสำนักงานช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย การจ่ายค่าชดเชย

ผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย การยื่นคำขอและการพิจารณาคำขอและการอุทธรณ์ พนักงาน
เจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายรายละเอียดไว้พอสมควรแล้วถึงเหตุผลและความจำเป็นในการแก้ไข

สำหรับบทต่อไปซึ่งเป็นบทที่ 7 และเป็นบทสุดท้ายผู้เขียนได้กล่าวสรุปไว้ถึงปัญหา
อุปสรรคและข้อขัดข้องพร้อมทั้งเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไขกฎ ก.ตร. ว่าด้วยว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547
เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปรับปรุง

จากการศึกษาถึงปัญหาการเสียหายผู้ถูกลงโทษทางวินัย กรณีถูกทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ในบทก่อนๆ ที่ผ่านมา ตั้งแต่แนวความคิดว่าด้วยวินัยตำรวจ ฐานความผิด กระบวนการพิจารณาทางวินัย การลงโทษ การอุทธรณ์ แนวความคิดเรื่องการคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้เสียหายและเหยื่ออาชญากรรม ความเสียหาย การคุ้มครองผู้เสียหายตามหลักปฎิญาสาทกล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน สิทธิของเหยื่ออาชญากรรมตามปฎิญาสาทสหประชาชาติ แนวคิดในการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และระบบการเสียหายเหยื่ออาชญากรรม รวมทั้งแนวคิดและวัฒนาการในประเทศไทย

เห็นได้ว่า เดิมข้าราชการตำรวจเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่งต่อมาปี พ.ศ.2521 ได้มีการบัญญัติ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2521 ทำให้ข้าราชการตำรวจไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนอีกต่อไป ทำให้การบริหารงานบุคคลของกรมตำรวจเป็นไปโดยอิสระและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ต่อมาได้มีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตราพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ขึ้น โดยให้มีกรรมาธิการ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตำรวจทั้งหมดรวม 17 พระราชบัญญัติ และรวมการบริหารงานบุคคล การจัดโครงสร้างการดำเนินการทางวินัยมาอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด โดยบรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ คำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทนภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

แต่อย่างไรก็ตาม ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปสังคมเริ่มมีความตระหนักและความตื่นตัวในเรื่องของกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการเสียหายความเสียหายแก่ผู้ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและผู้เสียหายที่ต้องตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมอย่างกว้างขวาง จนได้มีการบัญญัติหลักการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา พ.ศ.2544 ขึ้นเพื่อ

เสียหายความเสียหายแก่ผู้เสียหายและจำเลยผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญา ซึ่งในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนดังกล่าวยังคงได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับพุทธศักราช 2550 ไว้ด้วย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็เช่นกันที่ได้มีความตระหนักในเรื่องนี้ ในปี พ.ศ.2547 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ขึ้น เพื่อรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตำรวจทั้งหลายมาอยู่ในฉบับเดียวกันรวมทั้งในเรื่องการบริหารงานบุคคล และได้มีการออก กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 เพื่อเป็นการเยียวยาข้าราชการตำรวจที่ถูกโทษทางวินัยและต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษเพื่อคืนสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ถูกลงโทษทางวินัยให้กลับคืนสู่ฐานะเดิมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนความเป็นธรรมให้กับข้าราชการตำรวจ

หลังจากได้ใช้ กฎ ก.ตร. ฉบับนี้ มาระยะหนึ่งพบว่าการเยียวยาของกฎ ก.ตร.ดังกล่าว นั้นมุ่งเน้นในโทษทางวินัยเฉพาะ ตัดเงินเดือน ปลดออก ไล่ออก ยังไม่ครอบคลุมถึงโทษที่กระทบ ต่อเนื้อตัวร่างกาย ที่กฎ ก.ตร. นี้กำหนดให้ตกเป็น “**พับไป**” ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลาย ประการที่ทำให้การเยียวยาข้าราชการตำรวจที่ถูกลงโทษทางวินัย กรณีทัณฑ์กรรม กักขัง และต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ยกโทษ ยังไม่ได้รับการเยียวยาที่เหมาะสมและเป็นธรรม จึงมีการพยายามที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของข้าราชการตำรวจในปัจจุบัน จาก การศึกษาพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญหลายประการในการแก้ไข ปรับปรุง กฎ ก.ตร. ว่า ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ดังต่อไปนี้

1.1 บทสรุปปัญหาและอุปสรรคในการปรับปรุงแก้ไข

1.1.1 การขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่ง เดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 อาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2550 เนื่องจากกฎ ก.ตร. นี้ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้ อย่างชัดเจนแล้วและ กฎ ก.ตร. ฉบับนี้มีได้อยู่ในหลักการปณิญาสาเกล้าว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ มติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ที่ 40/34 ของการประชุมใหญ่สหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกัน อาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ครั้งที่ 7 ประจำปี ค.ศ. 1985 ได้รับการปณิญาว่าด้วย หลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบตามที่กล่าวไว้แล้ว ในบทที่ 3

1.1.2 ไม่มีกำหนดเป็นนโยบายหลัก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ ก.ตร.ยังมีได้มีนโยบายการเยียวยาผู้ล้งโทษทางวินัยกรณีโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง อย่างจริงจัง โดยสังเกตจาก กฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. 2547 ที่มุ่งเน้นเยียวยาเฉพาะผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่เป็นโทษ ตัดเงินเดือน ปลดออก ไล่ออกเท่านั้น และทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังคงใช้คำว่า **“ตกเป็นพับไป”** เพื่อตัดสิทธิประโยชน์ของข้าราชการตำรวจ

1.1.3 ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

ยังไม่มีหน่วยงานในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้ามารับผิดชอบในเรื่องการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยโดยเฉพาะในเรื่องของหน่วยงานที่รับผิดชอบในขณะที่ยังมีปัญหาอยู่เนื่องจาก สตช.เป็นหน่วยงานที่ใหญ่โตมีกำลังกระจายอยู่เกือบทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็นกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 ซึ่งเป็นส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กองบัญชาการในส่วนบังคับบัญชา กองบัญชาการในส่วนสนับสนุนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ส่วนการศึกษา ส่วนบริการ และส่วนอื่นๆ ด้วยความหลากหลายในโครงสร้าง เรื่องการเยียวยานี้ จึงยังไม่มีหน่วยใดรับผิดชอบที่จะดำเนินการ เช่น กำลังที่อยู่ต่างจังหวัด ตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ หรือแม้แต่ตำรวจตระเวนชายแดน หากเป็นเรื่องที่ต้องเยียวยาผู้ถูกลงโทษจะหน่วยใดดำเนินการ

1.1.4 การขาดแคลนงบประมาณ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติขาดแคลนในเรื่องงบประมาณที่จะใช้ในการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัย งบประมาณส่วนใหญ่ต้องทุ่มเทให้กับฝ่ายป้องกันปราบปรามและสนับสนุนงานป้องกันปราบปรามเป็นหลักทำให้งบประมาณมีน้อยในการที่นำงบประมาณมาใช้กับการเยียวยาผู้ถูกลงโทษนั้นควรเป็นงบประมาณจากส่วนใด จะได้มาจากแต่ละกองบัญชาการ หรือให้ส่วนกลางดำเนินการก็ยังเป็นปัญหาอยู่ที่จะบริหารจัดการต่อไป

1.1.5 รูปแบบการเยียวยา

ปัญหาการเยียวยาในเรื่องความเสียหายนั้นจะใช้รูปแบบใดเนื่องจากการเยียวยามีหลายรูปแบบด้วยกันอาจจะเป็นการจ่ายเงินชดเชยความเสียหาย เช่นเดียวกันกับ พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 หรือการเยียวยาโดยการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกลงโทษในเรื่องอื่นที่จำเป็นเร่งด่วนในขณะที่ถูกลงโทษทางวินัย หรือเพื่อให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยสามารถกลับสู่วิถีชีวิตปกติต่อมาจากหลังเหตุการณ์อันเลวร้าย หรือเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสียหาย

1.1.6 ลักษณะความเสียหาย

ลักษณะความเสียหายของผู้ลงโทษควรจะได้รับ การชดเชยนั้นควรจะเป็นอย่างไร ความเสียหายที่ผู้ถูกลงโทษเสียหายจากการที่ถูกลงโทษทางทัณฑ์กรรม กักขัง หรือกักขังนี้ ควรครอบคลุมถึงความเสียหายที่คำนวณเป็นเงินได้ เช่น ค่าเครื่องมือและค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนสถานที่อยู่อาศัยเท่านั้นหรือไม่ หรือให้ครอบคลุมไปถึงค่าความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น ความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ ความเสียหายต่อสมรรถภาพทางเพศ ฯลฯ หรือไม่อย่างไร

1.1.7 จำนวนเงินการชดเชย

หากเป็นการชดเชยด้วยเงินก็จะเป็นปัญหาว่าจะชดเชยเป็นเงินเท่าใดเพราะผู้ถูกกล่าวหาแต่ละคนมีความเสียหายไม่เท่ากันและค่าเสียหายนั้นบางอย่างไม่สามารถจะตีราคาเป็นเงินได้เช่น ค่าเสียหายเนื่องจากถูกทำร้ายด้านจิตใจ ควรจะจ่ายรายเท่าใด เพื่อเกิดความเหมาะสมและเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจะกำหนดวงเงินไว้เลยหรือไม่ เพื่อให้เพียงพอกับงบประมาณที่ได้รับ

1.1.8 เป็นผู้เสียหายทางนิตินัย

ผู้ถูกลงโทษจะต้องเป็นผู้เสียหายทางนิตินัยหรือไม่ก็จะต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำผิดด้วยหรือไม่อย่างไร บางครั้งการที่มีคำสั่ง ลดโทษ หรือลดโทษ ยกโทษ ให้กับผู้ถูกลงโทษก็ไม่ได้หมายความว่า ผู้ถูกลงโทษเป็นผู้บริสุทธิ์เสมอไป

1.1.9 การตกทอดของสิทธิ

สิทธิผู้ถูกลงโทษทางวินัยนี้ อาจจะตกทอดไปสู่ทายาทได้หรือไม่หรือจะจำกัดแค่ตัวบุคคลที่ถูกลงโทษ หรือผู้ที่มีอำนาจสามารถจัดการแทนได้ เช่น ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิที่จะรับการชดเชยจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่ต่อมาผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตาย สิทธิที่จะได้รับการชดเชยอันนี้ตกสู่ทายาทหรือไม่

1.1.10 สิทธิในการไต่เบี่ย

กรณีผู้สั่งลงโทษทางวินัยที่ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ถูกต้องเป็นธรรมนั้น ควรจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ถูกลงโทษหรือไม่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความระมัดระวังในการทำสำนวนการสอบสวนคดีวินัยทุกระดับ ให้มีส่วนรับผิดชอบด้วยเมื่อทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติเยียวยาผู้ถูกลงโทษไปแล้วก็สามารถไต่เบี่ยเอากับเจ้าหน้าที่ได้

1.1.11 การเข้มงวดในการลงทัณฑ์ทางวินัย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่เข้มงวดในเรื่องการลงโทษทางวินัยในโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง ส่วนใหญ่จะไม่เป็นการลงโทษจริงจัง เป็นเรื่องทางเอกสารเป็นส่วน

ใหญ่ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ผู้ถูกลงโทษไม่รู้สึกว่าตนเองได้รับความเสียหายอย่างไร และไม่ตั้งใจที่จะมาเรียกร้องเอาค่าทดแทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือใช้สิทธิตามกฎหมายอื่น

1.2 ข้อเสนอแนะ

1.2.1 การกำหนดเป็นนโยบายหลัก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ ก.ตร.ต้องกำหนดให้มีนโยบายการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยกรณีโทษทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังและต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ อย่างจริงจัง เพื่อให้ครอบครัวทางวินัยทั้ง 7 สถานตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 82

1.2.2 การจัดตั้งกองทุนเยียวยา

ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องจัดตั้ง “กองทุนเยียวยาผู้ถูกลงโทษทัณฑ์ทางวินัย” โดยมีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือด้านการเงินของผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเงินส่วนนี้จะมาจาก เงินอุดหนุนจากรัฐบาล และเงินค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก เฉพาะส่วนที่จะต้องส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน ซึ่งในรอบปีงบประมาณต้องไม่เกิน 50 ล้านบาท หากปีใดเงินมากเกินไปให้ส่วนที่เหลือตกเป็นของแผ่นดิน

1.2.3 การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบ

ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องกำหนดหน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวเรื่องการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทัณฑ์ทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขึ้น ดังนี้

- 1) กำหนดให้มีคณะกรรมการ ในการพิจารณาค่าทดแทนผู้ถูกดำเนินการทางวินัยและกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
- 2) กำหนดให้มีสำนักงาน ในช่วยเหลือผู้ถูกลงโทษทางวินัยและกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
- 3) กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ เป็นผู้ดำเนินการและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ตามกฎหมาย
- 4) กำหนดหลักเกณฑ์ ในการเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยกรณีโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังและต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ

1.2.4 รูปแบบการเยียวยา

ทาง สตช.อาจกำหนดให้มีการเยียวยาได้ 2 รูปแบบคือ อาจจะเป็นการจ่ายเงินชดเชยความเสียหาย เช่นเดียวกันกับ พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 หรือการเยียวยาโดยการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ซึ่งเป็น

การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกล่วงโทษในเรื่องอื่นที่จำเป็นเร่งด่วนในขณะที่ถูกล่วงโทษทางวินัย หรือ เพื่อให้ผู้ถูกล่วงโทษทางวินัยสามารถกลับสู่วิถีชีวิตปกติต่อมาภายหลังเหตุการณ์อันเลวร้าย หรือเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้เสียหาย

1.2.5 ลักษณะความเสียหาย

ลักษณะของความเสียหายที่จะเยียวยาความเสียหายที่ผู้ถูกล่วงโทษเสียหาย จากการที่ถูกล่วงโทษทางทัณฑ์กรรม กักขัง หรือกักขังนี้ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือความเสียหายที่คำนวณเป็นเงินได้ เช่น ค่าเครื่องมือและค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนสถานที่อยู่อาศัยเท่านั้นหรือไม่ครอบคลุมไปถึงค่าความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น ความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ

1.2.6 การกำหนดจำนวนเงิน

ต้องกำหนดวงเงินรับผิดชอบเป็นกรอบในการพิจารณาจ่ายเงินทดแทนและยังกำหนดให้มีสิทธิในการวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนผู้ถูกดำเนินทางวินัยซึ่งเป็นที่เลือกของคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนผู้ถูกล่วงโทษทางวินัยว่าจะจ่ายเป็นเงินเท่าใดก็ได้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่ผู้ถูกล่วงโทษได้รับและโอกาสที่ผู้ถูกล่วงโทษจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

1.2.7 เป็นผู้เสียหายทางนิตินัย

ผู้ถูกล่วงโทษจะต้องเป็นผู้เสียหายทางนิตินัยคือการที่ได้รับการพิจารณาที่เป็นเหตุผลของการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษเนื่องจากว่าผู้ถูกล่วงโทษไม่ได้กระทำความผิด หรือการกระทำของผู้ถูกล่วงโทษไม่เป็นความผิดและจะต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ไม่รวมถึงการได้รับอภัยโทษหรือนิรโทษกรรม และบางครั้งการที่มีคำสั่ง ลดโทษ หรือลดโทษ ยกโทษ ให้กับผู้ถูกล่วงโทษก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ถูกล่วงโทษเป็นผู้บริสุทธิ์เสมอไป

1.2.8 การตกทอดของสิทธิ

สิทธิผู้ถูกล่วงโทษทางวินัยนี้ อาจจะตกทอดไปสู่ทายาทได้ หรือผู้ที่มีอำนาจสามารถจัดการแทนได้ เช่นผู้ถูกล่วงโทษมีสิทธิที่จะรับการชดเชยจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่ต่อมาผู้ถูกล่วงโทษถึงแก่ความตาย สิทธิที่จะได้รับการชดเชยอันนี้ตกสู่ทายาท

1.2.9 สิทธิในการไต่เบียด

กรณีผู้ส่งลงโทษทางวินัยที่ดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ถูกต้องเป็นธรรมดาไม่ควรจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ถูกล่วงโทษเพราะเนื่องจากให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยแล้ว ผู้ส่งลงโทษจะไม่กล้าดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดทางวินัยได้ เพราะเกรงว่าจะถูกฟ้อง ทำให้เกิดความเสียหายในด้านการรักษาวินัยของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.2.10 ระยะเวลาในการยื่นคำขอและการอุทธรณ์

สิทธิในการยื่นคำขอและการอุทธรณ์ ผู้ถูกลงโทษต้องยื่นขอรับเงินค่าทดแทนภายในกรอบแห่งระยะเวลา เมื่อผู้ถูกลงโทษไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณา ค่าทดแทนในการดำเนินการทางวินัย จึงได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.ตร. ในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และหากไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนผู้ถูกลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย ก.ตร. นี้ยังกำหนดไว้ว่าคำวินิจฉัยของ ก.ตร. เป็นประการใด ย่อมเป็นที่สุดเพียงนั้น อุทธรณ์ต่อไปไม่ได้แล้ว

1.2.11 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1) การปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ในเรื่องการจัดตั้งกองทุน ที่มาของเงินกองทุน คณะกรรมการบริหารกองทุนและอำนาจหน้าที่ การกำหนดวิธีการกำกับดูแลตรวจสอบกองทุน สำหรับเรื่องนี้ไม่ได้อยู่ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้เขียนจึงขอเข้าไปศึกษาในประเด็นอื่นต่อไป

2) การปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎ ก.ตร. จะต้องมีการแก้ไขกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. 2547 ดังนี้

(1) แก้ไข ข้อ 3 และ ข้อ 4 ของกฎ ก.ตร. นี้เป็น

ข้อ คำสั่งลงโทษเดิมและอัตราโทษส่วนที่เกินและตกเป็นพับไป ตาม ข้อ 4 ข้อ 5 นั้น หากเกิดความเสียหายผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าทดแทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.ตร. นี้

(2) เพิ่มเติม กฎ ก.ตร. นี้ คือ

ก. คำนิยาม

ผู้เสียหาย หมายความว่า ผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยโทษ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจ และสิทธิประโยชน์ทางราชการ ต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ โดยตนเองมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด

ค่าทดแทน หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือสิทธิทางราชการ และประโยชน์อื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับเนื่องจากการถูกลงโทษทางวินัย ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขังและต่อมาได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษ โดยตนเองมิได้เป็นผู้กระทำผิดหรือการกระทำ ของตนเองไม่เป็นความผิด

เงิน หมายถึง ธนบัตรที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

ทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุที่อาจมีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างก็ได้ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ เช่นสิทธิในชื่อเสียง

สิทธิทางราชการ หมายถึง สิทธิที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับตามปกติที่ยังไม่ได้ถูกดำเนินการทางวินัย เช่น เบี้ยเลี้ยง เงินเดือน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ

ประโยชน์อื่นใด หมายถึง การที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับบริการพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใดจากทางราชการ เช่น ให้ลาพักผ่อนเป็นกรณีพิเศษ หรือ รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจฟรีจากราชการ

การพิจารณาให้ยกโทษ หมายถึง ในการพิจารณาคดีต้องฟังได้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้กระทำผิดหรือการกระทำของตนเองไม่เป็นความผิด ฉะนั้นหากยกโทษในกรณีอื่นก็มิได้สิทธิรับค่าทดแทน

สำนักงาน หมายความว่า สำนักงาน ก.ตร.ที่แบ่งส่วนหนึ่งเป็นงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้แก่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ทำหน้าที่รับคำขอเสนอความเห็น ขอรับทราบข้อเท็จจริง เก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ระบุในกฎ ก.ตร.

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะ ก.ตร.หรืออนุกรรมการ ก.ตร.ซึ่งจะเป็นคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย จะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน โดยคณะ ก.ตร.เป็นผู้แต่งตั้ง

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ที่คณะ ก.ตร.แต่งตั้งให้ปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.นี้

ข. บททั่วไป

ข้อ ...การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามกฎหมาย ก.ตร.นี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายพึงได้ตามกฎหมายอื่น

ค. คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย

ข้อ.... ให้คณะกรรมการบริหารงานตำรวจ (ก.ตร.) เป็น “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย” โดยมีประธาน ก.ตร.เป็นประธานจะต้องประกอบด้วยตัวแทนของสำนักงานงบประมาณและการเงิน และยังมีผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนห้าคนเป็นกรรมการในจำนวนนี้ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน โดยคณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ก.ตร.เป็นเลขานุการและอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคนก็ได้”

ข้อ.... คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาอนุมัติค่าทดแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้

(2) เสนอความเห็นต่อ ก.ตร.เกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองของผู้เสียหาย ในการดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการออกกฎ ก.ตร. ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการตาม กฎ ก.ตร.นี้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.นี้ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม ข้อนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติแทนได้

ง. สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย

ข้อให้จัดตั้งสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินการผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัยในสำนักงาน ก.ตร. และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามกฎ ก.ตร.นี้

(2) รับคำขอรับค่าทดแทนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(3) ประสานกับหน่วยราชการอื่นหรือบุคคลใด ๆ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าทดแทน

(4) เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าทดแทน

(5) กระทำกิจตามที่ ก.ตร. คณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการมอบหมาย

จ. การจ่ายค่าทดแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย

ข้อ..... ผู้เสียหายที่มีสิทธิได้ค่าทดแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้ ต้อง

(1) เป็นผู้ถูกลงโทษ ทัณฑ์กรรม กักขาม กักขัง ในการ
ดำเนินการทางวินัย

(2) ผู้ถูกลงโทษให้การปฏิเสธและถูกลงโทษทางวินัยไปแล้ว
ต่อมาได้ใช้สิทธิอุทธรณ์

(3) ผู้ถูกลงโทษได้รับการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษโดย
ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า ผู้ถูกลงโทษมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของผู้ถูกลงโทษไม่
เป็นความผิดและไม่มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการกระทำผิดแต่อย่างใด

ในคดีที่มีผู้ถูกลงโทษหลายคน ผู้ถูกลงโทษคนใดถึงแก่ความ
ตายก่อนมีการพิจารณาให้ยกอุทธรณ์และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนที่ยังคงมีชีวิตอยู่
ถ้าเป็นเหตุในลักษณะคดีผู้ถูกลงโทษที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนตาม กฎ ก.ตร.นี้

ข้อ.... การกำหนดค่าทดแทนให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ค่าทดแทนการถูก ทัณฑ์กรรม กักขาม กักขัง ให้คำนวณ
จากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการค่าแรงขั้นต่ำที่กระทรวงแรงงานกำหนด
โดยให้เท่ากับอัตราขั้นต่ำของกรุงเทพมหานครและประกาศเป็นราชกิจจานุเบกษาแล้ว

(2) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้โทษ
ลงโทษหากเป็นผลโดยตรงจากการถูกลงโทษทัณฑ์ทางวินัย

(3) ค่าทดแทนในกรณีที่มีผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตายและความ
ตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกลงโทษทัณฑ์ทางวินัย จำนวนที่ไม่เกินที่กำหนดไว้ในระหว่างถูกลง
โทษทัณฑ์ทางวินัย

ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎ ก.ตร
เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

คณะกรรมการการอาจกำหนดให้ผู้ถูกลงโทษได้รับค่าทดแทน
เพียงใดหรือไม่ก็ได้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่ผู้ถูกลงโทษได้รับและ โอกาสที่
ผู้ถูกลงโทษจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

ข้อ.... ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจตาม ข้อ...(2)
จะต้องพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าเสียหายอย่างไร หรือกระทบกระเทือนต่อสภาพร่างกายและจิตใจอย่างไร
แต่ต้องเป็นผลโดยตรงจากการที่ถูกลงโทษนั้นด้วย จะชดใช้ให้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท

ข้อ....ค่าทดแทนในกรณีที่มีผู้ถูกลงโทษถึงแก่ความตายและ
ความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกลงโทษทัณฑ์ทางวินัยตามข้อ...(3) จะชดใช้ให้ดังนี้

- (1) ค่าทดแทนให้จ่ายเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท(หนึ่งแสนบาทถ้วน)
- (2) ค่าจัดการศพให้จ่ายเป็นเงินจำนวน 20,000 บาท (สองหมื่นบาท)
- (3) ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูให้จ่ายเป็นเงินจำนวน 30,000 บาท (สามหมื่นบาท)
- (4) ค่าเสียหายอื่นนอกจาก (1) (2) และ (3) ให้จ่ายเป็นตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควรแต่ไม่เกิน 30,000 บาท (สามหมื่นบาท)

ฉ. การยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ และการอุทธรณ์

ข้อ....ให้ผู้เสียหาย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับทดแทน ตามกฎ ก.ตร.นี้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงาน ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิดคำสั่งพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกโทษเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าผู้ถูกลงโทษมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี

ข้อ....ในกรณีที่ผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ หรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานสามี หรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณีอาจยื่นคำขอรับค่าทดแทนได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ.... หลักเกณฑ์วิธีการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.ตร.

ข้อ.... ในกรณีผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.ตร.ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ ก.ตร.เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงาน ก.ตร.

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ก.ตร.มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเองหรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้

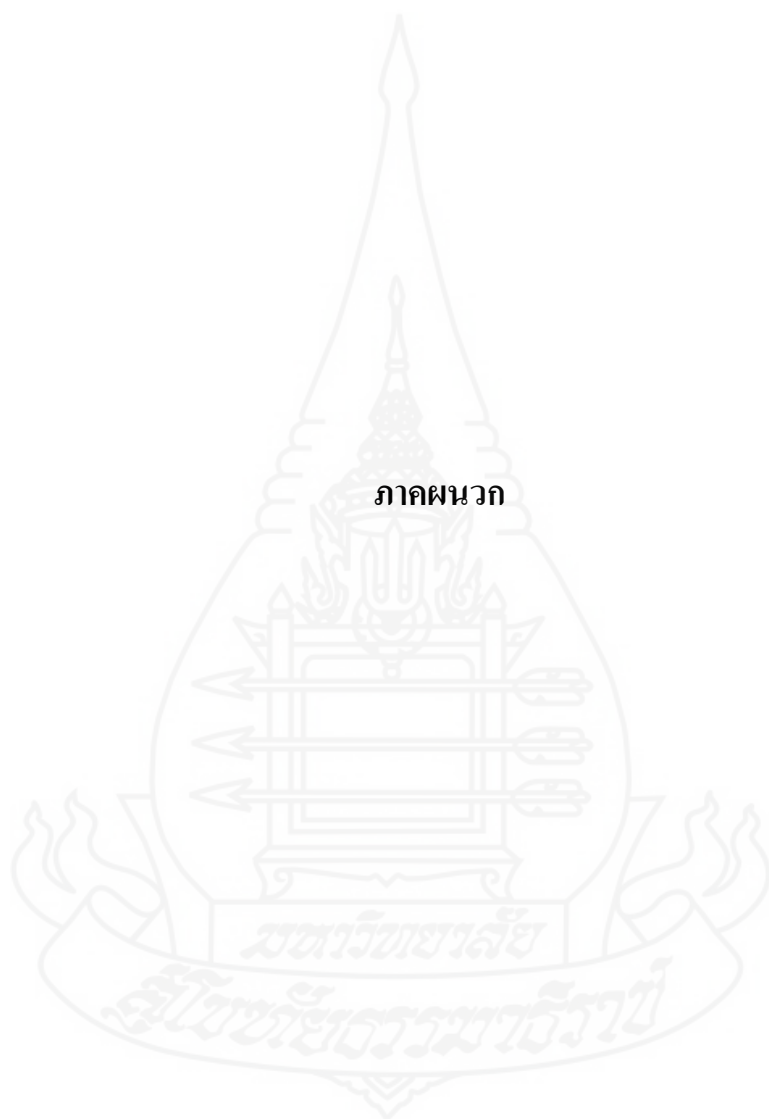
จากการที่ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในบทก่อน ๆ ส่วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหา แต่ที่สำคัญที่สุดคงเป็นเรื่องความจริงใจที่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจะมีมอบให้กับข้าราชการตำรวจทุกคน ยอมรับใน

สิ่งที่ถูกต้อง อย่างมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยเพราะมีการสมยอมกันระหว่างผู้ส่งลงโทษและผู้ถูกลงโทษ อันเป็นวิสัยธรรมดาของข้าราชการตำรวจโดยทั่วไปอยู่แล้ว เมื่อผู้ถูกลงโทษพอใจแล้วถึงแม้จะไม่ได้รับเยียวยา แต่ก็ไม่มีใครจะสนใจต่อผู้ในความถูกต้องและเป็นธรรมเพื่อให้ได้สิทธิที่เสียไป กลับคืนมา อันทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องตกอยู่ในวังวนแห่งความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีความจบสิ้น

แต่อย่างไรก็ดี จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นอาจสรุปได้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องกำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างจริงจังพร้อมทั้งให้มีการดำเนินการแก้ไข พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ในเรื่องการจัดตั้ง “กองทุนเยียวยาผู้ถูกลงโทษทางวินัย” และแก้ไขกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547 ให้เป็นธรรมและชัดเจนในเรื่องของ คำนิยาม บททั่วไป คณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทน การดำเนินการทางวินัย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และสำนักงานช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย พนักงานเจ้าหน้าที่ และหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนผู้เสียหายในการดำเนินการทางวินัย การยื่นคำขอและการพิจารณาค่าขอและการอุทธรณ์ต่อไป

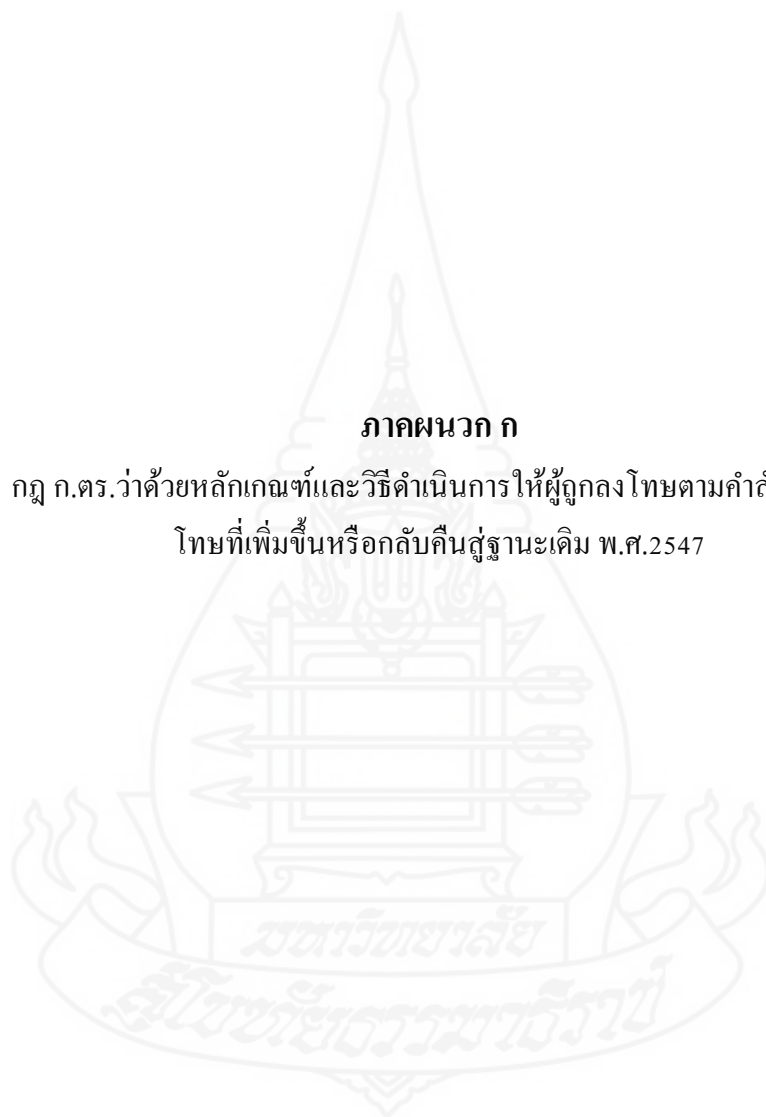

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

กฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับ
โทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ.2547

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิม
รับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม

พ.ศ.๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และมติ ก.ตร.ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗ และมติอนุกรรมการ ก.ตร.เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ในการประชุมครั้งที่ ๑๖/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๗ จึงออก กฎ ก.ตร.ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร.นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจผู้ใดไปแล้ว ภายหลังได้มีคำสั่งให้เพิ่มโทษลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ในคำสั่งดังกล่าวให้ตั้งยกเลิกคำสั่งเดิมด้วย

ข้อ ๓ การเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรือ งดโทษหรือยกโทษคำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันพับไป ทั้งนี้ให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ ๕

ข้อ ๔ การเพิ่มโทษในสถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษในสถานโทษเดิมเป็นอัตราโทษที่เบาลง ให้อัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันพับไป ทั้งนี้สำหรับการลดอัตราโทษให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ ๕

ข้อ ๕ กรณีมีคำสั่งใหม่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิม ดังนี้

(๑) กรณีคำสั่งลงโทษเดิมเป็นสาเหตุให้ต้องงดจ่ายเงินเดือน หรือไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นและอัตราเงินเดือน หรือไม่ได้รับเงินอื่นอันพึงได้ตามกฎหมายหรือระเบียบ เมื่อมีคำสั่งใหม่ให้ลดโทษ หรืองดโทษ หรือยกโทษ ให้คืนเงินเท่าที่จะได้ตามกฎหมายหรือระเบียบหากไม่มีคำสั่งลงโทษเช่นนั้น

(๒) กรณีคำสั่งลงโทษใหม่ให้ลดโทษจากคำสั่งเดิมซึ่งลงโทษกักขังหรือกักขามซึ่งผู้ถูกลงโทษได้รับโทษไปแล้วทั้งหมดหรือบางส่วน เป็นลงโทษกักขาม หรือทัณฑ์กรรม แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นสถานโทษที่เบาลง ผู้ถูกลงโทษไม่ต้องรับโทษตามคำสั่งลงโทษใหม่อีก

(๓) กรณีคำสั่งเดิมเป็นคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน

(ก) ถ้าคำสั่งใหม่ให้คงโทษ หรือยกโทษ หรือลดโทษ เป็นสถานโทษที่เบาลง ได้แก่ การลดโทษเป็นลงโทษกักขัง กักขาม ทัณฑ์ขกกรรม หรือภาคทัณฑ์ ให้คืนเงินเดือนส่วนที่ได้ตัดไปแล้วให้แก่ผู้ถูกสั่งลงโทษ

(ข) ถ้าคำสั่งลงโทษใหม่ให้ลดโทษเป็นอัตราโทษที่เบาลงในสถานโทษเดิม ให้คืนเงินเดือน ตามอัตราโทษส่วนที่เกินซึ่งได้ตัดไปแล้วให้แก่ผู้ถูกสั่งลงโทษ

(ค) ถ้าคำสั่งลงโทษใหม่ให้เพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น ได้แก่ การเพิ่มโทษเป็น ลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้คืนเงินเดือนส่วนที่ได้ตัดไปแล้วให้แก่ผู้ถูกสั่งลงโทษ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๖๖ก ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗)

ภาคผนวก ข

คำสั่งลงทัณฑ์และเปลี่ยนแปลงโทษข้าราชการตำรวจ

คำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ที่ ๓๖๖ / ๒๕๕๓

เรื่อง ลดโทษข้าราชการตำรวจ

ด้วย คาบตำรวจ พลกฤต ชะบา ผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาล
 อนุพาราม คาบตำรวจ ภิรมย์ เหล่าสิงห์ ผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลอนุพาราม
 และคาบตำรวจ วราพร ศรีสวัสดิ์ ผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลอนุพาราม มีกรณี
 ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย กรณีไม่มาปฏิบัติหน้าที่จุดตรวจด้านความมั่นคง ถนนสุขสวัสดิ์ เมื่อวันที่
 ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๖.๐๐ นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น ผลการตรวจสอบ
 ข้อเท็จจริงฟังได้เป็นที่ยุติว่า คาบตำรวจ พลกฤต ชะบา คาบตำรวจภิรมย์ เหล่าสิงห์ และคาบตำรวจ วราพร
 ศรีสวัสดิ์ กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐาน ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่
 ทางราชการ ตามมาตรา ๓๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ และ กองบังคับการ
 ตำรวจนครบาล ๘ มีคำสั่งที่ ๑๔๘ / ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงโทษกักขัง คาบตำรวจ
 พลกฤต ชะบา คาบตำรวจภิรมย์ เหล่าสิงห์ และคาบตำรวจ วราพร ศรีสวัสดิ์ ไว้มีกำหนดคนละ ๓ วัน (สาม
 วัน) ข้าราชการตำรวจทั้งสามนายจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว
 ดังนี้

๑. คาบตำรวจ พลกฤต ชะบา ได้อุทธรณ์คำสั่งประกอบรายงานชี้แจงว่า ระหว่างเดินทางไป
 ปฏิบัติหน้าที่ประสบอุบัติเหตุขบวนรถคันอื่นได้รับความเสียหาย และได้ตกลงชดใช้
 ค่าเสียหายเองโดยไม่ได้เรียกบริษัทประกันภัย เป็นเหตุให้มาปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เป็นเวลาประมาณ ๒๐ นาที
 และยอมรับผิดในความบกพร่อง พิจารณาแล้ว เห็นว่า เป็นการมาปฏิบัติหน้าที่ราชการล่าช้าเป็นเวลา
 ประมาณ ๒๐ นาที และยังไม่ปรากฏว่าเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ตามที่ กองบังคับการ
 ตำรวจนครบาล ๘ มีคำสั่งที่ ๑๔๘ / ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ลงโทษกักขัง คาบตำรวจ
 พลกฤต ชะบา ไว้มีกำหนด ๓ วัน (สามวัน) นั้น กองบัญชาการตำรวจนครบาล พิจารณาแล้ว เห็นว่า
 ยังไม่ถูกต้องเหมาะสมกับความผิด

๒. คาบตำรวจ วราพร ศรีสวัสดิ์ ได้อุทธรณ์คำสั่งประกอบรายงานชี้แจงว่า เมื่อวันที่ ๒๔
 เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ นาฬิกา ได้รับแจ้งจากมารดาว่า บิดามีอาการความดันโลหิตสูง
 จึงได้ไปดูแลบิดาที่บ้านก่อนมาปฏิบัติหน้าที่ เป็นเหตุให้มาปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เป็นเวลาประมาณ ๒๐ นาที

/ และยอมรับผิด

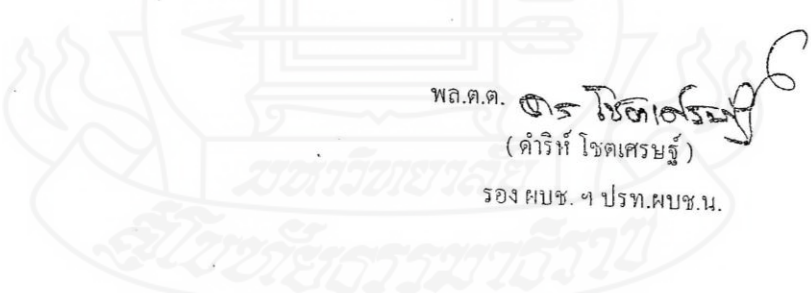
ค.ศ. วราพร ฯ ไว้มีกำหนด ๓ วัน (สามวัน) นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า ยังไม่ถูกต้องเหมาะสมกับความผิด
อุทธรณ์ข้อนี้ฟังขึ้น

๓. ค.ศ. ภิรมย์ ฯ ได้อุทธรณ์ประกอบรายงานชี้แจงว่า มีอาการมีน็ีระยะ ป่วยเป็นไข้หวัด จึงไม่
สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ในวันดังกล่าวได้ พร้อมแนบใบรับรองแพทย์ศิริราชคลินิก ลง ๒๕ เม.ย. ๒๕๕๓ มา
ประกอบการพิจารณา พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการไม่มาปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา ๑ วัน โดยอ้างเหตุเจ็บป่วย
พร้อมแนบใบรับรองแพทย์ประกอบ แต่พบว่า ใบรับรองแพทย์ฉบับดังกล่าว ออกให้ ลง ๒๕ เม.ย. ๒๕๕๓
ซึ่งอาจเป็นช่วงเวลาหลังจากออกเเวแล้ว ประกอบกับแพทย์ไม่ได้มีความเห็นว่ามีอาการจำเป็นต้องหยุดพัก
รักษาตัวแต่ประการใด นับว่ายังไม่มีความเห็นสมควร ตามที่ บก.น. ๘ มีคำสั่งที่ ๑๔๘ / ๒๕๕๓ ลง ๑๔ มิ.ย.
๒๕๕๓ ให้ลงโทษกักขังค.ศ. ภิรมย์ ฯ ไว้มีกำหนด ๓ วัน (สามวัน) นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า ถูกต้อง
เหมาะสมกับความผิดแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๑๐๕ ประกอบ
กับ กก.ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ (๒) (ข)
บข.น. จึงมีคำสั่งที่ ๓๕๓ / ๒๕๕๓ ลง ๕ ก.ย. ๒๕๕๓ ให้ลดโทษ ค.ศ. พลกฤต ฯ และ ค.ศ. วราพร ฯ
จากลงโทษกักขัง ๓ วัน (สามวัน) เป็นภาคทัณฑ์ และให้ยกเลิกการลงทัณฑ์เฉพาะส่วนของ ค.ศ. พลกฤต ฯ
และ ค.ศ. วราพร ฯ ตามคำสั่ง บก.น. ๘ ที่ ๑๔๘ / ๒๕๕๓ ลง ๑๔ มิ.ย. ๒๕๕๓ ส่วน ค.ศ. ภิรมย์ ฯ ให้เป็นไป
ตามคำสั่ง บก.น. ๘ ที่ ๑๔๘ / ๒๕๕๓ ลง ๑๔ มิ.ย. ๒๕๕๓

อนึ่ง หากผู้อุทธรณ์ประสงค์จะฟ้องโต้แย้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์นี้ ให้ทำคำฟ้องเป็น
หนังสือยื่นต่อศาลปกครองหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังศาลปกครองภายใน ๕๐ วัน นับแต่วันที่
ได้รับแจ้งหรือรับทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์

จึงแจ้งมาเพื่อทราบ พร้อมนี้ได้จัดส่งคำสั่ง บข.น. ที่ ๓๕๓ / ๒๕๕๓ ลง ๕ ก.ย. ๒๕๕๓
มาด้วยแล้ว จำนวน ๓ ชุด

เรื่องแล้วถูกต้อง

อง ผบก. ฯ พรท.ผบก.อก.	พ.ต.อ.		วันที่ ๒๙ / ๑๑ / ๕๓
กก.ผอ. ๘	พ.ต.อ.		วันที่ ๑๑ / ๑๑ / ๕๓
ว.ผอ. ๘	พ.ต.ท.		วันที่ ๑๑ / ๑๑ / ๕๓
อง ตา.ผอ. ๘	ร.ต.ท.		วันที่ ๑๑ / ๑๑ / ๕๓

ได้รับเรื่องไว้แล้ว
(ลงชื่อ)
๒๐ / ๑๑ / ๕๓

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ 476 / 2553

เรื่อง ลงโทษภาคทัณฑ์

.....

ตามคำสั่งตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 6/2553 ลงวันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2553 ลงโทษกักขัง พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง รองผู้กำกับการ (ทำหน้าที่ นายตำรวจปฏิบัติราชการพิเศษ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน สำนักงานกำลังพล) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธยา อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี, พันตำรวจโทพิเชษฐ์ แสงสง สารวัตร งานอำนวยการ สถานีตำรวจภูธรบ่อทอง จังหวัดชลบุรี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง สารวัตรจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และ ร้อยตำรวจเอก ตระกูล มงคลมหา รองสารวัตรจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองพัทธยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีกำหนดคนละ 3 วัน กรณีถูกสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 242/2552 ลงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2552 แก้ไขเพิ่มเติม ตามคำสั่งที่ 246/2552 ลงวันที่ 9 เมษายน พ.ศ.2552 ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงฟังได้เป็นที่ยุติว่า พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก รวม 3 นาย กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้เป็นข้อปฏิบัติ ในกรณี ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยความตั้งใจอุทิศตน เพื่อให้เกิดผลดีหรือก้าวหน้าแก่ราชการ เอาใจใส่ระมัดระวัง รักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 78 (9) แห่งพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 นั้น

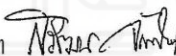
สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัย และการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของ พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง และ ร้อยตำรวจเอก ตระกูล มงคลมหา แล้วเห็นว่ากรณี พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก ถูกกล่าวหาว่าบกพร่องต่อหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ให้นายกรัฐมนตรีพร้อมคณะ ซึ่งได้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีที่โรงแรมรอยัลคัลลิฟ บีช รีสอร์ท พัทธยา อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2552 เวลาประมาณ 09.00 นาฬิกา และระหว่างการเดินทางกลับเกิดเหตุ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงทางการเมือง ได้ปิดล้อมขบวนรถของนายกรัฐมนตรี และทุบทำลายรถจนได้รับความเสียหาย แต่ขณะเกิดเหตุ พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก ก็ได้ช่วยกันห้ามปรามและระงับเหตุจนขบวนรถนายกรัฐมนตรีสามารถเดินทางต่อไปได้อย่างปลอดภัย กรณีเกิดเหตุดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมทางการเมือง ขณะเกิดเหตุมีผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายเท่า ทำให้ไม่สามารถป้องกันมิให้มีการกีดขวาง การจราจร หรือบังคับให้ผู้ร่วมชุมนุมเปิดการจราจรให้คล่องตัวได้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่อยู่ในวิสัยที่ พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติซึ่งมีกำลังน้อยกว่ามาก จะสามารถป้องกันเหตุการณ์จราจร ติดขัด หรือการปิดล้อมและก่อกวนขบวนรถของนายกรัฐมนตรีได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับผู้ร่วมกันก่อเหตุเป็น

กลุ่มผู้ร่วมชุมนุมทางการเมือง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจึงไม่อาจบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเด็ดขาดต่อกลุ่มผู้ชุมนุมได้อย่างทันทีในช่วงเวลาเกิดเหตุ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องใช้ความอดทนและผ่อนปรนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงบานปลายมากขึ้น ดังนั้น กรณีที่พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก รวม 3 นาย บกพร่องต่อหน้าที่ จึงมีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ และตามที่ตำรวจภูธรภาค 2 มีคำสั่งลงโทษกักขังมีกำหนดคนละ 3 วัน ยังไม่เหมาะสมกับความผิด ประกอบกับการอุทธรณ์ของพันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง และ ร้อยตำรวจเอก ตระกูล มงคลมหา มีเหตุผลเพียงพอรับฟังได้ส่วนหนึ่ง

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบกฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษข้าราชการตำรวจ อัตราโทษ และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ.2547 คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 436/2548 ลงวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2548 และคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 579/2552 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2552 จึงให้ยกเลิกคำสั่ง ตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 6/2553 ลงวันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2553 ลงโทษ กักขัง พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง กับพวก คนละ 3 วัน แล้วลงโทษ ภาคทัณฑ์ พันตำรวจโท สุธรรม ชาวศรีทอง, พันตำรวจโทพิเชษฐ์ แสงสง และ ร้อยตำรวจเอก ตระกูล มงคลมหา

อนึ่ง ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งนี้หากประสงค์จะได้แย้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์นี้ ให้ทำคำฟ้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลปกครอง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังศาลปกครองภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือรับทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือภายใน 90 วัน นับแต่วันพ้นกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอทราบผลการวินิจฉัยอุทธรณ์

สั่ง ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2553

พลตำรวจโท
(สุวัฒน์ จันทร์อิทธิกุล)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

พันตำรวจเอก
(สมศักดิ์ จิตศิริกรณ์)
รองผู้บังคับการฯ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้บังคับการกองกฎหมาย

๓๓ 1 ต.ค. 2553

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ 846/ 2547

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ

ตามคำสั่ง กองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ 985/2546 ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2546 ลงโทษ กักขัง ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม พนักงานสอบสวน (สบ 1) สถานีตำรวจนครบาล บางขุนเทียน กรณีถูกกล่าวหาว่าไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 6 อนุ (3) และ (5) นั้น

ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม ได้มีหนังสือ สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน ที่ 0011.(บก.9)04/1270 ลงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2546 อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ระหว่างเวลา 00.01-24.00 นาฬิกา ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนประจำศูนย์ฯ โดย ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม ได้มาปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนบรรตามปกติที่สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน เวลา 08.30 นาฬิกา ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม ได้ตรวจสอบพบว่า จำนวนคดีอาญาที่ 1076/2546 ของสถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน ได้เสนอสำนวนตรวจสอบไปกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 เพื่อพิจารณาเห็นความเห็นสั่งคดี ซึ่งช่วงที่เสนอสำนวนเป็นช่วงระยะเวลาที่มีวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวัน (12-15 กรกฎาคม พ.ศ.2546) และหากปล่อยทิ้งไว้ให้เสนอตามลำดับชั้นอาจจะเป็นเหตุให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการไม่ทันกำหนด ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม เห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนและหากไปติดต่อราชการที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 เองก็จะไม่มีพนักงานสอบสวนหรือหญิงแบ่งเบาภาระของพนักงานสอบสวนบรรปกติของ สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน จึงประสานให้ ร้อยตำรวจเอก หญิง เงิน อุดล่ำห์ พนักงานสอบสวน (สบ 1) สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน ช่วยปฏิบัติหน้าที่แทนในระหว่างที่ไม่ติดต่อราชการที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 โดย ร้อยตำรวจเอก หญิง เงิน อุดล่ำห์ รับปากว่าจะมาปฏิบัติหน้าที่แทนให้ โดยไม่ได้ขออนุญาตเปลี่ยนเวรต่อผู้บังคับบัญชา เมื่อได้ติดต่อประสานงานโดยผู้บังคับบัญชา

ได้สั่งการทางคดีอาญาเรียบร้อยแล้วจึงรับสำนวนดังกล่าวกลับมาที่สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน และเดินทางไปส่งยังพนักงานอัยการ กอง 6 สำนักงานอัยการสูงสุดธนบุรี เมื่อเสร็จธุระจึงเดินทางกลับมายัง สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน ทราบว่าเมื่อเวลาประมาณ 11.00 นาฬิกา พันตำรวจเอก ชำนาญ เครือบัว รองผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจนครบาล 9 เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการ สถานีตำรวจนครบาล บางขุนเทียน ลงมาตรวจสอบไม่พบพนักงานสอบสวนหญิงปฏิบัติหน้าที่จึงสั่งให้รายงานชี้แจงข้อเท็จจริง พฤติการณ์และการกระทำฟังได้ว่าเป็นการเปลี่ยนเวรกันโดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนในการ ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ การกระทำไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ แต่อย่างใด อุทธรณ์ของ ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม ฟังขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 105 และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 20 ประกอบด้วยคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 231/2547 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2547 จึงให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษ จากลงโทษ กักขัง 3 วัน (สามวัน) เป็นลงโทษ ภาคทัณฑ์ ร้อยตำรวจเอก หญิง ดุษฎีพร เหมือนแย้ม ไว้ครั้งหนึ่ง

อนึ่ง ผู้ถูกลงทัณฑ์ตามคำสั่งนี้ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร.แล้วแต่กรณีได้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 105 ในกรณีที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิ ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา 46 และมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

สั่ง ณ วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ.2547

พลตำรวจโท

(อุกฤษฏ์ ปัจฉิมสวัสดิ์)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

พันตำรวจเอก

(อัสวิน ธรรมพิทักษ์)

รองผู้บังคับการ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บังคับการกองวิชาการ

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ 517 / 2547

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ

ตามคำสั่ง ตำรวจภูธรภาค 2 ที่ 330/2546 ลงวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์ กักยาม พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร รองผู้กำกับการ (ฝ่ายสืบสวนสอบสวน) สถานีตำรวจภูธรอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ไว้มีกำหนด 3 วัน กรณีกระทำความผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ โดยเป็นพนักงานสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนล่าช้า ไม่ถือปฏิบัติตามคำสั่ง กรมตำรวจ (เดิม) ที่ 960/2537 ลงวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2537 อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5 อนุ 3 นั้น

พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร ได้ร้องทุกข์คำสั่งลงทัณฑ์ดังกล่าว และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2543 พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร ได้รับสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่ 206/2543 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2543 เป็นคดีอุกฉกรรจ์ (ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด) ที่ 3/2543 ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอวังน้ำเย็น และได้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานถึงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2543 จึงทราบตัวผู้กระทำความผิด คือนายอนันต์ พรหมมาพิมพ์ คดีดังกล่าวจึงเป็นสำนวนการสอบสวนที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ยังไม่เรียกหรือจับกุมตัวมาดำเนินคดีไม่ได้ การนับเวลาควรเริ่มนับแต่วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2543 ซึ่งเป็นวันที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร ได้สรุปสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2543 ใช้เวลาการสอบสวน 3 เดือน 3 วัน การสอบสวนล่าช้าเพียง 3 วัน จึงเป็นความบกพร่องเพียงเล็กน้อย ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวมีคดีอุกฉกรรจ์สะท้อนขวัญเป็นที่สนใจของประชาชนเกิดขึ้นจำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน และเป็นความผิดวินัยครั้งแรก จึงมีเหตุอันควรปรานี

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 89 และ มาตรา 123 พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 20 ประกอบด้วยคำสั่งสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ ที่ 231/2547 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2547 จึงให้ลดโทษ พันตำรวจโท สุกิจ สุกุลอารีย์มิตร จากกักขัง 3 วัน (สามวัน) เป็นลดโทษภาคทัณฑ์ไว้ครั้งหนึ่งก่อน

อนึ่ง ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งนี้ มีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา หรือ ก.ตร. แล้วแต่กรณีได้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 106 ในกรณีที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา 46 และ มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

สั่ง ณ วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2547

พลตำรวจโท

(ณพนธ์ ศรีหิรัญ)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

พันตำรวจเอก

(ปัญญา เองจัน)

รองผู้บังคับการกองวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บังคับการกองวิชาการ

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ 543 / 2547

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ

ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 823/2546 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์ กักยาม ดาบตำรวจ สุชาติ เรืองพุ่ม ผู้บังคับหมู่ งาน 1 ฝ่าย 5 กองตรวจคนเข้าเมือง 2 ปฏิบัติหน้าที่ งาน 3 ฝ่าย 2 กองตรวจคนเข้าเมือง 2 มีกำหนด 3 วัน กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยตรวจประทับตราอนุญาตให้นายสำราญ มณีชัย เดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านขั้นตอนของด่านตรวจคนหางานดอนเมือง นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้พิจารณาเหตุผลในคำคัดค้านประกอบพยานหลักฐานในการอุทธรณ์แล้วเชื่อว่าผู้อุทธรณ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ไปตามขั้นตอนที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการไว้โดยไม่ปรากฏหลักฐานอันจะเป็นมูลเหตุจงใจให้ปฏิบัติไปในทางมิชอบประการใด คำอุทธรณ์มีเหตุผลน่ารับฟัง คงมีส่วนที่ผู้อุทธรณ์ใช้ดุลพินิจว่านายสำราญ มณีชัย ไม่น่าจะไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ เมื่อชุดสืบสวนสอบสวนตรวจสอบพบและส่งให้ด่านตรวจคนหางานสอบแล้วได้ความว่า นายสำราญ มณีชัย เป็นผู้จะไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้ จึงต้องฟังว่าผู้อุทธรณ์ซึ่งมีประสบการณ์ด้านนี้มานานยังใช้ดุลพินิจไม่รอบคอบเท่าที่ควร เห็นว่าคำอุทธรณ์ส่วนใหญ่ฟังขึ้นแต่ยังคงมีความบกพร่องในการใช้ดุลพินิจอยู่บ้าง

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 89 มาตรา 123 และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 20 ประกอบกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 231/2547 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2547 จึงให้ลดโทษ ดาบตำรวจ สุชาติ เรืองพุ่ม จากลงโทษ กักยาม 3 วัน เป็นลงโทษ ภาคทัณฑ์ ไว้ครั้งหนึ่ง

อนึ่ง ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งนี้ มีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา หรือ ก.ตร. แล้วแต่กรณีได้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 106 ในกรณีที่มีข้อฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา 46 และ มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

สั่ง ณ วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2547

สำเนาถูกต้อง

พลตำรวจโท

(ณพัณณ์ ศรีศิริบุญ)

พันตำรวจเอก

(บัญญัติ เอ่งสุวรรณ)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

รองผู้บังคับการกองวิชาการปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๕๖๔ /2547

เรื่อง ลงโทษข้าราชการตำรวจ

ตามคำสั่ง กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 ที่ 417/2546 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์กักยาม พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิต ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และ พันตำรวจเอก วรชัย คงทน ผู้กำกับการอำนวยการ ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) กรณีกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัด ต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5(3), (5) โดยปล่อยปละละเลยไม่สนใจสืบสวนปราบปรามจับกุมการลักลอบเล่นการพนัน โดยเคร่งครัด ตามคำสั่งกรมตำรวจ (เดิม) ที่ 717/2539 ลงวันที่ 3 กันยายน พ.ศ.2539 แก้ไขตามคำสั่งที่ 697/2541 ลงวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2541 เรื่อง การพิจารณาความบกพร่องเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบ การป้องกันปราบปรามอบายมุข

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2545 เจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามเข้าจับกุมผู้ลักลอบเล่นการพนันในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 4 แห่ง ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางกล่ำ, สถานีตำรวจภูธรอำเภอนาหม่อม, สถานีตำรวจภูธรตำบลทุ่งลุง และสถานีตำรวจภูธรตำบล ปาดังเบซาร์ อำเภอหาดใหญ่ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้อง ผลการสอบสวนพบว่า มีข้าราชการตำรวจที่รับผิดชอบบกพร่อง จึงได้มีคำสั่งที่ 417/2546 ลงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์ กักยาม พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิต, พันตำรวจเอก วรชัย คงทน กับพวก มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) และสั่งยุติเรื่องในรายที่ไม่บกพร่อง พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิต และ พันตำรวจเอก วรชัย คงทน ได้อุทธรณ์คำสั่งกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9 ดังกล่าว.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของ พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิต และ พันตำรวจเอก วรชัย คงทน แล้ว เห็นว่า พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิต และ พันตำรวจเอก วรชัย คงทน เพิ่งได้รับการแต่งตั้งมาดำรงตำแหน่งเพียง 20 วันเศษ จึงไม่อาจดำเนินการสืบสวนตรวจตราพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง นับได้ว่ามีส่วนบกพร่องต่อหน้าที่อยู่บ้าง แต่ไม่ถึงกับปล่อยปละละเลย และไม่ปรากฏพยานหลักฐาน ว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใดเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือเรียกรับผลประโยชน์แต่อย่างใด คำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ ทั้งสองฟังขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 89 และมาตรา 123 และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 20 ประกอบด้วยคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 231/2547 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2547 จึงให้ลดโทษ พันตำรวจเอก สุพัฒน์ เขยชิต และ พันตำรวจเอก วรชัย คงทน จากลงโทษ "กักขัง" มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) เป็นลงโทษ "ภาคทัณฑ์"

อนึ่ง ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งนี้ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชา หรือ ก.ตร. แล้วแต่กรณีได้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 105 ในกรณีที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ถูกลงโทษมีสิทธิยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา 46 และ มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ.2547

พลตำรวจโท

(ณพัฒน์ ศรีศิริบุญ)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

พันตำรวจเอก

(ปัญญา เองฉวน)

รองผู้บังคับการกองวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บังคับการกองวิชาการ

คำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ 345 / 2547

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ

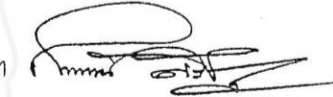
ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 413/2544 ลงวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ.2544 ลงทัณฑ์ กักยาม พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข พนักงานสอบสวน (สบ.2) สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ เมื่อครั้งดำรง ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ.2) สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) ซึ่งกระทำผิดวินัยในกรณี เป็นพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์คดีอาญาที่ 1830/2539 ของสถานีตำรวจนครบาลพระโขนงล่าช้า อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียรติคุณ ละทิ้ง เลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5 อนุ 3 และ อนุ 5 นั้น

พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข ได้มีหนังสือลงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2544 ร้องทุกข์คำสั่งลงทัณฑ์ ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว ขอเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2539 เวลาประมาณ 22.00 นาฬิกา ขณะที่ ร้อยตำรวจเอก กุศล อ่อนวรรณะ พนักงานสอบสวน(สบ.1) สถานีตำรวจนครบาลพระโขนง ปฏิบัติหน้าที่เวรสอบสวนร่วมกับ พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข มี นายวัชระ เนียมรัตน์ มาพบร้อยตำรวจเอก กุศล อ่อนวรรณะ ที่ห้องร้อยเวรสอบสวนแจ้งเหตุว่าถูกคนร้ายปล้นทรัพย์ ซึ่งขณะนั้น พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข ไม่ได้อยู่ในห้องร้อยเวรสอบสวน ร้อยตำรวจเอก กุศล อ่อนวรรณะ จึงได้ให้นายวัชระ เนียมรัตน์ ไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนเพื่อสอบถามรายละเอียดและติดตามจับกุมคนร้าย โดยไม่ได้ทำการสอบสวนปากคำและไม่ได้รับคำร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบ หลังจากนั้น ร้อยตำรวจเอก กุศล อ่อนวรรณะ ได้ออกเวรไป โดยไม่ได้แจ้งเรื่องดังกล่าวให้ พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข รับทราบ ต่อมาวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2539 เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถติดตามจับกุมคนร้ายได้ ร้อยตำรวจเอก กุศล อ่อนวรรณะ จึงได้รับคำร้องทุกข์ตามคดีอาญาที่ 1830/2539 เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย ดังนั้น กรณีรับคำร้องทุกข์ล่าช้าดังกล่าว จึงมิใช่เป็นความบกพร่องของ พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข แต่เป็นความบกพร่องของ ร้อยตำรวจเอก กุศล อ่อนวรรณะ คำร้องทุกข์ของ พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิสุข ฟังขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 123 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 20 ประกอบด้วยคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 231/2547 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2547 จึงให้ยกโทษ พันตำรวจโท อิทธิพร โพธิ์สุข

สั่ง ณ วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2547

พลตำรวจโท

(ณพัฒน์ ศรีหิรัญ)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

พันตำรวจเอก

(ปัญญา เอ่งฉ้วน)

รองผู้บังคับการกองวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บังคับการกองวิชาการ

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๒๐๓ / ๒๕๔๗

เรื่อง เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจ

ตามคำสั่ง ตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี ที่ 407/2546 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ลงทัณฑ์ กักยาม ร้อยตำรวจเอก ชวรัตน์ สลึงค์ รองสารวัตร งานจราจร สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง พนักงานสอบสวน (สบ 1) สถานีตำรวจภูธรอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี กรณีกระทำผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียจคร้าน ละทิ้งหรือ เลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ โดยเป็นพนักงานสอบสวนทำส่วนงานการสอบสวนคดีชั้นสูตรพลิกศพที่ 50/2543 ลำช้า นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาคำร้องทุกข์แล้วเห็นว่า เป็นกรณียังไม่มีการกำหนดระยะเวลา การสอบสวนคดีชั้นสูตรพลิกศพไว้ชัดเจน การที่จะนำมาตราฐานการลงทัณฑ์มาบังคับใช้จะไม่เกิดความเป็นธรรมแก่ ผู้ถูกกล่าวหา

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 123 พระราชบัญญัติ ว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 20 จึงให้ลดทัณฑ์ ร้อยตำรวจเอก ชวรัตน์ สลึงค์ จากลงทัณฑ์กักยาม มีกำหนด 3 วัน (สามวัน) เป็นลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์

อนึ่ง ผู้ถูกลงทัณฑ์ตามคำสั่งนี้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาได้ ตามมาตรา 105 แห่ง พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และในกรณีที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ถูกลงทัณฑ์มีสิทธิยื่นคำฟ้อง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้น ทั้งนี้ ตามวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา 46 และมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ.2547

สำเนาถูกต้อง

พันตำรวจเอก

(บัญชา เองฉาน)

พลตำรวจเอก

(สุนทร ชัยขวัญ)

รองผู้บังคับการฯ ปฏิบัติราชการแทน รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รักษาการแทน

ผู้บังคับการกองวิชาการ

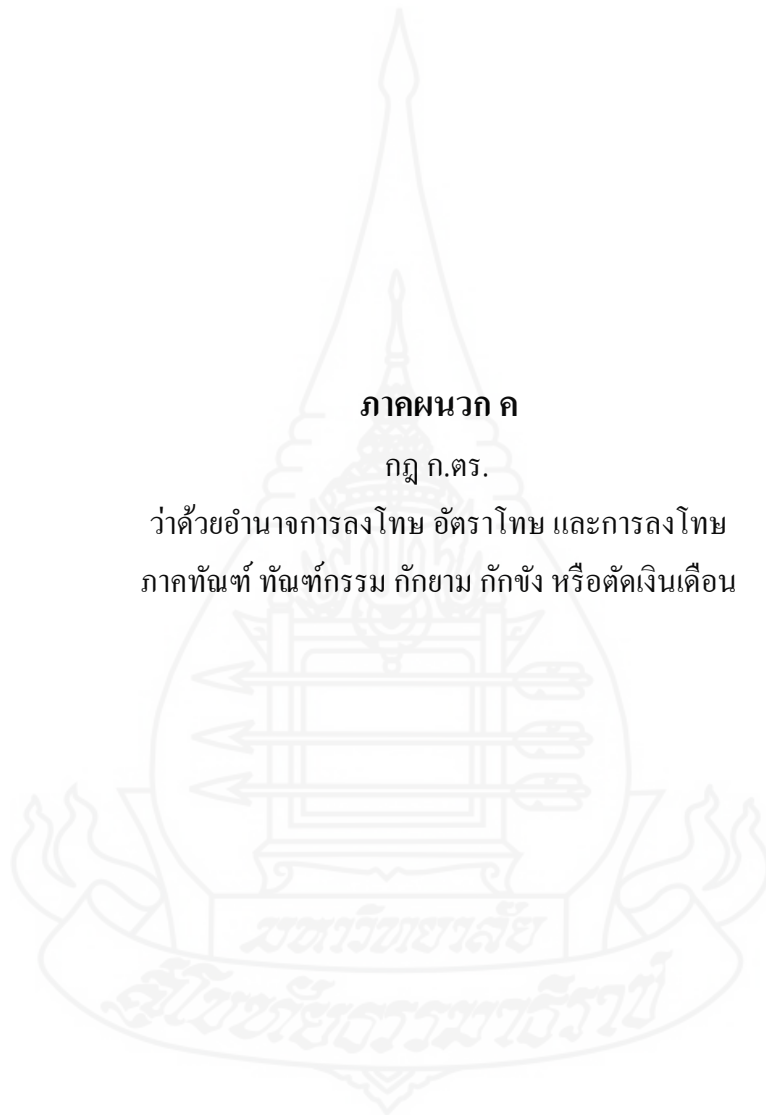
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

-๒- ๒๗

ภาคผนวก ค

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตรากำลัง และการลงโทษ
ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตราทโทษ และการลงโทษ
ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขาม กักขัง หรือตัดเงินเดือน

พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ วรรค (๒) และมาตรา ๘๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ
ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน
พ.ศ. ๒๕๕๗ และมติอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๗
เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ การลงโทษข้าราชการตำรวจผู้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงผู้บังคับบัญชาจะลงโทษ
ภาคทัณฑ์ หรือในสถานโทษและอัตราทโทษใด ได้เพียงใด ให้เป็นไปตามตารางกำหนดอำนาจและอัตรา
การลงโทษข้าราชการตำรวจที่ ก.ตร. กำหนด

ผู้สั่งลงโทษจะสั่งลงโทษเกินกว่าอัตราทโทษที่ตารางกำหนดอำนาจและอัตรากการลงโทษข้าราชการ
ตำรวจที่ ก.ตร. กำหนดไม่ได้ แต่ลงโทษต่ำกว่านี้ได้

ผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษและผู้ได้บังคับบัญชาผู้กระทำความผิดวินัยซึ่งตามตารางกำหนดอำนาจ
และอัตรากการลงโทษข้าราชการตำรวจที่ ก.ตร. กำหนด มิได้กำหนดไว้ให้ถือเกณฑ์เทียบตำแหน่งตามที่
กำหนดในกฎ ก.ตร.

ข้อ ๓ การคำนวณระยะเวลาการลงโทษกักขามและกักขัง ให้นับวันเวลาเริ่มลงโทษกักขาม
หรือกักขังเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมงและให้นับติดต่อกันไม่เว้นวันหยุดราชการ
จนครบกำหนด และให้ปล่อยตัวไปในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด

ข้อ ๔ เมื่อมีคำสั่งลงโทษ ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการให้ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษโดยเร็ว การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ได้รับโทษในความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงมิให้นำมาเป็นเหตุหยุดการรับโทษ

ข้อ ๕ โทษทัณฑ์กรรมที่กำหนดไว้เป็นวัน ๆ ให้หมายความว่าทำทัณฑ์กรรมทุก ๆ วันจนกว่าจะครบกำหนด ในวันหนึ่งกำหนดทัณฑ์กรรมได้ไม่เกินวันละหกชั่วโมง แต่ถ้าให้อยู่เวรยามในวันหนึ่ง ต้องไม่เกินกำหนดเวลาอยู่เวรยามตามปกติ

การสั่งลงโทษทัณฑ์กรรมให้กำหนดจำนวนวันและจำนวนชั่วโมงในแต่ละวันให้ชัดเจน

ข้อ ๖ โทษกักขังให้ใช้ได้แต่เฉพาะข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับการหรือเทียบเท่าลงมา และสำหรับโทษกักขังให้ใช้ได้แต่เฉพาะข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรลงมา

ข้อ ๗ การลงโทษกักขังให้นำตัวผู้ถูกลงโทษไปกักไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๘ การลงโทษกักขังให้นำตัวผู้ถูกลงโทษไปรับโทษที่สถานีหรือหน่วยงานอื่นที่ผู้ถูกลงโทษมิได้ประจำอยู่

การลงโทษกักขังข้าราชการตำรวจหญิง ห้ามมิให้กักขังร่วมกับข้าราชการตำรวจชาย หากไม่มีสถานที่พอจะแยกกักขัง หัวหน้าหน่วยงานที่รับตัวผู้ถูกลงโทษไว้เพื่อลงโทษจะกำหนดสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่เห็นเหมาะสมเป็นสถานที่กักขังก็ได้

ข้อ ๙ การลงโทษกักขัง ให้ลงโทษกักขังไว้ในสถานที่จัดไว้โดยเฉพาะ ห้ามมิให้กักขังร่วมกับผู้ต้องหา เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพราะไม่มีที่กักขัง และห้ามนำสิ่งของไม่จำเป็นหรืออาวุธเข้าไปในสถานที่กักขัง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ร้อยตำรวจเอก ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมศาสตร์

ตารางอำนาจและอัตราค่าจ้างวิชาชีพ ก.ตร. กำหนด

ผู้บังคับบัญชา	ผู้กระทำให้คดีวินัย	โทษการกระทำความผิด	กักขัง	กักขัง	ตัดเงินเดือน
ผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - ใจตรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ - ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ - ผู้บัญชาการ - รองผู้บัญชาการ - ผู้บังคับการ, พนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ - รองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ - ผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ - รองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ - สารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ - รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน - ผู้บังคับหมู่ - รองผู้บังคับหมู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - - - - - - ๓ วัน ๓ วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - - - - - - ๓๐ วัน ๔๕ วัน ๔๕ วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - - - - - - ๓๐ วัน ๔๕ วัน ๔๕ วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - - - - - - ๓๐ วัน ๔๕ วัน ๔๕ วัน

ตารางอำนาจและอัตราค่าธรรมเนียมที่ ก.ตร. กำหนด

ผู้บังคับบัญชา	ผู้กระทำความผิดวินัย	โทษทัณฑ์	กักขัง	ตัดเงินเดือน
ผู้บังคับบัญชา พนักงานสอบสวน ผู้ช่วยฯพิเศษ	- รองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้ช่วยฯ	-	-	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน
	- ผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ	-	๓ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน
	- รองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ	-	๕ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน
	- สารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ	-	๗ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน
	- รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน	-	๑๕ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน
	- ผู้บังคับหมู่ - รองผู้บังคับหมู่	๓ วัน ๓ วัน	๖๐ วัน ๖๐ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๒ เดือน
ผู้กำกับการ และ พนักงานสอบสวน ผู้ทรงคุณวุฒิ	- รองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ	-	๑ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
	- สารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ	-	๓ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
	- รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน	-	๗ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
	- ผู้บังคับหมู่	๓ วัน	๓๐ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
	- รองผู้บังคับหมู่	๓ วัน	๓๐ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน

ตารางอำนาจและอัตรากรรการตำรวจที่ ก.ตร. กำหนด

ผู้บังคับบัญชา	ผู้กระทำความผิด	โทษ	กักขัง	ตัดเงินเดือน
สารวัตร และ พนักงานสอบสวน	- รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน	-	๑ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
ผู้ชำนาญการ	- ผู้บังคับหมู่	๑ วัน	๑๐ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
	- รองผู้บังคับหมู่	๓ วัน	๑๐ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน*
รองสารวัตร และ พนักงานสอบสวน	- ผู้บังคับหมู่	๑ วัน	๑๕ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน
	- รองผู้บังคับหมู่	๒ วัน	๑๕ วัน	ไม่เกินร้อยละ ๕ เป็นเวลาไม่เกิน ๑ เดือน

หมายเหตุ

- ผู้กระทำความผิดจะอุทธรณ์โทษ ต้องเป็นผู้ที่อยู่ใต้การปกครองบังคับบัญชาของผู้สั่งลงโทษ ไม่ว่าโดยตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง การไปช่วยราชการ การเข้าร่วมการศึกษาอบรม หรืออื่นๆ ในทำนองเดียวกัน
- กรณีผู้บังคับบัญชาผู้สั่งลงโทษเป็นตำแหน่งหรือผู้ช่วยที่ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน ให้มีอำนาจลงโทษได้ตามอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานที่เหนือตนขึ้นไปหนึ่งขั้น เช่น รองผู้กำกับกร หัวหน้าสถานีตำรวจ ให้มีอำนาจลงโทษเท่าการ รองสารวัตร หัวหน้าสถานีตำรวจ ให้มีอำนาจลงโทษเท่า สารวัตร เป็นต้น

ภาคผนวก ง

แนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทร. 0 2205 2397
 ที่ 0006.3/๑ 0095 วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552
 เรื่อง แนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

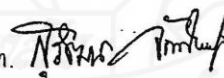
ผบ.ช., ผบ.ช. และ ผบ.ก. ในสังกัด สง.ผบ.ตร. หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ตามหนังสือ ตร. ที่ 0522.41/7366 ลง 6 มิ.ย.38 แจ้งระดับการลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจ ให้ถือเป็นแนวทางในการพิจารณาลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจผู้กระทำผิดวินัยไปแล้ว นั้น

บัดนี้ ตร. ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษเฉพาะในส่วนการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงขึ้นใหม่ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสามารถใช้เป็นแนวทางการพิจารณาลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรม สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และระเบียบ ก.ตร.ว่าด้วยวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการตำรวจมีวินัยและป้องกันมิให้ข้าราชการตำรวจกระทำผิดวินัย พ.ศ.2549 จึงให้ยกเลิกหนังสือ ตร. ที่ 0522.41/7366 ลง 6 มิ.ย.38 และให้ยึดถือแนวทางปฏิบัติตามหลักการพิจารณาความผิด กำหนดโทษและลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และแนวทางการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ตามรายละเอียดแนบท้ายหนังสือนี้

อนึ่ง สำหรับแนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงให้ยึดถือแนวทางปฏิบัติตามที่ ก.ตร. กำหนด

จึงแจ้งมาเพื่อทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

พล.ต.ท.
 (สุวัฒน์ จันทร์อิทธิกุล)

ผู้ช่วย ผบ.ตร.ปรท.ผบ.ตร.

หลักการพิจารณาความผิด กำหนดโทษและลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

1. ตามแนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงที่ได้กำหนดไว้ นอกจากเป็นเรื่องตามนโยบายของทางราชการแล้ว บางเรื่องเป็นความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งซ้ำๆ กัน จนสามารถกำหนดระดับโทษเป็นมาตรฐานกลาง สำหรับเป็นแนวทางให้ผู้บังคับบัญชาใช้พิจารณาโทษแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจใช้ดุลพินิจปรับระดับโทษให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่ต้องประกอบด้วยเหตุผลและอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมาย ส่วนลักษณะความผิดใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ ตามมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนี้ ตามมาตรา 89 แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักยาม กักขัง หรือตัดเงินเดือนตามควรแก่กรณี ให้เหมาะสมกับความผิด

2. การพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงในกรณีใด ตามมาตราใด และลงโทษในสถานใด ผู้พิจารณาสั่งการต้องเป็นผู้บังคับบัญชาที่กฎหมายให้อำนาจไว้ หรือเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมาย โดยในการใช้ดุลพินิจพิจารณาของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม มโนธรรม ความเป็นธรรมและนโยบายของทางราชการ ทั้งนี้ ตามระเบียบ ก.ตร.ว่าด้วยวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการตำรวจมีวินัยและป้องกันมิให้ข้าราชการตำรวจกระทำผิดวินัย พ.ศ.2549 กำหนดให้ ในการดำเนินการทางวินัยต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ความประพฤติและการปฏิบัติที่ผ่านมาของผู้กระทำผิด มูลเหตุจูงใจ สภาพแวดล้อม ความรู้สำนึกในการกระทำ และการแก้ไขเยียวยาผลร้าย หรือผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำประกอบกัน และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหามากกว่าการลงโทษ

3. กรณีที่มีมูลว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและสมควรได้รับโทษ ตามลักษณะความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนี้ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นต้องปรับบทได้ว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใดบ้าง ตามมาตรา 78 (1) - (18) แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ซึ่งกรณีที่ไม่ม่มีมูลว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่อง ตามมาตรา 84 แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547

4. การลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น เป็นไปตามมาตรา 89 แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาจะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานโทษและอัตราโทษได้เพียงใดนั้น ให้เป็นไปตามตารางกำหนดอำนาจและอัตราการลงโทษข้าราชการตำรวจที่ ก.ตร. กำหนด หากมีเหตุอันควรปราณีลดหย่อนผ่อนโทษจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ และ ถ้าเห็นว่าผู้กระทำผิดวินัยควรได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตน ที่มีอำนาจพิจารณา

5. การลงโทษให้ทำเป็นคำสั่ง การแก้ไขหรือเพิกถอนคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษก็ให้ทำเป็นคำสั่งเช่นกัน แบบและวิธีการออกคำสั่งให้เป็นไปตามที่ ก.ตร. กำหนด ตามมาตรา.83 แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และกฎ ก.ตร.ว่าด้วยวิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ พ.ศ.2547.

6. ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตราทหาร และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ.2547 ข้อ 6 ที่กำหนดไว้ว่า โทษกักขังให้ใช้ได้แต่เฉพาะข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับการหรือเทียบเท่าลงมา และสำหรับโทษกักขังให้ใช้ได้แต่เฉพาะข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรลงมา ดังนั้น การพิจารณาโทษสำหรับข้าราชการตำรวจตำแหน่งดังกล่าวตามสถานโทษในมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษตามสถานโทษที่ใช้ได้แต่เฉพาะข้าราชการตำรวจตำแหน่งดังกล่าว ในโทษระดับถัดไปให้เท่ากับจำนวนวันที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนี้ ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะความผิดที่มีระดับโทษกักขัง 3 วัน สำหรับผู้กระทำผิดที่มีตำแหน่งสารวัตรให้ลงโทษกักขัง 3 วัน

มาตรฐานการลงโทษวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
<p>1. ละทิ้งหน้าที่ราชการ</p> <p>1.1 ละทิ้งหน้าที่ราชการ 1-2 วัน</p> <p>1.2 ละทิ้งหน้าที่ราชการ 3-5 วัน</p> <p>1.3 ละทิ้งหน้าที่ราชการ 6-9 วัน</p> <p>1.4 ละทิ้งหน้าที่ราชการ 10-15 วัน</p>	<p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 7 วัน</p> <p>กักขัง 15 วัน</p> <p>กักขัง 30 วัน</p>	<p>กรณีละทิ้งหน้าที่หรือเวรยามไม่ถึง 1 วัน และเกิดความเสียหายไม่ร้ายแรง ให้พิจารณาโทษตามควรแก่กรณี</p>
<p>2. เป็นผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือ หรือปกปิดในความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาได้ก่อขึ้น เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพ้นผิด หรือผ่อนหนักเป็นเบาด้วยประการใดๆ</p>	<p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p>	
<p>3. เกี่ยวกับการสอบ</p> <p>3.1 ไม่มาปฏิบัติหน้าที่</p> <p>3.1.1 จัดทำปัญหาข้อสอบตามเวลาที่กำหนด</p> <p>3.1.2 คุมสอบตามเวลาที่กำหนด</p> <p>3.2 มาปฏิบัติหน้าที่คุมสอบ และบกพร่อง</p> <p>3.2.1 ในการตรวจพิสูจน์บุคคลและลายมือชื่อ ทำให้ผู้อื่นเข้าสอบแทนผู้สมัครสอบ</p> <p>3.2.2 เป็นอนุกรรมการคุมสอบ แจกกระดาษคำตอบไม่ตรงกับรหัสของผู้เข้าสอบ</p> <p>3.2.3 ไม่ตรวจนับกระดาษคำตอบให้ครบตามจำนวน ทำให้กระดาษคำตอบของผู้ขาดสอบปะปนอยู่ในซองอุปกรณ์และไม่ส่งคืน บข.</p>	<p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p>	

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
<p>4. เกี่ยวกับการพนัน</p> <p>4.1 ปลอมปละละเลยให้มีการเล่นการพนันที่บ้านพักของตนเอง</p> <p>4.2 ปลอมปละละเลยให้คู่สมรสเล่นการพนันที่บ้านพักของตนเอง เป็นเจ้ามือการพนัน สลากกินรวบ หรือคนเดินโพย</p> <p>4.3 เข้าไปในสนามม้า โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ได้เล่นการพนัน หรือเล่นการพนันตามที่สนามจัดให้มีขึ้น (ถูกต้องตามกฎหมาย)</p>	<p>กักขัง 30 วัน</p> <p>กักขัง 30 วัน</p> <p>ภาคทัณฑ์</p>	
<p>5. เสพสุราเมึนเมา ไม่สามารถครองสติได้ จนเกิดเรื่องเสื่อมเสียหรือเสียหาย</p>	<p>กักขัง 15 วัน</p>	
<p>6. เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนหรือวัตถุระเบิด</p> <p>6.1 ทำอาวุธปืน เครื่องกระสุนหรือวัตถุระเบิดของทางราชการสูญหาย</p> <p>6.1.1 ยินยอมชดใช้ราคา</p> <p>6.1.2 ไม่ยินยอมชดใช้ราคา ผลคดีแพ่งถึงที่สุดต้องรับผิดชอบใช้</p> <p>6.2 ขาดการบำรุงรักษาอาวุธปืน</p> <p>6.2.1 ทำให้ลำกล้องเป็นสนิมใช้การไม่ได้ และยินยอมชดใช้ราคา</p> <p>6.2.2 ตามข้อ 6.2.1 หากอาวุธปืนมีการใช้งานเกิน 8 ปี</p> <p>6.2.3 ทำให้ลำวางปืนหักหรือส่วนประกอบอาวุธปืนอย่างอื่นชำรุดเสียหายใช้การไม่ได้ และยินยอมชดใช้ราคา</p>	<p>กักขัง 5 วัน</p> <p>กักขัง 30 วัน</p> <p>กักขัง 5 วัน</p> <p>ภาคทัณฑ์</p> <p>ภาคทัณฑ์</p>	

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
8. เกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ 8.1 ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย และยินยอมชดใช้ราคา 8.2 จงใจทำให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย และยินยอมชดใช้ราคา	ภาควัตถุ กักขัง 30 วัน	
9. เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุมหลบหนี 9.1 ประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุมหลบหนี 9.2 ประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุมหลบหนี และมีการติดตามจับกุมได้ภายใน 3 เดือน	กักขัง 30 วัน ภาควัตถุ	
10. เกี่ยวกับงานสอบสวน 10.1 ขาดผิดฟ้องฝากขัง (พนักงานสอบสวนและผู้ที่ได้รับมอบหมาย) และเกิดความเสียหายไม่ร้ายแรง 10.2 ยอมให้นายประกันผ่อนชำระเบี้ยปรับ 10.3 รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษแล้วไม่ลงเลขคดีตามระเบียบ 10.4 ทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาล่าช้า โดยไม่มีเหตุอันสมควร 10.5 สอบสวนเพิ่มเติมล่าช้า จนพนักงานอัยการมีหนังสือเตือนหลายครั้ง หรือเตือนถึงผู้บังคับบัญชาระดับสูง โดยไม่มีเหตุอันสมควร 10.6 ทำสำนวนการสอบสวน หรือสำเนาสำนวนการสอบสวนสูญหาย และเกิดความเสียหายไม่ร้ายแรง	กักขัง 3 วัน กักขัง 7 วัน กักขัง 3 วัน กักขัง 3 วัน ภาควัตถุ หรือ กักขัง 3 วัน ตาม ควรแก่กรณี ภาควัตถุ หรือ กักขัง 3 วัน หรือ กักขัง 3 วัน ตาม ควรแก่กรณี	

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
<p>10.7 เดินเล่นทำให้มีการเปลี่ยนตัวผู้ต้องหา</p> <p>10.8 ทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญา โดยไม่สอบสวนรายละเอียด หรือรวบรวมพยานหลักฐานให้เพียงพอ เป็นเหตุให้พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง</p> <p>10.9 เป็นพนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชา ยอมลดเบี้ยปรับให้นายประกัน หรือปรับต่ำกว่าสัญญาประกัน</p> <p>10.10 เป็นพนักงานสอบสวนหรือผู้มีอำนาจให้ประกันตัวผู้ต้องหา อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกันล่าช้า โดยไม่มีเหตุอันสมควร</p> <p>10.11 เป็นพนักงานสอบสวนไม่ไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือไปตรวจที่เกิดเหตุล่าช้า โดยไม่มีเหตุอันสมควร</p> <p>10.12 เดินเล่นปล่อยให้ผู้ต้องหาที่มีการอายัดตัว พ้นไปจากการควบคุม เป็นเหตุให้ห้องที่อายัด นำตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดีไม่ได้ และเกิดความเสียหายไม่ร้ายแรง</p> <p>10.13 ไม่ส่งมอบสำนวนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่สอบสวน และเกิดความเสียหายไม่ร้ายแรง</p> <p>10.14 เป็นผู้บังคับบัญชาผู้รับผิดชอบไม่ยินยอมรับมอบสำนวน หรือไม่ติดตามทางถามสำนวนจากพนักงานสอบสวน ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่สอบสวน และเกิดความเสียหายไม่ร้ายแรง</p>	<p>กักขัง 30 วัน</p> <p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p> <p>กักขัง 7 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p>	

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
11. เป็นนายทะเบียนคนต่างด้าวบกพร่อง เป็นเหตุให้เสมือนคนต่างด้าวรับเงินค่าธรรมเนียมแล้วนำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว	กักขัง 3 วัน	
12. เกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันชู้สาว		
12.1 ข้าราชการตำรวจเกี่ยวข้องกับหญิงอื่นหรือชายอื่น โดยที่ตนเองมีภรรยาหรือสามีอยู่แล้ว และเกิดเรื่องเสื่อมเสียหรือเสียหาย	กักขัง 30 วัน	
12.2 ได้หญิงหรือชายเป็นภรรยาหรือสามีแล้วไม่เลี้ยงดู และเกิดเรื่องเสื่อมเสียหรือเสียหาย	กักขัง 30 วัน	
12.3 จดทะเบียนสมรสซ้อน	กักขัง 30 วัน	
12.4 ไม่เลี้ยงดูคู่สมรสและบุตร และไม่ยกย่องตามฐานานุรูป	กักขัง 30 วัน	
12.5 ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในใบสำคัญการหย่าเกี่ยวกับการอุปการะบุตร		
12.5.1 ความผิดครั้งแรก	ภาคทัณฑ์	
12.5.2 ความผิดครั้งที่สอง ไม่ว่าจะเป็นการหย่ารายเดียวกันหรือไม่ก็ตาม	กักขัง 3 วัน	
12.5.3 ความผิดครั้งที่สามและครั้งต่อไป	กักขัง 3 วัน	
	และพิจารณาตั้งกรรมการสอบสวนตามม.101 พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547	

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
<p>13. เกี่ยวกับอาคารบ้านพักของทางราชการ</p> <p>13.1 กระทำการใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบการพักอาศัยในอาคารบ้านพักของทางราชการ และไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนของผู้ปกครองอาคาร</p> <p>13.2 นำห้องพักไปใช้ในกิจการอื่นนอกจากการพักอาศัยตามปกติ</p> <p>13.3 ไม่ส่งคืนอาคารบ้านพักของทางราชการ เมื่อมีบ้านพักเป็นของตนเองหรือของคู่สมรส</p> <p>13.4 มีที่พักอาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองแล้ว รายงานว่าไม่มี เพื่อขอรับสิทธิเข้าพักอาศัยในอาคารบ้านพักของทางราชการ</p> <p>13.5 รายงานเท็จในกรณีผู้พักอาศัย หรือผู้พักอาศัยร่วม หรือคู่สมรส ใช้สิทธิพักอาศัยในอาคารบ้านพักของทางราชการเกินกว่าหนึ่งแห่งในจังหวัดเดียวกัน</p> <p>13.6 ไม่ใช้น้ำประปา ไฟฟ้า เฉพาะเพื่อการพักอาศัยในครัวเรือน เช่น ตอให้ผู้อื่นใช้นอกห้องพัก</p> <p>13.7 ได้รับสิทธิเข้าพักอาศัยในอาคารบ้านพักของทางราชการ เมื่อได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายสังกัด แต่ไม่ส่งคืนห้องพัก เมื่อหมดสิทธิเข้าพักอาศัยตามระเบียบ</p> <p>13.8 ได้รับสิทธิพักอาศัยในอาคารบ้านพักของทางราชการแล้ว</p> <p>13.8.1 ไม่เข้าพักอาศัยประจำ</p> <p>13.8.2 ให้ผู้อื่นพักอาศัยแทน</p>	<p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p> <p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p> <p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตามควรแก่กรณี</p> <p>ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 3 วัน</p> <p>กักขัง 30 วัน</p>	

ความผิด	ระดับโทษ	หมายเหตุ
13.9 มีหน้าที่รับผิดชอบอาคารบ้านพักของทางราชการ ไม่แจ้งผู้อาศัยที่จะเกษียณอายุราชการทราบถึงวันหมดสิทธิพักอาศัยตามระเบียบ	ภาคทัณฑ์	
13.10 มีหน้าที่รับผิดชอบอาคารบ้านพักของทางราชการ เมื่อมีห้องพักรว่างไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อจัดให้ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัย หรือเมื่อมีผู้บังคับบัญชาอาคารอนุญาตให้ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยแล้วไม่รีบแจ้งเจ้าตัวทราบทันที	กักขัง 3 วัน หรือ กักขัง 3 วัน ตาม ควรแก่กรณี	
13.11 มีหน้าที่รับผิดชอบอาคารบ้านพักของทางราชการ ไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาของผู้พักอาศัยทราบ เพื่อพิจารณาทางวินัยและตัดสิทธิการเข้าพักอาศัย เนื่องจากฝ่าฝืนระเบียบโดยได้ ว่ากล่าวตักเตือนให้แก้ไขและปฏิบัติ ให้ถูกต้องแล้ว แต่ผู้พักอาศัยไม่ปฏิบัติตาม	กักขัง 3 วัน หรือ กักขัง 3 วัน ตาม ควรแก่กรณี	
13.12 ประเมินเวลาหรือไม่คืนเงินประกันแก่ผู้หมดสิทธิพักอาศัยในอาคารบ้านพักของทางราชการ	กักขัง 3 วัน	
14. เดินทางออกนอกประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาต	ภาคทัณฑ์	
15. ประพฤติผิดวินัยอื่นๆ		
15.1 เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบตำรวจที่ต้องโทษกักขังปล่อยให้ผู้ต้องโทษออกไปภายนอกสถานที่กักขัง โดยไม่ชอบด้วยระเบียบ	กักขัง 3 วัน	
15.2 กุ้ยืมเงิน เมื่อถึงกำหนดแล้วไม่ชำระจนถูกฟ้องเป็นคดี แล้วไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความหรือคำพิพากษาของศาล	ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตาม ควรแก่กรณี	
15.3 ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญในอาคารบ้านพักของทางราชการหรือสถานที่ราชการ	ภาคทัณฑ์ หรือ กักขัง 3 วัน ตาม ควรแก่กรณี	

ภาคผนวก จ

การแก้ไขแนวทางการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สง.ก.ตร.

โทร. 0-2205-3870

ที่ 0039.3/ ๐๖๒๐

วันที่ 11 มิถุนายน 2552

เรื่อง การแก้ไขแนวทางการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง

เลขรับ	7359
วันที่	11 ส.ค. 2552
เวลา	15.47

งานธุรการและกัมปงพล วน.	
เลขรับ	482
วันที่	11 ส.ค. 2552
	15.50

เรียน ผบ.ตร.(ผ่าน ผบก.วน.)

ตามที่ ก.ตร.ในการประชุมครั้งที่ 8/2548 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2548 และครั้งที่ 17/2550 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2550 กำหนดแนวทางการพิจารณาการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการตำรวจ และให้ ตร.ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อไป นั้น

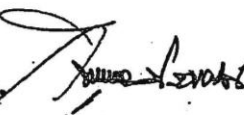
ก.ตร.ในการประชุมครั้งที่ 6/2552 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2552 มีมติรับทราบการแก้ไขแนวทางการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ของข้าราชการตำรวจ ตามที่ อ.ก.ตร.วินัยเสนอมาดังนี้

- ข้อ 10 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ผู้สว ในข้อ 10.1 แก้ไขเพิ่มเติม จากเดิมว่า “เป็นผู้หรือมีผู้กับภรรยาหรือสามีของผู้อื่น (ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี) เป็น “เป็นผู้หรือมีผู้ หรือมีพฤติการณ์เป็นผู้หรือมีผู้กับภรรยาหรือสามีของผู้อื่น (ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี)
- ข้อ 11 เกี่ยวกับพนักงานสอบสวน ในข้อ 11.3 แก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมว่า “เกียจคร้านทำสำนวนคดีอาญาล่าช้าค้างจำนวนมาก และเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง” (ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี) เป็น “ทำสำนวนคดีอาญาล่าช้าและเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง (ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี)
- ข้อ 14 เกี่ยวกับงานการเงิน เพิ่มเติมข้อ 14.6 ว่า “ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินที่ไม่ใช่เงินของทางราชการ เบียดบังไปเป็นประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี)
- ข้อ 17 การประพฤติผิดวินัยอื่น ๆ ในข้อ 17.3 แก้ไขจากเดิมว่า “มีเจตนาให้บุคคลต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมายเข้าพักอาศัยในบ้านพักในลักษณะสามีภรรยา” เป็น “ยอมให้บุคคลต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมายเข้าพักอาศัยในบ้านพัก” (ปลดออกจากราชการ)

และเพิ่มเติม ข้อ 17.4 ว่า “ช่วยช้อนเร้นหรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ แก่บุคคลต่างด้าวที่
เข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย” (ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
พร้อมนี้ได้แนบแนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งได้แก้ไขตามมติ ก.ตร.ดังกล่าวมาด้วย
แล้วรวมเอกสารจำนวน 8 แผ่น

พล.ต.ต.

(วิบูล ปรองดอง)

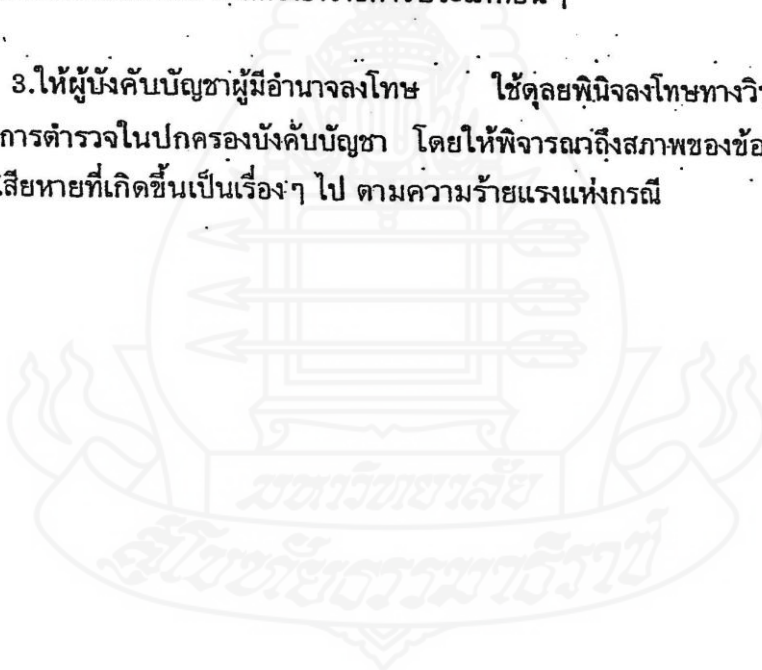
ผู้ช่วยเลขานุการ ก.ตร.ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขานุการ ก.ตร.

หลักการและเหตุผล

การกำหนดแนวทางการพิจารณาและแนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

1. เพื่อให้การบริหารราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความสอดคล้องกับบทบัญญัติ พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งให้การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริตสามารถตรวจสอบได้
2. ข้าราชการตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดอาญา, รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน สืบสวนสอบสวนคดีอาญา ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดุสาหะ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ รวมทั้งปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐ และจรรยาบรรณของตำรวจ ไม่ให้เกิดความเสียหาย และต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น มากกว่าข้าราชการประเภทอื่นๆ
3. ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจลงโทษ ใช้ดุลยพินิจลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการตำรวจในปกครองบังคับบัญชา โดยให้พิจารณาถึงสภาพของข้อหา, การกระทำและความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องๆ ไป ตามความร้ายแรงแห่งกรณี

แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	เหตุผล
1. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ (ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ)	ไล่ออก	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 21 ธ.ค.2536(หนังสือสำนักเลขาธิการ ค.ร.ม. ที่ น.ร.0205/ว 234 ลง 24 ธ.ค.2536)โทษไล่ออก
2. ละทิ้งหน้าที่ราชการ 2.1 ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่อีกเลย 2.2 ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือโดยมีเหตุการณอื่นแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ 2.3 ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง 2.4 ละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นเวลาหลายครั้งในเวลาใกล้เคียงกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร 2.5 ละทิ้งหน้าที่ที่เวรยามและเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง 2.6 ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรและลงโทษไปแล้วแต่ยังไม่เข็ดหลาบ กระทำผิดซ้ำอีก	ไล่ออก ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ปลดออก ปลดออก	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 21 ธ.ค.2536
ข้อสังเกต "ละทิ้ง" หมายถึง ไม่อยู่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ซึ่งอาจเป็นกรณีไม่มาปฏิบัติงานเลยหรือมาลงชื่อปฏิบัติงานแล้ว แต่ตัวไม่อยู่ปฏิบัติงานโดยออกไปนอกสำนักงานหรือไป ณ จุดอื่นนอกจุดที่ให้ประจำทำงาน "ทอดทิ้ง" หมายถึง ไม่เอาเป็นธุระ ไม่เอาใจใส่ ตัวอยู่แต่ไม่ทำงาน *ละทิ้งหน้าที่ราชการมี 4 ระดับ คือ - วินัยอย่างร้ายแรง เช่น ละทิ้งฯ 1-2 วัน - ลงโทษไปแล้ว แต่ปรากฏว่ายังไม่เข็ดหลาบ กระทำผิดซ้ำอีก ผู้บังคับบัญชาสามารถสอบสวนเพราะหย่อนความสามารถตาม ม.101	ให้ออกหย่อนความสามารถ	

แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	179ระดับโทษ	เหตุผล
<p>- ละทิ้งฯหลายครั้ง แต่ยังไม่ได้รับการลงโทษในแต่ละครั้ง ผู้บังคับบัญชาอาจใช้ดุลยพินิจรวมเรื่องพิจารณาในคราวเดียวกัน</p> <p>- วินัยอย่างร้ายแรงคือ ลำดับ 2.1-2.5</p> <p>*การนับวันละทิ้งหน้าที่ราชการ</p> <p>- ละทิ้งฯ ไม่เกิน 15 วัน ให้พิจารณาถึงเจตนา เช่น ละทิ้งฯ ตั้งแต่วันพุธของสัปดาห์ปัจจุบัน ถึงวันอังคารของสัปดาห์ถัดไป นับวันเสาร์และอาทิตย์ด้วย</p> <p>- ละทิ้งฯ ติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน ต้องนับวันละทิ้งฯติดต่อกันทุกวัน รวมทั้งวันหยุดราชการด้วย ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ตามสถานีตำรวจ ไม่มีระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่แน่นอน ต้องเข้าเวรเป็นผลัด เช่น เข้าเวร 3 ชม.พัก 24 ชม.เวลาพักถือเป็น การปฏิบัติหน้าที่ด้วย</p>		
<p>3. เหยียดหยาม กดขี่ ช่มเหง หรือทำร้ายประชาชน ผู้มาติดต่อราชการหรือในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ</p>	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	
<p>4. ข่มขู่ต่อผู้ต้องหา เพื่อให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจ่ายอมต่อสิ่งใด</p>	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	การกระทำที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงควรเป็นการกระทำโดยเจตนาแสดงอำนาจทุกรูปแบบขู่ข่มผู้ต้องหาเพื่อให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือจ่ายอมต่อสิ่งใด
<p>5. เป็นผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือหรือปกปิดในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาได้ก่อขึ้นเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพ้นผิดหรือผ่อนหนักเป็นเบาด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p>	ปลดออก	
<p>6. เกี่ยวกับการสอบ</p> <p>6.1 ททุจริตในการสอบแข่งขันหรือคัดเลือก</p> <p>6.2 มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบและการทำการทุจริตเพื่อช่วยเหลือผู้เข้าสอบ</p>	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ไล่ออก	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 9 เม.ย.2511 ลงโทษสถานหนัก(หนังสือสำนักเลขาธิการ ค.ร.ม.ที่ สร 0401/ว 50 ลง 12 เม.ย.2511) มติ ค.ร.ม.เมื่อ 21 ธ.ค.2536

แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	เหตุผล
6.3 เรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้สมัครสอบหรือบุคคลอื่นโดยอ้างว่าจะช่วยเหลือให้สอบได้	ไล่ออก	อาศัยที่ตนเป็นตำรวจไปหลอกลวงว่าจะช่วยเหลือให้สอบได้ โดยตนไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบ ระดับโทษเช่นเดียวกับทุจริต(หนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นว 0709.3/ว 2 ลง 28 ก.พ.2538)
7. เกี่ยวกับสุรา		
7.1 เสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เวรยาม หรือ เมาสุราเสียราชการ หรือ เมาสุราในที่ชุมชนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 28 ส.ค.2496 ควรลงโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือ ไล่ออก. (หนังสือกรมเลขาธิการ ค.ร.ม.ที่ น.ว. 208/2496 ลง 3 ก.ย.2496) สำหรับการเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ ความมุ่งหมายถึงเฉพาะการเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงโดยแท้จริง
7.2 เมาสุราก้าวร้าว ทำทนายผู้บังคับบัญชา	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 28 ส.ค.2496
7.3 เมาสุราชิงปิ่นด้วยความคึกคะนอง	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 28 ส.ค.2496
8. เกี่ยวกับอาวุธปืน		
8.1 มีอาวุธปืนหรือลูกกระเบิดผิดกฎหมายไว้ในความครอบครอง	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	
8.2 ชิงปืนในเมือง หมู่บ้าน หรือชุมนุมชนโดยใช่เหตุ	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	
8.3 ชิงปืนด้วยความคึกคะนอง	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	
8.4 นำอาวุธปืนของทางราชการไปจำหน่ายหรือขาย	ไล่ออก	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 21 ธ.ค.2536
9. เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุม		
9.1 เจตนาปล่อยผู้ต้องหาหรือผู้ถูกควบคุม	ไล่ออก	มติ ค.ร.ม.เมื่อ 21 ธ.ค.2536
9.2 ประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ต้องหาหรือ ผู้ถูกควบคุมหลบหนีหลายครั้ง	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	

172
แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	เหตุผล
10. เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้อื่น		
10.1 เป็นคู่หรือมีคู่ หรือมีพฤติกรรมเป็นคู่ หรือมีคู่ กับภรรยาหรือสามีของผู้อื่น	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
10.2 ปลุกปล้ำกระท่อมภรรยาของผู้อื่น	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11. เกี่ยวกับงานสอบสวน		
11.1 ซัดผิดฟ้องฝากขัง(พนักงานสอบสวนหรือผู้ได้ รับมอบหมาย) เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11.2 เกียจคร้านทำสำนวนคดีอาญาล่าช้า ค้างจำนวน มาก และผู้บังคับบัญชาเร่งรัดแล้วยังไม่ดำเนินการตาม คำสั่งของผู้บังคับบัญชา	ให้ออกหย่อน ความสามารถ	
11.3 ทำสำนวนคดีอาญาล่าช้าและเกิดความเสียหาย อย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11.4 ทำสำนวนการสอบสวนสูญหาย และเกิดความ เสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11.5 เปลี่ยนตัวผู้ต้องหาหรือช่วยเหลือผู้ต้องหาโดย มิชอบ	ไล่ออก	
11.6 เลินเล่อปล่อยให้ผู้ต้องหาที่มีการอายัดตัวพ้น ไปจากการควบคุมเป็นเหตุให้ท้องที่อายัดตัวผู้ต้องหาไป ดำเนินคดีไม่ได้ เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11.7 ไม่ส่งมอบสำนวนที่มีอยู่ในความรับผิดชอบ เมื่อได้รับการแต่งตั้งพื้นที่สอบสวน เกิดความ เสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11.8 เบิกความเท็จต่อศาลหรือคลาดเคลื่อนจาก ข้อเท็จจริง เป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องหรือลงโทษน้อยลง เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
11.9 มิได้มีหนังสือแจ้งตลิบจับไปยัง ทว. หรือ หน่วยงานวิชาการในภูมิภาค เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาได้ หรือโดยประการอื่นซึ่งไม่ประสงค์จะจับกุมบุคคลที่ ต้องการแล้ว เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	

แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	เหตุผล
11.10 ไม่ส่งหมายจับไปส่ง ทว.เพื่อประกาศสืบจับ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
12. เกี่ยวกับการพนัน		
12.1 จัดให้มีการเล่นการพนันหรือมีส่วนได้เสีย กับการพนันผิดกฎหมาย	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
12.2 เข้าไปมีส่วนร่วมเล่นการพนันผิดกฎหมาย	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
12.3 เข้าไปในสนามม้าโดยจะได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาตก็ตาม และเล่นการพนันบุคเมคคิง (ได้ดัดเนียน)	ปลดออกหรือ ไล่ออกตามความ ร้ายแรงแห่งกรณี	
13. เกี่ยวกับการงานสวัสดิการ		
- ได้รับสิทธิอาศัยในอาคารบ้านพักของทาง ราชการ แล้วเอาไปให้ผู้อื่นเช่า	ไล่ออก	
14. เกี่ยวกับการการเงิน		
14.1 เจ้าหน้าที่ยักยอกเงินของทางราชการ เป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี	ไล่ออก	- เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันกับข้อมูล ของ ดร. ซึ่งรายงาน สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี ตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเร่งรัดติดตาม เกี่ยวกับกรณีเงินขาดบัญชีหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐทุจริต พ.ศ.:2546
14.2 เป็นเจ้าหน้าที่กระทำการโดยทุจริต ปลอม หรือใช้เอกสารปลอม หรือจัดทำรายงานอันเป็นเท็จ เพื่อเบิกเงิน หรือเบียดบังเอาเงินของทางราชการไป เป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น ทำให้เงินขาดบัญชี	ไล่ออก	
14.3 เป็นเจ้าหน้าที่มีหน้าที่จัดการหรือดูแลเงิน ของทางราชการเบียดบังเอาเงินเป็นของตนหรือผู้อื่น โดยทุจริต และเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี	ไล่ออก	
14.4 เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี	ไล่ออก	
14.5 เป็นเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบปรับ รับเงินและ ออกไปเสร็จรับเงินค่าปรับแล้ว โดยมีเจตนาไม่นำส่ง เจ้าหน้าที่การเงินเป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี	ไล่ออก	

แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	17 ระดับโทษ	เหตุผล
14.6 ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินที่ไม่ใช่เงินของทางราชการ เบียดบังไปเป็นประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ถือว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	
15. เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้		
15.1 ให้ความคุ้มครองผู้ทำไม้ผิดกฎหมาย	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	-มติ ค.ร.ม. เมื่อ 9 มี.ค.2496(หนังสือกรมเลขาธิการ ค.ร.ม.ด่วนมาก ที่ น.ว.69/2496 ลง 12 มี.ค.2496) ลงโทษสถานหนัก
15.2 ขนไม้ผิดกฎหมาย หรือ มีไม้ผิดกฎหมายไว้ในความครอบครอง	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	-มติ ค.ร.ม. เมื่อ 9 มี.ค.2496
15.3 ทำไม้หรือค้าไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำดังกล่าวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	-มติ ค.ร.ม. เมื่อ 9 มี.ค.2496
15.4 บุกรุกแผ้วถางป่าโดยผิดกฎหมายเพื่อตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ หรือให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำดังกล่าวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	- มติ ค.ร.ม.เมื่อ 13 ธ.ค.2531 (หนังสือสำนักเลขาธิการ ค.ร.ม.ที่ น.ร.0203/ว.194 ลง 15 ธ.ค.2531
16. เกี่ยวกับการเสพหรือติดยาเสพติด		
16.1 กรณีได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545		- มติ ค.ร.ม.เมื่อ 5 ส.ค.2546 เรื่อง การให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดซึ่งพ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดเข้าทำงานหรือรับการศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ โดยมีมติให้ดำเนินการตามหนังสือศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ส.ด่วนที่สุดที่ ศตส./1512 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2546
16.1.1 ผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พอใจของคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	ปลดออก	
- กรณีผู้บังคับบัญชาผู้คุมตรวจร่างกายและผลการตรวจพบสารเสพติด		
- กรณีผู้บังคับบัญชาสืบสวนพบหรือตรวจพบว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด หรือถูกจับกุมตามข้อกล่าวหาดังกล่าว	ไล่ออก	เรื่องการให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดซึ่งพ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดเข้าทำงานหรือรับการศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ(ด่วนที่สุดที่ นร 0504/ว 208 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2546)

แนวทางการลงโทษผู้ขายอย่างร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	เหตุผล
<p>16.1.2 ผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พอใจของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด</p> <p>- กรณีผู้บังคับบัญชาผู้คุมตรวจร่างกายและผลการตรวจพบสารเสพติด</p> <p>- กรณีผู้บังคับบัญชาสืบสวนพบหรือตรวจพบว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด หรือถูกจับกุมตามข้อกล่าวหาดังกล่าว</p> <p>16.2 กรณีไม่ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545</p> <p>- เสพหรือติดยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด</p> <p>16.3 มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ.2542</p>	<p>ไล่ออก</p> <p>ไล่ออก</p> <p>ไล่ออก</p> <p>ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี</p>	<p>ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ.2542</p> <p>ข้อ 12. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด</p> <p>(1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยรู้หรือควรจะได้รู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเฉพาะในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนี้</p> <p>(2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือ วัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยรู้ หรือควรจะได้รู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเฉพาะในการกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น</p> <p>(3) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้ หรือควรจะได้รู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด</p>

แนวทางการลงโทษวินัยอย่างร้ายแรง

ความผิด	ระดับโทษ	เหตุผล
		<p>(4) คบค้าสมาคมเป็นอาจิมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยรู้ หรือควรจะได้รู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด</p> <p>(5) เป็นผู้ประกันผู้ต้องหหรือจำเลย โดยใช้หลักทรัพย์หรือสถานะการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือ ศาล ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในข้อหา ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด หรือในข้อหา มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือ 2 เกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นตาม (3) หรือ (4) อันเป็นการกระทำตามหน้าที่ในกฎหมายหรือตามธรรมเนียมจรรยา หรือเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นตาม (5) ทั้งนี้กับบุคคลซึ่งเป็นสามีหรือภรรยา บุพการี หรือ ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น</p>
17. ประพฤติผิดวินัยอื่น ๆ		
17.1 เขียนบัตรสนเท่ห์กล่าวหาผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาเขียนบัตรสนเท่ห์กล่าวโทษผู้ใต้บังคับบัญชา สอบสวนแล้วไม่เป็นความจริง	ปลดออก	
17.2 รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง	ปลดออก	
17.3 ยอมให้บุคคลต่างชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย เข้าพักอาศัยในบ้านพัก	ปลดออก	
17.4 ช่วยซ่อนเร้นหรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ แก่บุคคลต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย	ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี	

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	พันตำรวจโทเทพวิสิทธิ์ โปธิเก่งฤทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	19 กรกฎาคม 2504
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2531 ปริญญาตรีแพทยแผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2551 ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2551
สถานที่ทำงาน	กองบัญชาการตำรวจนครบาล
ตำแหน่ง	รองผู้กำกับการฝ่ายอำนาจการ 8 กองบังคับการอำนาจการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

